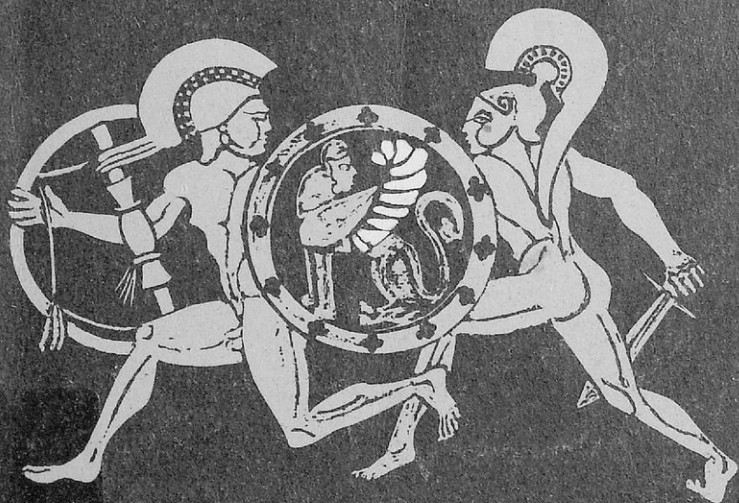

ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ ΕΛΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ ΕΚΛΟΓΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΣ

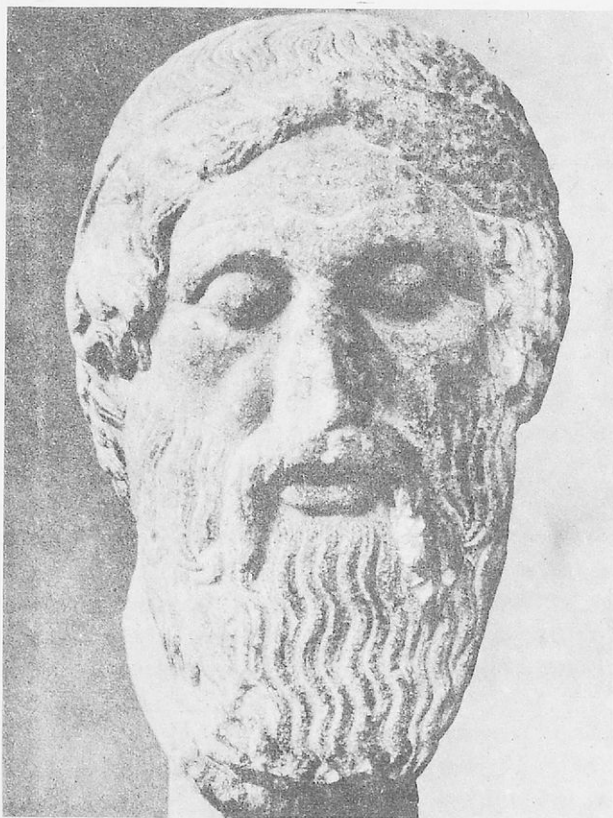
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

Αρ. Εισ. 17835

Γουρζής

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΕ)

Ο Μ Η Ρ Ο Σ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁ Τρωικὸς μῦθος

Ἡ Ἰλιάς εἶναι τὸ παλαιότερον ἀπὸ τὰ δύο ποιήματα τοῦ Ὀμήρου, ἔχει δὲ ἐντελῶς διάφορον περιεχόμενον ἀπὸ τὴν Ὀδύσειαν. Ἀνήκει εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν ἐπῶν, τὰ ὁποῖα διηγοῦνται πολεμικὰ γεγονότα καὶ ἐξυμνοῦν ἡρωϊκὰς πράξεις.

Ἰδιαιτέρως τὸ θέμα τῆς Ἰλιάδος περιλαμβάνει ἓν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον συνέβη κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου καὶ τὸ ὁποῖον ἐγένεν ἀφορμὴ νὰ ἀναδειχθῇ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν ἡρώων, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Τρωικὸν πόλεμον. Εἰς τὴν διήγησιν τοῦ ἐπεισοδίου τούτου, διαρκείας πενήκοντα ἡμερῶν, περιορίζεται τὸ Ὀμηρικὸν ποίημα καὶ μόνον κατὰ σύμπτωσιν ἀναφέρει τὰς ἀφορμὰς ἢ καὶ ἄλλα συμβάντα τοῦ πολέμου. Ἡ ὄλη σύνθεσις τοῦ ἔπους τούτου προϋποθέτει ὅτι εἶναι γνωστὸς εἰς τοὺς ἀκροατὰς ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν πρώτην ἀφορμὴν τοῦ πολέμου μέχρι τοῦ σημείου, ὅπου ἀρχίζει ἡ ἐπικὴ διήγησις.

Κατὰ τὸν μῦθον τούτον ὁ Πάρις, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πριάμου, παραβιάζων τὴν ἱερότητα τῆς φιλοξενίας, ἀπήγαγε τὴν Ἑλένην, γυναῖκα τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Μενελάου, καὶ συναπεκόμισε βασιλικὸς θησαυρὸς. Πρὸς ἐκδίκησιν τῆς ὕβρεως ταύτης ὠργάνωθη ἐκστρατεία ἐναντίον τῆς Τροίας ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς καὶ τῶν νήσων. Τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηθῶν Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου. Στόλος ὑπερχιλίων πλοίων συνεκεντρώθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Αὐλίδος, κειμένης ἐπὶ τῆς Βοιωτικῆς ἀκτῆς, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐπλευσαν ἐναντίον τῆς ἐχθρικῆς γῆς, τὴν ὁποίαν καὶ κατέκτησαν ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνας δέκα ἐτῶν. Τοιοῦτος διεμορφώθη καὶ παρεδόθη ὁ Τρωικὸς μῦθος ἀπὸ τὴν ἐπικὴν ποίησιν.

Μέσα εἰς αὐτὸν ὅμως διέκριναν οἱ Ἕλληνας τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ὅπως διακρίνομεν καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἓν μέγα ἱστορικὸν γε-

γονός· ὅτι περὶ τὸ 1200 π.Χ. ἔγινε μεγάλη καὶ ὀργανωμένη ἐξόρμησις τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων ἤδη Ἑλληνικῶν φύλων, τῶν Πρωτοελληνῶν, ὅπως λέγονται σήμερον, πρὸς κατάκτησιν ἐδαφῶν τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη ἔφερεν εἰς ἀντιπαράταξιν τὰ ἠνώμενα κράτη τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἓνα συνασπισμὸν Μικρασιατικῶν κρατῶν, τῶν ὁποίων ἰσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον ἦτο ἡ Τροία.

2. Ἡ Τροία καὶ ὁ πολιτισμὸς τῆς.

Ὅπως ἀπεδείχθη ἀπὸ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ τεκμήρια, ἡ ΒΔ ἀκτὴ τῆς Μ. Ἀσίας ἀπετέλει τὸ ἰσχυρὸν κράτος τῆς Τροίας (βλ. χάρτην ἀρ. 1.), τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ἀπὸ τὰ θαλασσινὰ κράτη, τὰ ἀκμάσαντα κατὰ τὴν 2αν π.Χ. χιλιετηρίδα εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου. Τὸ κράτος τοῦτο εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐπιρροήν του καὶ ἄλλους γειτονικοὺς λαούς, οἱ ὅποιοι ἐκυβερνῶντο ἀπὸ ἰδίου βασιλεῖς. Ὁ λαὸς τῶν Τρώων δὲν ἦτο φυλετικῶς διάφορος ἀπὸ τοὺς λαούς, οἵτινες ἀπετέλουσαν τὰ Αἰγαιακὰ κράτη τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε πολιτισμὸν ἀνεπτυγμένον, ὅπως περίπου καὶ αἱ Μυκῆναι καὶ τὸ Ἄργος, τὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα καὶ ὁμοίαν λατρείαν. Ἐπὶ πλεόν οἱ Τρώες εἶχον τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ, τὸ ὁποῖον διακρίνει τοὺς ἀκμάσαντας Μεσογειακοὺς λαούς.

Διὰ τὸν Τρωικὸν πολιτισμὸν ἔχομεν ὡς ἀσφαλέστατα τεκμήρια τὰς ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὁποίας ἐπέτυχεν ὁ Ἑρ. Σχλημαν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γουλ. Δαῖρπεφελδ. Κατὰ τὰς ἀνασκαφάς, αἵτινες διενεργήθησαν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἀρχαίου Ἰλίου, ἀπεκαλύφθη αὕτη ἡ πόλις τοῦ Πριάμου, ἣτις ἐκυριεύθη καὶ ἐπυρπολήθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν (βλ. εἰκ. ἀρ. 2). Εἰς αὐτὴν ἀνευρέθησαν λείψανα τοῦ τείχους (βλ. εἰκ. ἀρ. 3), οἰκιῶν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, καθὼς καὶ διάφορα ἀντικείμενα Μυκηναϊκῆς τέχνης, ἣτις ἐπεκράτει καὶ εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα Αἰγαιακὰ κράτη. Ἐξ ἄλλου ἡ ἐπικὴ διήγησις τοῦ Ὀμήρου φανερῶναι πόσον ἦτο προηγμένος ὁ βίος καὶ ποῖα ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ ἀκμὴ τοῦ Τρωικοῦ λαοῦ.

3. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τῆς Τροίας.

Ἡ ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἀκμαίου τούτου κράτους ὑπῆρξεν ἡ πρώτη, ἣτις ὀργανώθη καὶ ἐπραγματοποιήθη με κοινὴν σύμπραξιν τῶν ἰσχυροτέρων Ἀχαικῶν κρατῶν. Ἡ σύμπραξις αὕτη

εἶναι ἡ ἀρχαιοτάτη ἱστορική περίπτωση, κατὰ τὴν ὁποίαν συνεργάζεται ὅλον τὸ ἔθνος μὲ τὰς φυλετικές του ἀρετὰς πρὸς κοινούς σκοπούς καὶ κοινὰ ἰδεώδη. Ὁ Θουκυδίδης λέγει ὅτι «πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῆ ἔργασαμένη ἡ Ἑλλάς» (Α. 3).

Ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἔγινε πρὸς κατάκτησιν τῶν πλουσίων ἐδαφῶν τῆς ΒΔ Μικρασιατικῆς παραλίας καὶ πρὸς ἀποικισμόν. Ἐφῆσεν ἀνάμνησιν μεγάλου γεγονότος εἰς ὅλον τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ κατ' ἐξοχὴν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἐγκατεστάθησαν κατόπιν ὡς ἄποικοι εἰς τὰς χώρας, ὅπου διεδραματίσθησαν τὰ γεγονότα αὐτά. Ἡ ἐπική ποιήσις, ἡ ὁποία, καθὼς εἶναι γνωστόν, ἀνεπτύχθη εἰς τὰς πλουσίας καὶ εὐκραεῖς χώρας τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας, εὗρεν ἀνεξάντλητον ποιητικὸν θέμα εἰς τοὺς θρύλους καὶ τὰς παραδόσεις περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Φυσικὰ μὲ ποιητικὸν τρόπον παρέστησεν ὡς ὑπεράνθρωπα ἔργα τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἐξιδανίκευσε τοὺς ἥρωας, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς αὐτόν. Ἀπὸ τοὺς ἥρωικούς θρύλους καὶ ἀπὸ τὰς παραδόσεις παλαιότερων ἐπῶν ἐνεπνεύσθη ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἰωνίας τὸ θαυμάσιον ἔπος του, τὸ ὁποῖον διαϊωνίζει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἀνθρωπότητος τὸν Τρωικὸν πόλεμον καὶ τοὺς ἥρωάς του.

4. Οἱ ἥρωες.

Κατὰ τὴν Ὀμηρικὴν διήγησιν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων Ἑλληνικῶν χωρῶν, ὅσοι συμμετέσχον εἰς τὴν Τρωικὴν ἐκστρατείαν, ἀνεγνώριζον ὡς ἀνάτατον ἀρχηγὸν τὸν βασιλέα τῶν Μυκηναίων Ἀγαμέμνονα, ὅστις λέγεται «βασιλεύτατος πάντων» καὶ ἐξυμνεῖται ὡς ἔξοχον πρότυπον πολιτικῆς καὶ πολεμικῆς ἀρετῆς. Τὸ ἡγεμονικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἀνδρὸς τούτου διαφαίνεται εἰς ὅλην τὴν διήγησιν τῆς Ἰλιάδος. Συναρχηγός καὶ σχεδὸν ὁμότιμος πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα παρίσταται καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μενέλαος, ἀριστεύων πολλάκις εἰς τὰς μάχας, ἀλλ' ἀσκῶν μικροτέραν ἐπιρροὴν καὶ πρωτοβουλίαν εἰς τὸ στράτευμα.

Κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τοῦ πολέμου διεκρίθησαν καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατὰ τοὺς κοινούς πολεμικούς ἀγῶνας εἰς ἰδιαιτέραν ἀρετὴν ἕκαστος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ποιητὴς λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ παραστήσῃ διαφόρους τύπους ἠθικούς καὶ νὰ ἐξάρῃ ἐκάστην ἀρετὴν ἐνσαρκωμένην εἰς

ἐν πρόσωπον. Τιοιοῦτοι τύποι διαπρέπουν εἰς τὸ ποίημα τῆς Ἰλιάδος πολλοί, ἐκ τῶν ὁποίων περισσότερον ὑποδειγματικοί εἶναι : ὁ γέρων **Νέστωρ** βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν πείραν τῆς γεροντικῆς ἡλικίας του καὶ μὲ τὴν θαυμασίαν πειθῶ τῶν λόγων του διέπρεπεν εἰς τὰς βουλὰς, καὶ εἰς τὰς δυσκόλους περιστάσεις ἔδιδε τὴν καλυτέραν καὶ φρονιμωτέραν λύσιν. Εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν ἐπίσης παρίσταται ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης **Ἰδομενεὺς**, λαμβάνων μέρος εἰς τὰς μάχας καὶ ἐκτελῶν μὲ ἐνθουσιασμὸν νεανικὸν ὅ,τι θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος. Τολμηρὸς καὶ πολυμήχανος πάντοτε ὁ **Ὀδυσσεὺς** χρησιμοποιεῖ τὴν γονιμότητα καὶ τὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ νοῦ του διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἐπεμβαίνων εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ λαοῦ, λαμβάνων μέρος εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Ἐπίσης εὐφυῆς καὶ πολιτικὸς παρουσιάζεται ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους **Διομήδης**, ἀλλ' ὁ ἥρωας αὐτὸς διαπρέπει κυρίως εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν, ὡς ἐπίσης ὁ βασιλεὺς τῆς Σλαμῖνος **Αἴας ὁ Τελαμώνιος** καὶ ὁ συνώνυμὸς του ἥρωας **Αἴας ὁ Ὀϊλέως** ἀπὸ τὴν Λοκρίδα. Μαζὶ μὲ τοὺς πρώτους αὐτοὺς ἥρωας ἀναφέρονται πολλάκις καὶ ἐξυμνοῦνται οἱ πιστοὶ τῶν φίλοι ἢ συναρχηγοί, ὡς ὁ **Μηριόνης** μὲ τὸν Ἰδομενεά, ὁ **Σθένελος** μὲ τὸν Διομήδη κ. ἄ.

Ἡ πλοκὴ τῶν γεγονότων καὶ ἡ διαδοχὴ τῶν ἐπεισοδίων φέρει συχνὰ τὴν διήγησιν εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ τὴν ἐξύμνησιν τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Τρῶες ἀμύνονται τοῦ πατρίου ἐδάφους μὲ γενικὸν ἀρχηγὸν τὸν Πριαμίδην **Ἐκτορα**, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τὸν ἰδανικώτερον τύπον του ἥρωος καὶ ὑποτάσσει τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ καθήκον καὶ εἰς τὸ συναίσθημα τῆς τιμῆς. Εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐμφανίζονται καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς Τρῶες, ὡς ὁ μαντικὸς **Ἐλενος**, ἀδελφὸς τοῦ Ἐκτορος, ὁ **Πολυδάμας**, ὁ **Σαρπηδών**, ὁ **Αἰνεΐας**. Καὶ αὐτὸς, ὅστις ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ κακοῦ, ὁ **Πάρις** (Ἀλέξανδρος), ἐπιδεικνύει εἰς ὀρισμένας στιγμὰς ἡρωισμόν καὶ φιλοτιμίαν.

Ὁ κατ' ἐξοχὴν ὁμῶς ἥρωας ὀλοκλήρου τοῦ ἔπους τῆς Ἰλιάδος εἶναι ὁ ἡμίθεος **Ἀχιλλεὺς**, ὁ ὁποῖος ἤλθεν ἀπὸ τὴν Φθίαν μὲ τὸν φίλον του **Πάτροκλον** καὶ ἦτο μὲν ἀρχηγὸς ἐνὸς μικροῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἀλλὰ δι εἰπε μὲ τὰς χεῖράς του τὸ περισσότερον μέρος τοῦ πολέμου. Τιμᾶται ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἀχαιοὺς ὡς ὁ ἥρωας τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς πολεμικῆς τέχνης, καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ δήμου διαπρέπει θαυμαστὸς εἰς τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν δύναμιν τῶν

λόγων. Ἐνῶ ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν πολιτικὴν ἰσχύον του ἡγεμονεῦει ὡς π ο ι μ ῆ ν λ α ῶ ν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων τῆς Φθίας λατρεύεται ὡς εἰδωλὸν ἀγερώχου ἡρωισμοῦ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀχιλλέως κυριαρχεῖ εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ὅλοι τὸν θαυμάζουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, ὅλοι τὸν ποθοῦν, ὅταν λείπῃ ἀπ' αὐτὴν. Ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἡ εὐγενικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος αὐτοῦ ἀποτελοῦν τὸ ἠθικὸν κέντρον, περὶ τοῦ ὁποῖου πλέκεται μετὰ θαυμαστὴν ποιητικὴν ἁρμογίαν τὸ ἦθος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν ἄλλων προσώπων.

5. Ἡ ποιητικὴ ἀξία τῆς Ἰλιάδος.

Ἡ πλοκὴ εἰς τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος πραγματοποιεῖται ὄχι μόνον μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτὴν ἐνότητα τῆς ἡρωικῆς μορφῆς τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἀλληλουχίαν τῶν γεγονότων. Γίνονται μὲν συχνὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα μακρὰ παρεκβάσεις καὶ παρεμβάλλονται σκηναί, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι τόσον στενὰ συνδεδεμένα μετὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποιήματος· ἐν τούτοις δὲν χάνει κανεὶς ποτὲ τὴν αἴσθησιν ὅτι ἡ διήγησις προχωρεῖ πρὸς τὴν δέσιν καὶ τὴν λύσιν τῶν διαδραματιζομένων. Δὲν παύει νὰ ἀναγνωρίζῃ τις ὅτι ὁ συνθέσας τὸ ποίημα εἶναι σοφός, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἐπιδεικνύῃ σοφίαν, πάντοτε καλλιτέχνης, χωρὶς νὰ ἀναζητῇ μετὰ ἐπιτήδευσιν νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμόν τῶν ἄλλων. Μετὰ ὅλην τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἀφέλειαν περιγράφει τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, σκιαγραφεῖ μέσα εἰς αὐτὴν τοὺς ἰδανικοὺς τύπους καὶ ὑποδεικνύει εἰς τὸν ἄνθρωπον τοὺς μεγάλους σκοποὺς τῆς υπάρξεώς του.

Αὐτὸ τὸ κατορθώνει ὄχι μόνον μετὰ τὴν τέχνην τῆς διηγήσεως, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀφθαστογ δύναμιν τῶν λέξεων. Ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἐμφανίζεται σταθερὰ εἰς τὴν φαντασίαν μας μετὰ ὀρισμένα ἐπιθέτα, τὰ ὁποῖα φανερόν τὴν κυριωτέραν ἀρετὴν ἢ τὴν κατ' ἐξοχὴν ιδιότητά του. Οἱ λόγοι ἐξ ἄλλου, τοὺς ὁποῖους λέγουσιν αὐτοὶ εἰς δημοσίας συνεδριάσεις ἢ εἰς ἰδιωτικὰς συζητήσεις, συμπληρῶνουν τὴν μορφήν καὶ ἐμφανίζουν ἐντονώτερον τὸν χαρακτήρα ἐκάστου. Αἱ εἰκόνες τῶν πραγμάτων καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν γεγονότων ἐπιτυγχάνονται μετὰ δυνατὰς καὶ ἀπλᾶς λέξεις τόσον ἀκριβεῖς καὶ παραστατικαί, ὥστε νὰ ἀφήνουν ἀλησμόνητον ἐντύπωσιν.

Εἰς τὰς σκηνὰς καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος, παριστάνεται κάθε εὐγενικὴ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν φθάνει ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἰδικὴν του θέλησιν καὶ προσπάθειαν. Ὁ ποιητὴς μετὰ τὴν καθαρὰν του ἀντίληψιν κατανοεῖ βαθύτατα καὶ ἐρμηνεύει θαυμάσια μετὰ τὸν μαγικὸν του λόγον ποῖοι πόθοι καὶ ποῖα ἔργα ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅταν ἓνας ποιητὴς γνωρίζῃ τὸ νόημα τῆς ζωῆς, γίνεται ὁ καλύτερος ἐρμηνευτὴς τῶν ἀξιῶν της καὶ ὁ λειστικώτερος διδάσκαλός μας, διὰ τὰ κερδήσωμεν αὐτὰς τὰς ἀξίας.

6. Ἡ Ἰλιάς διὰ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον.

Διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν ἄλλου λαοῦ ποίημα, τὸ ὁποῖον νὰ ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ τόσον, ὅσον ἐπέδρασεν ἡ Ἰλιάς εἰς τὴν ἱστορικὴν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀρετὴ, ὅπως ἐξεδηλώθη εἰς διαφόρους ἱστορικὰς ἐποχάς, ἐξεπήγασεν ἀπὸ τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος. Ἡ παντοῖα Ἑλληνικὴ ἀρετὴ. Ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῶν ἡρώων τῆς Ἰλιάδος ἐνεπνέοντο οἱ Ἕλληνες τῶν ἱστορικῶν χρόνων τὸ πολεμικὸν μένος καὶ ἐπέιθοντο ὅτι ἀξίζει κανεὶς νὰ θυσιάζεται δι' ἓνα μεγάλον σκοπόν. Ἡ πίστις ὅτι ὑπάρχουν ἠθικαὶ ἀξίαι αἰωνίως σταθεραὶ ἐτροφοδοτήθη μετὰ ὅσα συνέβησαν ἢ ἐλέχθησαν εἰς τὴν Ἰλιάδα. Καὶ ὁ Σωκράτης ἀκόμη, ὅταν ἐδήλωσεν ὅτι προτιμᾷ τὸν θάνατον ἀπὸ τὸν ἀφιλοσόφητον βίον, ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς δικαστὰς του (Ἀπολογία κεφ. 16) ὅτι εἰς τοῦτο μιμεῖται τὸν Ἀχιλλέα, ὅστις ἐπροτίμησε νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ἀθετήσῃ φιλικὸν χρέος (Ἰλιάδος Σ 98).

Ἐκτὸς τούτου, ὡς εἶναι ἤδη γνωστόν, ὁ Ὅμηρος ὑπῆρξεν ὁ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικὸς παιδαγωγὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ ἱστοροποιημένη καλαισθησία καὶ ἡ θαυμαστὴ παρατηρητικότης, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην, ἦσαν διδάγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμύθησε τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἡ τέχνη τοῦ Ὀμήρου. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ ἀγγειογραφία τῶν ἱστορικῶν χρόνων συχνὰ ἐξέλεγε θέματα ἀπὸ τὰς τελείας περιγραφὰς τοῦ Ὀμήρου (βλ. εἰκόνας ὑπ' ἀριθ. 9 - 11) καὶ τὰ ἐξετέλει μετὰ τὴν ἀπαράμιλλον τεχνικὴν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει καὶ τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.

Ἰδιαιτέρως ἐνεπνέοντο καὶ ἐδιδάσκοντο ἀπὸ τὰ ὁμηρικὰ ποιή-

ματα, και μάλιστα από την 'Ιλιάδα, οί μεταγενέστεροι ποιηταί και ιδίως οί τραγικοί. Έντονα βλέπομεν τὰ ἴχνη τῆς ἐπιδράσεως ταύτης εἰς τὰς ἀρχαίας τραγωδίας, πολλαὶ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἔχουν ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ Τρωικοῦ μύθου. Ἐξ ἄλλου τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων και τοὺς ποιητικοὺς τρόπους τοῦ Ὅμηρου μετεχειρίσθησαν και οί τραγικοί ποιηταί, διὰ νὰ ἐκφράσουν ἀπὸ σκηνῆς τὰς σκέψεις και τὴν φιλοσοφίαν των. Διὰ τοῦτο και ὁ Αἰσχύλος ἔλεγε διὰ τὰς τραγωδίας αὐτοῦ, ὅτι εἶναι ψιχία ἀπὸ τὰ μεγάλα δεῖπνα τοῦ Ὅμηρου, ὁ δὲ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐμμῆθη εἰς πολλὰ τὸν Ὅμηρον, ἀπεκλήθη φιλόμηνρος.

Και ὕστερα ἀπὸ τόσοις αἰῶνας, ἀφοῦ τόσοις μετεβλήθη τὸ περιεχόμενον και ὁ τρόπος τοῦ βίου, τὰ Ὅμηρικὰ ποιήματα ἔχουν πάντοτε νὰ προσφέρουν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς γενεὰς τὴν ἀπλὴν και μεγάλην σοφίαν τῆς ζωῆς μετὰ τὴν ὠραιότεραν ἐκφρασιν και ἀποτελοῦν τὸ ἀφθαστον, τὸ τέλειον ὑπόδειγμα ποιητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον εἶναι συγχρόνως πολῦτιμος ἐθνικὸς θησαυρός. Ὅπως και εἰς τὴν Ὀδύσειαν, ἐπίσης και εἰς τὴν Ἰλιάδα ἀναγνωρίζομεν τὸν πλάστην τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, τὸν ποιητὴν τῆς Ἑλλάδος.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Ι Λ Ι Α Σ

A

Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρὶ Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἴωνοῖσί τε πᾶσι, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή, 5
ἔξ οὔ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἄτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλεὺς. 7

Ἄσέβεια τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν ἱερέα Χρῦση.
Λοιμὸς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τίς τ' ἄρ σφωε θεῶν ἕριδι ξυνέηκε μάχεσθαι ; 8
Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός· ὁ γὰρ βασιλῆι χολωθείς
νοῦσον ἀνά στρατὸν ὤρσε κακὴν, ὀλέκοντο δὲ λαοί, 10
οὔνεκα τὸν Χρῦσην ἠτίμασεν ἀρητῆρα
Ἄτρεΐδης· ὁ γὰρ ἦλθε θεὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
λυσόμενος τε θύγατρα φέρων τ' ἀπερείσι' ἄποινα,
στέμματ' ἔχων ἐν χερσὶν ἐκηβόλου Ἀπόλλωνος
χρυσέῳ ἀνὰ σκήπτρῳ, καὶ λίσσεται πάντας Ἀχαιοῦς, 15
Ἄτρεΐδα δὲ μάλιστα δῦω, κοσμήτορε λαῶν·

« Ἀτρεΐδαι τε καὶ ἄλλοι εὐκνήμιδες Ἀχαιοί,
 ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
 ἐκπέρσαι Πριάμοιο πόλιν, εὐ δ' οἴκαδ' ἰκέσθαι·
 παῖδα δ' ἐμοὶ λύσαιτε φίλην, τὰ δ' ἄποινα δέχεσθαι,
 ἀζόμενοι Διὸς υἱὸν ἐκηβόλον Ἀπόλλωνα ».

20

Ἐνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοὶ
 αἰδεῖσθαι θ' ἱερῆα καὶ ἀγλαὰ δέχθαι ἄποινα·
 ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἦνδανε θυμῷ,
 ἀλλὰ κακῶς ἀφίει, κρατερόν δ' ἐπὶ μῦθον ἔτελλεν·

25

« μὴ σε, γέρον, κοίλῃσιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κιχείω
 ἢ νῦν δηθύνοντ' ἢ ὕστερον αὔτις ἰόντα,
 μὴ νύ τοι οὐ χραίσμη σκῆπτρον καὶ στέμμα θεοῖο.
 τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω· πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἄργεῖ, τηλόθι πάτρης,
 ἰστὸν ἐποιοχόμενην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντιόωσαν·
 ἀλλ' ἴθι, μὴ μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὡς κε νέηαι ».

30

Ὡς ἔφατ', ἔδρυσεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέιθετο μῦθῳ·
 βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·
 πολλὰ δ' ἔπειτ' ἀπάνευθε κιῶν ἠρᾶθ' ὁ γεραῖος
 Ἀπόλλωνι ἄνακτι, τὸν ἠΰκομος τέκε Λητώ·

35

« κλυθί μευ, ἀργυρότοξ', ὃς Χρῦσῃ ἀμφιβέβηκας
 Κίλλαν τε ζαθέην Τενέδαιό τε Ἴφι ἀνάσσεις,
 Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα,
 ἢ εἰ δὴ ποτέ τοι κατὰ πύονα μηρί' ἔκηα
 ταύρων ἢ δ' αἰγῶν, τόδε μοι κρήνην ἐέλδωρ·
 τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν »·

40

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,
 βῆ δὲ κατ' Οὐλύμπιοι καρῆνων χωόμενος κῆρ,
 τόξ' ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην.
 ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὄιστοὶ ἐπ' ὤμων χωομένοιο,
 αὐτοῦ κινηθέντος· ὁ δ' ἦμε νυκτὶ ἐοικώς.

45

ἔζετ' ἔπειτ' ἀπάνευθε νεῶν, μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε·
δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένητ' ἀργυρέοιο βιόϊο.

οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπώχετο καὶ κύνας ἀργούσας, 50
αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἔχευεν ^{ἔχευεν} πτερυγέσσι ἐφίεις
βάλλ'. αἰεὶ δὲ πυραὶ νεκῶν καίοντο θαμειαί. 52
ἔχευεν πτερυγέσσι

Ἄγορὰ λαοῦ. Μαντεία Κάλχαντος.

Ἐννῆμαρ μὲν ἀνά στρατὸν ὥχετο κῆλα θεοῖο, 53
τῇ δεκάτῃ δ' ἀγορήνδε καλέσσατο λαὸν Ἀχιλλεύς·
τῷ γὰρ ἐπὶ φρεσὶ θῆκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη· 55
κῆδετο γὰρ Δαναῶν, ὅτι ῥα θνήσκοντας ὄρατο.
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν ἤγερθεν ὀμηγερέες τ' ἐγένοντο,
τοῖσι δ' ἀνιστάμενος μετέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
« Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας ὄτω
ἄψ ἀπονοστήσειν, εἴ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν, 60
εἰ δὴ ὀμοῦ πόλεμὸς τε δαμᾶ καὶ λοιμὸς Ἀχαιοῦς.
Ἄλλ' ἄγε δὴ τινα μάντιν ἐρείοιμεν ἢ ἱερῆα,
ἣ καὶ ὄνειροπόλον, καὶ γὰρ τ' ὄναρ ἐκ Διὸς ἐστίν,
ὅς κ' εἴποι ὅ τι τόσσον ἐχώσατο Φοῖβος Ἀπόλλων,
εἴτ' ἄρ' ὄγ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται εἴθ' ἑκατόμβης, 65
αἴ κεν πῶς ἀρνῶν κνίσης αἰγῶν τε τελείων
βούλεται ἀντιάσας ἡμῖν ἀπὸ λοιγὸν ἀμῦναι »·
Ἦ τοι ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
Κάλχας Θεστορίδης, οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,
ὃς ἤδη τά τ' ἔοντα τά τ' ἐσόμενα πρό τ' ἔοντα, 70
καὶ νήεσσ' ἠγήσατ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἴσω
ἦν διὰ μαντοσύνην, τήν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων·
ὃ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
« ὦ Ἀχιλλεῦ, κέλεαί με, δίφιλε, μυθήσασθαι
μῆνιν Ἀπόλλωνος ἑκατηβελέταο ἄνακτος· 75

τοιγάρ ἐγὼν ἐρέω· σὺ δὲ σύνθεο καί μοι ὄμοσον
 ἧ μὲν μοι πρόφρων ἔπεσιν καὶ χερσὶν ἀρήξειν·
 ἧ γὰρ ὄτομαι ἄνδρα χολωσέμεν, ὃς μέγα πάντων
 Ἄργείων κρατέει καὶ οἱ πείθονται Ἄχαιοί.

κρείσσων γὰρ βασιλεύς, ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι. 80
 εἴ περ γὰρ τε χόλον γε καὶ αὐτῆμαρ καταπέψη,
 ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον, ὄφρα τελέσση,
 ἐν στήθεσσι ἐοῖσι· σὺ δὲ φράσαι εἴ με σώσεις ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς·
 « θαρσῆσας μάλα εἶπέ θεοπρόπιον ὅ τι οἶσθα· 85
 οὐ μὰ γὰρ Ἀπόλλωνα διίφιλον, ὃν τε σύ, Κάλχαν,
 εὐχόμενος Δαναοῖσι θεοπροπίας ἀναφαίνεις,
 οὐ τις ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο
 σοὶ κοίλης παρὰ νηυσὶ βαρείας χεῖρας ἐποίσει
 συμπάντων Δαναῶν, οὐδ' ἦν Ἀγαμέμνονα εἵπης, 90
 ὃς νῦν πολλὸν ἄριστος Ἀχαιῶν εὐχεται εἶναι ».

Καὶ τότε δὴ θάρσησε καὶ ἠῦδα μάντις ἀμύμων·
 « οὐτ' ἄρ' ὃ γ' εὐχολῆς ἐπιμέμφεται οὔθ' ἐκατόμβης,
 ἀλλ' ἔνεκ' ἀρητῆρος, ὃν ἠτίμησ' Ἀγαμέμνων
 οὐδ' ἀπέλυσε θυγάτρα καὶ οὐκ ἀπεδέξατ' ἄποινα, 95
 τοῦνεκ' ἄρ' ἄλγε' ἔδωκεν ἐκηβόλος ἠδ' ἔτι δώσει·
 οὐδ' ὃ γε πρὶν Δαναοῖσιν ἀεικέα λαιγὸν ἀπώσει,
 πρὶν γ' ἀπὸ πατρὶ φίλῳ δόμεναι ἐλικώπιδα κούρην
 ἀπριάτην ἀνάποινον, ἄγειν θ' ἱερὴν ἐκατόμβην
 ἐς Χρῦσῆν· τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπίθοιμεν ».

Ἦ τοι ὃ γ' ὡς εἰπὼν κατ' ἄρ' ἔζετο· τοῖσι δ' ἀνέστη
 ἦρως Ἀτρεΐδης εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων
 ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαινοι
 πίμπλαντ', ὅσσε δὲ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι εἶκτην.
 Κάλχαντα πρῶτιστα κάκ' ὀσσομένους προσέειπε· 105
 « μάντι κακῶν, οὐ πά ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἶπας.

αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα φρεσὶ μαντεύεσθαι,
 ἐσθλὸν δ' οὔτε τί πω εἶπας ἔπος οὔτ' ἐτέλεσσας.
 καὶ νῦν ἐν Δαναοῖσι θεοπροπέων ἀγορεύεις
 ὡς δὴ τοῦδ' ἔνεκά σφιν ἐκηβόλος ἄλγεα τεύχει, 110
 οὐνεκ' ἐγὼ κούρης Χρυσηίδος ἀγλά' ἄποινα
 οὐκ ἔθελον δέξασθαι, ἐπεὶ πολὺ βούλομαι αὐτὴν
 οἴκοι ἔχειν· καὶ γάρ βα Κλυταιμῆστρης προβέβουλα
 κουριδίης ἀλόχου, ἐπεὶ οὐ ἔθέν ἐστι χερεῖων,
 οὐ δέμας οὐδὲ φυήν, οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε τι ἔργα. 115
 ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθέλω δόμεναι πάλιν, εἰ τό γ' ἄμεινον·
 βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
 αὐτὰρ ἐμοὶ γέρας αὐτίχ' ἐτοιμάσατ', ὄφρα μὴ οἶος
 Ἄργείων ἀγέραςτος ἔω, | ἐπεὶ οὐδὲ ἔριξε·
 λεύσσετε γὰρ τό γε πάντες, ὅ μοι γέρας ἔρχεται ἄλλη ». 120

↓ Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
 « Ἀτρεΐδῃ κύνιστε, φιλοκτεανώτατε πάντων,
 πῶς γάρ τοι δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί ;
 οὐδέ τί που ἴδμεν ξυνήια κείμενα πολλά,
 ἀλλὰ τὰ μὲν πολίων ἐξεπράθομεν, τὰ δέδασται, 125
 λαοὺς δ' οὐκ ἐπέοικε παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν.
 ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν τήνδε θεῶ πρόες· αὐτὰρ Ἀχαιοὶ
 τριπλῆ τετραπλῆ τ' ἀποτίσομεν, αἴ κέ ποθι Ζεὺς
 δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 130
 « μὴ δὴ οὕτως, ἀγαθός περ ἐὼν, θεοσεῖκελ' Ἀχιλλεῦ,
 κλέπτε νόφ, ἐπεὶ οὐ παρελεύσεαι οὐδέ με πείσεις.
 ἢ ἐθέλεις, ὄφρ' αὐτὸς ἔχῃς γέρας, αὐτὰρ ἐμ' αὐτως
 ἦσθαι δευόμενον, κέλεαι δέ με τήνδ' ἀποδοῦναι ;
 ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί, 135
 ἄρσαντες κατὰ θυμόν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται· να bene
 εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἔλωμαι

ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
 ἄξω ἑλών· ὁ δὲ κεν κεχολώσεται, ὃν κεν ἴκωμαι.
 ἀλλ' ἦ τοι μὲν ταῦτα μεταφρασόμεθα καὶ αὐτίς, 140
 νῦν δ' ἄγε νῆα μέλαιναν ἐρύσσομεν εἰς ἄλα δῖαν,
 ἐν δ' ἐρέτας ἐπιτήδεις ἀγείρομεν, ἐς δ' ἐκατόμβην
 θείομεν, ἂν δ' αὐτὴν Χρυσήϊδα καλλιπάρηον
 βήσομεν· εἰς δὲ τις ἀρχὸς ἀνὴρ βουλευφόρος ἔστω,
 ἢ Αἴας ἢ Ἰδομενεὺς ἢ δῖος Ὀδυσσεὺς 145
 ἢ ἐσύ, Πηλεΐδῃ, πάντων ἐκπαγλότατ' ἀνδρῶν,
 ὄφρ' ἡμῖν ἐκάεργον ἰλάσσειαι ἱερὰ ῥέξας».) 147

Ἔρις Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως.

Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς· 148
 «ὦ μοι, ἀναιδείην ἐπιειμένε, κερδαλέοφρον,
 πῶς τίς τοι πρόφρων ἔπεσιν πειθῆται Ἀχαιῶν 150
 ἢ ὀδὸν ἐλθέμεναι ἢ ἀνδράσιν ἴφι μάχεσθαι ;
 οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον αἰχμητῶν
 δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἵτιοι εἰσιν·
 οὐ γὰρ πῶ ποτ' ἐμάς βοῦς ἤλασαν οὐδὲ μὲν ἵππους,
 οὐδέ ποτ' ἐν Φθίῃ, ἐριβόλακι βωτιανειρῇ 155
 καρπὸν ἐδήλησαντ', ἐπεὶ ἦ μάλα πολλὰ μεταξύ
 οὐρεά τε σκίοεντα θάλασσά τε ἠχῆεσσα·
 ἀλλὰ σοί, ὦ μέγ' ἀναιδές, ἄμ' ἐσπόμεθ', ὄφρα σύ χαίρης,
 τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάῳ σοί τε, κυνῶπα,
 πρὸς Τρώων· τῶν οὐ τι μετατρέπη οὐδ' ἀλεγίζεις· 160
 καὶ δὴ μοι γέρας αὐτὸς ἀφαιρήσεσθαι ἀπειλεῖς,
 ὦ ἔπι πολλὰ μόγησα, δόσαν δέ μοι υἴες Ἀχαιῶν.
 οὐ μὲν σοί ποτε ἴσον ἔχω γέρας, ὅππότε' Ἀχαιοὶ
 Τρώων ἐκπέρσωσ' ἐὺ ναιόμενον πτολίεθρον·
 ἀλλὰ τὸ μὲν πλεῖον πολυαῖκος πολέμοιο 165

χειρες ἐμαί διέπους', ἀτὰρ ἦν ποτε δασμὸς ἴκηται,
σοὶ τὸ γέρας πολὺ μείζον, ἐγὼ δ' ὀλίγον τε φίλον τε
ἔρχομ' ἔχων ἐπὶ νῆας, ἐπεὶ κε κάμω πολεμίζων·
νῦν δ' εἶμι Φθίηνδ', ἐπεὶ ἤ πολὺ φέρτερόν ἐστιν
οἴκαδ' ἵμεν σὺν νηυσὶ κορωνίσιν, οὐδέ σ' οἴω
ἐνθάδ' ἄτιμος ἐὼν ἄφενος καὶ πλοῦτον ἀφύξειν ».

170

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειτα ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων·
« φεῦγε μάλ', εἴ τι θυμὸς ἐπέσσυται, οὐδέ σ' ἐγὼ γε
λίσσομαι εἶνεκ' ἐμεῖο μένειν· παρ' ἐμοί γε καὶ ἄλλοι
οἳ κέ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεὺς.
ἔχθιστος δέ μοι ἐσσι διοτρεφῶν βασιλῆων·
αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.
εἰ μάλα καρτερός ἐσσι, θεὸς που σοὶ τό γ' ἔδωκεν.
οἴκαδ' ἰὼν σὺν νηυσὶ τε σῆς καὶ σοῖς ἐτάροισι
Μυρμιδόνεσσιν ἀνασσε, σέθεν δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω
οὐδ' ὄθομαι κοτέοντος· ἀπειλήσω δέ τοι ὤδε·
ὡς ἔμ' ἀφαιρεῖται Χρυσήϊδα Φοῖβος Ἀπόλλων,
τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηὶ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι
πέμψω, ἐγὼ δέ κ' ἄγω βρισηίδα καλλιπάρηον
αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε, τὸ σὸν γέρας, ὄφρ' ἐὺ εἰδῆς
ὅσον ἴφέρτερός εἰμι σέθεν, στῦγέῃ δέ καὶ ἄλλος
ἴσον ἐμοὶ φάσθαι καὶ ὁμοιωθῆμεναι ἄντην ».

175

180

185

Ὡς φάτο· Πηλεΐωνι δ' ἄχος γένετ', ἐν δέ οἱ ἦτορ
στήθεσσι λασίοισι διάνδιχα μερμήριζεν,
ἢ ὅ γε φάσγανον ὄξυν ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ
τοὺς μὲν ἀναστήσειεν, ὁ δ' Ἀτρεΐδην ἐναρίζοι,
ἦε χόλον παύσειεν ἐρητύσειέ τε θυμόν.
ἦος ὁ ταῦθ' ὤρμαινε κατὰ φρένα καὶ θυμόν,
ἔλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος. ἦλθε δ' Ἀθήνη
οὐρανόθεν· πρὸ γὰρ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

190

195

- στῆ δ' ὀπισθεν, ξανθῆς δὲ κόμης ἔλε Πηλεΐωνα
οἴῳ φαινομένη· τῶν δ' ἄλλων οὐ τις ὄρατο.
θάμβησεν δ' Ἀχιλλεύς, μετὰ δ' ἐτράπετ', αὐτίκα δ' ἔγνω
Παλλάδ' Ἀθηναίην· δεινῶ δέ οἱ ὄσσε φάνθεν· 200
καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
« τίπτ' αὐτ', αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, εἰλήλουθας ;
ἦ ἴνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο ;
ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι ὄτω·
ἦς ὑπεροπλήσι τάχ' ἂν ποτε θυμὸν ὀλέσση »· 205
Τὸν δ' αὖτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
« ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τεδὸν μένος, αἶ κε πίθαι,
οὐρανόθεν· πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,
ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.
ἀλλ' ἄγε λῆγ' ἔριδος, μηδὲ ξίφος ἔλκεο χειρί· 210
ἀλλ' ἦ τοι ἔπεσιν μὲν ὀνειδισον, ὡς ἔσεται περ·
ᾧδε γὰρ ἐξερῶ, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται.
καὶ ποτέ τοι τρεῖς τόσσα παρέσσειται ἀγλαὰ δῶρα
ὑβριος εἶνεκα τῆσδε· σὺ δ' ἴσχεο, πείθεο δ' ἡμῖν »·
Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 215
« χρὴ μὲν σφωίτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσασθαι
καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον· ὡς γὰρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπειθήται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ »·
Ἥ καὶ ἐπ' ἀργυρῆ κώπη σχέθε χεῖρα βαρεῖαν,
ἄψ δ' ἐς κουλεὸν ᾧσε μέγα ξίφος, οὐδ' ἀπίθησε 220
μύθῳ Ἀθηναίης· ἠ δ' Οὐλυμπόνδε βεβήκει
δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς μετὰ δαίμονας ἄλλους.
Πηλεΐδης δ' ἐξαυτίς ἀταρτηροῖς ἐπέεσσι
Ἀτρεΐδην προσέειπε, καὶ οὐ πω λῆγε χόλοιο·
« οἶνοβαρές, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο, 225
οὔτε ποτ' ἐς πόλεμον ἅμα λαῶ θωρηχθῆναι
οὔτε λόχονδ' ἰέναι σὺν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν

τέτληκας θυμῶ· τὸ δέ τοι κῆρ εἶδεται εἶναι.
 ἧ πολὺ λώϊόν ἐστι κατὰ στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν
 δῶρ' ἀποαιρεῖσθαι ὅς τις σέθεν ἀντίον εἶπη· 230
 δημοβόρος βασιλεύς, ἐπεὶ οὐτιδανοῖσιν ἀνάσσεις·
 ἧ γὰρ ἄν, Ἀτρεΐδῃ, νῦν ὕστατα λωβήσαιο·
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκον ὁμοῦμαι·
 ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὐ ποτε φύλλα καὶ ὄζους 235
 φύσει, ἐπεὶ δὴ πρῶτα τομῆν ἐν ὄρεσσι λέλοιπεν,
 οὐδ' ἀναθλήσει· περὶ γὰρ ῥά ἐ χαλκὸς ἔλεφε
 φύλλα τε καὶ φλοιόν· νῦν αὐτέ μιν υἷες Ἀχαιῶν
 ἐν παλάμῃς φορέουσι δικασπόλοι, οἳ τε θέμιστας
 πρὸς Διὸς εἰρύαται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσεται ὄρκος·
 ἧ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἴξεται υἷας Ἀχαιῶν 240
 σύμπαντας· τότε δ' οὐ τι δυνήσαιο ἀχνύμενός περ
 χραϊσμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἐκτορος ἀνδροφόνιοι
 θνήσκοντες πίπτωσι· σὺ δ' ἐνδοθι θυμὸν ἀμύξεις
 χιώμενος, ὅ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισας ». 144

Ἐπέμβασις τοῦ Νέστορος

“Ὡς φάτο Πηλεΐδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ 245
 χρυσεῖοις ἥλοισι πεπαρμένον, ἔζετο δ' αὐτός.
 Ἀτρεΐδης δ' ἐτέρωθεν ἐμήνιε· τοῖσι δὲ Νέστωρ
 ἠδυσπῆς ἀνόρουσε, λιγὺς Πυλίων ἀγορητῆς,
 τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδῆ.
 τῶ δ' ἤδη δύο μὲν γενεαὶ μερόπων ἀνθρώπων 250
 ἐφθίαθ', οἳ οἳ πρόσθεν ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο
 ἐν Πύλῳ ἠγαθέῃ, μετὰ δὲ τριτάτοισιν ἀνασσαν.
 ὁ σφιν εὖ φρονέων ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν·
 « ὦ πόποι, ἧ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἰκάνει·
 ἧ κεν γηθήσαι Πριάμος Πριάμοιό τε παῖδες 255

ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαρσίατο θυμῷ,
 εἰ σφῶιν τάδε πάντα πυθόιατο μαρναμένοιιν,
 οἳ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστέ μάχεσθαι.
 Ἄλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἔστων ἑμοῖο.
 Ἦδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἤε περ ὑμῖν 260
 ἀνδράσιν ὠμίλησα, καὶ οὐ ποτέ μ' οἳ γ' ἀθέριζον.
 οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι,
 οἷον Πειρίθοόν τε Δρύαντά τε, ποιμένα λαῶν,
 Καινέα τ' Ἐξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον,
 Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν. 265
 κάρτιστοι δὴ κείνοι ἐπιχθονίων τράφεν ἀνδρῶν·
 κάρτιστοι μὲν ἔσαν καὶ καρτίστοις ἐμάχοντο,
 φηρσὶν ὄρεσκόοισι, καὶ ἐκπάγλως ἀπόλεσαν.
 καὶ μὲν τοῖσιν ἐγὼ μεθομίλειον ἐκ Πύλου ἐλθῶν,
 τηλόθεν ἐξ ἀπίης γαίης· καλέσαντο γὰρ αὐτοί· 270
 καὶ μαχόμεν κατ' ἑμ' αὐτὸν ἐγὼ· κείνοισι δ' ἂν οὐ τις
 τῶν, οἳ νῦν βροτοὶ εἰσιν ἐπιχθόνιοι, μαχέοιτο.
 καὶ μὲν μευ βουλέων ζύνιεν πείθοντό τε μῦθῳ.
 ἀλλὰ πίθεσθε καὶ ὑμεες, ἐπεὶ πείθεσθαι ἄμεινον.
 μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν ἀποαίρεο κούρην, 275
 ἀλλ' ἔα, ὡς οἳ πρῶτα δόσαν γέρας υἱες Ἀχαιῶν·
 μήτε σὺ, Πηλεΐδῃ, ἔθελ' ἐρίζεμεναι βασιλῆι
 ἀντιβίην, ἐπεὶ οὐ ποθ' ὁμοίης ἔμμορε τιμῆς
 σκηπτοῦχος βασιλεύς, ᾧ τε Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν.
 εἰ δὲ σὺ καρτερός ἐσσι, θεὰ δέ σε γείνατο μήτηρ, 280
 ἀλλ' ὅδε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει.
 Ἄτρεΐδῃ, σὺ δὲ παῦε τεδὸν μένος· αὐτὰρ ἐγὼ γε
 λίσσομ' Ἀχιλλῆι μεθέμεν χόλον, ὃς μέγα πᾶσιν
 ἔρκος Ἀχαιοῖσιν πέλεται πολέμοιο κακοῦ ».

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη κρείων Ἀγαμέμνων· 285
 « ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες,

ἀλλ' ὄδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων,
 πάντων μὲν κρατέειν ἐθέλει, πάντεσσι δ' ἀνάσσειν,
 πᾶσι δὲ σημαίνειν, ἅ τιν' οὐ πείσεσθαι ὄτω.
 εἰ δέ μιν αἰχμητὴν ἔθεσαν θεοὶ αἰὲν ἔόντες, 290
 τούνεκά οἱ προθέουσιν ὀνειδέα μυθήσασθαι » ;

Τὸν δ' ἄρ' ὑποβλήδην ἡμείβετο δῖος Ἀχιλλεύς·
 « ἦ γὰρ κεν δειλὸς τε καὶ οὐτιδανὸς καλεοίμην,
 εἰ δὴ σοὶ πᾶν ἔργον ὑπείξομαι, ὅττι κεν εἶπης.
 ἄλλοισιν δὴ ταῦτ' ἐπιτέλλεο, μὴ γὰρ ἐμοί γε 295
 σήμαιν'· οὐ γὰρ ἐγὼ γ' ἔτι σοὶ πεισεσθαι ὄτω.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσι·
 χερσὶ μὲν οὐ τοι ἐγὼ γε μαχήσομαι εἵνεκα κούρης
 οὔτε σοὶ οὔτε τῷ ἄλλῳ, ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες·
 τῶν δ' ἄλλων, ἅ μοί ἐστι θεῶν παρὰ νηὶ μελαίνῃ, 300
 τῶν οὐκ ἂν τι φέροις ἀνελῶν ἀέκοντος ἐμεῖο.
 εἰ δ' ἄγε μὴν πείρησαι, ἵνα γνῶωσι καὶ οἶδε·
 αἰψά τοι αἶμα κελαινὸν ἐρωήσει περὶ δουρί ».

Ὡς τὼ γ' ἀντιβίοισι μαχεσσαμένῳ ἐπέεσσιν
 ἀνστήτην, λῦσαν δ' ἀγορὴν παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν. 305

306 - 611 : Ὁ Ἀγαμέμνων, διὰ τὴν ἐξιλεώσῃ τὸν Ἀπόλλωνα, ἀπέ-
 στειλεν εἰς τὸν ἱερέα Χρῦσην τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἑκατόμβην.
 Ἐκτελῶν ὁμως τὴν ἀπειλήν του ἀφῆρεσεν ἀπὸ τὸν Ἀχιλλέα τὴν
 Βρισηίδα, τὴν ὅποιαν αὐτὸς εἶχε λάβει ὡς γέρας πολέμου. Ὁ ἡμίθεος
 ἦρως ἐπεκαλέσθη τὴν μητέρα του Θέτιν, ἡ ὅποια ἀνῆλθεν ἀπὸ τὴν βα-
 θεϊαν θάλασσαν εἰς τὸν αἰγλήεντα Ὀλυμπον καὶ ἰκέτευσε τὸν Δία
 ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ της. Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν ὑπεσχέθη εἰς τὴν Νηρηίδα,
 ὅτι θά τιμήσῃ τὸν Ἀχιλλέα καί, διὰ τὴν καταστήσῃ ἔτι μᾶλλον πι-
 στευτὴν τὴν ὑπόσχεσίν του,

« ... κυανέησιν ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· 528
 ἀμβρόσϊαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος

κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον». 1 530

Ἡ ὑπόσχεσις αὐτῆ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Θέτιν ἐπροκάλεσε τὴν ὀργὴν καὶ τὰ παράπονα τῆς Ἥρας, ἀλλ' ἐπενέβη ὁ Ἥφαιστος καὶ συνεφιλίωσε τοὺς γονεῖς του.

B

Κατὰ τὴν ἐπομένην νύκτα ὁ Ζεὺς ἔστειλεν ἀπατηλὸν ὄνειρον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν παρεπλάνησε νὰ πιστεύσῃ, ὅτι, ἂν συνῆπτε μάχην μὲ τοὺς Τρῶας, θὰ ἐκυρίευσεν τὸ Ἴλιον.

Συγκαλέσας λοιπὸν ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἀχαιῶν τὸν στρατὸν εἰς ἀγορὰν προσεποιήθη κατ' ἀρχάς, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἴλίου. Μὲ χαρὰν ἤκουσε τὸ συγκεντρωμένον πλῆθος τὴν δῆθεν ἀπόφασιν τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ ἐτοιμάσουν τὰ πλοῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐπενέβη ὁμοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὄχι μόνον συνεκράτησε τοὺς χαλκοχίτωνας Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐνέπνευσεν ὁρμὴν πρὸς μάχην. Ἦρχισαν οἱ ἡγεμόνες νὰ διακοσμοῦν τὸ ἀπειροπληθὲς στράτευμα, ὅπου ἕξοχος ὑπὲρ πάντας διεκρίνετο ὁ Ἀγαμέμνων, ὅμοιος μὲ τὸν *τερπικέραυνον Δία*. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς γενικῆς αὐτῆς ἐξορμήσεως ἀριθμοῦνται εἰς τὴν ῥαψωδίαν ταύτην τὰ πλοῖα καὶ ὀνομάζονται οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀχαιῶν κατὰ πόλεις, καθὼς ἐπίσης οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγεμόνες σύμμαχοι τῶν Τρῶων.

Γ

1 - 120 : Οἱ δύο στρατοί, συνταχθέντες ὑπὸ ἰδίου ἀρχηγοῦ ἐκάτερος, ἐξεκίνησαν ἐναντίον ἀλλήλων. Οἱ μὲν Τρῶες *κλαγγῆ* ἐνοπῆ, οἱ δὲ Ἀχαιοὶ *σιωπηλοὶ μένεα πνεῖοντες* καὶ ἀποφασισμένοι νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ ἑαυτῶν. Τῶν Τρῶων ἐπρομάχει ὁ θεοειδὴς Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐπροκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τοὺς ἐξοχωτέρους ἥρωας τῶν Ἀχαιῶν. Ἐντρομος ὁμοῦ ὀπισθοχώρησεν, ὅτε εἶδε τὸν Μενέ-

1. Λέγεται ὅτι ἀπὸ τοὺς στίχους αὐτοὺς ἐνεπνεύσθη ὁ Φειδίας, διὰ νὰ πλάσῃ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ.

λαον νὰ ὀρμᾷ ἐναντίον του, καὶ μόλις ὑπὸ τὰς ἐπιπλήξεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ἐκτορος ἀπεφάσισε νὰ ἀναμετρηθῇ μὲ τὸν ἀντιπαλόν του. Ἐπρότεινε μάλιστα νὰ κριθῇ ὁ πόλεμος εἰς τὴν μονομαχίαν αὐτὴν καὶ νὰ ἀπόσχουν τῆς μάχης οἱ ἄλλοι. Ἡ πρότασις αὕτη ἔγινε δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις. Ἐνῶ δὲ ἐστάλησαν κήρυκες, διὰ νὰ καλέσουν τὸν βασιλέα Πρίαμον καὶ νὰ ἐτοιμάσουν τὰς θυσίας διὰ τὴν τελετὴν τῶν ὀρκίων, οἱ Ἀχαιοὶ ἐξεδύθησαν τὰ ὄπλα καὶ ἀνεκλίθησαν εἰς τὰς ἀσπίδας των.

Ἐμφάνισις τῆς Ἑλένης εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἰλίου.

Ἴρις δ' αὖθ' Ἑλένη λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν, 121
εἰδομένη γαλόωσ' Ἀντηνορίδαο δάμαρτι,
τὴν Ἀντηνορίδης εἶχε κρείων Ἐλικίων,
Λαοδίκην, Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην.

τὴν δ' εὖρ' ἐν μεγάρῳ ἡ δὲ μέγαν ἰστὸν ὕφαινε, 125
δίπλακα πορφυρέην, πολέας δ' ἐνεπάσσειεν ἀεθλοῦς

Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων,
οὓς ἔθεν εἴνεκ' ἔπασχον ὑπ' Ἄρηος παλαμάων.

ἀγχοῦ δ' ἰσταμένη προσέφη πόδας ὠκέα Ἴρις·

« δεῦρ' ἴθι, νύμφα φίλη, ἵνα θέσκελα ἔργα ἴδῃαι 130

Τρώων θ' ἵπποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων.

οἱ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι φέρον πολύδακρυν Ἄρηα

ἐν πεδίῳ, ὀλοοῖο λιλαιόμενοι πολέμοιο,

οἱ δὴ νῦν ἔαται σιγῇ, πόλεμος δὲ πέπαυται,

ἀσπίσι κικλιμένοι, παρὰ δ' ἔγχεα μακρὰ πέπηγεν. 135

αὐτὰρ Ἀλέξανδρος καὶ ἀρήφιλος Μενέλαος

μακρῆς ἐγχείησι μαχήσονται περὶ σείο·

τῷ δὲ κε νικήσαντι φίλη κεκλήσῃ ἄκοιτις ».

Ὡς εἰπούσα θεὰ γλυκὺν ἴμερον ἔμβαλε θυμῷ

ἀνδρός τε προτέρου καὶ ἄστεος ἠδὲ τοκῆων· 140

αὐτίκα δ' ἀργεννήσι καλυψαμένη ὀθόνησιν

ὄρμαῖτ' ἐκ θαλάμοιο τέρεν κατὰ δάκρυ χέουσα,
οὐκ οἶη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δὺ' ἔποντο,
Αἴθρη, Πιτθῆος θυγάτηρ, Κλυμένη τε βοῶπις.
αἰψα δ' ἔπειθ' ἴκανον ὄθι Σκαιαὶ πύλαι ἦσαν. 145

Οἱ δ' ἀμφὶ Πρίαμον καὶ Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην
Λάμπον τε Κλυτίον θ' Ἰκετάονά τ', ὄζον Ἄρηος,
Οὐκαλέγων τε καὶ Ἀντήνωρ, πεπνυμένω ἄμφω,
ἦατο δημογέροντες ἐπὶ Σκαιῆσι πύλῃσι,
γῆραϊ δὴ πολέμοιο πεπαυμένοι, ἀλλ' ἀγορηταὶ 150
ἔσθλοί, τεττίγεσσι ἐοικότες, οἳ τε καθ' ὕλην
δενδρέφω ἐφεζόμενοι ὄπα λειριόεσσαν ἰεῖσιν·
τοῖοι ἄρα Τρώων ἡγήτορες ἦντ' ἐπὶ πύργῳ.
οἱ δ' ὡς οὖν εἶδονθ' Ἐλένην ἐπὶ πύργον ἰοῦσαν,
ἦκα πρὸς ἀλλήλους ἔπεα πτερόεντ' ἀγόρευον· 155
« οὐ νέμεσις Τρῳᾶς καὶ εὐκνήμιδας Ἀχαιοὺς
τοιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·
αἰνῶς ἀθανάτησι θεῆς εἰς ὄπα ἔοικεν.
ἀλλὰ καὶ ὡς τοίη περ ἑοῦσ' ἐν νηυσὶ νεέσθω,
μηδ' ἡμῖν τεκέεσσί τ' ὑπίσσω πῆμα λίποιτο ». 160

Ὁ θαυμασμός τῶν Τρώων διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας.

Ὡς ἄρ' ἔφαν, Πρίαμος δ' Ἐλένην ἐκαλέσσατο φωνῆ· 161
« δεῦρο πάροισ' ἔλθοῦσα, φίλον τέκος, ἴζευ ἐμεῖο,
ὄφρα ἴδῃ πρότερόν τε πόσιν πηοὺς τε φίλους τε —
οὐ τί μοι αἰτίη ἐσσί, θεοὶ νύ μοι αἰτιοὶ εἰσιν,
οἳ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν — 165
ὡς μοι καὶ τόνδ' ἄνδρα πελώριον ἐξονομήνης,
ὅς τις ὄδ' ἐστὶν Ἀχαιὸς ἀνὴρ ἠὲς τε μέγας τε.
ἦ τοι μὲν κεφαλῇ καὶ μείζονες ἄλλοι ἔασι,
καλὸν δ' οὕτω ἐγὼν οὐ πω ἴδον ὀφθαλμοῖσιν,

οὐδ' οὕτω γεραρόν· βασιλῆι γὰρ ἀνδρὶ ἔοικε ». 170

Τὸν δ' Ἑλένη μῦθοισιν ἀμείβετο, διὰ γυναικῶν·
 « αἰδοῖός τέ μοι ἔσσι, φίλε ἔκυρέ, δεινός τε·
 ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἀδεῖν κακός, ὅπποτε δεῦρο
 υἱεὶ σῶ ἐπόμην, θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα
 παῖδά τε τηλυγέτην καὶ ὀμηλικὴν ἑρατεινήν. 175
 ἀλλὰ τά γ' οὐκ ἐγένοντο· τὸ καὶ κλαίουσα τέτηκα.
 τοῦτο δέ τοι ἔρέω, ὃ μ' ἀνείρεαι ἠδὲ μεταλλάς·
 οὗτός γ' Ἀτρεΐδης, εὐρὺ κρείων Ἀγαμέμνων,
 ἀμφοτέρων βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής·
 δαῆρ αὐτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος, εἴ ποτ' ἔην γε ». 180

Ὡς φάτο, τὸν δ' ὁ γέρων ἠγάσσατο φώνησέν τε·
 « ὦ μάκαρ Ἀτρεΐδη, μοιρηγενές, ὀλβιόδαιμον,
 ἦ βρά νύ τοι πολλοὶ δεδμηάτο κοῦροι Ἀχαιῶν.
 ἤδη καὶ Φρυγίην εἰσήλυθον ἀμπελόεσσαν,
 ἔνθα ἴδον πλείστους Φρύγας ἀνέρας αἰολοπῶλους, 185
 λαοὺς Ὀτρῆος καὶ Μύγδονος ἀντιθέοιο,
 οἳ ῥα τότε ἔστρατόωντο παρ' ὄχθας Σαγγαρίοιο·
 καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπίκουρος ἔων μετὰ τοῖσιν ἐλέχθην
 ἡματι τῶ, ὅτε τ' ἤλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι·
 ἀλλ' οὐδ' οἳ τόσοι ἦσαν, ὅσοι ἐλίκωπες Ἀχαιοί ». 190

Δεύτερον αὐτ' Ὀδησῆα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραῖός·
 « εἶπ' ἄγε μοι καὶ τόνδε, φίλον τέκος, ὅς τις ὄδ' ἐστί·
 μείων μὲν κεφαλῇ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο,
 εὐρύτερος δ' ὠμοῖσιν ἰδὲ στέρνοισιν ἰδέσθαι.
 τεύχεα μὲν οἳ κεῖται ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ, 195
 αὐτὸς δὲ κτίλος ὡς ἐπιπωλεῖται στίχας ἀνδρῶν·
 ἀρνεῖω μιν ἐγώ γε ἔϊσκω πηγεσιμάλλω,
 ὅς τ' ὄτων μέγα πῶν διέρχεται ἀργεννάων ».

Τὸν δ' ἠμείβετ' ἔπειθ' Ἑλένη Διὸς ἐκγεγαυῖα·
 « οὗτος δ' αὖ Λεαρτιάδης πολύμητις Ὀδυσσεύς, 200

ὅς τράφη ἐν δῆμῳ Ἰθάκης κραναῆς περ' εἰούσης
εἰδῶς παντοίους τε δόλους καὶ μήδεα πυκνά ».

Τὴν δ' αὖτ' Ἀντήνωρ πεπνυμένος ἀντίον ἠΰδα·
« ὦ γύναι, ἦ μάλα τοῦτο ἔπος νημερτὲς εἴπεις·
ἤδη γὰρ καὶ δευρό ποτ' ἤλυθε δῖος Ὀδυσσεὺς 205
σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης σὺν ἀρηιφίλῳ Μενελάῳ·
τοὺς δ' ἐγὼ ἐξείνισσα καὶ ἐν μεγάροισι φίλησα,
ἀμφοτέρων δὲ φυὴν ἐδάην καὶ μήδεα πυκνά.
ἀλλ' ὅτε δὴ Τρώεσσι ἐν ἀγρομένοισιν ἔμιχθεν,
στάντων μὲν Μενέλαος ὑπείρεχεν εὐρέας ὤμους, 210
ἄμφω δ' ἐζομένῳ γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς.
ἀλλ' ὅτε δὴ μύθους καὶ μήδεα πᾶσιν ὕφαινον,
ἦ τοι μὲν Μενέλαος ἐπιτροχάδην ἀγόρευε,
παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ οὐ πολὺμυθος
οὐδ' ἀφαμαρτοεπής, εἰ καὶ γένει ὕστερος ἦεν. 215
ἀλλ' ὅτε δὴ πολὺμητις ἀνατίζειεν Ὀδυσσεύς,
στάσκειν, ὑπαὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χθονὸς ὄμματα πῆξας,
σκηπτρον δ' οὔτ' ὀπίσω προπρηγὲς ἐνώμα,
ἀλλ' ἀστεμφὲς ἔχεσκεν, ἀτῖδρεϊ φωτὶ εἰοικώς·
φαίης κε ζάκοτόν τέ τιν' ἔμμεναι ἄφρονά τ' αὐτως. 220
ἀλλ' ὅτε δὴ ὅπα τε μεγάλην ἐκ στήθεος εἶη
καὶ ἔπεα νιφάδεσσιν εἰοικότα χειμερίησιν,
οὐκ ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆί γ' ἐρίσσειε βροτὸς ἄλλος·
οὐ τότε γ' ὦδ' Ὀδυσῆος ἀγασσάμεθ' εἶδος ἰδόντες ».

Τὸ τρίτον αὖτ' Αἴαντα ἰδὼν ἐρέειν ὁ γεραίός· 225
« τίς τ' ἄρ' ὄδ' ἄλλος Ἀχαιοὺς ἀνὴρ ἠΰς τε μέγας τε,
ἔξοχος Ἀργείων κεφαλὴν τε καὶ εὐρέας ὤμους ; »

Τὸν δ' Ἑλένη τανύπεπλος ἀμείβετο, δῖα γυναικῶν·
« οὗτος δ' Αἴας ἐστὶ πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν·
Ἰδομενεὺς δ' ἐτέρωθεν ἐνὶ Κρήτεσσι θεὸς ὧς 230
ἔστηκ', ἀμφὶ δὲ μιν Κρητῶν ἀγοὶ ἠγερέθονται.

πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηίφιλος Μενέλαος
 οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὅποτε Κρήτηθεν ἵκοιτο.
 νῦν δ' ἄλλους μὲν πάντας ὄρω ἐλίκωπας Ἀχαιοὺς,
 οὐς κεν εὖ γνοίην καί τ' οὔνομα μυθησαίμην· 235
 δοιῶ δ' οὐ δύναμαι ἰδέειν κοσμήτορε λαῶν,
 Κάστορά θ' ἱππόδαμον καὶ πύξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα,
 αὐτοκασιγνήτω, τῷ μοι μία γείνατο μήτηρ.
 ἢ οὐχ ἐσπέσθην Λακεδαίμονος ἐξ ἑρατεινῆς,
 ἢ δεύρω μὲν ἔποντο νέεσσ' ἐνὶ ποντοπόροισι, 240
 νῦν αὖτ' οὐκ ἐθέλουσι μάχην καταδύμεναι ἀνδρῶν,
 αἴσχεα δειδιότες καὶ ὀνείδεα πόλλ', ἃ μοὶ ἔστιν ».

Ὡς φάτο, τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἶα
 ἐν Λακεδαίμονι αὔθι, φίλῃ ἐν πατρίδι γαίῃ. 244

245 - 461 : Μετὰ τοὺς ὄρκους ἤρχισεν ἡ μονομαχία, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μενέλαος ἐπληξε μὲ τὸ δόρυ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ προσεπάθησε νὰ τὸν φονεύσῃ μὲ τὸ ξίφος. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτῃ μὲ τὴν θεϊκὴν τῆς δυνάμιν τὸν ἐξήρπασεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ τὸν ἔσωσεν εἰς τὸ ἐν Ἰλίῳ ἀνάκτορόν του.

Δ

Ἡ νίκη πάντως ἦτο ὑπὲρ τοῦ Μενελάου καί, κατὰ τοὺς ὄρκους, οἱ Τρῶες ὑπεχρεοῦντο νὰ ἀποδώσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς θησαυροὺς, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀρπάσει ὁ Πάρις ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἐν τούτοις οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ ἀπεφάσισαν ἄλλα. Κατὰ θέλημα τῆς Ἥρας ἐπανήρχισεν ἡ μάχη, διότι εἰς ἀπὸ τὴν παράταξιν τῶν Τρῶων, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων Πάνδαρος, παρεβίασε τοὺς ὄρκους καὶ ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον. Ἡ μάχη τότε συνήφθη κρατερὰ, διότι καὶ οἱ θεοὶ ἔλαβον μέρος εἰς αὐτήν. Ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἀπόλλων ὑπὲρ τῶν Τρῶων, ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν.

Μάχη πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἀνδραγαθήματα τοῦ Διομήδους.

Ἐνθ' αὖ Τυδεΐδῃ Διομήδῃ Παλλὰς Ἀθήνη
 δῶκε μένος καὶ θάρσος, ἔν' ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν
 Ἀργείοισι γένοιτο ἰδὲ κλέος ἑσθλὸν ἄροιτο.
 δαΐε οἱ ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ,
 ἀστέρ' ὀπωρινῶ ἑναλίγκιον, ὅς τε μάλιστα
 λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο·
 τοῖόν οἱ πῦρ δαΐεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων,
 ὤρσε δέ μιν κατὰ μέσσον, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο.
 Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς ἀμύμων,
 ἱεὺς Ἡφαιστοῖο· δῦω δέ οἱ υἱέες ἦστην,
 Φηγεὺς Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης.
 τῷ οἱ ἀποκριθέντε ἐναντίω ὀρμηθήτην·
 τῷ μὲν ἄφ' ἵπποιον, ὁ δ' ἀπὸ χθονὸς ὠρνυτο πεζός.
 οἱ δ' ὅτε δὴ σχεδὸν ἦσαν ἐπ' ἀλλήλοισιν ἰόντες,
 Φηγεὺς ῥα πρότερος προῖει δολιχόσκιον ἔγχος·
 Τυδεΐδew δ' ὑπὲρ ὤμων ἀριστερὸν ἤλυθ' ἀκωκῆ
 ἔγχεος, οὐδ' ἔβαλ' αὐτόν· ὁ δ' ὕστερος ὠρνυτο χαλκῶ
 Τυδεΐδης· τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἔκφυγε χειρός,
 ἀλλ' ἔβαλε στήθος μεταμάζιον, ὥσε δ' ἄφ' ἵππων.
 Ἰδαῖος δ' ἀπόρουσε λιπῶν περικαλλέα δίφρον,
 οὐδ' ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ κταμένοιο·
 οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα μέλαιναν,
 ἀλλ' Ἡφαιστος ἔρυτο, σάωσε δὲ νυκτὶ καλύψας,
 ὡς δὴ οἱ μὴ πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἶη.
 ἵππους δ' ἐξελάσας μεγαθύμου Τυδέος υἱὸς
 δῶκεν ἑταίροισιν κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας.
 Τρῶες δὲ μεγάθυμοι ἐπεὶ ἴδον υἷε Δάρητος

τὸν μὲν ἀλευάμενον, τὸν δὲ κτάμενον παρ' ὄχεσφι,
 πᾶσιν ὀρίνθη θυμός· ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη
 χειρὸς ἑλοῦσ' ἐπέεσσι προσηΐδα θεῶρον Ἄρηα·

30

« Ἄρες, Ἄρες βροτολοιγέ, μαιφόνε, τειχεσιπλήτα,
 οὐκ ἂν δὴ Τρῶας μὲν ἐάσαιμεν καὶ Ἀχαιοὺς
 μάρνασθ', ὅπποτέροισι πατήρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξῃ,
 νῶϊ δὲ χαζώμεσθα, Διὸς δ' ἀλεώμεθα μῆνιν ; »

Ὡς εἰποῦσα μάχης ἐξήγαγε θεῶρον Ἄρηα·

35

τὸν μὲν ἔπειτα καθεῖσεν ἐπ' ἠιόνετι Σκαμάνδρῳ,
 Τρῶας δ' ἐκλιναν Δαναοί· ἔλε δ' ἄνδρα ἕκαστος
 ἡγεμόνων· πρῶτος δὲ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων
 ἀρχὸν Ἀλιζώνων, Ὀδίων μέγαν, ἔκβαλε δίφρου·
 πρῶτῳ γὰρ στρεφθέντι μεταφρένω ἐν δόρῳ πῆξεν
 ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσε,
 δούπησεν δὲ πεσῶν, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

40

Ἴδομενεὺς δ' ἄρα Φαῖστον ἐνήρατο Μήνονος υἱὸν
 Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβόλακος εἰληλούθει.

τὸν μὲν ἄρ' Ἴδομενεὺς δουρικλυτὸς ἔγχεϊ μακρῷ
 νύξ' ἵππων ἐπιβησόμενον κατὰ δεξιὸν ὤμων·
 ἤριπε δ' ἐξ ὄχεων, στυγερός δ' ἄρα μιν σκότος εἶλε.

45

Τὸν μὲν ἄρ' Ἴδομενῆος ἐσύλευον θεράποντες·

υἱὸν δὲ Στροφίοιο Σκαμάνδριον, αἴμονα θήρης,
 Ἀτρεΐδης Μενέλαος ἔλ' ἔγχεϊ ὀξυόεντι,

50

ἐσθλὸν θηρητῆρα· δίδαξε γὰρ Ἀρτεμις αὐτῇ
 βάλλειν ἀγρία πάντα, τὰ τε τρέφει οὔρεσιν ὕλη·
 ἀλλ' οὐ οἱ τότε γε χαῖσμι· Ἀρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὐδὲ ἐκηβολίαί, ἧσιν τὸ πρὶν γ' ἐκέκαστο.

ἀλλὰ μιν Ἀτρεΐδης δουρικλειτὸς Μενέλαος
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μετάφρενον οὔτασε δουρὶ
 ὤμων μεσσηγύς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν,
 ἤριπε δὲ πρηνῆς, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ.

55

Μηριόνης δὲ Φέρεκλον ἐνήρατο, τέκτονος υἱὸν
 Ἄρμονίδεω, ὃς χερσὶν ἐπίστατο δαίδαλα πάντα 60
 τεύχειν· ἕξοχα γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη·
 ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτῆνατο νῆας ἑτάσας
 ἀρχεκάκους, αἱ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο
 οἷ τ' αὐτῷ, ἐπεὶ οὐ τι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη.
 τὸν μὲν Μηριόνης, ὅτε δὴ κατέμαρπτε διώκων, 65
 βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διαπρὸ
 ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ' ὀστέον ἤλυθ' ἀκωκῆ·
 γνύξ δ' ἔριπ' οἰμώξας, θάνατος δὲ μιν ἀμφεκάλυψε.

Πήδαιον δ' ἄρ' ἔπεφνε Μέγης, Ἀντήνορος υἱόν,
 ὃς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ' ἔτρεφε διὰ Θεανῶ 70
 Ἴσα φίλοισι τέκεσσι, χαριζομένη πόσει ᾤ.
 τὸν μὲν Φυλεΐδης δουρικλυτὸς ἐγγύθεν ἐλθὼν
 βεβλήκει κεφαλῆς κατὰ ἰνίον ὀξείῃ δουρί·
 ἀντικρὺ δ' ἄν' ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός·
 ἤριπε δ' ἐν κονίῃ, ψυχρὸν δ' ἔλε χαλκὸν ὀδοῦσιν. 75

Εὐρόπυλος δ' Εὐαίμονίδης Ὑψήνορα δῖον,
 υἱὸν ὑπερθύμου Δολοπίονος, ὃς ῥα Σκαμάνδρου
 ἀρητῆρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ' ὡς τίετο δῆμῳ,
 τὸν μὲν ἄρ' Εὐρόπυλος, Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός,
 πρόσθεν ἔθεν φεύγοντα μεταδρομάδην ἔλασ' ὤμον 80
 φασγάνῳ ἀτίξας, ἀπὸ δ' ἔξεσε χεῖρα βαρεῖαν·
 αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε· τὸν δὲ κατ' ὄσσε
 ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Ὡς οἱ μὲν πονέοντο κατὰ κρατερὴν ὑσμίνην·
 Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι μετείη, 85
 ἢ μετὰ Τρώεσιν ὀμιλεῖ ἢ μετ' Ἀχαιοῖς.
 θῦνε γὰρ ἄμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἑοικῶς
 χειμάρρῳ, ὃς τ' ὄκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
 τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐερμέναι ἰσχανόωσιν,

οὐτ' ἄρα ἔρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθλέων 90
 ἔλθοντ' ἔξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίση Διὸς ὄμβρος·
 πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζήων·
 ὡς ὑπὸ Τυδεΐδῃ πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες
 Τρώων, οὐδ' ἄρα μιν μίμνον πολέες περ ἑόντες.

Τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς 95
 θύνοντ' ἄμ πεδίον προ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας,
 αἰψ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἐτιταίνετο καμπύλα τόξα,
 καὶ βάλ' ἐπαΐσσοντα τυχῶν κατὰ δεξιὸν ὦμον,
 θώρηκος γύαλον· διὰ δ' ἔπητο πικρὸς οἰστός,
 ἀντικρὺ δὲ διέσχε, παλάσσετο δ' αἵματι θώρηξ. 100
 τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν αὔσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·
 « ὄρνυσθε, Τρῶες μεγάλθυμοι, κέντορες ἵππων·
 βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν, οὐδέ ἔφημι
 δῆθ' ἀνσχῆσεται κρατερόν βέλος, εἰ ἑτεόν με
 ὤρσεν ἄναξ Διὸς υἱὸς ἀπορνύμενον Λυκίηθεν ». 105

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τὸν δ' οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν,
 ἀλλ' ἀναχωρήσας πρόσθ' ἵπποιν καὶ ὄχεσφιν
 ἔστη, καὶ Σθένελον προσέφη, Καπανήιον υἱόν·
 « ὄρσο, πέπον Καπανηιάδῃ, καταβήσεο δίφρου,
 ὄφρα μοι ἐξ ὠμοιο ἐρύσσης πικρὸν οἰστόν ». 110

Ὡς ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 πὰρ δὲ στάς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὦμου·
 αἶμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
 δὴ τότε ἔπειτ' ἠρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
 « κλυθὶ μευ, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, Ἀτρυτώνῃ, 115
 εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
 δηῖω ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι, Ἀθήνη·
 δὸς δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὄρμην ἐγγχεὸς ἐλθεῖν,
 ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ μὲ φησι
 δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἡελίοιο ». 120

- Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,
 γυῖα δ' ἔθηκεν ἑλαφρά, πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεν·
 ἀγχοῦ δ' ἰσταμένη ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « θαρσῶν νῦν, Διόμηδες, ἐπὶ Τρώεσσι μάχεσθαι·
 ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἦκα
 ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἵπποτα Τυδεύς·
 ἀχλὺν δ' αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἔλον, ἢ πρὶν ἐπῆεν,
 ὄφρ' εὖ γινώσκῃς ἡμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα.
 τῷ νῦν, αἶ κε θεὸς πειρώμενος ἐνθάδ' ἵκηται,
 μή τι σύ γ' ἀθανάτοισι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι
 τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη
 ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῶ ».
 Ἡ μὲν ἄρ' ὣς εἰποῦσ' ἀπέβη γλαυκῶπις Ἀθήνη,
 Τυδείδης δ' ἔξαυτίς ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη,
 καὶ πρὶν περ θυμῷ μεμαῶς Τρώεσσι μάχεσθαι·
 δὴ τότε μιν τρίς τόσσον ἔλεν μένος, ὥς τε λέοντα,
 ὃν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῶ ἐπ' εἰροπόκοις ὄτεσσι
 χραύσῃ μὲν τ' αὐλῆς ὑπεράλμενον οὐδὲ δαμάσῃ·
 τοῦ μὲν τε σθένος ὤρσεν, ἔπειτα δέ τ' οὐ προσαμύνει,
 ἀλλὰ κατὰ σταθμούς δύεται, τὰ δ' ἐρῆμα φοβεῖται·
 αἶ μὲν τ' ἀγγιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι κέχυνται,
 αὐτὰρ ὁ ἐμμεμαῶς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς·
 ὣς μεμαῶς Τρώεσσι μίγη κρατερὸς Διομήδης.
 Ἐνθ' ἔλεν Ἀστυνοὸν καὶ Ὑπεύρονα, ποιμένα λαῶν,
 τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο βαλὼν χαλκῆρει δουρί,
 τὸν δ' ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῖδα παρ' ὤμον
 πλῆξ', ἀπὸ δ' αὐχένος ὤμον ἑέργαθεν ἠδ' ἀπὸ νότου.
 τοὺς μὲν ἔασ', ὁ δ' Ἄβαντα μετόχετο καὶ Πολύιδον,
 υἱέας Εὐρυδάμαντος, ὄνειροπόλοιο γέροντος·
 τοῖς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων ἐκρίνατ' ὄνειρους,
 ἀλλὰ σφεας κρατερὸς Διομήδης ἐξενάρριξε·

βῆ δὲ μετὰ Ξάνθον τε Θώονά τε, Φαίνοπος υἱε,
 ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ τείρετο γήραι λυγρῶ,
 υἷον δ' οὐ τέκετ' ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι.
 ἔνθ' ὅ γε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξάινυτο θυμὸν
 ἀμφοτέρω, πατέρι δὲ γόνον καὶ κήδεα λυγρὰ
 λειπ', ἐπεὶ οὐ ζῶοντε μάχης ἐκ νοστήσαντε
 δέξατο· χηρωσται δὲ διὰ κτῆσιν दाτέοντο.

155

Ἔνθ' υἱας Πριάμοιο δύο λάβε Δαρδανίδαο
 εἰν ἐνὶ δίφρῳ ἐόντας, Ἐχέμμονά τε Χρομίον τε.
 ὡς δὲ λέων ἐν βουσί θορῶν ἐξ αὐχένα ἄξῃ
 πόρτιος ἢ βοός, ξύλοχον κάτα βοσκομενάων,
 ὡς τοὺς ἀμφοτέρους ἐξ ἵππων Τυδέος υἱὸς
 βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχε' ἐσύλα·
 ἵππους δ' οἷς ἐτάροισι δίδου μετὰ νῆας ἐλαύνειν.

160

165

Ἡ μεγίστη ἔντασις τῆς μάχης.

Τὸν δ' ἶδεν Αἰνεΐας ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν,
 βῆ δ' ἵμεν ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων
 Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενος, εἴ που ἐφεύροι·
 εὔρε Λυκάονος υἷον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,
 στῆ δὲ πρόσθ' αὐτοῦ ἔπος τέ μιν ἀντίον ἠΰδα·
 « Πάνδαρε, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες οἴστοι
 καὶ κλέος ; ᾧ οὐ τίς τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ,
 οὐδέ τις ἐν Λυκίῃ σέο γ' εὐχεται εἶναι ἀμείνων.
 ἀλλ' ἄγε τῶδ' ἔφες ἀνδρὶ βέλος, Διὶ χεῖρας ἀνασχών,
 ὅς τις ὅδε κρατεεὶ καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργε
 Τρῶας, ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσεν·
 εἰ μὴ τις θεὸς ἐστί κοτεσσάμενος Τρῶεσσι
 ἱρῶν μηνίσας· χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἐπι μῆνις ».

170

175

Τὸν δ' αὐτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

- « Αἰνεΐα, Τρώων βουληφόρε χαλκοχιτώνων, 180
 Τυδεΐδη μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἔτσκω,
 ἀσπίδι γινώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείη,
 ἵππους τ' εἰσορόων· σάφα δ' οὐκ οἶδ' εἰ θεός ἐστιν.
 εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ, ὅν φημι, δαΐφρων Τυδέος υἱός,
 οὐχ ὅ γ' ἀνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι 185
 ἔστηκ' ἀθανάτων, νεφέλη εἰλυμένος ὤμους,
 ὃς τούτου βέλος ὠκὺ κιχήμενον ἔτραπεν ἄλλη.
 ἦδη γάρ οἱ ἐφῆκα βέλος, καὶ μιν βάλον ὦμον
 δεξιὸν ἀντικρὺ διὰ θώρηκος γυάλιο·
 καὶ μιν ἔγωγ' ἐφάμην Ἀἰδωνῆι προΐάψειν, 190
 ἔμπης δ' οὐκ ἐδάμασσα· θεός νύ τις ἐστι κοθήεις.
 ἵπποι δ' οὐ παρέασι καὶ ἄρματα, τῶν κ' ἐπιβαίην·
 ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἔνδεκα δίφροι
 καλοὶ πρωτοπαγεῖς νεοτευχέες· ἀμφὶ δὲ πέπλοι 195
 πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἐκάστω δίζυγες ἵπποι
 ἐστᾶσι κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας.
 ἦ μὲν μοι μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων
 ἐρχομένῳ ἐπέτελλε δόμοις ἐνὶ ποιητοῖσιν·
 ἵπποισὶν μ' ἐκέλευε καὶ ἄρμασιν ἐμβεβαῶτα
 ἀρχεῦειν Τρώεσσιν κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας· 200
 ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην — ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν —
 ἵππων φειδόμενος, μὴ μοι δευοίατο φορβῆς
 ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδη.
 Ὡς λίπον, αὐτὰρ πεζὸς ἐς Ἴλιον εἰλήλουθα
 τόξοισιν πίσυνος· τὰ δέ μ' οὐκ ἄρ' ἔμελλον ὀνήσειν. 205
 ἦδη γὰρ δοιοῖσιν ἀριστήεσσιν ἐφῆκα,
 Τυδεΐδη τε καὶ Ἀτρεΐδη, ἐκ δ' ἀμφοτέρουιν
 ἀτρεκὲς αἶμ' ἔσσευα βαλῶν, ἥγειρα δὲ μᾶλλον.
 τῷ ῥα κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα
 ἤματι τῷ ἐλόμην, ὅτε Ἴλιον εἰς ἐρατεινῆν 210

ἡγεόμην Τρώεσσι, φέρων χάριν Ἑκτορι δίω.
 εἰ δέ κε νοστήσω καὶ ἐσόφομαι ὀφθαλμοῖσι
 πατρίδ' ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑπερεφές μέγα δῶμα,
 αὐτίκ' ἔπειτ' ἀπ' ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος φῶς,
 εἰ μὴ ἐγὼ τάδε τόξα φαιινῶ ἐν πυρὶ θείην 215
 χερσὶ διακλάσσας· ἀνεμῶλια γάρ μοι ὀπηδεῖ ».

Τὸν δ' αὐτ' Αἰνείας Τρώων ἀγὸς ἀντίον ἠΐδα·

« μὴ δὴ οὕτως ἀγόρευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
 πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῶδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχσεσφιν
 ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι. 220

ἀλλ' ἄγ' ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσσο, ὄφρα ἴδῃαι

οἴοι Τρώιοι ἵπποι, ἐπιστάμενοι πεδίοιο

κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἡδὲ φέβεσθαι·

τῷ καὶ νῶι πόλινδε σαώσετον, εἴ περ ἂν αὐτε

Ζεὺς ἐπὶ Τυδεΐδῃ Διομήδει κῦδος ὀρέξῃ. 225

ἀλλ' ἄγε νῦν μᾶστιγα καὶ ἠνία σιγαλόεντα

δέξαι, ἐγὼ δ' ἵππων ἐπιβήσομαι, ὄφρα μάχωμαι·

ἢ σὺ τόνδε δέδεξο, μελήσουσιν δ' ἐμοὶ ἵπποι ».

Τὸν δ' αὐτε προσέειπε Λυκάονος ἀγλαδὸς υἱός·

« Αἰνεία, σὺ μὲν αὐτὸς ἔχ' ἠνία καὶ τεῷ ἵππῳ· 230

μᾶλλον ὑφ' ἠνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἄρμα

οἴσετον, εἴ περ ἂν αὐτε φεβώμεθα Τυδέος υἱόν·

μὴ τῷ μὲν δείσαντε ματήσετον, οὐδ' ἐθέλητον

ἐκφερέμεν πολέμοιο, τεὸν φθόγγον ποθέοντε,

νῶι δ' ἐπαΐξας μεγαθύμου Τυδέος υἱός 235

αὐτῷ τε κτείνῃ καὶ ἐλάσση μώνυχας ἵππους.

ἀλλὰ σὺ γ' αὐτὸς ἔλαυνε τέ' ἄρματα καὶ τεῷ ἵππῳ,

τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι ὀξεί δουρί ».

Ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἄρματα ποικίλα βάντες,

ἐμεμαμῶτ' ἐπὶ Τυδεΐδῃ ἔχον ὠκέας ἵππους. 240

τοὺς δὲ ἴδε Σθέnelος, Καπανῆιος ἀγλαδὸς υἱός,

- αἶψα δὲ Τυδεΐδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « Τυδεΐδη Διόμηδες, ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῶ,
 ἄνδρ' ὀρώ κρατερῶ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι,
 Ἴν ἀπέλεθρον ἔχοντας· ὁ μὲν τόξων εὖ εἰδώς, 245
 Πάνδαρος, υἱὸς δ' αὖτε Λυκάονος εὐχεταὶ εἶναι·
 Αἰνεΐας δ' υἱὸς μὲν ἀμύμονος Ἀγχίσαο
 εὐχεταὶ ἐκγεγάμεν, μήτηρ δέ οἱ ἔστ' Ἀφροδίτη.
 ἀλλ' ἄγε δὴ χαζώμεθ' ἐφ' ἵππων, μηδέ μοι οὕτω
 θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσης ».
- Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσεφη κρατερός Διομήδης·
 « μή τι φόβονδ' ἀγόρευ', ἐπεὶ οὐδέ σε πεισέμεν οἶω.
 οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι
 οὐδὲ καταπτώσσειν· ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν·
 ὀκνεῖω δ' ἵππων ἐπιβαινέμεν, ἀλλὰ καὶ αὐτως 255
 ἀντίον εἶμ' αὐτῶν· τρεῖν μ' οὐκ ἔα Παλλάς Ἀθήνη.
 τούτω δ' οὐ πάλιν αὐτίς ἀποίσειτον ὠκέες ἵπποι
 ἄμφω ἀφ' ἡμείων, εἴ γ' οὖν ἕτερός γε φύγησιν.
 ἄλλο δέ τοι ἐρέω, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν·
 αἶ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος ὀρέξῃ 260
 ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους
 αὐτοῦ ἐρυκακέειν ἐξ ἄντυγος ἠνία τείνας,
 Αἰνεΐας δ' ἐπαΐξαι μεμνημένος ἵππων,
 ἐκ δ' ἐλάσαι Τρώων μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς.
 τῆς γάρ τοι γενεῆς, ἧς Τρωί περ εὐρύοπα Ζεὺς 265
 δῶχ' υἱὸς ποινὴν Γανυμήδεος, οὖνεκ' ἄριστοι
 ἵππων, ὅσοι ἕασιν ὑπ' ἠῶ τ' ἠελιόν τε,
 τῆς γενεῆς ἔκλεψεν ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγχίσης,
 λάθρη Λαομέδοντος ὑποσχῶν θήλεας ἵππους·
 τῶν οἱ ἔξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη. 270
 τοὺς μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάντη,
 τῷ δὲ δῦ' Αἰνεΐα δῶκεν, μῆστωρε φόβοιο.

εἰ τοῦτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθά κε κλέος ἐσθλόν ».

᾽Ως οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον,
τῷ δὲ τάχ' ἐγγύθεν ἤλθον ἐλαύνοντ' ὠκέας ἵππους. 275
τὸν πρότερος προσέειπε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

« καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ Τυδέος υἱέ,
ἧ μάλα σ' οὐ βέλος ὠκὺ δαμάσσατο, πικρὸς οἴστός·
νῦν αὐτ' ἐγχείη πειρήσομαι, αἶ κε τύχωμι ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμπεπαλῶν προΐει δολιχόσκιον ἐγγχος 280
καὶ βάλε Τυδείδαο κατ' ἀσπίδα· τῆς δὲ διαπρὸ
αἰχμῆ χαλκείῃ παταμένη θώρηκι πελάσθη·
τῷ δ' ἐπὶ μακρὸν ἄυσε Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός·

« βέβληται κενεῶνα διαμπερές, οὐδέ σ' ὄτω
δηρὸν ἔτ' ἀνσχῆσεσθαι· ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας ». 285

Τὸν δ' οὐ ταρβήσας προσέφη κρατερός Διομήδης·

« ἤμβροτες οὐδ' ἔτυχες· ἀτὰρ οὐ μὲν σφῶί γ' ὄτω
πρὶν γ' ἀποπαύσεσθαι, πρὶν γ' ἧ ἕτερόν γε πεσόντα
αἵματος ἄσαι Ἄρηα, ταλαύρινον πολεμιστὴν ».

᾽Ως φάμενος προέηκε· βέλος δ' ἴθυεν Ἀθήνη 290
ρινα παρ' ὀφθαλμόν, λευκοὺς δ' ἐπέρησεν ὀδόντας.

τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρής,
αἰχμῆ δ' ἐξελύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα·

ἤριπτε δ' ἐξ ὀχέων, ἀράβησε δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ
αἰόλα παμφανόωντα, παρέτρεσαν δὲ οἱ ἵπποι 295
ὠκύποδες· τοῦ δ' αὔθι λύθη ψυχὴ τε μένος τε.

Αἰνείας δ' ἀπόρουσε σὺν ἀσπίδι δουρὶ τε μακρῷ,
δείσας μὴ πῶς οἱ ἐρυσαιάτο νεκρὸν Ἀχαιοί.

ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ βαῖνε λέων ὡς ἀλκι πεποιθώς,
πρόσθε δὲ οἱ δόρου τ' ἔσχε καὶ ἀσπίδα πάντοσ' ἔστην, 300

τὸν κτάμεναι μεμαώς, ὅς τις τοῦ γ' ἀντίος ἔλθοι,
σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερμάδιον λάβε χειρὶ
Τυδείδης, μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ' ἄνδρε φέροισιν,

οἷοι νῦν βροτοὶ εἰς· ὁ δὲ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος.
 τῷ βάλεν Αἰνεῖαιο κατ' ἰσχίον, ἔνθα τε μηρὸς 305
 ἰσχύῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι·
 θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ' ἄμφω ῥῆξε τένοντε·
 ᾧσσε δ' ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος· αὐτὰρ ὃ γ' ἦρωσ
 ἔσθη γνύξ ἐριπῶν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχεΐη
 γαίης· ἀμφὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψε. 310

Καὶ νύ κεν ἐνθ' ἀπόλοιτο ἀναξ ἀνδρῶν Αἰνεΐας,
 εἰ μὴ ἄρ, ὄξυ νόησε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη,
 μήτηρ, ἣ μιν ὑπ' Ἀγχίση τέκε βουκολέοντι·
 ἀμφὶ δ' ἐὼν φίλον υἷὸν ἐχεύατο πήχχεε λευκῶ,
 πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμα' ἐκάλυψεν, 315
 ἔρκος ἔμεν βελέων, μή τις Δαναῶν ταχυπῶλων
 χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἔλοιτο.

318 - 909.: Ἀφοῦ διέσωσε τὸν Αἰνεΐαν ἢ Ἀφροδίτη, ἐπληρώθη καὶ αὐτὴ εἰς τὸ θεϊκὸν τῆς χερί ἀπὸ τὴν αἰχμὴν τοῦ Διομήδους. Τὴν παρηγόρησε καὶ τῆς ἐθεράπευσε τὸ τραῦμα ἢ μητέρα τῆς Διώνη, ἐν τῷ μεταξύ δὲ ὁ Ἀπόλλων ἐπανέφερον εἰς τὴν μάχην τὸν Ἄρην, ὅστις ἐνεψύχωσε τοὺς Τρῶας. Θεραπευθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ὁ Αἰνεΐας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος ἐλάμβανε ποικίλας φάσεις. Ἀριστεύων πάντοτε ὁ Διομήδης ἐπλήγωσε καὶ αὐτὸν τὸν θεὸν τοῦ πολέμου.

Z

1 - 236 : Τέλος οἱ θεοὶ ἐγκατέλειψαν τὴν μάχην, ἐνῶ οἱ Τρῶες ἤρχισαν νὰ κάμπτονται ὑπὸ τὴν ὄρμην τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Τελαμώνιος Αἴας πρῶτος διέρρηξε τὴν φάλαγγα τῶν Τρῶων καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ἐφόνευον ἐκλεκτοὺς Τρῶας καὶ Λυκίους. Τὸ Ἴλιον ἐκινδύνευε νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὅτε ὁ Πριαμίδης Ἐλενος, ἄριστος οἰωνοπόλος, παρώτρυνε τὸν ἀδελφὸν Ἐκτορα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ προτρέψῃ τὰς γηραιὰς Τρωάδας νὰ ἰκετεύσουν τὴν Ἀθηναῖν.

Καί, ἐνῶ ἔξω τοῦ τείχους ἐξηκολούθει ἄγριος ὁ ἀγών, ὁ Ἐκτωρ ἀφῆκε τοὺς συμπολεμιστάς του, διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν.

Ἴκεσία τῶν εὐγενῶν Τρωάδων εἰς τὴν Ἀθηνᾶν.

Ἐκτωρ δ' ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν, 237
 ἀμφ' ἄρα μιν Τρώων ἄλοχοι θεὸν ἠδὲ θύγατρεις
 εἰρόμεναι παιῖδας τε κασιγνήτους τε ἕτας τε
 καὶ πόσιας· ὁ δ' ἔπειτα θεοῖς εὐχεσθαι ἀνώγει 240
 πάσας ἐξείης· πολλῆσι δὲ κήδε' ἐφῆπτο.

Ἄλλ' ὅτε δὴ Πριάμοιο δόμον περικαλλέ' ἴκανεν,
 ξεστοῆς αἰθούσῃσι τετυγμένον — αὐτὰρ ἐν αὐτῷ
 πεντήκοντ' ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθιοι,
 πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ παῖδες 245
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῆς ἀλόχοισιν·
 κουράων δ' ἐτέρωθεν ἐναντίοι ἐνδοθεν αὐλῆς
 δώδεκ' ἔσαν τέγχει θάλαμοι ξεστοῖο λίθιοι,
 πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι· ἔνθα δὲ γαμβροὶ
 κοιμῶντο Πριάμοιο παρ' αἰδοίης ἀλόχοισιν — 250
 ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ
 Λαοδίκην εἰσάγουσα, θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην·
 ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 « τέκνον, τίπτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας ;
 ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἴες Ἀχαιῶν 255
 μαρνάμενοι περὶ ἄστυ· σέ δ' ἐνθάδε θυμὸς ἀνῆκεν
 ἐλθόντ' ἐξ ἄκρης πόλιος Διὶ χειῖρας ἀνασχεῖν.
 ἀλλὰ μὲν, ὄφρα κέ τοι μελιθδέα οἶνον ἐνεῖκω,
 ὡς σπείσης Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις ἀθανάτοισι
 πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὐτὸς ὀνήσσαι, αἶ κε πίησθα. 260
 ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει,
 ὡς τόνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτησι »

- Τὴν δ' ἡμείβεται ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 « μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, πότνια μῆτερ,
 μή μ' ἀπογυιώσης, μένεος δ' ἀλκῆς τε λάθωμαι· 265
 χερσὶ δ' ἀνίπτουσιν Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον
 ἄζομαι· οὐδέ πη ἔστι κελαινεφέϊ Κρονίωνι
 αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάσθαι.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο σὺν θυέεσσι, ἀολλίσσασα γεραιάς. 270
 πέπλον δ', ὅς τις τοι ^{ὡς ἀκρίβως} χαριεστάτος ἡδὲ μέγιστος ^{ὡς ἀκριβέστερον}
 ἔστιν ἐνὶ μεγάρῳ καὶ τοι πολὺ φίλτατος αὐτῇ, οἱ αὖτ' ἔειπεν
 τὸν θεὸς Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠΰκόμοιο,
 καὶ οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ
 ἦνις ἡκέστας ἱερευσέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ 275
 ἄστου τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα,
 αἴ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχη Ἰλίου ἱρῆς,
 ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερόν μῆστωρὰ φόβοιο.
 ἀλλὰ σὺ μὲν πρὸς νηὸν Ἀθηναίης ἀγελείης
 ἔρχεο, ἐγὼ δὲ Πάριν μετελεύσομαι, ὄφρα καλέσσω, 280
 αἴ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν· ὥς κεν οἱ αὖθι
 γαῖα χάνοι· μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτρεφε πῆμα·
 Τρωσὶ τε καὶ Πριάμῳ μεγαλήτορι τοῖό τε παισίν.
 εἰ κεινόν γε ἴδοιμι κατελθόντα Ἄϊδος εἴσω,
 φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου οὐζύος ἐκλεαθέσθαι ». 285
 Ὡς ἔφαθ', ἡ δὲ μολοῦσα ποτὶ μέγαρ' ἀμφιπόλοισι
 κέκλετο· ταὶ δ' ἄρ' ἀολλίσασάν κατὰ ἄστου γεραιάς.
 αὐτὴ δ' ἐς θάλαμον κατεβήσεται κηῶντα,
 ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίων, τὰς αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδῆς 290
 ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλῶς εὐρέα πόντον,
 τὴν ὁδὸν ἦν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν·
 τῶν ἔν' ἀειραμένη Ἐκάβη φέρε δῶρον Ἀθήνην,
^{εὐχέσασα}

ὄς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος,
 ἀστὴρ δ' ὡς ἀπέλαμπεν ἔκειτο δὲ ^{ἑξήκοντα} πλείονος ἄλλων. 295

βῆ δ' ἰέναι, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο γεραιαί.

« Αἶ δ' ὅτε γῆρὸν ἵκανον Ἀθήνης ἐν πόλει ἄκρη,
 τῆσι θύρας ὠξέει Θεανῶ καλλιπάρῃος,

Κισσηΐς, ἄλοχος Ἀντήνορος ἵπποδάμοιο·
 τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκον Ἀθηναίης ἱέρειαν. 300

αἶ δ' ὄλολυγῆ πᾶσαι Ἀθήνη χειρὰς ἀνέσχον·

ἠ δ' ἄρα πέπλον ἐλοῦσα Θεανῶ καλλιπάρῃος

θήκεν Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠΰκόμοιο,

εὐχομένη δ' ἠρᾶτο Διὸς κούρη μέγαλοιο·

« πότνι Ἀθηναίη, ῥυσίπτολι, δῖα θεᾶων, 305

ἄξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν

πρηνέα δὸς πεσέειν Σκαιῶν προπάροιθε πυλάων,

ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν δυοκαίδεκα βοῦς ἐνὶ νηῶ

ἤμης ἠκέστας ἱερεύσομεν, αἶ κ' ἐλέησης

ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα ». 310

ᾧς ἔφατ' εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη.

Ὁ Ἔκτωρ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πάριδος.

ᾧς αἶ μὲν ῥ' εὐχοντο Διὸς κούρη μέγαλοιο, 312

Ἔκτωρ δὲ πρὸς δώματ' Ἀλεξάνδροιο βεβήκει

καλά, τὰ ῥ' αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότε ἄριστοι

ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβόλακι τέκτονες ἄνδρες, 315

οἳ οἳ ἐποίησαν θάλαμον καὶ δῶρα καὶ αὐλὴν

ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἔκτορος, ἐν πόλει ἄκρη.

ἐνθ' Ἔκτωρ εἰσῆλθε δίφιλος, ἐν δ' ἄρα χειρὶ

ἔγχος ἔχ' ἑνδεκάπηχυ· πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς

αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης. 320

τὸν δ' εὖρ' ἐν θαλάμῳ περικαλλέα τεύχε' ἔποντα,

ἀσπίδα καὶ θώρηκα, καὶ ἀγκύλα τόξ' ἀφύωντα·
 Ἀργεῖη δ' Ἑλένη μετ' ἄρα δμῶῃσι γυναιξίν
 ἦστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα κέλευε.
 τὸν δ' Ἔκτωρ νείκεσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσιν· 325
 « δαιμόνι', οὐ μὲν καλὰ χόλον τόνδ' ἔνθεο θυμῶ.
 λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος
 μαρνάμενοι· σέο δ' εἵνεκ' αὐτὴ τε πτόλεμός τε
 ἄστου τόδ' ἀμφιδέδηε· σὺ δ' ἂν μαχέσαιο καὶ ἄλλω,
 ὃν τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. 330
 ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα ἄστου πυρὸς δηῖοιο θέρηται ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·
 « Ἐκτορ, ἐπεὶ με κατ' αἴσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἴσαν,
 τοῦνεκά τοι ἔρέω· σὺ δὲ σύνθεο καὶ μευ ἄκουσον·
 οὐ τοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλω οὐδὲ νεμέσσι 335
 ἤμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ' ἄχει προτραπέσθαι.
 νῦν δέ με παρειποῦσ' ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσιν
 ὠρμησ' ἐς πόλεμον· δοκέει δέ μοι ὦδε καὶ αὐτῶ
 λώιον ἔσσεσθαι· νίκη δ' ἐπαμείβεται ἄνδρας.
 ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπίμεινον, Ἀρήια τεύχεα δύω· 340
 ἢ ἴθ', ἐγὼ δὲ μέτειμι· κιχῆσεσθαι δέ σ' ὄτω ».

Ὡς φάτο, τὸν δ' οὐ τι προσέφη κορυθαίολος Ἔκτωρ·
 τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μελιχίοισι·
 « δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηγάνου ὀκρουέσσης,
 ὡς μ' ὄφελ' ἤματι τῶ, ὅτε με πρῶτον τέχε μήτηρ, 345
 οἴχεσθαι προφέρουσα κακῇ ἀνέμοιο θύελλα
 εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
 ἔνθα με κῦμ' ἀπόερσε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάδε γ' ὦδε θεοὶ κακὰ τεκμήραντο,
 ἀνδρὸς ἔπειτ' ὠφελλον ἀμείνωνος εἶναι ἄκοιτις, 350
 ὃς ἤδη νέμεσιν τε καὶ αἰσχεα πόλλ' ἀνθρώπων.
 τοῦτῳ δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω

έσονται τῷ καὶ μιν ἐπαυρήσεσθαι οὔτω.

ἀλλ' ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἕξο τῶδ' ἐπὶ δίφρῳ,
δᾶερ, ἐπεὶ σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν 355
εἵνεκ' ἐμεῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου ἔνεκ' ἄτης,
οἷσιν ἐπὶ Ζεὺς θῆκε κακὸν μόνον, ὡς καὶ ὀπίσω
ἀνθρώποισι πελώμεθ' αἰοίδιμοι ἔσομενοισι ».

Τὴν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα μέγας κορυθαίολος Ἔκτωρ·
« μὴ με κάθιζ', Ἐλένη, φιλέουσά περ' οὐδέ με πείσεις 360
ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ' ἐπαμύνω
Τρώεσσ', οἳ μὲγ' ἐμεῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν.
ἀλλὰ σύ γ' ὄρνυθι τοῦτον, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός,
ὡς κεν ἔμ' ἔντοσθεν πόλιος καταμάρψῃ ἔοντα.
καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδε ἐλεύσομαι, ὄφρα ἴδωμαι 365
οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἷόν.
οὐ γὰρ οἶδ', ἢ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἕξομαι αὖτις,
ἢ ἤδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμώσιν Ἀχαιῶν ».

Συνομιλία τοῦ Ἔκτορος
μὲ τὴν γυναῖκά του Ἀνδρομάχην.

Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη κορυθαίολος Ἔκτωρ· 369
αἶψα δ' ἔπειθ' ἴκανε δόμους εὐ ναιετάοντας, 370
οὐδ' εὖρ' Ἀνδρομάχην λευκώλενον ἐν μεγάροισιν,
ἀλλ' ἢ γε ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ εὐπέπλω
πύργῳ ἐφεστήκει γούωσά τε μυρομένη τε.
Ἔκτωρ δ' ὡς οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν,
ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών, μετὰ δὲ δμῶῃσιν ἔειπεν 375
εἰ δ' ἄγε μοι, δμῶαί, νημερτέα μυθήσασθε·
πῆ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο ;
ἢ ἐπὶ πρὸς γαλῶν ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἐνθα περ ἄλλαι

Τρῳαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται ; »

380

Τὸν δ' αὖτ' ὄτρηρή ταμίη πρὸς μῦθον ἔειπεν·

« Ἐκτορ, ἐπεὶ μάλ' ἀνωγας ἀληθέα μυθήσασθαι,

οὔτε πη ἐς γαλόων οὔτ' εἰνατέρων εὐπέπλων

οὔτ' ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθα περ ἄλλαι

Τρῳαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἰλάσκονται,

385

ἀλλ' ἐπὶ πύργον ἔβη μέγαν Ἴλιου, οὔνεκ' ἄκουσε

τείρεσθαι Τρῳας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν.

ἢ μὲν δὴ πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει,

μαινομένη εἰκυῖα· φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη ».

Ἡ ῥα γυνὴ ταμίη, ὃ δ' ἀπέσσυτο δώματος Ἐκτωρ 390

τὴν αὐτὴν ὁδὸν αὐτὶς εὐκτιμέναις κατ' ἀγυίας.

εὔτε πύλας ἴκανε διερχόμενος μέγα ἄστρῳ

Σκαιάς, τῇ ἄρ' ἔμελλε διεξιμεναι πεδίονδε,

ἐνθ' ἄλοχος πολύδωρος ἐναντίη ἤλθε θέουσα

Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἡετίωνος,

395

Ἡετίων, ὃς ἔναιεν ὑπὸ Πλάκῳ ὕληέσση,

Θήβη Ὑποπλακίη, Κιλίκεσσ' ἀνδρῶσιν ἀνάσσων·

τοῦ περ δὴ θυγάτηρ ἔχεθ' Ἐκτορι χαλκοκορυστῆ.

ἢ οἱ ἔπειτ' ἦντησ', ἅμα δ' ἀμφίπολος κίεν αὐτῆ,

παῖδ' ἐπὶ κόλπῳ ἔχουσ' ἀταλάφρονα, νήπιον αὐτως, 400

Ἐκτορίδην ἀγαπητόν, ἀλίχιον ἀστέρι καλῶ,

τόν ῥ' Ἐκτωρ καλέεσκε Σκαμάνδριον, αὐτὰρ οἱ ἄλλοι

Ἀστυάνακτ'· οἷος γὰρ ἐρύετο Ἴλιον Ἐκτωρ.

ἦτοι ὃ μὲν μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ·

Ἀνδρομάχη δέ οἱ ἄγχι παρίστατο δάκρυ χέουσα, 405

ἐν τ' ἄρα οἱ φῦ χειρὶ ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·

« δαιμόνιε, φθίσει σε τὸ σὸν μένος, οὐδ' ἔλεαίρεις

παῖδά τε νηπίαχον καὶ ἔμ' ἄμμορον, ἢ τάχα χῆρη

σεῦ ἔσομαι· τάχα γὰρ σε κατακτανέουσιν Ἀχαιοὶ

πάντες ἐφορμηθέντες· ἐμοὶ δέ κε κέρδιον εἶη

410

σεῦ ἀφαμαρτούση χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ' ἄλλη
 ἔσται θαλπωρή, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον ἐπισπης,
 ἀλλ' ἄχε' οὐδέ μοι ἔστι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ.

ἢ τοι γὰρ πατέρ' ἄμυν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς,
 ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλικῶν εὐ ναιετάουσαν,

415

Θήβην ὑφίπυλον· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἡετίωνα,
 οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ,

ἀλλ' ἄρα μιν κατέκχε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν,
 ἦδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν· περὶ δὲ πτελέας ἐφύτευσαν

ἐξενάριξω
 ἀφαιρῶ τὰ ἔπη
 τῶ ἐπιπέδῳ

420

νύμφαι ὄρεστιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

ἄντικα (ἔπη)

οἱ δὲ μοι ἐπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν,
 οἱ μὲν πάντες ἰῶ κίον ἤματι "Αἶδος εἴσω·

πάντας γὰρ κατέπεφνε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς
 βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῆς ὄτεσσι.

ἀεθλῆνός =
 ἄντικα, λανσέρω

425

μητέρα δ', ἣ βασιλεύει ὑπὸ Πλάκῳ ὕλησση,
 τὴν ἐπεὶ ἄρ' δεῦρ' ἤγαγ' ἄμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν,

ἄψ ὃ γε τὴν ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἀποινα,
 πατρός δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἀρτεμις ἰοχέαιρα

"Ἐκτωρ, ἀτὰρ σύ μοι ἔσσι πατήρ καὶ πότνια μήτηρ
 ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δὲ μοι θαλερὸς παρακοίτης·

430

ἀλλ' ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν' ἐπὶ πύργῳ,
 μὴ παῖδ' ὄρφανικὸν θήης χήρην τε γυναῖκα·

λαὸν δὲ στῆσον παρ' ἐρινεόν, ἔνθα μάλιστα

ἀμβατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος·

τρὶς γὰρ τῆ γ' ἐλθόντες ἐπειρήσανθ' οἱ ἄριστοι

435

ἄμφ' Αἴαντε δῦω καὶ ἀγακλυτὸν Ἰδομενῆα

ἦδ' ἄμφ' Ἀτρεΐδας καὶ Τυδέος ἄλχιμον υἱόν·

ἢ πού τις σφιν ἔνισπε θεοπροπίων εὐ εἰδώς,

ἢ νυ καὶ αὐτῶν θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει».

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε μέγας κορυθαίολος Ἐκτωρ· 440

« ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει, γύναι· ἀλλὰ μάλ' αἰνῶς

αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους,
 αἷ ^{καὶ} κακὸς ὡς νόσφιν ἀλύσκαζω πολέμοιο·
 οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς
 αἰεὶ καὶ πρώτοισι μετὰ Τρῶεσσι μάχεσθαι, 445
 ἀρῦμένους πατρός τε μέγα κλέος ἦδ' ἐμὸν αὐτοῦ.
 εὖ γὰρ ἐγὼ τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν·
 ἔσσεται ἡμαρ, ὅτ' ἂν ποτ' ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρή
 καὶ Πριάμος καὶ λαὸς ^{ἐὐμμελίω} Πριάμοιο.
 ἀλλ' οὐ μοι Τρῶων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, 450
 οὔτ' αὐτῆς Ἐκάβης οὔτε Πριάμοιο ἀνακτος
 οὔτε κασιγνήτων, οἳ κεν πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ
 ἐν κονίησι πέσοιεν ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν,
 ὅσπον σεῦ, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων
 δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἡμαρ ἀπούρας· 455
 καὶ κεν ἐν Ἄργει εὐῶσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις,
 καὶ κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης
 πόλλ' ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ' ἐπικείσεται ἀνάγκη·
 καὶ ποτέ τις εἶπησιν ἰδὼν κατὰ δάκρυα χέουσαν·
 "Ἐκτορος ἦδε γυνή, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι 460
 Τρῶων ἵπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο."
 ὡς ποτὲ τις ἔρει· σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος
 χητεὶ τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἡμαρ.
 ἀλλὰ με τεθνηῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτει,
 πρὶν γέ τι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἐλκῆθμοιο πυθέσθαι. 465
 "Ὡς εἰπὼν οὐ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἐκτωρ·
 ἄψ δ' ὁ παῖς πρὸς κόλπον εὐζώνιοι τιθήνης
 ἐκλίνθη ἰαχῶν, πατρός φίλου ὄψιν ἀτυχθεῖς,
 ταρβήσας χαλκὸν τε ἰδὲ λόφον ἵππιοχαίτην,
 δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας. 470
 ἐκ δὲ γέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ·
 αὐτίκ' ἀπὸ κράτος κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἐκτωρ,

καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανώωσαν^{απαπερατίωσαν}
 αὐτὰρ ὁ γ' ὄν φίλον υἷὸν ἐπει^{εἰμι} κῦσε^{αἶμιν} πῆλε^{αἶμιν} τε χερσίν,
 εἶπε δ' ἐπευξάμενος Δίί τ' ἄλλοισίν τε θεοῖσι·

475

« Ζεῦ ἄλλοι τε θεοί, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι
 παῖδ' ἐμόν, ὡς καὶ ἐγὼ περ, ἀριπρεπέα Τρῶεσσιν,
 ὡδε βίην τ' ἀγαθόν, καὶ Ἰλίου ἴφι ἀνάσσειν·

καὶ ποτέ τις εἶποι 'πατρός γ' ὄδε πολλὸν ἀμείνων'
 ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ' ἔναρα βροτοέντα
 κτείνας δημὸν ἄνδρα, χάρειν δὲ φρένα μήτηρ ».

480

Ὡς εἰπὼν ἀλόχοιο φίλης ἐν χερσίν ἔθηκε
 παῖδ' ἐόν· ἢ δ' ἄρα μιν κηῶδει δέξατο κόλπῳ
 δακρυόεν γελάσασα· πόσις δ' ἐλέησε νοήσας,
 χειρὶ τέ μιν κατέρεξε^{ελαήδεν} ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ' τ' ὀνόμαζε·

485

« δαιμονίη, μὴ μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ.

οὐ γάρ τις μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνήρ "Αἰδι προΐάφει·
 μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
 οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
 ἀλλ' εἰς οἶκον ἰούσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε,
 ἰστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
 ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἀνδρεσσι μελήσει
 πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί, τοί Ἰλίῳ ἐγγεγάσιν ».

490

Ὡς ἄρα φωνήσας κόρυθ' εἴλετο φαίδιμος Ἐκτωρ
 ἵππουριν· ἄλοχος δὲ φίλη οἰκόνδε βεβήκει
 ἐντροπαλιζομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα.
 αἶψα δ' ἔπειθ' ἔκανε δόμους εὖ ναιετάοντας

495

Ἐκτορος ἀνδροφόνοιο, κιχῆσατο δ' ἐνδοθι πολλὰς
 ἀμφιπόλους, τῆσιν δὲ γόνον πάσῃσιν ἐνώρσεν. (ἐνώρσεν)
 αἰ μὲν ἔτι ζῶν γόνον Ἐκτορα φ' ἐνὶ οἴκῳ·
 οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο.
 ἕζεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν.

500

Οὐδὲ Πάρις δῆθυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισιν,

ἄλλ' ὁ γ', ἐπεὶ κατέδου κλυτὰ τεύχεα, ποικίλα χαλκῶ,
 σεύατ' ἔπειτ' ἀνά ἄστρῳ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς. 505

ὡς δ' ὅτε τις στάτος ἵππος, ἀκοστήσας ἐπὶ φάτῃ,

δεσμὸν ἀπορρήξας θεῖῃ πῆδίοιο κροαίνων, <καρπάζων>

εἰθώς λούεσθαι ἔυρρεῖος ποταμοῖο, εὐρεῖος = ἔρχω

κυδιῶν. ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ χαῖται <αὐτῶν ὀστέων>

ὤμοις αἰσσονται· ὁ δ' ἀγλαΐῃφι πεποιθώς, 510

ρίμφα ἐγούνα φέρει μετὰ τ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων

ὡς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγᾶμου ἄκρης.

τεύχεσι παμφαίνων ὡς τ' ἠλεκτῶρ ἐβεβήκει

καρχαλῶν, ταχέες δὲ πόδες φέρον· αἴψα δ' ἔπειτα

Ἔκτορα δῖον ἔτετμεν ἀδελφεόν, εὖτ' ἄρ' ἔμελλε 515

στρέψεσθ' ἐκ χώρης, ὅθι ἦ δάριζε γυναικί.

τὸν πρότερος προσέειπεν Ἀλέξανδρος θεοειδής·

« ἦθεϊ, ἧ μάλα δὴ σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω

δηθύνων, οὐδ' ἦλθον ἐναΐσιμον, ὡς ἐκέλευες ; »

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη καρυθαίολος Ἔκτωρ· 520

« δαιμόνι', οὐκ ἂν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναΐσιμος εἴη,

ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι·

ἀλλὰ ἐκὼν μεθιεῖς τε καὶ οὐκ ἐθέλεις· τὸ δ' ἐμὸν κῆρ

ἄχνηται ἐν θυμῷ, ὅθ' ὑπὲρ σέθεν αἴσχε' ἀκούω

πρὸς Τρώων, οἱ ἔχουσι πολὺν πόνον εἴνεκα σεῖο. 525

ἀλλ' ἴομεν· τὰ δ' ὀπισθεν ἀρεσσόμεθ', αἶ κέ ποθι Ζεὺς

δώῃ ἐπουρανόισι θεοῖς αἰειγενέτησι

κρητῆρα στήσασθαι ἐλεύθερον ἐν μεγάροισιν,

ἐκ Τροίης ἐλάσαντας εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς ».

H

Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ἔκτορος καὶ τοῦ Πάριδος εἰς τὸ στρατόπεδον ἔδωσε τόσην χαρὰν εἰς τοὺς Τρῶας, ὅσην αἰσθάνονται ναῦται κουρα-

σμένοι από κοπηλασίαν, όταν πνεύση οὔριος ἄνεμος. Κατὰ προτροπήν τοῦ Ἑλένου ὁ Ἔκτωρ προεκάλεσεν εἰς μονομαχίαν τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν. Ἐγινε κλήρωσις μεταξύ ἑννέα ἡρώων καὶ ἔλαχεν εἰς τὸν Τελαμώνιον Αἴαντα νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν Ἔκτορα. Ἰσόπαλοι εἰς τὴν αἰχμὴν καὶ ἐξίσου θεοφιλεῖς οἱ δύο ἥρωες ἐμονομάχησαν μέχρις ἑσπέρας χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τέλος ἔπαυσεν ὁ ἀγὼν. Τὴν ἐπομένην ἔγινε προσωρινὴ ἀνακωχὴ, διὰ νὰ περισυλλεγοῦν οἱ νεκροί. Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν νὰ ἐνισχύσουν τὸ στρατόπεδόν των μὲ τείχος καὶ τάφρον.

Ὅταν ἡ αὐγὴ ἐφώτισε τὸν κόσμον, ὁ Ζεὺς συνεκάλεσε τοὺς θεοὺς εἰς ἀγορὰν καὶ τοὺς ἀπηγόρευσε νὰ ἐπεμβαίνουν εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ἀντιπάλου. Αὐτὸς μετέβη εἰς τὸν Ἴδην καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔβλεπε τὴν πόλιν τῶν Τρώων καὶ τὸ ναυτικὸν στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Κρονίδης ἐχάρισε νίκην καὶ δόξαν μεγάλην εἰς τοὺς Τρῶας, ἐπέφερε δὲ συμφοράς εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς. Οἱ Τρῶες, καίτοι ὀλιγώτεροι, ἀπώθησαν τοὺς ἐχθροὺς ἕως τὰ ὄχυράματα τοῦ στρατοπέδου των. Ὁ ἀγὼν ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἕως ὅτου ἐκάλυψε τὴν γῆν ἡ μέλαινα νύξ. Παρέμειναν ἐν τούτοις οἱ Τρῶες ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπαναλάβουν τὴν ἐπομένην τὴν ἐπίθεσίν των. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἔκαιον μεγάλας πυράς, διὰ νὰ φοβίσουν περισσότερο τοὺς ἤδη τρομαγμένους Ἀχαιοὺς.

I

1 - 181 : Περίλυπος ὁ Ἀγαμέμνων ἐκάλεσε τοὺς ἀρχηγοὺς εἰς νυκτερινὴν συνέλευσιν καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου. Ὁ Νέστωρ ὅμως καὶ ὁ Διομήδης ἀντίστησαν εἰς τὴν πρότασιν αὐτήν. Μετὰ τὸ δεῖπνον ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν εἰς τὸν Ἀχιλλέα πρεσβείαν, διὰ νὰ τὸν ἰκετεύσουν νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν μάχην. Διὰ τὴν λεπτὴν ἀποστολὴν ἐξελέγησαν ὁ γέρων Φοῖνιξ, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως, ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τελαμώνιος Αἴας. Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς, ἀφοῦ ἤκουσαν τὰς συνετὰς ὁδηγίας τοῦ Νέστορος, ἐξεκίνησαν.

- Τὼ δὲ βάτην παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, 182
 πολλά μάλ' εὐχομένω γαιηόχῳ ἐννοσιγαίῳ
 ῥηιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο.
 Μυρμιδόνων δ' ἐπὶ τε κλισιάς καὶ νῆας ἰκέσθην, 185
 τὸν δ' εὖρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
 καλῇ δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ' ἀργύρεον ζυγὸν ἦεν,
 τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων πόλιν Ἡετίωνος ὀλέσσας·
 τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.
 Πάτροκλος δὲ οἱ οἶος ἐναντίος ἦστο σιωπῇ, 190
 δέχμενος Αἰακίδην, ὁπότε λήξειεν αἰείδων.
 τὼ δὲ βάτην προτέρω, ἠγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 στὰν δὲ πρόσθ' αὐτοῖο· ταφῶν δ' ἀνορούσεν Ἀχιλλεύς
 αὐτῇ σὺν φόρμιγγι, λιπὼν ἔδος ἔνθα θάσασεν.
 ὡς δ' αὐτως Πάτροκλος, ἐπεὶ ἴδε φῶτας, ἀνέστη. 195
 τὼ καὶ δεικνύμενος προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
 «χαίρετον· ἦ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον· ἦ τι μάλα χρεῶ,
 οἷ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοὶ ἔστον».
 Ὡς ἄρα φωνήσας προτέρω ἄγε δῖος Ἀχιλλεύς,
 εἶσεν δ' ἐν κλισμοῖσι τάπησί τε πορφυρέοισιν. 200
 αἶψα δὲ Πάτροκλον προσεφώνεεν ἐγγὺς ἐόντα·
 «μείζονα δὴ κρητῆρα, Μενoitίου υἱέ, καθίστα,
 ζωρότερον δὲ κέραιε, δέπας δ' ἐντυνὸν ἐκάστω·
 οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ».
 Ὡς φάτο, Πάτροκλος δὲ φίλῳ ἐπεπίθεθ' ἑταίρῳ. 205
 αὐτὰρ ὅ γε κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ,
 ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκ' ὄϊος καὶ πίονος αἰγός,
 ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ.
 τῶ δ' ἔχεν Αὐτομέδων, τάμνεν δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς.
 καὶ τὰ μὲν εὖ μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε, 210

πῦρ δὲ Μενoitιάδης δαΐεν μέγα, ἰσόθεος φώς.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλόξ ἐμαράνθη,
 ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελούς ἐφύπερθε τάνυσσε,
 πάσσε δ' ἄλός θείοιο κρατευτάων ἐπαείρας.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἑλεοῖσιν ἔχευε, 215
 Πάτροκλος μὲν σῆτον ἐλών ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν, ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 αὐτὸς δ' ἀντίον ἴζεν Ὀδυσσῆος θείοιο
 τοίχου τοῦ ἑτέροιο, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει
 Πάτροκλον, ὃν ἐταῖρον· ὁ δ' ἐν πυρὶ βάλλε θυηλάς. 220
 οἱ δ' ἐπ' ὀνειάθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,
 νεῦσ' Αἴας Φοῖνικι· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς,
 πλησάμενος δ' οἴνοιο δέπας δείδεικτ' Ἀχιλλῆα.

Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ αἱ παρακλήσεις
 τοῦ Ὀδυσσεύς.

« χαῖρ', Ἀχιλεῦ· δαιτὸς μὲν εἴσης οὐκ ἐπιδευεῖς 225
 ἡμὲν ἐνὶ κλισίῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο
 ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ
 δαίνυσθ'· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν,
 ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα, διοτρεφές, εἰσορόωντες
 δείδιμεν· ἐν δοιῇ δὲ σωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι 230
 νῆας εὐσσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσαι ἀλκῆν.
 ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο
 Τρῶες ὑπέρθυμοι τηλεκλειτοὶ τ' ἐπικουροί,
 κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατόν, οὐδ' ἔτι φασὶ
 σχήσεσθ', ἀλλ' ἐν νηυσὶ μελαίνησιν πεσέεσθαι. 235
 Ζεὺς δὲ σφι Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων
 ἀστράπτει· Ἐκτωρ δὲ μέγα σθένει βλεμεαίνων
 μαίνεται ἐκπάγλως, πῖσυνος Δίι, οὐδέ τι τίει

άνερας οὐδὲ θεούς· κρατερὴ δὲ ἐλύσσα δέδυκεν.
 ἀράται δὲ τάχιστα φανήμεναι Ἡῶ δῖαν· 240
 στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα
 αὐτάς τ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς
 δηῶσειν παρὰ τῆσιν ὀρινομένους ὑπὸ καπνοῦ.
 ταῦτ' αἰνῶς δεῖδοικα κατὰ φρένα, μὴ οἱ ἀπειλᾶς
 ἐκτελέσωσι θεοί, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἶη 245
 φθίσθαι ἐν Τροίῃ, ἐκάς Ἄργεος ἵπποβότοιο.
 ἀλλ' ἄνα, εἰ μέμονάς γε καὶ ὀφέ περ υἱᾶς Ἀχαιῶν
 τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ.
 αὐτῷ τοι μετόπισθ' ἄχος ἔσσεται, οὐδέ τι μῆχος
 βρεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὐρεῖν· ἀλλὰ πολὺ πρὶν 250
 φράζου, ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσεις κακὸν ἤμαρ.
 ὦ πέπον, ἧ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς
 ἡματι τῷ, ὅτε σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε·
 ἴτεκνον ἐμόν, κάρτος μὲν Ἀθηναίῃ τε καὶ Ἥρῃ
 δώσουσ', αἶ κ' ἐθέλωσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν 255
 ἴσχειν ἐν στήθεσσι· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων·
 ληγέμεναι δ' ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον
 τίωσ' Ἀργείων ἡμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες.
 ὣς ἐπέτελλ' ὁ γέρων, σὺ δὲ λήθου· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν
 παύε', ἕα δὲ χόλον θυμαλγέα· σοὶ δ' Ἀγαμέμνων 260
 ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο.
 εἰ δὲ σὺ μὲν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δὲ κέ τοι καταλέξω
 ὅσα τοι ἐν κλισίῃσιν ὑπέσχετο δῶρ' Ἀγαμέμνων·
 ἑπτ' ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
 αἶθωνας δὲ λέβητας εἴκοσι, δώδεκα δ' ἵππους 265
 πηγούς ἀθλοφόρους, οἳ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.
 οὐ κεν ἀλήϊος εἶη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο,
 οὐδέ κεν ἀκτῆμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο,
 ὅσ' Ἀγαμέμνονος ἵπποι ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

δώσει δ' ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονα ἔργα ἰδυίας, 270
 Λεσβίδας, ἅς, ὅτε Λέσβον εὐκτιμένην ἔλες αὐτός,
 ἐξέλεθ', αἶ τότε κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν.
 τὰς μὲν τοι δώσει, μετὰ δ' ἔσσεται ἦν τότε ἀπηύρα,
 κούρη Βρισῆος. 274
 ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται· εἰ δέ κεν αὔτε 277
 ἄστου μέγα Πριάμοιο θεοὶ δώωσ' ἀλαπάξαι,
 νῆα ἄλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηήσασθαι
 εἰσελθῶν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληϊδ' Ἀχαιοί, 280
 Τρωιάδας δὲ γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἐλέσθαι,
 αἶ κε μετ' Ἀργεῖην Ἐλένην κάλλισται ἔωσιν.
 εἰ δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαιϊκόν, οὔθαρ ἀρούρης,
 γαμβρός κέν οἱ ἔοικε· τίσει δέ σε ἴσον Ὀρέστη,
 ὅς οἱ τηλύγετος τρέφεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ. 285
 τρεῖς δέ οἱ εἰσι θυγατρὲς ἐνὶ μεγάρῳ εὐπῆκτω,
 Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα·
 τάων ἦν κ' ἐθέλησθα, φίλην ἀνάεδνον ἄγεσθαι
 πρὸς οἶκον Πηλῆος· ὁ δ' αὐτ' ἐπὶ μείλια δώσει
 πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὐ πῶ τις ἐῖῃ ἐπέδωκε θυγατρί· 290
 ἑπτὰ δέ τοι δώσει εὐναϊόμενα πτολίεθρα,
 Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήεσσαν,
 Φηράς τε Ζαθέας ἠδ' Ἀνθειαν βαθύλειμον,
 καλὴν τ' Αἴπειαν καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν.
 πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλός, νέαται Πύλου ἡμαθόντος· 295
 ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηγες πολυβοῦται,
 οἳ κέ σε δωτίνησι θεὸν ὡς τιμήσουσι
 καὶ τοι ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.
 ταῦτά κέ τοι τελέσειε μεταλλήξαντι χόλοιο. 300
 εἰ δέ τοι Ἀτρεΐδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον,
 αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δ' ἄλλους περ Παναχαιούς
 τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατόν, οἳ σε θεὸν ὡς

τίσους· ἦ γάρ κέ σφι μάλα μέγα κῦδος ἄροιο.
 νῦν γάρ χ' Ἐκτορ' ἔλοισ, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθοι
 λύσσαν ἔχων ὀλοήν, ἐπεὶ οὐ τινά φησιν ὁμοῖον 305
 οἷ ἔμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν ».

Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπορρίπτει τὰς προτάσεις.

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεὺς
 « διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχαν' Ὀδυσσεῦ,
 χρῆ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποσιπεῖν,
 ἧ περ δὴ φρονέω τε καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται, 310
 ὡς μὴ μοι τρύζητε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος.
 ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀίδαο πύλῃσιν
 ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη.
 αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα·
 οὔτ' ἐμέ γ' Ἀτρεΐδην Ἀγαμέμνονα πεισέμεν οἶω 315
 οὔτ' ἄλλους Δαναούς, ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν
 μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ' ἀνδράσι νωλεμέσ αἰεὶ.
 ἴση μοῦρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
 ἐν δὲ ἰῆ τιμῇ ἡμὲν κακὸς ἦδὲ καὶ ἐσθλός·
 κάτθαν' ὁμῶς ὅ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὅ τε πολλὰ ἐοργῶς. 320
 οὐδέ τί μοι περίκειται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῶ,
 αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν.
 ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῦσι προφέρῃσι
 μάστακ', ἐπεὶ κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ,
 ὡς καὶ ἐγὼ πολλὰς μὲν αὐπνοὺς νύκτας ἴαυον, 325
 ἡματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων,
 ἀνδράσιν μαρνάμενος δάρων ἔνεκα σφετεράων.
 δώδεκα δὴ σὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ' ἀνθρώπων,
 πεζὸς δ' ἔνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβωλον·
 τῶν ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά 330

ἐξελόμην, καὶ πάντα φέρων Ἀγαμέμνονι δόσκον
 Ἀτρεΐδῃ· ὁ δ' ὅπισθε μένων παρὰ νηυσὶ θοῆσι
 δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔχεσκεν.
 ἄλλα δ' ἀριστήεσσι δίδου γέρα καὶ βασιλευῖσι,
 τοῖσι μὲν ἔμπεδα κεῖται, ἐμεῦ δ' ἀπὸ μούνου Ἀχαιῶν 335
 εἴλετ', ἔχει δ' ἄλοχον θυμαρέα· τῇ παριαύων
 τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμιζέμεναι Τρώεσσι
 Ἀργεῖους ; τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ' ἀγείρας
 Ἀτρεΐδης ; ἦ οὐχ Ἑλένης ἔνεκ' ἠυκόμοιο ;
 ἦ μῶνοι φιλέουσ' ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων 340
 Ἀτρεΐδαι ; ἐπεὶ ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθος καὶ ἐχέφρων
 τὴν αὐτοῦ φιλέει καὶ κήδεται, ὡς καὶ ἐγὼ τὴν
 ἐκ θυμοῦ φίλεον, δουρικτητὴν περ ἑοῦσαν.
 νῦν δ', ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἴλετο καὶ μ' ἀπάτησε,
 μή μευ πειράτω εὖ εἰδότης· οὐδέ με πείσει. 345
 ἀλλ', Ὀδυσσεῦ, σὺν σοὶ τε καὶ ἄλλοισιν βασιλευῖσι
 φραζέσθω νήεσσι ἀλεξέμεναι δήιον πῦρ.
 ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο,
 καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ' αὐτῶ
 εὐρεΐαν μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξεν· 350
 ἀλλ' οὐδ' ὡς δύναται σθένος Ἑκτορος ἀνδροφόνοιο
 ἴσχειν. ὄφρα δ' ἐγὼ μετ' Ἀχαιοῖσιν πολέμιζον,
 οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἑκτωρ,
 ἀλλ' ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἴκανεν·
 ἐνθα ποτ' οἶον ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἐκφυγεν ὄρμῃν. 355
 νῦν δ', ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἑκτορι δίῳ,
 αὔριον ἰρὰ Διὶ ρέξας καὶ πᾶσι θεοῖσι,
 νῆσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἄλαδε προερύσω,
 ὄψαι, αἶ κ' ἐθέλησθα καὶ αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη,
 ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεύσας 360
 νῆας ἐμάς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας·

εἰ δέ κεν εὐπλοίην δώῃ κλυτὸς ἐννοσίγαιος,
ἤματί κε τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἰκοίμην ».

K

Οἱ δύο ἀρχηγοὶ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεφάσισαν νὰ κατασκοπεύσουν τὸ ἐχθρὸν στρατόπεδον. Κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτὴν ἐφόνευσαν ἓνα κατασκοπον τῶν Τρώων, τὸν Δόλωνα, ἀφοῦ προηγουμένως ἔμαθον ἀπὸ αὐτὸν τὰ σχέδια τοῦ Ἑκτορος διὰ τὴν μάχην τῆς ἐπομένης. Ἐφόνευσαν καὶ ἄλλον ἐπιφανῆ Τρῶα, τὸν Ῥῥσον, καὶ ἀπάγοντες τοὺς θαυμασίους Θρακικοὺς ἵππους τοῦ ἥρωος ἐπανῆλθον εἰς τὸ στρατόπεδον.

Λ

Μόλις ἐχάραξεν ἡ αὐγή, ἐξωπλίσθησαν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν. Κατὰ τὴν μάχην τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἠρίστευσεν ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ἀπώθησε τοὺς Τρῶας μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἄλλ' ἐπληγώθησαν καὶ αὐτὸς καὶ ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς.

M

Τότε ἡ ὄρμη τῶν Τρώων ἔγινεν ἀκάθεκτος. Ἐφθασαν μέχρι τοῦ τείχους, τὸ ὁποῖον ἐπροστάτευε τὸ Ἀχαικὸν στρατόπεδον, καὶ παρὰ τὴν ἄμυναν, τὴν ὁποῖαν ἐπρόβαλον οἱ δύο Αἴαντες, κατάρθωσαν νὰ εἰσορμήσουν ἐντὸς τοῦ χώρου, ὅπου ἦσαν ἀνείλκυσμένα τὰ πλοῖα. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν διεκρίθησαν ἐκ τῶν Τρώων ὁ Σαρπηδῶν, ὁ Γλαῦκος καὶ ὑπὲρ πάντας ὁ Ἔκτωρ, ὅστις ἐνίσχυνε δλων τὴν ὄρμην καὶ τὸ φρόνημα. Ἠλεγε μάλιστα τὸν Πολυδάμαντα, ὅστις ἐδειλίασεν, ὅταν ἐφάνη ἀπαίσιος οἰωνός, καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτὸν μὲ τὸν ἀθάνατον λόγον :

εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

243

N

Μὲ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ποσειδῶνος ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν ἀνεχαιτίσθησαν κάπως οἱ Τρῶες. Καὶ οἱ δύο στρατοὶ ὑφίσταντο μεγάλην φθοράν. Μετὰ μικρὰν διακοπὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ὁ Ἑκτωρ συνε-

σκέφθη με τούς ἄλλους ἀρχηγούς, ἐπανάρχισεν ἡ μάχη ἀγριωτέρα καὶ φονικωτέρα παρὰ ποτέ.

Ξ

Οἱ τραυματισμένοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἤκουον ἐντὸς τῆς σκηνῆς τῶν τὰς τρομερὰς κραυγὰς τῶν μαχομένων. Ἀκόμη μίαν φορὰν ἐπρότεινεν ὁ Ἀγαμέμνων νὰ φύγουν. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ κατόρθωσεν ὁ Ποσειδῶν μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς Ἥρας νὰ ἐξαπατήσῃ τὸν Δία καὶ νὰ ἐνισχύσῃ πάλιν τούς Ἀχαιοὺς, καὶ ὁ μὲν Τελαμώνιος Αἴας ἐτραυμάτισε τὸν Ἔκτορα, ὁ δὲ Αἴας ὁ Ὀϊλέως ἀπόθησε τοὺς ἐχθροὺς μακρὰν ἀπὸ τὰ πλοῖα.

Ο

Ὅτε ὁ Ζεὺς ἀντελήφθη τὴν ἀπάτην, ἐπέπληξε σφοδρὰ τὴν Ἥραν καὶ διέταξε τὸν Ποσειδῶνα νὰ ἀφήσῃ ἀμέσως τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐθεραπεύθη καὶ ὁ Ἔκτωρ καὶ τοιοῦτοτρόπως οἱ Τρῶες ἀνέκτησαν τὸ θάρρος τῶν. Μέχρι τοῦ μέσου τοῦ Ἀχαιικοῦ στρατοπέδου ἔφθασεν αὐτὴν τὴν φορὰν ὁ Ἔκτωρ καὶ ἦτο ἤδη ἔτοιμος νὰ θέσῃ πῦρ εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Πρωτεσίλαου, ἐνῶ ὁ Πάτροκλος ἔσπευδε νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ἀχιλλεὺς περὶ τοῦ κινδύνου, τὸν ὁποῖον διέτρεχον οἱ Ἀχαιοί.

Π

Καὶ ἤδη ἐπραγματοποιήθη τὸ θέλημα τοῦ Διός. Ἡ αὐθαιρεσία τοῦ Ἀγαμέμνονος πρὸς τὸν υἱὸν τῆς Θέτιδος ἐπληρώθη πολὺ ἀκριβὰ. Μόνον ἂν ἤθελεν ὁ Ἀχιλλεὺς, θὰ ἐσφάζοντο οἱ Ἀχαιοί. Κατὰ τὴν δεινὴν αὐτὴν ὥραν ἐκάμφθη ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ ἥρωος. Ἐπέτρεψε κατ' ἀρχὴν εἰς τὸν Πάτροκλον νὰ ὀδηγήσῃ σῶμα Μυρμιδόνων εἰς τὴν μάχην ἐξωπλισμένος μετὰ τὴν ἰδικὴν του ὑπέροχον πανοπλίαν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Πατρόκλου, τὸν ὁποῖον ἐνόμισαν ὡς τὸν πραγματικὸν Ἀχιλλεὺς, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἐχθροὺς. Παρασυρθεὶς ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Πάτροκλου ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποῖαν ἔδωκε πρὸς τὸν Ἀχιλλεὺς, ὅτι θὰ ἠγωνίζετο μόνον, διὰ νὰ σώσῃ τὸν στόλον τῶν Ἀχαιῶν. Κατεδίωξε τοὺς Τρῶας εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔφθασε μέχρι τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου. Ἐπληγώθη ὅμως ἀπὸ τὸν Εὐφορβὸν καὶ ἐφονεύθη ἀπὸ τὸν Ἔκτορα.

Ρ

Κρατερὰ μάχη συνήφθη γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Πατρόκλου. Μετὰ πολύωρον ἄγωνα κατάρθωσαν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Μηριόνης νὰ πάρουν τὸν νεκρὸν προστατευόμενοι κατὰ τὴν ἀποχώρησίν των ἀπὸ τοὺς δύο Αἴαντας.

Σ

Μελανὸν νέφος λύπης ἐκάλυψε τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ φίλου του. Τοὺς θρήνους του ἤκουσεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἡ Θέτις καὶ ἔσπευσε νὰ παρηγορήσῃ τὸν υἱὸν τῆς. Τοῦ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπομένην θὰ τοῦ φέρῃ νέαν πανοπλίαν, ἔργον τοῦ Ἥφαιστου, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπημένου συντρόφου του. Ἐξαλλος ὁ Ἀχιλλεὺς ὤρμησεν ἀμέσως εἰς καταδίωξιν τῶν Τρώων, ἐνῶ ἤδη ὁ Ἥφαιστος κατεσκεύαζε δι' αὐτὸν περιτεχρον ἀσπίδα¹ καὶ θώρακα φαεινότερον ἀπὸ τὴν λάμπιν τῆς αὐγῆς καὶ κόρυθα μὲ χρυσὸν λόφον καὶ κνημίδας ἀπὸ λαμπρὸν κασσίτερον. Ταχεῖα ὡς ἱέραξ ἔφερεν ἡ Θέτις ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον εἰς τὸν υἱὸν τῆς τὰ μαρμαίροντα ὄπλα.

Τ

Ὁ Ἀχιλλεὺς καλέσας τὸν λαὸν εἰς ἀγορὰν ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ λαμβάνῃ εἰς τὸ ἐξῆς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ὁ Ἀγαμέμνων ὠμολόγησε δημοσίᾳ τὸ σφάλμα του καὶ ἐπῆλθε συμφιλίωσις τῶν δύο ἡρώων.

Υ

Τότε πλέον ὁ Ζεὺς ἄφησε νὰ στραφῇ ἡ τύχη ὑπὲρ τῶν Ἀχαιῶν. Εἰς γενικὴν συνέλευσιν τῶν θεῶν ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ βοηθήσουν ὅποιον ἤθελον ἀπὸ τοὺς ἀγωνιζομένους θνητούς. Τοιουτοτρόπως ἡ πρὸ τοῦ Ἰλίου μάχη ἐγένεν ἀληθῆς θεομαχία. Ἡ Ἥρα, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἥφαιστος, ἡ Ἄρτεμις, ὁ Ἀπόλλων, ἡ Λητώ, ὁ

1. Ἡ περιγραφή τῆς ἀσπίδος ταύτης ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν, διότι ἐπ' αὐτῆς παρίστανται διάφοροι εἰκόνες τοῦ βίου τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς. Ὅσοι ἀπὸ τοὺς μαθητὰς θέλουν, δύνανται νὰ ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει εἰς τὴν βραφῆδιαν Σ τοὺς στίχους 478 - 608 καὶ νὰ περιγράψουν τὰ ἐν τῇ ἀσπίδι εἰκονιζόμενα.

Ξάνθος, ὁ θεὸς τοῦ ὁμώνυμου ποταμοῦ, καὶ ἡ Ἄφροδίτη κατῆλθον εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἠγωνίσθησαν μαζί με τοὺς θνητοὺς ἐναντίον ἀλλήλων

Φ

Ἐνίκησαν οἱ θεοί, πού ἐπροστάτεον τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ εἰς τὴν ὄρμην τοῦ Ἀχιλλέως οἱ Τρῶες ὠπισθοχώρησαν. Ἐκινδύνευε νὰ κυριευθῆ τὸ Ἴλιον καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων ἔμεινεν ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἱερὰν πόλιν.

Χ

Σὰν τρομαγμένα ἐλάφια ἐκλείσθησαν οἱ Τρῶες εἰς τὰ τεῖχη, καὶ μόνος ὁ Ἔκτωρ, συναισθανόμενος τὴν εὐθύνην του, ἔμεινεν ἔξω τοῦ τεύχους, διὰ νὰ περιμένῃ τὸν Ἀχιλλέα. Ἡ μοῖρα τοῦ γενναίου ἥρωος, ὅστις, ἔσφζε τὴν Τροίαν, εἶχεν ἀποφασισθῆ ἀπὸ τοὺς θεοὺς. Ἀπατημένος ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ ἐκλεκτὸς υἱὸς τοῦ Πριάμου δὲν κατώρθωσε νὰ πλήξῃ τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἐφονεύθῃ ἀπ' αὐτόν. Ἐξηγηριωμένος ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ἐνθυμούμενος τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου « ἔ ξ ε ν ἄ ρ ι ξ ε τ ὄ ν ν ε κ ρ ὀ ν » καὶ με ὑπερηφάνειαν ἐφώναξεν εἰς τοὺς προσδραμόντας Ἀχαιοὺς :

«..... ἐπέφνομεν Ἐκτορα δῖον,
ὦ Τρῶες κατὰ ἄστρῳ θεῶ ὧς εὐχετόωντο».

Ἐπειτα τοῦ ἐτρόπησε τὰ πόδια, τοῦ ἐπέρασε βοείους ἱμάντας καὶ τὸν ἔδεσεν εἰς τὸ ἄρμα του, διὰ νὰ τὸν σύρῃ ἕως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Ψ

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἐκτορος ἐγίνε μεγαλοπρεπῆς ἡ ταφὴ τοῦ Πατρόκλου. Ἀφοῦ ἔκαυσαν τὸν νεκρὸν καὶ ἀνήγειραν τὸν τύμβον, ὁ Ἀχιλλεὺς ὠργάνωσεν ἀγῶνας με θαυμαστά ἔπαθλα¹. Κατὰ τὰ ποικίλα ἀγωνίσματα ἐβραβεύθησαν βασιλεῖς καὶ ἄλλοι εὐγενεῖς ἥρωες, οἱ ὁποῖοι καὶ κατὰ τὰς μάχας ἠρίστευον.

Ω

1 - 143 : Πενθῶν διὰ τὸν Πάτροκλον ὁ Ἀχιλλεὺς διήρχετο ἀγωνιώ-

1. Οἱ βουλόμενοι ἐκ τῶν μαθητῶν ἄς ἀναγνώσουν ἐν μεταφράσει τὴν περιγραφὴν τῶν ἀθλητικῶν τούτων ἀγῶνων (Ψ στ. 257-897) καὶ ἄς διαγράψουν τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων τούτων με τὴν φρασεολογίαν καὶ τοὺς δρους, πού μεταχειρίζομεθα σήμερον.

δεις νύκτας καὶ περιεφέρετο κλαίων εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εἰς τὴν μανίαν τοῦ ἔδενε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορος πίσω ἀπὸ τὸ ἄρμα τοῦ καὶ τὸν ἔσυρε γύρω ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Πατρόκλου. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου ἐξανέστησαν διὰ τὴν σκληρότητα αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς προσέταξε τὴν Θέτιν νὰ συμβουλεύσῃ τὸν υἱὸν τῆς νὰ λυπηθῆ τὸν νεκρὸν καὶ νὰ τὸν ἀποδώσῃ εἰς τοὺς οἰκείους τοῦ πρὸς ἐνταφιασμὸν. Συγχρόνως ὁ μέγας θεὸς διέταξε τὴν ποδῆνεμον Ἴριν :

- « Βάσκη ἴθι, Ἴρι ταχεῖα· λιποῦσ' ἔδος Οὐλύμπιοι 144
 ἄγγελιον Πριάμῳ μεγαλήτορι Ἴλιον εἴσω 145
 λύσσασθαι φίλον υἱὸν ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τά κε θυμὸν ἰήνη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνήρ.
 κῆρύξ τις οἱ ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνει
 ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν εὐτροχον, ἥδὲ καὶ αὐτὶς 150
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστου, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς.
 μηδέ τί οἱ θάνατος μελέτω φρεσὶ, μηδέ τι τάρβος.
 τοῖον γάρ οἱ πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
 ὃς ἄξει, ἧὸς κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
 αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος. 155
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει·
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἱκέτεω πεφιδῆσεται ἀνδρός ».
- Ὡς ἔφατ'· ὦρτο δὲ Ἴρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα.
 ἔξεν δ' ἐς Πριάμοιο, κίχεν δ' ἐνοπήν τε γόον τε. 160
 παῖδες μὲν πατέρ' ἀμφὶ καθήμενοι ἐνδοθεν αὐλῆς
 δάκρυσιν εἶματ' ἔφυρον· ὁ δ' ἐν μέσσοισι γεραῖος
 ἐντυπᾶς ἐν χλαίνῃ κεκαλυμμένος· ἀμφὶ δὲ πολλῆ
 κόπρος ἔην κεφαλῆ τε καὶ αὐχένι τοῖο γέροντος,
 τὴν ῥα κυλινδόμενος καταμήσατο χερσὶν ἔῃσιν. 165
 θυγατέρες δ' ἀνὰ δώματ' ἰδὲ νοοὶ ὠδύροντο,
 τῶν μιμνησκόμεναι, οἳ δὴ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ

χερσίν ὑπ' Ἀργείων κέατο, ψυχὰς ὀλέσαντες.
 στῆ δὲ παρὰ Πρίαμον Διὸς ἄγγελος, ἠδὲ προσηύδα
 τυτθὸν φθεγξαμένη· τὸν δὲ τρόμος ἔλλαβε γυῖα· 170
 « θάρσει, Δαρδανίδη Πρίαμε, φρεσί, μηδέ τι τάρβει·
 οὐ μὲν γάρ τοι ἐγὼ κακὸν ὀσσομένη τόδ' ἰκάνω,
 ἀλλ' ἀγαθὰ φρονέουσα· Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
 ὅς σευ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται ἠδ' ἐλεαίρει.
 λύσασθαί σ' ἐκέλευσεν Ὀλύμπιος Ἑκτορα δῖον, 175
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήνη,
 οἶον, μηδέ τις ἄλλος ἅμα Τρώων ἴτω ἀνὴρ.
 κῆρύξ τις τοι ἔποιτο γεραίτερος, ὅς κ' ἰθύνει
 ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν εὐτροχον, ἠδὲ καὶ αὐτὶς
 νεκρὸν ἄγοι προτὶ ἄστυ, τὸν ἔκτανε δῖος Ἀχιλλεύς. 180
 μηδέ τί τοι θάνατος μελέτω φρεσί, μηδέ τι τάρβος·
 τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἅμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,
 ὅς σ' ἄξει, ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
 κῦτάρ ἐπὴν ἀγάγησιν ἔσω κλισίην Ἀχιλλῆος,
 οὔτ' αὐτὸς κτενέει ἀπὸ τ' ἄλλους πάντας ἐρύξει· 185
 οὔτε γάρ ἐστ' ἄφρων, οὔτ' ἄσκοπος, οὔτ' ἀλιτήμων·
 ἀλλὰ μάλ' ἐνδυκέως ἰκέτεω πεφιδήσεται ἀνδρός ».
 Ἡ μὲν ἄρ' ὧς εἰποῦσ' ἀπέβη πόδας ὠκέα Ἴρις.
 αὐτὰρ ὁ γ' ὕϊας ἅμαξαν εὐτροχον ἡμιονεῖην
 ὀπλίσει ἠνώγει, πείριθθα δὲ δῆσαι ἐπ' αὐτῆς. 190
 αὐτὸς δ' ἐς θάλαμον κατεβήσето κηώνεντα,
 κέδρινον, ὑφόροφον, ὅς γλήνεα πολλὰ κεχάνδει·
 ἐς δ' ἄλοχον Ἐκάβην ἐκαλέσσατο, φώνησέν τε·
 « δαιμονίη, Διόθεν μοι Ὀλύμπιος ἄγγελος ἦλθεν 195
 λύσασθαι φίλον υἷον ἰόντ' ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,
 δῶρα δ' Ἀχιλλῆι φερέμεν, τὰ κε θυμὸν ἰήνη.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπέ, τί τοι φρεσὶν εἶδεται εἶναι ;
 αἰνῶς γάρ μ' αὐτὸν γε μένος καὶ θυμὸς ἄνωγεν

κεῖσ' ἰέναι ἐπὶ νῆας ἔσω στρατὸν εὐρὺν Ἀχαιῶν ».

Ὡς φάτο· κώκυσεν δὲ γυνή καὶ ἀμείβετο μύθῳ· 200
 « ὦ μοι, πῆ δὴ τοι φρένες οἴχονθ', ἧς τὸ πάρος περ
 ἔκλε' ἐπ' ἀνθρώπους ξείνους ἠδ' οἷσιν ἀνάσσεις;
 πῶς ἐθέλεις ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς
 υἱέας ἐξενάριξε; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ. 205
 εἰ γάρ σ' αἰρήσει καὶ ἐσόψεται ὀφθαλμοῖσιν,
 ὠμηστῆς καὶ ἀπιστος ἀνὴρ ὅδε, οὐ σ' ἐλεήσει
 οὐδέ τί σ' αἰδέσεται. νῦν δὲ κλαίωμεν ἀνευθεν
 ἤμενοι ἐν μεγάρω· τῷ δ' ὡς ποθι μοῖρα κραταιῆ
 γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκον αὐτῆ, 210
 ἀργίποδας κύνας ἄσαι, ἐὼν ἀπάνευθε τοκῆων,
 ἀνδρὶ πάρα κρατερῷ, τοῦ ἐγὼ μέσον ἦπαρ ἔχοιμι
 ἐσθέμεναι προσφῦσα· τότ' ἀντιτα ἔργα γένοιτο
 παιδὸς ἐμοῦ, ἐπεὶ οὐ ἐκακίζόμενόν γε κατέκτα,
 ἀλλὰ πρὸ Τρώων καὶ Τρωιάδων βαθυκόλπων 215
 ἑσταότ', οὔτε φόβου μεμνημένον οὔτ' ἀλεωρῆς ».

Τὴν δ' αὖτε προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδῆς·
 « μή μ' ἐθέλοντ' ἰέναι κατερύκανε, μηδέ μοι αὐτῆ
 ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλευ· οὐδέ με πείσεις.
 εἰ μὲν γάρ τίς μ' ἄλλος ἐπιχθονίων ἐκέλευεν, 220
 ἢ οἱ μάντιές εἰσι, θυοσκοοὶ ἢ ἱερῆες,
 ψεῦδός κεν φαῖμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μᾶλλον·
 νῦν δ' — αὐτὸς γὰρ ἄκουσα θεοῦ καὶ ἐσέδρακον ἀντην —
 εἶμι, καὶ οὐχ ἄλιον ἔπος ἔσσεται. εἰ δέ μοι αἶσα
 τεθνάμεναι παρὰ νηυσὶν Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων, 225
 βούλομαι· αὐτίκα γάρ με κατακτείνειεν Ἀχιλλεύς,
 ἀγκᾶς ἐλόντ' ἐμὸν υἱόν, ἐπὴν γόου ἐξ ἔρον εἶην ».

Ἦ, καὶ φωριαμῶν ἐπιθήματα κάλ' ἀνέφγεν·
 ἔνθεν δώδεκα μὲν περικαλλέας ἔξελε πέπλους,

- δώδεκα δ' ἀπλοῦδας χλαίνας, τόσσους δὲ τάπητας, 230
 τόσσα δὲ φάρεα καλά, τόσους δ' ἐπὶ τοῖσι χιτῶνας.
 χρυσοῦ δὲ στήσας ἔφερεν δέκα πάντα τάλαντα·
 ἐκ δὲ δὺ' αἴθωνας τρίποδας, πίσυρας δὲ λέβητας,
 ἐκ δὲ δέπας περικαλλές, ὃ οἱ Θρηῆκες πόρον ἄνδρες
 ἐξεσίην ἐλθόντι, μέγα κτέρας· οὐδὲ νυ τοῦ περ 235
 φείσατ' ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων, περὶ δ' ἤθελε θυμῷ
 λύσασθαι φίλον υἷον. ὁ δὲ Τρῶας μὲν ἅπαντας
 αἰθούσης ἀπέεργεν, ἔπεσσ' αἰσχροῖσιν ἐνίσπων·
 « ἔρρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες· οὐ νυ καὶ ὑμῖν 240
 οἴκοι ἔνεστι γόος, ὅτι μ' ἤλθετε κηδήσοντες;
 ἦ ὀνόσασθ', ὅτι μοι Κρονίδης Ζεὺς ἄλγε' ἔδωκεν,
 παῖδ' ὀλέσαι τὸν ἄριστον; ἀτὰρ γνώσεσθε καὶ ὑμμες.
 ῥήτιεροί γάρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε,
 κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν· αὐτὰρ ἐγὼ γε, 245
 πρὶν ἀλαπαζομένην τε πόλιν κεραιζομένην τε
 ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν, βαίην δόμον Ἄϊδος εἴσω ».
- Ἦ, καὶ σκηπανίῳ διέπ' ἀνέρας· οἱ δ' ἴσαν ἔξω,
 σπερχομένοιο γέροντος. ὁ δ' υἰάσιν οἷσιν ὁμόκλα,
 νεικείων Ἐλενόν τε Πάριν τ' Ἀγάθωνά τε δῖον
 Πάμμονά τ' Ἀντίφονόν τε βοὴν ἀγαθόν τε Πολίτην 250
 Δηίφοβόν τε καὶ Ἴππόθοον καὶ Δῖον ἀγαυόν·
 ἐννέα τοῖς ὁ γεραιὸς ὁμοκλήσας ἐκέλευε·
 « σπεύσατέ μοι, κακὰ τέκνα, κατηφόνες· αἴθ' ἅμα πάντες
 Ἔκτορος ὠφέλετ' ἀντὶ θεῆς ἐπὶ νηυσὶ πεφάσθαι.
 ὦ μοι ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους 255
 Τροίη ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινά φημι λελεῖφθαι,
 Μῆστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωῖλον ἰππιοχάρμην,
 Ἔκτορά θ', ὃς θεὸς ἔσκε μετ' ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐφώκει
 ἀνδρὸς γε θνητοῦ πάϊς ἔμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο·
 τοὺς μὲν ἀπώλεσ' Ἄρης, τὰ δ' ἐλέγχεα πάντα λείλειπται, 260

ψευσταί τ' ὄρχησταί τε, χοροϊτυπήσιν ἄριστοι,
 ἀρνῶν ἢ δ' ἐρίφων ἐπιδήμιοι ἀρπακτῆρες.
 οὐκ ἂν δὴ μοι ἄμαξαν ἐφοπλίσσαιτε τάχιστα
 ταῦτά τε πάντ' ἐπιθεῖτε, ἵνα πρήσσωμεν ὁδοῖο; »

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πατρός ὑποδείσαντες ὁμοκλήν, 265
 ἐκ μὲν ἄμαξαν ἄειραν εὐτροχον ἤμιονεῖην,
 καλὴν πρωτοπαγέα· πείρινθα δὲ δῆσαν ἐπ' αὐτῆς. 267
 ἐκ θαλάμου δὲ φέροντες εὐξέστης ἐπ' ἀπήνης 275
 νῆον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα·
 ζεῦξαν δ' ἡμιόνους κρατερώνυχας ἐντεσιεργούς,
 τοὺς ῥά ποτε Πριάμῳ Μυσοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα.
 ἵππους δὲ Πριάμῳ ὑπαγον ζυγόν, οὓς ὁ γεραῖος
 αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλεν εὐξέστη ἐπὶ φάτνῃ. 280

Μετάβασις τοῦ Πριάμου
 εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.

Τῷ μὲν ζευγνύσθην ἐν δώμασιν ὑψηλοῖσι 281
 κῆρυξ καὶ Πρίαμος, πυκικὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες·
 ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθ' Ἐκάβῃ τετιηότι θυμῷ,
 οἶνον ἔχουσ' ἐν χειρὶ μελίφρονα δεξιτερῆφι,
 χρυσέφ' ἐν δέπαϊ, ὄφρα λείψαντε κιοίτην· 285
 στῆ δ' ἵππων προπάροιθεν, ἔπος τ' ἔφατ' ἐκ τ' ὀνόμαζε·
 « τῆ, σπεῖσον Διὶ πατρί, καὶ εὐχεο οἴκαδ' ἰκέσθαι
 ἅψ' ἐκ δυσμενέων ἀνδρῶν, ἐπεὶ ἄρ σέ γε θυμὸς
 ὀτρύνει ἐπὶ νῆας, ἐμεῖο μὲν οὐκ ἐθελούσης.
 ἀλλ' εὐχεο σύ γ' ἔπειτα κελαινεφέϊ Κρονίωνι, 290
 Ἰδαίῳ, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁρᾶται·
 αἴτει δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τέ οἱ αὐτῶ
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,

τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴης Δαναῶν ταχυπώλων. 295
 εἰ δέ τοι οὐ δώσει ἐὼν ἄγγελον εὐρύοπα Ζεὺς,
 οὐκ ἂν ἐγὼ γέ σ' ἔπειτα ἐποτρύνουσα κελοίμην
 νῆας ἐπ' Ἀργείων ἰέναι, μάλα περ μεμαῶτα ».

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη Πρίαμος θεοειδής·
 « ὦ γύναι, οὐ μὲν τοι τόδ' ἐφιεμένη ἀπιθῆσω· 300
 ἐσθλὸν γὰρ Διὶ χειῖρας ἀνασχέμεν, αἶ κ' ἐλεήσῃ ».

Ἦ ῥα, καὶ ἀμφίπολον ταμίην ὄτρυν' ὁ γεραιὸς
 χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦαι ἀκήρατον· ἡ δὲ παρέστη
 χέρνιβον ἀμφίπολος πρόχοόν θ' ἅμα χερσὶν ἔχουσα.
 νιψάμενος δὲ κύπελλον ἐδέξατο ἥς ἀλόχοιο· 305

εὐχετ' ἔπειτα στάς μέσῳ ἔρκει, λειῖβε δὲ οἶνον
 οὐρανὸν εἰσανιδῶν· καὶ φωνήσας ἔπος ἤυδα·
 « Ζεῦ πάτερ, Ἴδηθεν μεδέων, κῦδιστε μέγιστε,
 δός μ' ἐς Ἀχιλλῆος φίλον ἐλθεῖν ἢδ' ἐλεεινόν·
 πέμψον δ' οἰωνόν, ταχὺν ἄγγελον, ὅς τε σοὶ αὐτῷ 310
 φίλτατος οἰωνῶν, καὶ εὐκράτος ἐστὶ μέγιστον,
 δεξιόν, ὄφρα μιν αὐτὸς ἐν ὀφθαλμοῖσι νοήσας,
 τῷ πίσυνος ἐπὶ νῆας ἴω Δαναῶν ταχυπώλων ».

Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεὺς.
 τίκα δ' αἰετὸν ἦκε, τελειότατον πετεηνῶν, 315
 μόρφον θηρητῆρ', ὃν καὶ περκνὸν καλέουσιν.
 ὄσση δ' ὑπορόφοιο θύρη θαλάμοιο τέτυκται
 ἀνέρος ἀφνειοῖο, εὖ κληῖσ' ἀραρυῖα,
 τόσσ' ἄρα τοῦ ἐκάτερθεν ἔσαν πετερά· εἶσατο δὲ σφι
 δεξιὸς αἴξας ὑπὲρ ἄστεος· οἱ δὲ ἰδόντες 320
 γήθησαν, καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἰάνθη.

Σπερχόμενος δ' ὁ γέρον ζεστοῦ ἐπεβήσετο δίφρου·
 ἐκ δ' ἔλασε προθύροιο καὶ αἰθούσης ἐριδούπου.
 πρόσθε μὲν ἡμίονοι ἔλκον τετράκυκλον ἀπήνην,
 τὰς Ἴδαῖος ἔλαυνε δαίφρων· αὐτὰρ ὀπισθεν 325

- ἵπποι, τοὺς ὁ γέρων ἐφέπων μάστιγι κέλευε
καρπαλίμως κατὰ ἄστυ· φίλοι δ' ἅμα πάντες ἔποντο
πόλλ' ὀλοφυρόμενοι, ὡς εἰ θανάτόνδε κιόντα·
οἱ δ' ἔπει οὖν πόλιος κατέβαν, πεδίον δ' ἀφίκοντο,
οἱ μὲν ἄρ' ἄψορροι προτὶ Ἴλιον ἀπονέοντο, 330
παῖδες καὶ γαμβροί· τῶ δ' οὐ λάθον εὐρύοπα Ζῆν
ἔς πεδίον προφανέντε· ἰδὼν δ' ἐλέησε γέροντα.
αἰψα δ' ἄρ' Ἑρμείαν, υἷὸν φίλον, ἀντίον ἠΰδα·
« Ἑρμεία, σοὶ γάρ τε μάλιστά γε φίλτατόν ἐστιν 335
ἀνδρὶ ἑταιρίσσαι, καὶ τ' ἔκλυες, ᾧ κ' ἐθέλησθα·
βάσκ' ἴθι, καὶ Πρίαμον κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν
ὡς ἄγαγ', ὡς μήτ' ἄρ τις ἴδη μήτ' ἄρ τε νοήσῃ
τῶν ἄλλων Δαναῶν, πρὶν Πηλεΐωνάδ' ἰκέσθαι ».
- Ὡς ἔφατ'· οὐδ' ἀπίθησε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
αὐτίκ' ἔπειθ' ὑπὸ ποσσὶν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα 340
ἀμβρόσια χρύσεια, τὰ μιν φέρον ἡμὲν ἐφ' ὑγρῆν
ἠδ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν ἅμα πνοιῆς ἀνέμοιο·
εἴλετο δὲ ῥάβδον, τῆ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει,
ᾧν ἐθέλει, τοὺς δ' αὖτε καὶ ὑπνώνοντας ἐγείρει·
τὴν μετὰ χερσὶν ἔχων πέτετο κρατὺς ἀργεῖφόντης. 345
αἰψα δ' ἄρα Τροίην τε καὶ Ἑλλήσποντον ἴκανε.
βῆ δ' ἰέναι κούρω αἰσυμνητῆρι ἰοικώς,
πρῶτον ὑπηγήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη.
- Οἱ δ' ἔπει οὖν μέγα σῆμα παρέξ Ἴλοιο ἔλασσαν,
στῆσαν ἄρ' ἡμιόνους τε καὶ ἵππους, ὄφρα πίοιεν, 350
ἐν ποταμῶ· δὴ γὰρ καὶ ἐπὶ κνέφας ἤλυθε γαῖαν.
τὸν δ' ἐξ ἀγχιμόλοιο ἰδὼν ἐφράσσατο κῆρυξ
Ἑρμείαν, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο φώνησέν τε·
« φράζεο, Δαρδανίδη· φραδέος νόου ἔργα τέτυκται.
ἀνδρ' ὀρώω, τάχα δ' ἄμμε διαρραίσεσθαι οὔτω. 355
ἀλλ' ἄγε δὴ φεύγωμεν ἐφ' ἵππων, ἧ μιν ἔπειτα.

γούνων ἀψάμενοι λιτανεύσομεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ ».

Ὦς φάτο· σὺν δὲ γέροντι νόος χύτο· δεΐδιδε δ' αἰνῶς,
 ὀρθαὶ δὲ τρίχες ἔσταν ἐνὶ γναμπτοῖσι μέλεσσι·
 στῆ δὲ ταφῶν· αὐτὸς δ' ἐριούνιος ἐγγύθεν ἐλθὼν, 360
 χεῖρα γέροντος ἐλών, ἐξείρετο καὶ προσέειπεν·
 « πῆ, πάτερ, ὦδ' ἵππους τε καὶ ἡμιόνους ἰθύνεις,
 νύκτα δ' ἀμβροσίην, ὅτε θ' εὐδουσι βροτοὶ ἄλλοι;
 οὐδὲ σύ γ' ἔδεισας μένεα πνειόντας Ἀχαιοὺς,
 οἳ τοι δυσμενέες καὶ ἀνάρσιοι ἐγγὺς ἔασι; 365
 τῶν εἴ τίς σε ἴδοιτο θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν
 τοσσάδ' ὄνειάτ' ἄγοντα, τίς ἂν δῆ τοι νόος εἶη;
 οὐτ' αὐτὸς νέος ἐσσί, γέρων δέ τοι οὗτος ὀπηδεῖ,
 ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ.
 ἀλλ' ἐγὼ οὐδὲν σε ῥέξω κακά, καὶ δέ κεν ἄλλον 370
 σεῦ ἀπαλεξήσαιμι· φίλῳ δέ σε πατρὶ εἴσκω ».

Τὸν δ' ἡμίμβετ' ἔπειτα γέρων Πριάμος θεοειδής·
 « οὕτω πῆ τάδε γ' ἐστί, φίλον τέκος, ὡς ἀγορεύεις.
 ἀλλ' ἔτι τις καὶ ἐμεῖο θεῶν ὑπερέσχεθε χεῖρα,
 ὅς μοι τοιόνδ' ἤκεν ὀδοιπόρον ἀντιβολῆσαι, 375
 αἴσιον, οἷος δῆ σὺ δέμας καὶ εἶδος ἀγῆτος,
 πέπνυσαί τε νόῳ, μακάρων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, γέρον, κατὰ μοῖραν ἔειπες.
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἶπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, 380
 ἧέ πῃ ἐκπέμπεις κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλά
 ἄνδρας ἐς ἄλλοδαπούς, ἵνα περ τάδε τοι σῶα μίμνη,
 ἧ ἤδη πάντες καταλείπετε Ἴλιον ἱρὴν
 δειδόττες· τοῖος γάρ ἀνὴρ ὠριστος ὄλωλε,
 σὸς παῖς· οὐ μὲν γάρ τι μάχης ἐπεδεύετ' Ἀχαιῶν ».
 385

Τὸν δ' ἡμίμβετ' ἔπειτα γέρων Πριάμος θεοειδής·
 « τίς δὲ σὺ ἐσσι, φέριστε, τέων δ' ἕξ ἐσσι τοκῆων;

ὡς μοι καλὰ τὸν οἶτον ἀπότμου παιδὸς ἐνίσπες ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, καὶ εἴρεια Ἐκτορα δῖον. 390
 τὸν μὲν ἐγὼ μάλα πολλὰ μάχη ἐνὶ κυδινείρῃ
 ὀφθαλμοῖσιν ὄπωπα, καὶ εὖτ' ἐπὶ νηυσὶν ἐλάσσας
 Ἀργεῖους κτείνεσκε δαΐζων ὀξεί χαλκῷ·

ἡμεῖς δ' ἐσταότες θαυμάζομεν· οὐ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 εἶα μάρνασθαι, κεχολωμένος Ἀτρεΐωνι. 395

τοῦ γὰρ ἐγὼ θεράπων, μία δ' ἤγαγε νηὺς εὐεργής·
 Μυρμιδόνων δ' ἔξειμι, πατὴρ δέ μοι ἐστὶ Πολύκτωρ·
 ἀφνειὸς μὲν ὁ γ' ἐστὶ, γέρων δέ δή, ὡς σύ περ ὧδε,
 ἐξ δέ οἱ υἱες ἕασιν, ἐγὼ δέ οἱ ἑβδομὸς εἰμι·

τῶν μέτα παλλόμενος κλήρω λάχον ἐνθάδ' ἔπεσθαι. 400

νῦν δ' ἦλθον πεδίοις ἀπὸ νηῶν· ἠῶθεν γὰρ
 θήσονται περὶ ἄστου μάχην ἐλίκωπες Ἀχαιοί.

ἀσχαλώσι γὰρ οἶδε καθήμενοι, οὐδὲ δύνανται
 ἴσχειν ἐσσυμένους πολέμου βασιλῆες Ἀχαιῶν ».

Τὸν δ' ἡμείβετ' ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής· 405
 « εἰ μὲν δὴ θεράπων Πηληιάδω Ἀχιλλῆος
 εἶς, ἄγε δὴ μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον,
 ἧ ἔτι πὰρ νήεσσιν ἐμὸς πάϊς, ἧέ μιν ἤδη
 ἦσι κυσὶν μελειστί ταμῶν προύθηκεν Ἀχιλλεὺς ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης· 410

« ὦ γέρον, οὐ πω τόν γε κύνες φάγον οὐδ' οἰωνοί,
 ἀλλ' ἔτι κεῖνος κεῖται Ἀχιλλῆος παρὰ νηὶ
 αὐτῶς ἐν κλισίῃσι· δυωδεκάτῃ δέ οἱ ἦώς
 κειμένῳ, οὐδέ τί οἱ χρῶς σήπεται, οὐδέ μιν εὐλαὶ
 ἔσθουσ', αἶ ῥά τε φῶτας ἀρηιφάτους κατέδουσιν. 415

ἧ μὲν μιν περὶ σῆμα ἐοῦ ἐτάριοιο φίλοιο
 ἔλκει ἀκηδέστως, ἦώς ὅτε δῖα φανήη.
 οὐδέ μιν αἰσχύνει· θηοῖό κεν αὐτὸς ἐπελθών,

οἷον ἐερσήεις· κεῖται, περὶ δ' αἶμα νένιπται
 οὐδὲ ποθι μιαρὸς· σὺν δ' ἔλκεα πάντα μέμυκεν, 420
 ὅσσ' ἐτύπη· πολέες γὰρ ἐν αὐτῷ χαλκὸν ἔλασαν.
 ὡς τοι κήδονται μάκαρες θεοὶ υἱὸς ἔηος,
 καὶ νέκυός περ ἐόντος, ἐπεὶ σφι φίλος περὶ κῆρι ».

Ἦς φάτο· γήθησεν δ' ὁ γέρων καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
 « ὦ τέκος, ἧ ῥ' ἀγαθὸν καὶ ἐναίσιμα δῶρα διδοῦναι 425
 ἀθανάτοις, ἐπεὶ οὐ ποτ' ἐμὸς πάϊς, εἴ ποτ' ἔην γε,
 λήθητ' ἐνὶ μεγάροισι θεῶν, οἳ Ὀλυμπον ἔχουσι·
 τῷ οἱ ἀπεμνήσαντο καὶ ἐν θανάτιό τοι περ' αἴσῃ.
 ἀλλ' ἄγε δὴ τότε δέξαι ἐμεῦ πάρα καλὸν ἄλειςον,
 αὐτόν τε ῥῦσαι, πέμψον δέ με σὺν γε θεοῖσιν, 430
 ὄφρα κεν ἐς κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκωμαι ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε διάκτορος ἀργεῖφόντης·
 « πειρᾷ ἐμεῖο, γεραιέ, νεωτέρου, οὐδέ με πείσεις,
 ὅς με κέλεαι σέο δῶρα παρέξ Ἀχιλῆα δέχεσθαι.
 τὸν μὲν ἐγὼ δεῖδοικα καὶ αἰδέομαι περὶ κῆρι 435
 συλεύειν, μή μοι τι κακὸν μετόπισθε γένηται.
 σοὶ δ' ἂν ἐγὼ πομπὸς καὶ με κλυτὸν Ἄργος ἰκοίμην,
 ἐνδυκέως ἐν νηὶ θεῶν ἢ πεζὸς ὁμαρτέων·
 οὐκ ἂν τίς τοι πομπὸν ὀνοσσάμενος μαχέσαιτο ».

Ἦ, καὶ ἀναΐξας ἐριούνιος ἄρμα καὶ ἵππους 440
 καρπαλίμως μάστιγα καὶ ἡνία λάζετο χερσίν,
 ἐν δ' ἔπνευσ' ἵπποισι καὶ ἡμιόνοις μένος ἧῦ.
 ἀλλ' ὅτε δὴ πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον ἴκοντο,
 οἱ δὲ νέον περὶ δόρπα φυλακτῆρες πονέοντο·
 τοῖσι δ' ἐφ' ὕπνον ἔχευε διάκτορος ἀργεῖφόντης 445
 πᾶσιν, ἄφαρ δ' ὠῖξε πύλας καὶ ἀπῶσεν ὀχῆας,
 ἐς δ' ἄγαγε Πρίαμόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ἐπ' ἀπήνης.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κλισίην Πηληιάδεω ἀφίκοντο
 ὑψηλὴν, τὴν Μυρμιδόνες ποίησαν ἀνακτι

- δοῦρ' ἐλάτης κέρσαντες· ἀτὰρ καθύπερθεν ἔρεψαν 450
 λαχνήεντ' ὄροφον λειμωνόθεν ἀμήσαντες·
 ἀμφὶ δέ οἱ μεγάλην αὐλήν ποίησαν ἀνακτι
 σταυροῖσιν πυκνιοῖσι· θύρην δ' ἔχε μῦνος· ἐπιβλήης
 εἰλάτινος, τὸν τρεῖς μὲν ἐπιρρήσσεσκον Ἀχαιοί,
 τρεῖς δ' ἀναοίγεσκον μεγάλην κληῖδα θυράων, 455
 τῶν ἄλλων· Ἀχιλεὺς δ' ἄρ' ἐπιρρήσσεσκε καὶ οἶος.
 δῆ ῥα τόθ' Ἑρμείας ἐριούνιος ᾤξε γέροντι,
 ἐς δ' ἄγαγε κλυτὰ δῶρα ποδώκει Πηλεΐωνι,
 ἐξ ἵππων δ' ἀπέβαινεν ἐπὶ χθόνα, φώνησέν τε·
 « ὦ γέρον, ἧ τοι ἐγὼ θεὸς ἄμβροτος εἰλήλουθα, 460
 Ἑρμείας· σοὶ γὰρ με πατὴρ ἅμα πομπὸν ὄπασσεν·
 ἀλλ' ἧ τοι μὲν ἐγὼ πάλιν εἴσομαι, οὐδ' Ἀχιλλῆος
 ὀφθαλμοὺς εἴσειμι· νεμεσσητὸν δέ κεν εἶη
 ἀθάνατον θεὸν ὧδε βροτοὺς ἀγαπαζέμεν ἄντην.
 τὴν η' εἰσελθὼν λαβέ γούνατα Πηλεΐωνος, 465
 καὶ μιν ὑπὲρ πατρὸς καὶ μητέρος ἠὺκόμοιο
 λίσσεο καὶ τέκεος, ἵνα οἱ σὺν θυμὸν ὀρίνης ».

Ἡ συγκίνησις τοῦ Ἀχιλλέως

καὶ αἱ περιποιήσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν γέροντα ἡγεμόνα.

- “Ὡς ἄρα φωνήσας ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον 468
 Ἑρμείας· Πρίαμος δ' ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε,
 Ἰδαῖον δὲ κατ' αὔθι λίπεν· ὁ δὲ μίμνεν ἐρύκων 470
 ἵππους ἡμιόνους τε· γέρων δ' ἰθὺς κίεν οἴκου,
 τῆ ῥ' Ἀχιλεὺς ἴξεσκε δίφιλος· ἐν δὲ μιν αὐτὸν
 εὖρ', ἔταροι δ' ἀπάνευθε καθεῖατο· τῷ δὲ δὺ' οἴω,
 ἥρως Αὐτομέδων τε καὶ Ἀλκιμος, ὄζος Ἄρηος,
 ποίπνουον πεφεόντε· νέον δ' ἀπέληγεν ἐδωδῆς 475
 ἕσθων καὶ πίνων· ἔτι καὶ παρέκειτο τράπεζα.

τοὺς δ' ἔλαθ' εἰσελθὼν Πρίαμος μέγας· ἄγχι δ' ἄρα στάς
 χερσὶν Ἀχιλλῆος λάβε γούνατα καὶ κύσε χεῖρας
 δεινὰς ἀνδροφόνους, αἶ οἱ πολέας κτάνον υἱας.
 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἄνδρ' ἄτη πυκινὴ λάβῃ, ὅς τ' ἐνὶ πάτρῃ 480
 φῶτα κατακτεῖνας ἄλλων ἐξίκετο δῆμον,
 ἄνδρὸς ἐς ἀφνειοῦ, θάμβος δ' ἔχει εἰσορόωντας,
 ὡς Ἀχιλλεὺς θάμβησεν ἰδὼν Πρίαμον θεοειδέα·
 θάμβησαν δὲ καὶ ἄλλοι, ἐς ἀλλήλους δὲ ἴδοντο.
 τὸν καὶ λισσόμενος Πρίαμος πρὸς μῦθον ἔειπεν· 485
 « μνήσαι πατρός σοῖο, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ,
 τηλίκου, ὡς περ ἐγών, ὀλοῶ ἐπὶ γήραος, οὐδᾶ.
 καὶ μὲν που κεῖνον περυναίεται ἀμφὶς ἔοντες
 τεύρουσ', οὐδέ τις ἔστιν ἀρῆν καὶ λοιγὸν ἀμῦναι.
 ἀλλ' ἦ τοι κεῖνός γε σέθεν ζῶντος ἀκούων 490
 χαίρει τ' ἐν θυμῷ, ἐπὶ τ' ἔλπεται ἤματα πάντα
 ὄψεσθαι φίλον υἷὸν ἀπὸ Τροίῃθεν ἰόντα.
 αὐτὰρ ἐγὼ πανάποτμος, ἐπεὶ τέκον υἱας ἀρίστους
 Τροίῃ ἐν εὐρείῃ, τῶν δ' οὐ τινὰ φημι λελεῖφθαι.
 πεντῆκοντά μοι ἦσαν, ὅτ' ἤλυθον υἱες Ἀχαιῶν. 495
 ἔννεακαίδεκα μὲν μοι ἱῆς ἐκ νηδύος ἦσαν,
 τοὺς δ' ἄλλους μοι ἔτικτον ἐνὶ μεγάροισι γυναῖκες.
 τῶν μὲν πολλῶν θοῦρος Ἄρης ὑπὸ γούνατ' ἔλυσεν·
 ὃς δέ μοι οἶος ἔην, εἴρυτο δὲ ἄστῃ καὶ αὐτούς,
 τὸν σὺ πρῶην κτεῖνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης, 500
 Ἔκτορα· τοῦ νῦν εἶνεχ' ἰκάνω νῆας Ἀχαιῶν
 λυσόμενος παρὰ σεῖο, φέρω δ' ἀπερείσι' ἀποινα.
 ἀλλ' αἰδεῖο θεούς, Ἀχιλλεῦ, αὐτόν τ' ἐλέησον,
 μνησάμενος σοῦ πατρός· ἐγὼ δ' ἐλεεινότερός περ·
 ἔτλην δ', οἷ' οὐ πῶ τις ἐπιχθόνιος βροτὸς ἄλλος, 505
 ἄνδρὸς παιδοφόνιο ποτὶ στόμα χεῖρ' ὀρέγεσθαι ».
 Ὡς φάτο, τῷ δ' ἄρα πατρός ὑφ' ἕμερον ὤρσε γόοιο·

ἀψάμενος δ' ἄρα χειρὸς ἀπώσατο ἦκα γέροντα.
 τῷ δὲ μνησαμένω, ὁ μὲν Ἑκτορος ἀνδροφόνοιο
 κλαῖ' ἀδινά, προπάροιθε ποδῶν Ἀχιλλῆος ἔλυσθείς. 510
 αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς κλαίειν ἐὼν πατέρ', ἄλλοτε δ' αὐτε
 Πάτροκλον· τῶν δὲ στοναχὴ κατὰ δώματ' ὀρώρει.
 αὐτὰρ ἐπεὶ ῥα γόοιο τετάρπετο δῖος Ἀχιλλεὺς, 513
 αὐτίκ' ἀπὸ θρόνου ὤρτο, γέροντα δὲ χειρὸς ἀνίστη,
 οἰκτίρων πολίων τε κάρη πολίων τε γένοιον, 515
 καί μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 « ἄ δειλ', ἧ δὴ πολλὰ κάκ' ἄνσχεο σὸν κατὰ θυμόν.
 πῶς ἔτλης ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἐλθέμεν οἶος,
 ἀνδρὸς ἐς ὀφθαλμούς, ὅς τοι πολέας τε καὶ ἐσθλοὺς 520
 υἱέας ἐξενάριξαι; σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ·
 ἀλλ' ἄγε δὴ κατ' ἄρ' ἔζευ ἐπὶ θρόνου, ἄλγεα δ' ἔμπης
 ἐν θυμῷ κατακεῖσθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ.
 οὐ γάρ τις πρῆξις πέλεται κρυεροῖο γόοιο.
 ὧς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι βροτοῖσι, 525
 ζῶειν ἀχνυμένοις· αὐτοὶ δέ τ' ἀκηδέες εἰσίν.
 δοιοὶ γὰρ τε πίθοι κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει,
 δώρων, οἷα δίδωσι, κακῶν, ἕτερος δὲ ἐάων·
 ᾧ μὲν κ' ἀμμίξας δῶη Ζεὺς τερπικέραυτος,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὅ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ· 530
 ᾧ δέ κε τῶν λυγρῶν δῶη, λωβητὸν ἔθηκε,
 καὶ ἐ κακῇ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα δῖαν ἐλαύνει,
 φοιτᾷ δ' οὔτε θεοῖσι τετιμένος οὔτε βροτοῖσιν.
 ὧς μὲν καὶ Πηλῆϊ θεοὶ δόσαν ἀγλαὰ δῶρα
 ἐκ γενετῆς· πάντας γὰρ ἐπ' ἀνθρώπους ἐκέκαστο 535
 ὄλβω τε πλούτῳ τε, ἄνασσε δὲ Μυρμιδόνεσσι,
 καὶ οἱ θνητῶ ἐόντι θεὰν ποίησαν ἄκοιτιν.
 ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῶ θῆκε θεὸς κακόν, ὅττι οἱ οὔ τι
 παίδων ἐν μεγάροισι γονὴ γένετο κρειόντων,

ἀλλ' ἓνα παῖδα τέκεν παναώριον· οὐδέ νυ τόν γε 540
 γηράσκοντα κομίζω, ἐπεὶ μάλα τηλόθι πάτρης
 ἤμαι ἐνὶ Τροίῃ σέ τε κήδων ἠδὲ σὰ τέκνα.
 καὶ σέ, γέρον, τὸ πρὶν μὲν ἀκούομεν ὄλβιον εἶναι·
 ὅσσον Λέσβος ἄνω, Μάκαρος ἔδος, ἐντὸς ἔεργει
 καὶ Φρυγίῃ καθύπερθε καὶ Ἑλλήσποντος ἀπέιρων, 545
 τῶν σε, γέρον, πλούτῳ τε καὶ υἰάσι φασὶ κεκάσθαι.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τοι πῆμα τόδ' ἤγαγον Οὐρανίωνες,
 αἰεὶ τοι περὶ ἄστῳ μάχαι τ' ἀνδροκτασῖαι τε.
 ἄνσχεο, μηδ' ἀλίαστον ὀδύρεο σὸν κατὰ θυμόν·
 οὐ γάρ τι πρήξεις ἀκαχήμενος υἱὸς ἔῃος, 550
 οὐδέ μιν ἀνστήσεις, πρὶν καὶ κακὸν ἄλλο πάθησθα ». 551

Ἡ λύσις καὶ ὁ ἐνταφιασμὸς τοῦ Ἑκτορος.

Τὸν δ' ἡμείβεται ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής· 552
 « μή μέ πω ἐς θρόνον ἔζε, διοτρεφές, ὄφρα κεν Ἑκτωρ
 κῆται ἐνὶ κλισίῃσιν ἀκηδής· ἀλλὰ τάχιστα
 λῦσον, ἴν' ὀφθαλμοῖσιν ἴδω· σὺ δὲ δέξαι ἄποινα 555
 πολλά, τά τοι φέρομεν· σὺ δὲ τῶνδ' ἀπόναιο, καὶ ἔλθοις
 σὴν ἐς πατρίδα γαῖαν, ἐπεὶ με πρῶτον ἔασας ». 557
 Τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πόδας ὠκὺς Ἀχιλλεύς· 558
 « μηκέτι νῦν μ' ἐρέθειζε, γέρον· νοέω δὲ καὶ αὐτὸς 559
 Ἑκτορά τοι λῦσαι· Διόθεν δέ μοι ἄγγελος ἦλθε
 μήτηρ, ἣ μ' ἔτεκεν, θυγάτηρ ἄλιον γέροντος.
 καὶ δέ σε γινώσκω, Πρίαμε, φρεσίν, οὐδέ με λήθεις,
 ὅττι θεῶν τίς σ' ἤγε θεὸς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν.
 οὐ γάρ κε τλαίῃ βροτὸς ἐλθέμεν, οὐδέ μάλ' ἠβῶν, 564
 ἐς στρατόν· οὐδέ γάρ ἂν φυλακοὺς λάθοι, οὐδέ κ' ὄχῃα
 ῥεῖα μετοχλίσσειε θυράων ἡμετεράων.
 τῶ νῦν μή μοι μᾶλλον ἐν ἄλγεσι θυμὸν ὀρίνης,

μή σε, γέρον, οὐδ' αὐτὸν ἐνὶ κλισίῃσιν ἐάσω
καὶ ἰκέτην περ ἑόντα, Διὸς δ' ἀλίτωμαι ἐφετμάς ». 570

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρον καὶ ἐπέιθετο μύθῳ.

Πηλεΐδης δ' οἰκοιο λέων ὡς ἄλτο θύραζε,
οὐκ οἶος, ἅμα τῶ γε δύο θεράποντες ἔποντο,
ἦρωσ Αὐτομέδων ἠδ' Ἄλκιμος, οὐς ῥα μάλιστα
τῷ Ἀχιλεὺς ἐτάρων μετὰ Πάτροκλόν γε θανόντα, 575

οἳ τόθ' ὑπὸ ζυγῶφιν λύον ἔππους ἡμιόνους τε·
ἔς δ' ἄγαγον κήρυκα καλήτορα τοῦτο γέροντος,
κάδ' δ' ἐπὶ δίφρου εἶσαν· εὐσσώτρου δ' ἀπ' ἀπήνης
ἦρεον Ἐκτορέης κεφαλῆς ἀπερείσι' ἄποινα.
κάδ' δ' ἔλιπον δύο φάρε' εὐννητόν τε χιτῶνα, 580

ὄφρα νέκυν πυκάσας δοίη οἰκόνδε φέρεσθαι.
δμωάς δ' ἐκκαλέσας λοῦσαι κέλετ' ἀμφί τ' ἀλεῖψαι
νόσφιν ἀειράσας, ὡς μὴ Πρίαμος ἴδοι υἱόν,
μὴ ὁ μὲν ἀχνυμένη κραδίη χόλον οὐκ ἐρύσαιτο.
παῖδα ἰδὼν, Ἀχιλῆι δ' ὀρινθείη φίλον ἦτορ, 585

καὶ ἐκατακτείνειε, Διὸς δ' ἀλίτηται ἐφετμάς.
τόν δ' ἐπεὶ οὖν δμωαὶ λοῦσαν καὶ χρίσαν ἐλαίῳ
ἀμφὶ δέ μιν φᾶρος καλὸν βάλον ἠδὲ χιτῶνα,
αὐτὸς τόν γ' Ἀχιλεὺς λεχέων ἐπέθηκεν ἀείρας,
σὺν δ' ἔταροι ἦειραν εὐξέστην ἐπ' ἀπήνην. 590

ῶμωξέν τ' ἄρ' ἔπειτα, φίλον δ' ὀνόμηκεν ἐταῖρον·
« μή μοι, Πάτροκλε, σκυδμαινόμεν, αἶ κε πύθηαι
εἶν Ἀϊδός περ ἑών, ὅτι Ἐκτορα δῖον ἔλυσα
πατρὶ φίλῳ, ἐπεὶ οὐ μοι ἀεικέα δῶκεν ἄποινα.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ καὶ τῶνδ' ἀποδάσσομαι, ὅσος ἐπέοικεν ». 595

Ἦ ῥα, καὶ ἐς κλισίην πάλιν ἦιε δῖος Ἀχιλλεύς·
ἔζετο δ' ἐν κλισίῳ πολυδαιδάλῳ ἔνθεν ἀνέστη,
τοίχου τοῦ ἐτέρου, ποτὶ δὲ Πρίαμον φάτο μῦθον·
« υἱὸς μὲν δὴ τοι λέλυται, γέρον, ὡς ἐκέλευες,

κείται δ' ἐν λεχέεσσ'· ἅμα δ' ἠοῖ φαινομένηφιν 600
 ὄφσαι αὐτὸς ἄγων· νῦν δὲ μνησώμεθα δόρπου.
 καὶ γάρ τ' ἠΰκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
 τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
 ἕξ μὲν θυγατέρες, ἕξ δ' υἱέες ἠβώνοντες.
 τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο 605
 χωόμενος Νιόβη, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα,
 οὐνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρήφ·
 φῆ δοιῶ τεκέειν, ἢ δ' αὐτῇ γείνατο πολλούς·
 τῷ δ' ἄρα καὶ δοιῶ περ ἑόντ' ἀπὸ πάντας ὄλεσαν.
 οἱ μὲν ἄρ' ἐννῆμαρ κέατ' ἐν φόνῳ, οὐδέ τις ἦεν 610
 κατθάψαι, λαοὺς δὲ λίθους ποίησε Κρονίων·
 τοὺς δ' ἄρα τῇ δεκάτῃ θάψαν θεοὶ Οὐρανίωνες.
 ἢ δ' ἄρα σίτου μνήσατ', ἐπεὶ κάμε δάκρυ χέουσα.
 νῦν δε που ἐν πέτρῃσιν, ἐν οὖρεσιν οἰοπόλοισιν,
 ἐν Σιπύλῳ, ὅθι φασὶ θεῶν ἔμμεναι εὐνάς 615
 νυμφάων, αἶ τ' ἀμφ' Ἀχελώιον ἐρρώσαντο,
 ἔνθα, λίθος περ ἑοῦσα, θεῶν ἐν κήδεα πέσσει.
 ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶι μεδόμεθα, δῖε γεραῖέ,
 σίτου. ἔπειτά κεν αὐτε φίλον παῖδα κλαίεισθα,
 Ἴλιον εἰσαγαγών· πολυδάκρυτος δέ τοι ἔσται ». 620

Ἦ, καὶ ἀνατῆξας οἶν ἄργυφον ὠκύς Ἀχιλλεύς
 « σφάξ'· ἔταροι δ' ἔδερὸν τε καὶ ἄμφεπον εὖ κατὰ κόσμον,
 μίστυλλον τ' ἄρ' ἐπισταμένως πεῖράν τ' ὀβελοῖσιν,
 ὦπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα. 625
 Αὐτομέδων δ' ἄρα σῖτον ἐλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ
 καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἀτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς.
 οἱ δ' ἐπ' ὄνειάθ' ἑτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἴαλλον.
 αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἕξ ἔρον ἔντο,
 ἦ τοι Δαρδανίδης Πρίαμος θαύμαζ' Ἀχιλλῆα, 630
 ὅσσοις ἔην οἶός τε· θεοῖσι γὰρ ἄντα ἐφάκει.

αὐτὰρ ὁ Δαρδανίδην Πρίαμον θαύμαζεν Ἀχιλλεύς,
 εἰσορόων ὄψιν τ' ἀγαθὴν καὶ μῦθον ἀκούων.
 αὐτὰρ ἐπεὶ τάρπησαν ἐς ἀλλήλους ὀρόωντες,
 τὸν πρότερος προσέειπε γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « λέξον νῦν με τάχιστα, διοτρεφές, ὄφρα καὶ ἤδη 635
 ὕπνω ὑπο γλυκερῷ ταρπώμεθα κοιμηθέντες·
 οὐ γάρ πω μύσαν ὅσσε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐμοῖσιν,
 ἐξ οὗ σῆς ὑπὸ χερσὶν ἐμὸς πάϊς ὤλεσε θυμόν·
 ἀλλ' αἰεὶ στενάχω καὶ κήδεα μυρία πέσσω
 αὐλῆς ἐν χόρτοισι κυλινδόμενος κατὰ κόπρον· 640
 νῦν δὴ καὶ σίτου πασάμην καὶ αἶθοπα οἶνον
 λαυκανίης καθέηκα· πάρος γε μὲν οὐ τι πεπάσμην ».

Ἦ ῥ' Ἀχιλλεύς δ' ἐτάροισιν ἰδὲ δμῶησι κέλευσε
 δέμνι' ὑπ' αἰθούσῃ θέμεναι, καὶ ῥήγεα καλὰ
 πορφύρε' ἐμβαλέειν, στορέσαι τ' ἐφύπερθε τάπητας, 645
 χλαίνας τ' ἐνθέμεναι οὔλας καθύπερθεν ἔσασθαι.
 αἰ δ' ἴσαν ἐκ μεγάροιο δάος μετὰ χερσὶν ἔχουσαι,
 αἶψα δ' ἄρα στόρεσαν δοιῶ λέχε' ἐγκονέουσαι.
 τὸν δ' ἐπικερτομέων προσέφη πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς·
 « ἐκτὸς μὲν δὴ λέξο, γέρον φίλε, μή τις Ἀχαιῶν 650
 ἐνθάδ' ἐπέλθῃσιν βουλευφόρος, οἳ τέ μοι αἰεὶ
 βουλὰς βουλεύουσι παρήμενοι, ἧ θέμις ἐστί·
 τῶν εἴ τις σε ἴδοιτο θοῆν διὰ νύκτα μέλαιναν,
 αὐτίκ' ἂν ἐξείποι Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν,
 καὶ κεν ἀνάβλησις λύσιος νεκροῖο γένηται. 655
 ἀλλ' ἄγε μοι τόδε εἰπέ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον,
 ποσσημαρ μέμονας κτερεῖζέμεν Ἔκτορα δῖον,
 ὄφρα τέως αὐτός τε μένω καὶ λαὸν ἐρύκω ».

Τὸν δ' ἡμείβεται ἔπειτα γέρων Πρίαμος θεοειδής·
 « εἰ μὲν δὴ μ' ἐθέλεις τελέσαι τάφον Ἐκτορι δῖω, 660
 ὧδέ κέ μοι ῥέζων, Ἀχιλεῦ, κεχαρισμένα θείης.

οἴσθα γάρ, ὡς κατὰ ἄστῳ ἐέλμεθα, τηλόθι δ' ὕλη
ἀζέμεν ἐξ ὄρεος· μάλα δὲ Τρῶες δεδίασιν.

ἐννήμαρ μὲν κ' αὐτὸν ἐνὶ μεγάροις γοοοίμεν,
τῇ δεκάτῃ δέ κε θάπτοιμεν, δαινυτό τε λαός· 665
ἐνδεκάτῃ δέ τε τύμβον ἐπ' αὐτῷ ποιήσαιμεν,
τῇ δὲ δωδεκάτῃ πολεμίζομεν, εἴ περ ἀνάγκη ».

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε ποδάρκης δῖος Ἀχιλλεύς·
« ἔσται τοι καὶ ταῦτα, γέρον Πρίαμ' , ὡς σὺ κελεύεις·
σχῆσω γὰρ πόλεμον τόσσον χρόνον, ὅσσον ἀνωγας ». 670

Ὡς ἄρα φωνήσας ἐπὶ καρπῷ χεῖρα γέροντος
ἔλλαβε δεξιτερὴν, μὴ πως δείσει' ἐνὶ θυμῷ.
οἱ μὲν ἄρ' ἐν προδόμῳ δόμου αὐτόθι κοιμήσαντο,
κῆρυξ καὶ Πρίαμος , πυκινὰ φρεσὶ μήδε' ἔχοντες·
αὐτὰρ Ἀχιλλεύς εἶδε μυχῷ κλισίης ἐϋπήκτου· 675
τῷ δὲ Βρισηῖς παρελέξατο καλλιπάρῃος.

Ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ ἄνδρες ἵπποκορυσταὶ
εὐδὸν παννύχιοι, μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ·
ἀλλ' οὐχ Ἑρμείαν ἐριδούριον ὕπνος ἔμαρπτεν,
ὄρμαίνοντ' ἀνά θυμόν, ὅπως Πρίαμον βασιλῆα
νηῶν ἐκπέμψειε λαθὼν ἱέρους πυλαωρούς. 680

στῆ δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
« ὦ γέρον, οὐ νύ τι σοί γε μέλει κακόν, οἷον ἔθ' εὔδεις
ἀνδράσιν ἐν δηίοισιν, ἐπεὶ σ' εἶασεν Ἀχιλλεύς.
καὶ νῦν μὲν φίλον υἱὸν ἐλύσαο, πολλὰ δ' ἔδωκας· 685
σεῖο δέ κε ζωοῦ καὶ τρὶς τόσα δοῖεν ἄποινα
παῖδες τοὶ μετόπισθε λελειμμένοι, αἶ κ' Ἀγαμέμνων
γνώη σ' Ἀτρεΐδης, γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοὶ ».

Ὡς ἔφατ'· ἔδεισεν δ' ὁ γέρων, κήρυκα δ' ἀνίστη.
τοῖσιν δ' Ἑρμείας ζεῦξ' ἵππους ἡμιόνους τε, 690
ῥίμφα δ' ἄρ' αὐτὸς ἔλαυνε κατὰ στρατόν, οὐδέ τις ἔγνω.

Ἄλλ' ὅτε δὴ πόρον ἴξον εὐρρεῖος ποταμοῖο,

Εάνθου δινήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεὺς,
 Ἑρμείας μὲν ἔπειτ' ἀπέβη πρὸς μακρὸν Ὀλυμπον,
 ἡὼς δὲ κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἴαν.

695

οἱ δ' εἰς ἄστυ ἔλων οἰμωγῇ τε στοναχῇ τε
 ἵππους, ἡμίονοι δὲ νέκυν φέρον. οὐδέ τις ἄλλος
 ἔγνω πρόσθ' ἀνδρῶν καλλιζώνων τε γυναικῶν,
 ἀλλ' ἄρα Κασσάνδρη, ἰκέλη χρυσῆ Ἀφροδίτῃ,
 Πέργαμον εἰσαναβᾶσα φίλον πατέρ' εἰσενόησεν
 ἔσταότ' ἐν δίφρῳ, κήρυκά τε ἄστυβοώτῃν·

700

τὸν δ' ἄρ' ἐφ' ἡμιόνων ἴδε κείμενον ἐν λεχέεσσιν·
 κώκυσεν τ' ἄρ' ἔπειτα γέγωνέ τε πᾶν κατὰ ἄστυ·

« ὄψεσθε, Τρῶες καὶ Τρωάδες, Ἐκτορ' ἰόντες,
 εἴ ποτε καὶ ζῶντι μάχης ἐκ νοστήσαντι
 χαίρετ' , ἐπεὶ μέγα χάρμα πόλει ἦν παντί τε δήμῳ ».

705

Ὡς ἔφατ'· οὐδέ τις αὐτόθ' ἐνὶ πτόλει λίπετ' ἀνὴρ,
 οὐδὲ γυνή· πάντας γὰρ ἀάσχετον ἴκετο πένθος·
 ἀγχοῦ δὲ ξύμβληντο πυλάων νεκρὸν ἄγοντι.
 πρῶται τὸν γ' ἄλοχός τε φίλη καὶ πότνια μήτηρ
 τιλλέσθην, ἐπ' ἄμαξαν εὐτροχὸν ἀτίζασαι.

710

ἀπτόμεναι κεφαλῆς· κλαίων δ' ἀμφίστα' ὄμιλος.
 καὶ νύ κε δὴ πρόπαν ἤμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
 Ἐκτορα δάκρυ χέοντες ὀδύροντο πρὸ πυλάων,
 εἰ μὴ ἄρ' ἐκ δίφροιο γέρων λαοῖσι μετηύδα·

715

« εἴξατέ μοι οὐρεῦσι διελθέμεν· αὐτὰρ ἔπειτα
 ἄσεσθε κλαυθμοῖο, ἐπὴν ἀγάγωμι δόμονδε ».

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δὲ διέστησαν καὶ εἴξαν ἀπήνη.
 οἱ δ' ἐπεὶ εἰσάγαγον κλυτὰ δώματα, τὸν μὲν ἔπειτα
 τρητοῖς ἐν λεχέεσσι θέσαν, παρὰ δ' εἴσαν ἄοιδούς
 θρήνων ἐξάρχους, οἳ τε στονόεσαν ἄοιδὴν
 οἱ μὲν δὴ θρήνεον, ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ' Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἦρχε γόοιο,

72

Ἔκτορος ἀνδροφόνοιο κάρη μετὰ χερσὶν ἔχουσα·
 « ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο, καὶ δέ με χήρη
 λείπεις ἐν μεγάροισι· πάϊς δ' ἔτι νήπιος αὐτῶς,
 ὃν τέκομεν σὺ τ' ἐγὼ τε δυσάμμοροι· οὐδέ μιν οἴω
 ἦβην ἕξεσθαι· πρὶν γὰρ πόλις ἦδε κατ' ἄκρης
 πέρσεται· ἧ γὰρ ὄλωλας ἐπίσκοπος, ὅς τέ μιν αὐτὴν
 ῥύσκει, ἔχεις δ' ἀλόχους κεδνάς καὶ νήπια τέκνα·
 αἰ δὴ τοι τάχα νηυσὶν ὀχήσονται γλαφυρῆσι,
 καὶ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσι· σὺ δ' αὖ, τέκος, ἧ ἔμοι αὐτῇ
 ἔψει, ἔνθα κεν ἔργα ἀεικέα ἐργάζοιο,
 ἀθλεύων πρὸ ἀνακτος ἀμειλίχου· ἧ τις Ἀχαιῶν
 ῥίψει χειρὸς ἐλὼν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὄλεθρον,
 χωόμενος, ᾧ δὴ που ἀδελφεὸν ἔκτανεν Ἔκτωρ
 ἧ πατέρ' ἧ καὶ υἰόν, ἐπεὶ μάλα πολλοὶ Ἀχαιῶν
 Ἔκτορος ἐν παλάμησιν ὀδᾶξ ἔλον ἄσπετον οὐδας.
 οὐ γὰρ μείλιχος ἔσκε πατὴρ τεὸς ἐν δατὶ λυγρῇ·
 τῷ καὶ μιν λαοὶ μὲν ὀδύρονται κατὰ ἄστν.
 ἀρητὸν δὲ τοκεῦσι γόνον καὶ πένθος ἔθηκας,
 Ἔκτορ· ἐμοὶ δὲ μάλιστα λελείπεται ἄλγεα λυγρά.
 οὐ γὰρ μοι θνήσκων λεχέων ἐκ χειῖρας ὄρεξας,
 οὐδέ τί μοι εἶπες πυκινὸν ἔπος, οὗ τέ κεν αἰεὶ
 μεμνήμην νύκτας τε καὶ ἡμέατα δάκρυ χέουσα ».

725
 730
 735
 740
 745

Ὡς ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δὲ στενάχοντο γυναῖκες.
 τῆσιν δ' αὖθ' Ἐκάβη ἀδινουῖ ἐξῆρχε γόοιο.
 « Ἔκτορ, ἐμῷ θυμῷ πάντων πολὺ φίλτατε παίδων,
 ἧ μὲν μοι ζωὸς περ ἐὼν φίλος ἦσθα θεοῖσιν.
 οἱ δ' ἄρα σεῦ κήδοντο καὶ ἐν θανάτοιο περ αἴση·
 ἄλλους μὲν γὰρ παῖδας ἐμούς πόδας ὠκύς Ἀχιλλεύς
 πέρνασχ', ὃν τιν' ἔλεσκε, πέρην ἄλδος ἀτρυγέτοιο,
 ἐς Σάμον ἔς τ' Ἴμβρον καὶ Λῆμνον ἀμιχθαλόεσσαν·
 σεῦ δ' ἐπεὶ ἐξέλετο ψυχὴν ταναήκει χαλκῷ,

750

- πολλά ῥυστάζεσκεν εοῦ περι σῆμ' ἐτάριοι,
 Πατρόκλου, τὸν ἔπεφνες· ἀνέστησεν δέ μιν οὐδ' ὤς.
 νῦν δέ μοι ἐρσήεις καὶ πρόσφαιος ἐν μεγάροισι
 κεῖσαι, τῷ ἔκελος, ὃν τ' ἀργυρότοξος Ἀπόλλων
 οἷς ἀγανοῖς βελέεσσιν ἐποιχόμενος κατάπεφνεν ».
- ᾽Ως ἔφατο κλαίουσα, γόον δ' ἀλίαστον ὄρινεν. 755
 τῆσι δ' ἔπειθ' Ἑλένη τριτάτη ἐξῆρχε γόοιο·
 « Ἐκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε πάντων,
 ἧ μὲν μοι πόσις ἐστὶν Ἀλέξανδρος θεοειδής,
 ὅς μ' ἄγαγε Τροίηνδ'· ὥς πρὶν ὠφελλον ὀλέσθαι.
 ἤδη γὰρ νῦν μοι τόδ' εἰκοστὸν ἔτος ἐστίν, 760
 ἐξ οὗ κεῖθεν ἔβην καὶ ἐμῆς ἀπελήλυθα πάτρης·
 ἀλλ' οὐ πω σεῦ ἄκουσα κακὸν ἔπος, οὐδ' ἀσύφηλον·
 ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι
 δαέρων ἢ γαλόων ἢ εἰνατέρων εὐπέπλων,
 ἢ ἐκυρῆ — ἐκυρὸς δὲ πατήρ ὡς ἠπιος αἰεὶ —, 770
 ἀλλὰ σὺ τόν γ' ἐπέεσσι παραιφάμενος κατέρυκες
 σῆ τ' ἀγανοφροσύνη καὶ σοῖς ἀγανοῖς ἐπέεσσι.
 τῷ σέ θ' ἅμα κλαίω καὶ ἔμ' ἄμμορον ἀχνυμένη κῆρ.
 οὐ γὰρ τίς μοι ἔτ' ἄλλος ἐνὶ Τροίῃ εὐρείῃ
 ἠπιος οὐδὲ φίλος· πάντες δέ με πεφρίκασιν ».
- ᾽Ως ἔφατο κλαίουσ'· ἐπὶ δ' ἔστενε δῆμος ἀπείρων.
 λαοῖσιν δ' ὁ γέρων Πρίαμος μετὰ μῦθον ἔειπεν·
 « ἄξετε νῦν, Τρῶες, ξύλα ἄστυδε, μηδέ τι θυμῷ
 δεῖσητ' Ἀργείων πυκινὸν λόχον· ἧ γὰρ Ἀχιλλεὺς
 πέμπων μ' ὄδ' ἐπέτελλε μελαινάων ἀπὸ νηῶν, 780
 μὴ πρὶν πημανεῖν, πρὶν δωδεκάτῃ μόλῃ ἡώς ».
- ᾽Ως ἔφαθ'· οἱ δ' ὑπ' ἀμάξῃσιν βόας ἡμιόνους τε
 ζεύγνυσαν, αἰψα δ' ἔπειτα πρὸ ἄστεος ἠγερέθοντο.
 ἐννήμαρ μὲν τοῖ γε ἀγίνεον ἄσπετον ὕλην·
 ἀλλ' ὅτε δὴ δεκάτῃ ἐφάνη φασεσίμβροτος ἡώς, 785

καὶ τότε ἄρ' ἐξέφερον θρασὺν Ἑκτορα δάκρυ χέοντες,
ἐν δὲ πυρῇ ὑπάτη νεκρὸν θέσαν, ἐν δ' ἔβαλον πῦρ.

Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,
τῆμος ἄρ' ἀμφὶ πυρὴν κλυτοῦ Ἑκτορος ἤγγρετο λαός. 789

πρῶτον μὲν κατὰ πυρκαϊὴν σβέσαν αἴθιοπι οἴνω 791
πᾶσαν, ὅποσον ἐπέσχε πυρὸς μένος· αὐτὰρ ἔπειτα
ὄστέα λευκὰ λέγοντο κασίγνητοὶ θ' ἕταροί τε
μυρόμενοι, θαλερὸν δὲ κατεΐβετο δάκρυ παρειῶν.

καὶ τὰ γε χρυσεῖην ἐς λάρνακα θῆκαν ἐλόντες, 795
πορφυρέοις πέπλοισι καλύψαντες μαλακοῖσιν·

αἶψα δ' ἄρ' ἐς κοίλην κάπετον θέσαν, αὐτὰρ ὑπερθε
πυκνοῖσιν λάεσσι κατεστόρεσαν μεγάλοισι·

ρίμφα δὲ σῆμ' ἔχεαν, περὶ δὲ σκοποὶ εἶατο πάντη,
μὴ πρὶν ἐφορμηθεῖεν εὐκνήμιδες Ἀχαιοί. 800

χεύαντες δὲ τὸ σῆμα πάλιν κίον· αὐτὰρ ἔπειτα
εὖ συναγειρόμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα

δώμασιν ἐν Πριάμοιο, διοτρεφέος βασιλῆος.

Ὡς οἱ γ' ἀμφίεπον τάφον Ἑκτορος ἵπποδάμοιο. 804

Ὁ Ἑκτωρ πυρπολῶν πλοῖον

ΜΕΡΟΣ Β'

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ
ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- α') Σημασιολογικαί
- β') Γραμματικαί
- γ') Πραγματικαί

I. ΓΝΩΣΤΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΠΑΡ' ΟΜΗΡΩ*

Α'. ΦΘΟΓΓΙΚΑΙ

α') Φωνηέντων

1. Ἴωνικὸν ἠ ἀντὶ α: ἀγορή, κλισίη, νηός, νηῦς.
2. εἰ ἀντὶ ε: ἐτελείετο, Ἑρμείας, πνείω.
3. ου ἀντὶ ο: οὐλόμενος, Οὔλυμπος, κούρη, κουλεύς.
4. υ ἀντὶ ο: ἄγυρις (ἀγορά).
5. Ἄσυναίρετα φωνήεντα εἰς τὴν ῥίζαν καὶ εἰς τὰς καταλήξεις :
ἄεθλος, χρυσέω, δοκέει, φιλέουσα.
6. Συναίρεσις τοῦ ε + ο εἰς ευ: ἐμέο - ἐμεῦ, ῥύσκειο - ῥύσκειυ.
7. Παρεμβολὴ τοῦ ο πρὸ τῶν συνηρημένων καταλήξεων τῶν εἰς
-άω ρημάτων: ἀντιώσαν, εἰσορόωντες, ἀσχαλώωσι.

β') Συμφώνων

1. Ἀφομοίωσις τοῦ τελευταίου συμφώνου τῆς ἐκθλιβομένης προ-
θέσεως κατὰ πρὸς τὸ ἐπόμενον σύμφωνον: καὶ δὲ (κατὰ δέ), κάβ-
βαλε (κάτβαλε).
2. Διατήρησις τοῦ δ πρὸ τοῦ μ: ἴδμεν, ὀδμή.
3. Ἀνάπτυξις τοῦ τ μετὰ τὸ π εἰς τὰς λέξεις: π(τ)όλις, π(τ)ό-
λεμος.
4. Εὐφωνικὸν ν εἰς τὴν ἀντωνυμίαν ἐγώ(ν).

* Ὁ πίναξ ἐπαναλαμβάνει τὰ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γνωστὰ γραμματικὰ φαι-
νόμενα μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

5. Μετάθεσις συμφώνων, ἰδίᾳ τοῦ ρ, ἡγουμένου α: κραδίη, κρατερός.

Β. ΑΡΘΡΑ

Τὰ ἄρθρα εἰς ἀντωνυμικὴν συνήθως χρῆσιν ἔχουν τοὺς ἐξῆς τύπους:

Ἐν. γεν. : τοῖο. Πληθ. ὄνομ. : τοί, ταί.

» γεν. : τῶν.

» δοτ. : τοῖσι(ν), τῆσι(ν).

Γ. ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

α') Πρώτη κλίσις.

1. Ἄρσενικά τινα τῆς α' κλίσεως ἔχουν εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ κατάληξιν -α: νεφεληγερέτα, ἵπποτα, αἰχμητά.

2. Κατάληξις ἄρσ. εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικ. -αο ἢ -έω(ω): Ἄτρεϊ-
δαο, ἑκατηβελέταο, ἰκέτεω, εὐμμελίω.

3. Καταλήξεις τῆς γεν. τοῦ πληθ. -ᾶων καὶ -έων: αἰχμητᾶων,
θυράων, πασᾶων καὶ πασέων, πολλέων, μελαινέων.

4. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -ησι(ν) ἢ -ησ ἀντι-αισ: κλι-
σίησι, αἰειγενέτησι, πνοιῆς.

β') Δευτέρα κλίσις.

1. Κατάληξις τῆς γεν. τοῦ ἐνικ. -οιο: χωμόνοιο, φόβοιο,
ἐλάφοιο.

2. Κατάληξις τῆς δοτ. τοῦ πληθ. -οισι(ν): οἰωνοῖσι, Δαναοῖσι,
ἐτάροισι.

γ') Τρίτη κλίσις.

1. Κατάληξις τῶν πλαγ. πτώσ. τῶν εἰς -εύς: -ῆος, -ῆι, ῆα:
Ὀδυσῆος, Ἀχιλλῆι, ἱερῆα.

2. Αἰτιατ. τῶν εἰς -ις καὶ -υς βαρυτόνων εἰς -ν καὶ εἰς -α: ἔριν
καὶ ἔριδα, κόρυν καὶ κόρυθα.

3. Κατάληξις τῆς δοτ. πληθ. εἰς εσσι(ν): κύνεσσι(ν), Μυρ-
μιδόνεσσι(ν), ἀριστήεσσι(ν).

4. Διατήρησις τοῦ ι τῶν φωνηεντολήκτων εἰς -ις: πόλιος, ὕβριος, πολίεσσι.

δ') Ἰδιαίτεροι πτωτικά καταλήξεις.

1. Κατάληξις γεν. καὶ δοτ. ἐνικοῦ καὶ πληθ. ὄλων τῶν κλίσεων -φι(ν) (-ηφι, -οφι, -εσφι): δεξιτερῆφι(ν), ζυγόφι(ν), ὄχεσφι(ν).

ε') Ἐπίθετα.

1. Τὸ ἐπίθετον πολὺς-πολὺ κλίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς καὶ κατὰ τὴν τρίτην καὶ κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν:

πολὺς καὶ πολλός, πολέες καὶ πολλοὶ
πολὺ καὶ πολλόν.

2. Τὸ ἐπίθετον σῶς εὐρίσκεται καὶ ὑπὸ τὸν τύπον σόος.

ς') Ἀριθμητικά.

1. Τύποι τοῦ ἀριθμ. δύο: δοιώ, δύω, δοιοί, δοιαί.

2. Αἰολικός τύπος πίσυρες ἀντὶ τέσσαρες.

3. ἑείκοσι(ν) ἀντὶ εἴκοσι (ν).

4. Ἀρχαῖοι τύποι τακτικῶν: δεύτατος, τέτρατος.

Δ'. ΑΝΤΩΝΥΜΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν:

1. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ: ἐμέο, ἐμεῦ, ἐμεῖο, μευ, ἐμέθεν
σέο, σεῦ, σεῖο, σευ, σέθεν
ἐο, εὔ, εἶο, εὔ, ἔθεν.

2. Εἰς τὴν ὄνομ. τοῦ πληθ.: ἡμεῖς - ἄμμες
ὕμεῖς - ὕμμες.

3. Εἰς τὴν δοτικ. τοῦ πληθ.: ἡμῖν - ἡμιν - ἄμμι(ν)
ὕμῖν - ὕμιν - ὕμμι(ν).

4. Εἰς τὴν αἰτιατ. τοῦ πληθ.: ἡμέας - ἄμμε
ὕμέας - ὕμμε.

β') Ἐπαναληπτικῆς:

Αἰτ. ἐνικ. τῆς ἐπαναληπτ. ἀντων. αὐτός - ἡ - ὁ καὶ εἰς τὰ τρία γένη: μιν (αὐτόν, - ἡν, - ὅ).

γ') Δεικτικῶν :

1. Οἱ τύποι ὁ, ἡ, τὸ (οἱ, αἱ καὶ τοί, ται) ὡς δεικτικαὶ ἀντωνυμῖαι.

2. Ἡ ἀντων. ἐκεῖνος ἀνευ τοῦ ε : κεῖνος.

δ') Κτητικῶν :

ἐμὸς

σός, τεός

έός, ἐή, ἐόν (ὅς, ἡ, ὄν).

ε') Ἀναφορικῶν :

1. Οἱ τύποι ὅ, ἡ, τὸ μὲ σημασίαν ἀναφορ. ἀντωνυμίας.

2. Ἡ γεν. ἐνικ. ἀρσεν. ὅου (οὗ) καὶ θηλ. ἔης (ἧς).

3. Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀντων. ὅστις : ὅττι.

ς') Ἀορίστων :

1. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τῆς ἀντων. τίς : τέο, τευ - τεω, τω.

2. Τὸ οὐδέτερον : ὅτι, ὅττι - ὅτευ, ὅττεο - ὅττεω.

Ε'. ΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ

α') Αὐξησις καὶ ἀναδιπλασιασμός.

α') Αὐξησης: Παρωχημένοι χρόνοι ἀνευ αὐξήσεως : διαστήτην, λίσσετο, βάλλε, καλέσσατο, γένετο.

β') Ἀναδιπλασιασμός: Συχνότατα γίνεται καὶ εἰς τὸν ἐνεργητ. καὶ μέσον ἀόριστον β' εἰς ὅλας τὰς ἐγκλίσεις : πεπιθεῖν, τεταρπόμενοι, κεχαροῖατο.

β') Προσωπικαὶ καταλήξεις.

α') Ὀριστικῆς :

1. Κατάληξις μέλλοντος β' προσ. ἐνικ. εἰς -εαι : παρελεύσσαι, δυνήσσαι.

2. Χρῆσις μεικτοῦ ἀορίστου α' καὶ β' : ἴξον, ἐβήσετο.

3. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. ἀορ. εἰς -(θ)εν : ἠγερθεν, τάφεν, ἔμιχθεν.

4. Κατάληξις γ' πληθ. παθ. παρακειμ. εἰς -αται (-νται) καὶ ὕπερσυντελ. εἰς -ατο (-ντο) : δεδαίαται, κατακείαται, δεδμήατο, ἐφθίατο, κέατο.

5. Χρῆσις ἐκτεταμένων τύπων ῥημάτων τινῶν : θαλέθω (θάλλω), φθινύθω (φθίνω).

6. Συχνοτάτη χρήσις θαμιστικῶν ῥημάτων με κατάλ. -σκω : κα-
λέεσκε, δησάσκετο, ἔσκε (εἰμί).

β') Ὑποτακτικῆς :

1. Ἐγκλητικὸν φωνῆν ε και ο ἀντὶ η και ω : θείομεν, ἐλάσ-
σαι, (ἴνα) εἶδετε.

2. Καταλήξεις -μι, -σθα, -σι και εἰς τὰ εἰς -ω ῥήματα : τύχω-
μι, ἐθέλησθα, φύγησι.

γ') Εὐκτικῆς :

Κατάληξις γ' πληθ. μέσου ἄορ. α' εἰς -ατο : κεχαροῖατο, πυ-
θοῖατο.

δ') Ἀπαρεμφάτου :

1. Τὸ ἐνεργητ. ἀπαρέμφατον ἔχει καταλήξεις -εν, -ενοι, -μεν και
-μεναι : πεισέμεν, φερέμεν, φανήμεναι, ἐλθέμεναι.

ε') Ἰδιαίτεροι σχηματισμοὶ χρόνων ῥημάτων τινῶν :

1. Σχηματισμὸς τοῦ ἄορ. β' τοῦ ῥ. ἔρογομαι ἐκ θέμ. ἐλυθ-
ῆλυθον.

Σχηματισμὸς μέσου ἄορ. α' τοῦ ῥ. λύω ἀνευ -σα : λύμην,
λύτο.

3. Ἀόρ. β' ὑποτακτ. τοῦ βαίνω : βῆω (βῶ).

4. Προστακτ. ἄορ. β' τοῦ κλύω : κλυῖθι (ἐξ ἀρχαίου τύπου ἔκλυον).

γ') Ἀνώμαλα ῥήματα.

α') Εἰμί :

1. Διατήρησις τοῦ θέματος ἐσ- εἰς τὰ πρόσωπα : ἐσσί (εἶ)
ἔσσο (ἴσθι), ἔσκε (ἦν θαμιστ.).

2. Ἀσυναίρετοι τύποι : ἔην (ἦν), ἔω (ᾶ), ἔωσι (ᾶσι), ἐών (ᾶν).

3. Κατάληξις βαρυτόνων εἰς τὴν εὐκτικ. : εἶσις (εἶσις), εἶσι (εἶσι).

4. Ἀπαρέμφατον : ἔμμεν και ἔμμεναι (εἶναι).

β') Οἶδα :

1. β' ἐνικ. ἐνεστ. ὀριοτ. οἶδας και α' πληθ. ἴδ-μεν.

2. Τὸ ἀπαρέμφ. και τὸ θηλ. τῆς μετχ. ἐκ τοῦ θέμ. ἴδ- : ἴδμεναι,
ἰδυῖα.

3. Μέλλων εἰδήσω (ἐξ ἀχρήστου εἶδω) και ἀπαρέμφ. εἰδησέμεν.

γ') Φημί :

Σχηματισμὸς εἰς μέσσην φωνήν : φάο, ἔφατο, ἔφαντο, φάσθε.
φάσθαι.

δ') Είμι :

1. Σχηματισμός του παρατατικού ἔκ θέμ. ι - : ἴσαν (ἤσαν).

ε') Κεῖμαι :

1. Ἐπικός τύπος εἰς τὸ γ' πληθ. : κέονται.

Σ'. ΑΚΛΙΤΑ

α') Προθέσεις.

α') Ἐπιρρηματικὴ χρῆσις τῶν προθέσεων : μετὰ δ' ἰὸν ἔηκε, ἀπὸ πατρὶ φίλω δόμεναι, νεῶν ἄπο.

β') Παρασχηματισμοὶ τῶν προθέσεων :

1. Ἡ πρόθεσις εἰς εἰς τύπον ἔς.

2. Ἡ πρόθεσις ἐν εἰς τύπον εἶν, ἐνί.

3. Ἡ πρόθεσις πρὸς εἰς τύπον προτί, ποτί.

β') Σύνδεσμοι.

α') Συνήθεις σύνδεσμοι παρ' Ὀμήρω: ἡμὲν - ἠδὲ (καὶ - καί), αὐτὰρ (δέ), οὐνεκα (ὅτι, διότι), κε(ν) (ἂν δυνητ.), αἶ κε (εἰ, ἂν, ἐάν) ὄφρα (ἵνα), ἄρα, ἄρ, ῥα, νυ(ν) (συμπερασματ. καὶ βεβαιωτ.)

γ') Ἐπιρρήματα.

α') Εἰς ἐπιρρηματικὴν χρῆσιν ἀπαντᾷ ἡ αἰτιατ. τοῦ οὐδετ. πολλῶν ἐπιθέτων εἰς ἐνικ. καὶ πληθ. : μέγα φωνήσας, ἀδινὰ στενάχων, πολλὸν ἄπο.

β') Συνήθη ἐπίσης ἐπιρρ. : σάφα, νόσφι, ἀέκητι, ὄχα, ἀντιβίην, διαμπερὲς κ. ἄ.

δ') Μόρια ἐν συνθέσει.

α') Στερητικὸν νη : νήπιος, νώνυμος, νηλεής.

β') Ἐπιτατικά ἄγα-, ἐρι-, ἀρι-, ζα- : ἀγακλυτός, ἐρίβωλος, ἀριπρεπής, ζάθεος.

II. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ρ Α Ψ Ω Δ Ι Α Α

1 - 32

α') 1 - 7 : —ή μῆνις - ιος = ὀργή, θυμός. — αἶδω· ἄδω = διηγούμαι με ῥῆδην, ψάλλω. μτβτ. — οὐλόμενος· ὀλόμενος· με ἐνεργ. σημ. = ὀλέθριος. Ἄορ. β' τοῦ ἄλλυμαι κυρίως : ὁ ἄξιος ὀλέθρου, ὁ κατηραμένος. — ἔθηκε· τίθημι = δίδω, προσενῶ. — ἰφθιμος = ἀκμαῖος, γενναῖος. — προϊάπτω = στέλλω. — Ἄιδι· δοτ. τοπ. ἀχρήστου ὀνόμ. Ἄις συνήθως ὀνομ. Ἄιδης = ὁ ἀόρατος θεὸς τοῦ Ἄδου (στερ. α + Fiδ). — αὐτούς· τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ψυχάς. — τὰ ἐλώρια = ἡ λεία (ἔλωρ, ἐλεῖν). — τεύχω = κατασκευάζω, κάμνω. — οἰωνός = ὄρνειον. — πᾶσι = εἰς τὰ παντὸς εἶδους. — ἐτελείετο = ἐξεπληροῦτο· τελείω παράλλ. τύπος τοῦ τελέω. — βουλή = θέλησις, ἀπόφασις. — ἐξ οὗ δὴ· θὰ νοηθῆ καὶ πάλιν τὸ αἶειδε = ψάλλε, ἀπὸ τότε ἀκριβῶς πού... Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 10 : τῶν ἀμόθεν. — τὰ πρῶτα = κατὰ πρῶτον. — διαστήτην ἔρισαντε = ἦλθον εἰς διάστασιν κατόπιν ἔριδος. — δῖος = θεῖος, ἐπιφανής, ὑπέροχος (divus).

8 - 16 : — τίς τ' ἄρα· τὸ ἄρα ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ προηγούμενα = καὶ ποῖος λοιπόν. — σφωε· αἰτ. δυϊκ. τοῦ σφεῖς = αὐτοὺς τοὺς δύο. — ξυνίημι ἔριδι = φέρω εἰς σύγκρουσιν. — μάχεσθαι· ὥστε μάχεσθαι = ὥστε νὰ γίνουιν ἐχθροί. — ὁ γάρ· γάρ διασαφ. — χολοῦμαι = ἐξοργίζομαι. — ὦρσε· ὄρνημι μτβτ. = σηκώνω, προκαλῶ. — ὀλέκομαι =

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ἀναγραφόμενων σημασιῶν ἐκάστης λέξεως ἡ τελευταία εἶναι ἡ μᾶλλον ἀρμόζουσα εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου.

Σημ. β'. Οἱ σύνδεσμοι καὶ τὰ μόρια παρ' Ὀμήρῳ ἔχουν ποικίλας σημασίας καὶ συνήθως ἐνισχύουν τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως. Ἐνίοτε ὅμως παρεμβάλλονται χωρὶς νὰ ἐπιπράξουν τὸν λόγον. Εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν περίπτωσιν δὲν ἐρμηνεύονται εἰς τὰς σημειώσεις.

καταστρέφομαι (ἄλλομαι).— λαοὶ = ὁ στρατός. — οὐνεκα = διὰ τὸν λόγον ὅτι (ὅτου ἔνεκα). — τὸν Χρῦσην· τὸ τὸν ἐξαίρει τὴν προσωπικότητα τοῦ Χρύσου = αὐτὸν τὸν Χρῦσην, τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἀρητῆρ = ἱερεὺς (ἀράομαι = εὐχομαι). — θεός = ταχὺς (θέω).— λύομαι· μέσ. ὠφελ. = λυτρῶνω, ἐξαγοράζω διὰ λύτρων. — ἀπερείσιος· ἀπειρέσιος = ἀτελείωτος, ἄπειρος.— τὰ ἄποινα = τὰ λύτρα. — στέμματ' Ἀπόλλωνος = σύμβολα ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος.— ἐκηβόλος = ὁ κατὰ βούλησιν βάλλων καὶ ἐπιτυγχάνων τοῦ στόχου, τοξότης ἀλάθης.— ἀνά = ἀνηρητημένα. — λίσσομαι = παρακαλῶ, ἱκετεύω (λιτή, λιτανεύω-εἶα).— κοσμήτωρ = ἡγεμών, ἀρχηγός.

17 - 21 : — εὐκνήμιδες = οἱ φέροντες καλὰς, στερεὰς κνημίδας. Τὸ ἐπίθετον ἀναφέρεται εἰς τὸν τέλειον ὄπλισμόν τῶν Ἀχαιῶν. — δῶμα = κατοικία (δέμω = κτίζω, δόμος). — ἐκπέρθω = κυριεύω, ἐκπορθῶ.— εὔ· εὔ = μὲ τὸ καλόν. — τά τ' ἄποινα = καὶ αὐτὰ τὰ λύτρα, τὰ ὅποια ἔφερον ὁ Χρύσης.— δέχεσθαι· ἀπαρέμφ. μὲ σημασίαν προστακτ.— ἄζομαι = φοβοῦμαι καὶ σέβομαι (ἄγ-ος = τιμῆ, ἄγ-ιος, ἄγνος).

22 - 32 : — ἔνθα· χρον.— ἐπευφήμησαν = μετὰ βοῆς προέτρεψαν.— αἰδεῖσθαι· αἰδομαι μτβτ.— ἀγλαός = λαμπρός, μεγαλοπρεπής (ἀγάλλομαι).— ἀνδάνω θυμῷ = εὐχαριστῶ τὴν ψυχὴν (ῥίζ. σFαδ, ἄδος, ἡδός).— κακῶς = μὲ ὑβριστικὸν τρόπον.— ἀφίημι = ἀποπέμπω.— κρατερὸς = ἄγριος, σκληρός.— ἐπι-ἔτελλε· ἐπιτέλλω = δίδω προσταγὴν.— κιχάνω καὶ κίχημι = συναντῶ.— δηθύνω = βραδύνω, ἀργοπορῶ (δηθά).— αὐτίς = πάλιν. — μή... οὐ χραίσμη = μήπως δὲν σὲ ὠφελήσῃ· χραισμέω = ὠφελῶ, χρησιμεύω.— νύ(ν)· μόρ. ἐγκλ. μή νυ = μήπως δά.— ἐπεισὶ μιν καὶ γῆρας = ἐπέλθη εἰς αὐτὴν καὶ τὸ γῆρας, πρὶν γηράσῃ.— τηλόθι = μακρὰν (τηλοῦ, τῆλε).— ἡ πάτερη = ἡ πατρίς.— ἐποίχομαι ἰστών = πηγαίνω ἐρχομαι ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀργαλειόν, ὑφαίνω.— τὸ λέχος = ἡ κλίνη (λεχώ, ἄλοχος).— ἀντιᾶν λέχος = κοιμῶμαι εἰς τὴν ἰδίαν κλίνην.— σαῦτερος = ἀβλαβέστερος, ἀκεραιότερος. Τὸ συγκριτικὸν ἀντι θετικοῦ σᾶος - σῶος = σῶος.— νέομαι = ἐπιστρέφω (ῥίζ. νεσ-, νόστος).

β') Πατρωνυμ. τοῦ Πηλεΐδης : Πηλεΐδης, Πηλεΐάδης, γεν. Πηληϊάδεω.

— Ἀρχαιότερος τύπος τοῦ ἀριθ. δύο : **δύω**.

— Συγκοπτόμενος τύπος τοῦ ὀνόμ. **θυγάτηρ** καὶ εἰς τὴν αἰτιατ.

θύγατρα.

— Ἐπικὸς ἀόρ. τοῦ **δέχομαι** : **ἐδέγμην** καὶ ἀπαρέμφ. **δέχθαι**.

— β' πρόσ. ὑποτακτ. τοῦ **νέομαι** : **νέηαι** (*νέη*).

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις * : **τεῦχε**, **βασιλῆι**, **νοῦσον**, **μιν**, **κύνεσσι**.*

γ') **Μῆνιν Ἀχιλλῆος** : Οἱ στίχοι 1 - 7 συνοφίζουσι ὁλόκληρον τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰλιάδος καὶ συγχρόνως προσεξαγγέλλουσι τὴν δραματικότητά τῶν γεγονότων, τὰ ὅποια προῆλθον ἐκ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἡγεμόνων.— **θεά** : Ὁ ποιητὴς ἐπικαλεῖται ἀορίστως τὴν θεότητα, ἥτις προστατεύει τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν, διὰ τὴν ἐμπνεύσει εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος. Ἡ θεότης αὕτη εἶναι ἡ Μοῦσα ἢ αἱ Μοῦσαι, κόρη τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θεαὶ τοῦ Ὀλύμπου καὶ αὐταί. (Πρβλ. καὶ Ὀδυσσεΐας α 1). Εἰς ὠρισμένα σημεῖα τῆς Ἰλιάδος ἀνανεώνεται ἡ ἐπικλήσις αὕτη : *Ἔσπετε νῦν μοι, Μοῦσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι.*— **Πηλεΐδης Ἀχιλλεύς** : Ὁ Ἀχιλλεύς ἦτο υἱὸς θνητοῦ ἀνδρός, τοῦ Πηλέως, ὅστις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ Φθίαν. Λαὸς αὐτοῦ ἦσαν οἱ Μυρμιδόνες. Τόσον ἡγάπησαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ θεοὶ τὸν Πηλέα, ὥστε συνέζευξαν αὐτὸν μὲ τὴν Νηρηίδα Θέτιν καὶ παρεκάθισαν αὐτοπροσώπως εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. Μοναδικὸς γόνος ἐγεννήθη ἐκ τοῦ γάμου τούτου ὁ Ἀχιλλεύς, ὅστις ὑμνεῖται ἀπὸ τὸν Ὀμηρον ὡς ὁ κατ' ἐξοχὴν ἦρωσ τοῦ πολέμου. (βλ. Εἰσαγ.).— **Ἀχαιοί** : Ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐᾳ, μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο ὀρίζονται οἱ Ἕλληνες, οἵτινες μετέσχον τοῦ Τρωικοῦ πολέμου. Λέγονται καὶ **Ἀργεῖοι**, πιθανῶς διότι κατὰ τὴν μυθολογίαν αἱ Μυκῆναι μητρόπολιν εἶχον τὸ Ἄργος, τοῦ ὁποίου κατοπιν καὶ ἐγένοντο ἰσχυρότεροι. Λέγονται ἐπίσης **Δαναοὶ** ἐκ τοῦ μυθολογικοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Δαναοῦ, ὅστις ἦλθεν ὡς ἄποικος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.— **τεῦχε ἐλώρια κύνεσσι οἰωνοῖσι τε** : κατὰ τὴν θρησκευτικὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων μεγίστη δυστυχία δι' ἓνα θνητὸν εἶναι νὰ μὴ τύχη τῆς νομίμου ταφῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃ τὸ σῶμά του βορὰ τῶν θηρίων καὶ τῶν

* Ἐν σελ. 91 - 96 παρατίθεται ἐπαναληπτικὸς πίναξ τῶν γνωστῶν ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας γραμματικῶν Ὀμηρικῶν τύπων μὲ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἰλιάδος.

δρόνων. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ψυχὴ δὲν εὐρίσκει ἡσυχίαν ἐν τῷ
 "Ἄδῃ.—**Ἀτρεΐδης** : Ὁ Ἀγαμέμνων, βασιλευὼν ἐν Μυκῆναις, ὅπως καὶ
 ὁ Μενέλαος ἐν Σπάρτῃ, εἶναι υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, υἱοῦ τοῦ Πέλοπος,
 ὅστις ἔδρυσεν ἰσχυρότατον κράτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ ὠνο-
 μάσθη Πελοπόννησος.—**Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός** : Τέκνα δίδυμα τῆς Λη-
 τοῦς ἦσαν ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἀλάθητοι καὶ οἱ δύο εἰς τὴν
 χρῆσιν τῶν τόξων (ἐκηβόλος - ἰοχέαιρα). — **ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν** : Οἱ
 ἐκστρατεύσαντες εἰς Τροίαν Ἕλληνες, προβλέποντες ὅτι ἡ πολιορκία
 τοῦ Ἰλίου θὰ ἦτο μακρὰ, εἶχον ἀνεκλύσει εἰς τὴν ξηρὰν τὰ πλοῦιά των
 καὶ ἐκεῖ πλησίον κατεσκευάσαν τὰς σκηνάς των. Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος
 τῶν σκαφῶν καὶ τὰ ἐξαρτήματα ἐγέμιζον σχεδὸν πᾶσαν τὴν ἑκτασιν,
 ὁ ποιητὴς πάντοτε ἀναφέρει τὸ Ἑλληνικὸν στρατόπεδον μὲ τὴν ἑκ-
 φρασιν «παρὰ νηυσὶ Ἀχαιῶν», «ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν». — **στέμματα ἔχων
 χρυσέω ἀνά σκῆπτρω** : Διὰ τὴν ἐπισύρη περισσώτερον τὸν σεβασμὸν
 ὁ Χρῦσης, ἐκράτει μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρόν του καὶ κάποιον σύμβολον ἰκε-
 σίας, τὸ ὁποῖον ὑπενθύμιζε τὴν ιδιότητά του ὡς ἱερέως τοῦ Ἀπόλλωνος.
 Συνήθως τὸ ἰκετήριον σύμβολον ἦτο κλάδος ἐστεφανωμένος μὲ λευ-
 κὰ ἔρια.—**εὐκνήμιδες** : Αἱ κνημίδες ἦσαν περιβλήματα τῶν κνημῶν ἀπὸ
 τῶν σφυρῶν μέχρι τοῦ γόνατος. Κατεσκευάζοντο ἀπὸ δέρμα ἢ ἀπὸ ἐλά-
 σματα χαλκοῦ. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν ἐνὸς πολέμου φέροντος βραχὺν θώ-
 ρακα καὶ τὴν μικρὰν ἀσπίδα ἐπροξένει ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἢ ποιότης
 καὶ ἡ τέχνη τῶν κνημίδων (βλ. εἰκ. 4). Διὰ τοῦτο συχνάκις συναντῶ-
 μεν παρ' Ὀμήρῳ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα *εὐκνήμιδες*, *χαλκοκνήμιδες*. —
ἐν Ἄργει : Ἄργος ἐλέγετο ἡ Ἀργολικὴ πεδιάς, ὅπου ἐξετείνετο τὸ
 βασίλειον τοῦ Ἀγαμέμνονος μὲ πρωτεύουσαν τὰς Μυκῆνας. Ἐνίστε
 Ἄργος λέγεται ὀλόκληρος ἡ Πελοπόννησος. Ἡ πόλις Ἄργος εἶναι τὸ
 βασίλειον τοῦ Διομήδους.

33 - 52

α') 33-42.—**ἔδεισεν**· δειδῶ=φοβοῦμαι (ρίζ. δει-, δέος, δειλός, δει-
 νός). — **ἀκέων**=σιωπηλός (ἀκήν=σιωπηλῶς). — ὁ **θις-ινός** = ἀμμου-
 διά.—**πολύφλοισβος**=πολυτάραχος. Τὸ ἐπίθ. ἀποδίδει τὸν ἦχον τῶν
 κυμάτων ἐκχυνομένων ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ. (Λέξις ἠχοποιήτος). — **ἀπά-
 νευθε** = μακρὰν, δηλ. πέραν τοῦ στρατοπέδου. — **κίω** = πορεύομαι.—
ἤρᾶτο πολλὰ = ἔκαμε ἐκτενῆ προσευχὴν. — **ἡῦκομος** = ἔχουσα ὠ-
 ραίαν κόμην. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν.—**κλύω** = ἀκούω, ἑπακούω. —

ἀργυρότοξος = ὁ ἔχων λαμπρὸν τόξον. Ἐπίθ. τοῦ Ἀπόλλωνος.—
 ἀμφιβαίνω = προστατεύω. Κατὰ λέξιν : βηματίζω τριγύρω, διὰ τὴν
 προφυλάξω κάτι. Ἐδῶ ὁ πρκ. εἰς σημ. ἐνστ. — ζάθεος = ὁ κατ' ἐξοχὴν
 ἱερός (ζα (ἐπιτατ.) + θεός). — Ἴφι = με δύναμιν, κραταιῶς (ἰς,
 ἰνός = δύναμις). — τοι· δοτ. χαριστ. εἰς τὸ ἔρεφα. — χαριέντα = πρὸς
 εὐχαρίστησίν σου. Κτηγρ. εἰς τὸ νηόν. — ἐπί - ἔρεφα· ἐπερέφω = θέτω
 ὄροφὴν, στεγάζω ναόν. — ἦ εἰ δὴ = ἦ ἂν πράγματι. — κατὰ· συναπτ.
 πρὸς τὸ ἔκκη (καίω). — πίων, πείρα, πῖον = παχύς. — μηρία = τεμάχια
 μηρῶν — περικεκαλυμμένα με λῖπος. — κρήνην· κραινω = ἐκτελῶ, ἐκ-
 πληρῶ. — τὸ ἐέλωρ = εὐχὴ, ἐπιθυμία. — τίνω = πληρώνω, τιμωροῦμαι.

43 - 52 : — Φοῖβος = λαμπρός, φωτοδότης (φάος). Ἐπίθετον
 τοῦ Ἀπόλλωνος. — βῆ δὲ κατ(ὰ) = κατέβη δέ. — τὰ κάρηνα = αἱ
 κορυφαί. — χῶμαι = ὀργίζομαι. — τὸ κῆρ = καρδία. — ἀμφηρεφής =
 κλειστός ἀπὸ παντοῦ (ἀμφι + ἐρέφα). — φαρέτρα = θήκη τῶν βελῶν
 (φέρω). — ἐκλαγξαν = ἐβρόντησαν τὰ βέλη με τὸν χαρακτηριστικὸν
 ἦχον τῶν συγκρουομένων ὄπλων. (Λέξις ἠχοποίητος). — διστός =
 τὸ βέλος. — ἦιε· πρτ. τοῦ εἶμι. — εἰκῶς = ὁμοιάζων, φαινόμενος ὡς.—
 ἔζομαι = καθίζω. — μετὰ = μέσα, ἦτοι εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν
 Ἀχαιῶν. — ἔηκε· ἴημι = ῥίπτω. — ὁ ἰός = βέλος. — δεινὴ (κατηγ.)
 κλαγγὴ (ἐ)γένετο = φοβερός ὑπῆρξεν ὁ συριγμός. — ὁ βίος = τὸ
 τόξον. — ὁ οὐρεὺς = ὁ ἥμιονος. — ἐποίχομαι = εἰσορμῶ, εἰσβάλλω. —
 ἀργός = ταχύς. — αὐτοῖσι = τοῖς ἀνδράσι. — ἐχευεὺς = αἰχμηρὸν
 (ἔχο + πεύκη) [διότι τὰ φύλλα τῆς πεύκης εἶναι αἰχμηρά]. —
 ἐφιεῖς· ἐφήμι = διευθύνω ἐναντίον. — αἰεῖ = διαρκῶς. — ὁ νέκυς =
 νεκρός. — θαμέες (- εἰαί) = πυκνοί, συνεχεῖς (θαμά, θαμίζω, θαμών).

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : βῆ, ἴφι, ὠμοισι,
 βιοῖο, κλυθι, νηός.

γ') βῆ δ' ἀκέων παρὰ θῖνα πολυφλοῖσβοιο θαλάσσης : Ὁ ποιη-
 τὴς ἐξαίρει τὴν λύπην τοῦ γέροντος Χρύσου με μίαν μόνην λέξιν, ἀκέων.
 Ἄλλ' ἡ ὅλη σύνθεσις τοῦ στίχου προκαλεῖ βαθυτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸν
 ἀναγνώστην, ὅστις νοερῶς βλέπει τὸν λυπημένον πατέρα νὰ ἐπιστρέφῃ
 πάλιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐνῶ ὁ φλοῖσβος τῶν κυμάτων
 κάμνει ἀντίθεσιν μετὰ τὴν σιωπηλὴν ἀπελπισίαν του. — Χρύσην : Ἡ

Χρῦσα ἦτο παράλιος πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων Σμινθεύς (ιδ. κατωτ.). — **Κίλλα** : Μικρὰ πόλις τῆς Τροίας, ὅπου ἐπίσης ἐλατρεύετο ὁ Ἀπόλλων. — **Τένεδος** : Ἡ γνωστὴ νῆσος ἢ προσκειμένη εἰς τὴν Τρωικὴν παραλίαν. — **Σμινθεύς** : Τὸ περίεργον τοῦτο ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος προῆλθεν ἀπὸ τὴν πίστιν ὅτι ὁ θεὸς καταστρέφων τοὺς μῦς (*σμίνθους*) συνετέλει εἰς τὴν καθαριότητα καὶ τὴν ἐξυγίανσιν ὠρισμένων τόπων. Ἀνάλογος ἦτο καὶ ἡ λατρεία Ἀπόλλωνος τοῦ *σαυροκτόνου*. — **νηὸν ἐπέρεψα** : Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Χρύσου μαρτυροῦν ὅτι ἦτο κοινὴ ἢ χρήσις τῶν ναῶν τουλάχιστον εἰς τὴν Μικρασιατικὴν Ἑλλάδα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου. Ἀρχαιότερον οἱ θεοὶ ἐλατρεύοντο εἰς ὑπαιθρίους χώρους, εἰς κορυφὰς ὄρεων ἢ ἄλση. Φαίνεται ὅμως ὅτι κατὰ τόπους ὑπῆρχεν ἡ συνήθεια νὰ στεγάζηται εἰς ναὸν τὸ ἄγαλμα ἐνὸς θεοῦ. — **τόξα - βέλη** (βλ. εἰκ. 5). — **ἐκλαγξαν χωσμένοιο κινήθεντος** : Αἱ ἀπότομοι κινήσεις τοῦ ἐξαργισμένου θεοῦ προκαλοῦν τὴν κλαγγὴν τῶν ἐντὸς τῆς φαρέτρας του βελῶν, ἐφ' ὅσον αὐτὸς κατέρχεται ἀπὸ τὰς κορυφὰς τοῦ Ὀλύμπου. Ὡς πρὸς τὴν ὄψιν του ὁ ποιητὴς ἐπινοεῖ τὴν θαυμασίαν ἔκφρασιν : ὁ δ' ἦγε νυκτὶ εἰοικώς. Ὅχι φωτεινὸν πρόσωπον οὔτε εὐεργετικὴ παρουσία, ἀλλὰ ὄργη καὶ ἀπειλὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν ἀργυρότοξον θεόν, ὅστις κατέρχεται ἀπὸ τὴν οὐράνιον κατοικίαν του ὡς τιμωρὸς καὶ ἐκδικητὴς. — **πυραὶ νεκύων** : Ὁ Ὀμηρος ὡς τρόπον ταφῆς ἀναφέρει πάντοτε καῦσιν τῶν νεκρῶν, ἐνῶ εἰς παλαιότεραν τοῦ Ὀμήρου ἐποχὴν οἱ νεκροὶ ἐθάπτοντο συνήθως, ὅπως φαίνεται καὶ εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τὸ ἔθιμον ταφῆς τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθε κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

53 - 100

α') 53 - 58 : — **ἐννήμαρ** = ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας (*ἐννέα + ἡμαρ*). — **ῥῆχτο** = ἐρρίπτοντο, ῥ. οἶχομαι. — **τὸ κῆλον** = ξηρὸν ξύλον, βέλος. — **ἀγορήνδε** = εἰς ἀγοράν, εἰς συνέλευσιν (*ἀγείρω*). — **καλέσσατο** = προσεκάλεσε διὰ τῶν κηρύκων, ῥ. μέσ. διαθ. — **τῷ ἐπὶ φρεσὶ· ἐπὶ φρεσὶ τοῦ**. — **λευκώλενος** = λευκὰς ὠλένας ἔχουσα. — **κῆδομαι** = ἐνδιαφέρομαι, λυποῦμαι. — **ὅτι ῥα** = ἀφοῦ μάλιστα. Πάντοτε ἡ Ἥρα ἦτο προστάτις τῶν Ἀχαιῶν καὶ τώρα περισσότερον συγκινεῖται βλέπουσα τὸν ἀφανισμόν των. — **ὄρατο· ἑώρα**. — **ἐπεὶ οὖν**· τὸ οὖν ἐπαναφέρει τὴν συνέλειαν τῆς διηγῆσεως περὶ συγκλήσεως τῆς ἀγορᾶς. — **ἤγερθεν· ἠγέρθησαν, ἀγείρομαι** = συνέρχομαι εἰς συνέλευσιν. — **ὀμηγερέες τ' ἐγέ-**

νοντο = εὐρέθησαν συγκεντρωμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συζητήσουν. — τοῖσι μετέφη = ὠμίλησε πρὸς αὐτούς. — ὠκὺς - εἶα - ὑ = ταχύς, γοργός.

59 - 67 : — ἄμμε· ἡμᾶς. — παλιμπλαγχθέντας = ἀποπλανηθέντας, ἀποτυχόντας τοῦ σκοποῦ. Σειρὰ λέξεων : νῦν δὴν ἄμμε ἄν ἀπονοστήσειν παλιμπλαγχθέντας = τώρα νομίζω ὅτι ἡμεῖς θὰ γυρίσωμεν ὀπίσω χωρὶς νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας. — ἀψ = ὀπίσω (ἀπό, Λατ. abs...). — εἴ γε = ἐὰν βεβαίως. Ἡ ἀπόδοσις εἶναι τὸ ἄν ἀπονοστήσειν. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀμφίβολον καὶ ἂν θὰ διασωθοῦν κἂν (εἴ φύγοιμεν), παρεντίθεται καὶ ἄλλη ὑποθετικὴ πρότασις με ἀιτιολογικὴν σημασίαν : εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμᾶ κλπ. Ὁ Ἀχιλλεὺς τονίζει ὅτι ὄχι μόνον ὁ σκοπὸς τῆς ἐκστρατείας των θὰ ματαιωθῇ, ἀλλὰ εἶναι καὶ ζήτημα, ἂν θὰ γυρίσουν ὀπίσω. — δαμᾶ· μέλλον τοῦ δάμνημι = δαμάζω, ἀφανίζω (δμωή, ἀδμής). — ἄγε· παρακελευσματικόν = ἔλα, ἄς... — ἐρείομεν· ἐρέω = ἐρωτῶ. — ἱερῆα - ὄνειροπόλον· οἱ δύο ὄροι δηλώνουν δύο διαφόρους τύπους μαντικῆς. Ὁ ἱερεὺς μαντεύει διὰ τῆς σπλαγχνοσκοπίας, ὁ δὲ ὄνειροπόλος διὰ τῶν ὀνείρων. — ἦ καὶ ὄνειροπόλον = ἔστω καὶ ὄνειροπόλον = ἐξηγητὴν ὀνείρων. — τὸ ὄναρ· ἔλλειπτ., μόνον ὄνομαστ. καὶ αἰτιατ. — ὅς κ' εἴποι· τὸ κε = δυνητικόν. — ὅ τι = διὰ ποίαν αἰτίαν. — χῶμαι· Α 44. — εἴτ' ἄρα = μήπως τάχα. — εὐχῶλή = εὐχή, δέσεις. — ἐπιμέεφομαι = κατηγορῶ, παραπονοῦμαι. — ἐκατόμβη = θυσία με ἄφθονα θύματα. — αἶ κέν πως = εἴ πως ἂν. Πλγ. ἐρώτησις ἐκ νοουμένου ῥήμ. σκοπεῖν, δηλ. νὰ ἐξετάσῃ ὁ μάντις τί θὰ ἤθελεν ὁ Ἀπόλλων, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὸ κακόν. — κνίσσης ἀντιάσας = νὰ ἀντικρύσῃ, νὰ αἰσθανθῇ κνίσαν. Τὸ ἀντιάω μετὰ γεν. ὡς συμμετοχῆς σημαντ. — τέλειος = ἄρτιος, χωρὶς ἐλάττωμα. — βούλεται· ὑποτακτ. — ἡμῖν· δοτκ. χαριστ. — ἀπὸ ἀμῦναι = νὰ ἀποτρέψῃ. — λοιγὸς = βλεθρος.

68 - 83 : — ἦ τοι ὅ γε· ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τοῖσι δέ. Δηλ. αὐτὸς μὲν... ἐνώπιον δὲ τοῦ λαοῦ... — οἰωνοπόλος = ἐρμηνευτὴς οἰωνῶν. — ὄχα = κατὰ πολὺ, ἐξαιρετικῶς. Ἐπίρρ. προσδιορίζον πάντοτε τὸ ἄριστος. — ἦδη· ἦδει. — τὰ ἔοντα = τὰ παρόντα. — ἠγήσατο νήεσσι = ὠδήγησε διὰ τῆς προφητικῆς του δυνάμεως τὰ πλοῖα. — Ἴλιον εἶσω = καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς Αὐλίδος μέχρι τοῦ Ἰλίου. — ἦν· κτητικ. — πόρε· ἄορ. β' ἀχρήστου ἐνεστ. = παρέσχε, ἔδωκε. — σφιν ἄγο-

ρήσατο = ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἐπισημῶς· ῥ. ἀγοράομαι. — μετέειπε· πρβλ. μετέφη Α 58. — εὐφρονέων = μὲ καλὴν διάθεσιν καὶ μὲ ὀρθὴν σκέψιν. — κέλομαι = προτρέπω, παρακινῶ. — διίφιλος = ὁ ἀγαπητὸς εἰς τὸν Δία. — μυθήσασθαι = νὰ ἐρμηνεύσω διὰ τοῦ λόγου. — ἐκατηβελέτης· συνών. τοῦ ἐκηβόλος· Α 14. — τοιγάρ = λοιπόν. — συντίθημι· ἔνν. φρεσὶ = προσέχω, ἔννοῶ. — ἦ μὲν μοι ἀρήξιν = ὅτι ἀληθῶς θὰ μὲ βοηθήσης. — πρόφρων - πρόφρασσα = πρόθυμος. — ἦ γάρ = διότι ἀληθῶς. — χολῶ = ἐξοργίζω. — μέγα κρατέει = ἀσκει μεγάλην ἐξουσίαν. — κρείσσων (ἐστὶ) = ὑπερισχύει. — χύσεται· ἀόρ. ὑποτακτ. — χέρηι· χερῶν = κατώτερος. — εἴ περ γάρ = διότι καὶ ἄν. — χόλος = ὀργή. — αὐτῆμαρ = τὴν αὐτὴν ἡμέραν. — καταπέψη· ῥ. καταπέσσω = καταστέλλω (ἢ πέψις). Πρβλ. νεοελλ. καταπίνω τὸν θυμόν μου. — μετόπισθεν = εἰς τὸ μέλλον. — ἔχω = κρατῶ, διατηρῶ. — κότος = μνησικακία. — ὄφρα τελέση = ἕως ὅτου ἐκτελέση, ἔνν. τὴν ἐκδίκησιν. — ἐν στήθεσιν ἐοῖσι· συναπτ. πρὸς τὸ ἔχει κότον. — φράζομαι = σκέπτομαι.

84 - 91 : — ἀπαμείβομαι = ἀπαντῶ πρὸς. Ἡ ἀπὸ ἐκφράζει τὰς ἐκ περιτροπῆς ἀπαντήσεις. — θαρσήσας μάλα = μὲ πολὺ θάρρος. — τὸ θεοπρόπιον ἢ ἡ θεοπροπιή = προφητεία, χρησμὸς. — οὐ· ἡ ἄρνησις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸν στίχ. 88 οὐ τις. — ᾤ· συναπτ. πρὸς τὸ εὐχόμενος. — ἀναφαινῶ = φανερώω, ἀποκαλύπτω. — ἐπὶ χθονὶ = ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. — δέркоμαι = βλέπω, κοιτάζω (δράκων, νεοελλ. δραγάτης = ὁ ἀγροφύλαξ). — παρὰ νηυσί· Α 12. — οὐ βαρείας χεῖρας ἐποίσει σοι = δὲν θὰ ἀσκήση βίαν ἐναντίον σου. — Ἄγαμέμνονα = περὶ τοῦ Ἄγαμέμνονος. — ἦν εἴπησ· ἡ ὑπόθ. εἰς ὑποκτακτ. ἐκφράζει τὸ πιθανὸν γενέσθαι, ἐνῶν ἡ ἀπόδοσις εἰς ὀριστικὴν οὐκ ἐποίσει ἐκφράζει τὸ βέβαιον. — πολλόν· ἐπίρρ. = πολὺ. Πρβλ. ὄχ' ἄριστος. — εὐχεται εἶναι = διατείνεται, καυχᾶται ὅτι εἶναι. Ἡ περίφρασις εὐχομαι εἶναι καταντᾶ εἰς τὴν σημασίαν τοῦ εἶμι.

92 - 100 : — αὐδάω = ὀμιλῶ. — ἀμύμων = ἄψογος, ἀμεμπτος (στερ. ἀ + μῶμος). — οὐτ' ἄρ = λοιπὸν οὔτε... — εὐχωλῆς κλπ. Α 65. — ἀρητήρ· Α 11. — ἀπολύω = ἀπολυτρῶν. — ἄποινα· Α 13. — τοῦνεκα = δι' αὐτὸν τὸν λόγον. — ἀεικῆς = ἐπονείδιστος, φρικτός. — λοιγός· Α 67. — ἀπωθῶ = σπρώχνω, ἀπομακρύνω. — ἀπὸ δόμεναι· ὑποκμ.

τοὺς Δαναοὺς ἢ τὸν Ἀγαμέμνονα.— ὁ **ἐλικωψ** — ἡ *ἐλικῶπις* = ἔχων εὐκινήτους καὶ ἐκφραστικούς ὀφθαλμούς (*ἐλικ* - *ἐλίσσω* + *ὦψ*).— **ἀπριάτην** = ἄνευ ἀμοιβῆς, δωρεάν (*ἀ* (στ.) + *ἐπριάμην*). Ἐπίρρημα· πρβλ. *μάτην*, *ἄντην* κ.ά.— **ἀνάποινον** = ἄνευ λύτρων. Ἐπίρρ.— **τότε κέν μιν ἰλασσάμενοι πεπίθοιμεν** = τότε μόνον, ἀφ' οὗ τὸν ἐξίλιώσωμεν, θά τὸν ἐπέιθαμεν.

β') Μέσος τύπος τοῦ *δρῶ* μὲ ἐνεργητ. σημασίαν : **δρᾶτο**.

— Ἐπικὸς τύπος **σφίν** ἀντὶ *σφίσιν*.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἤγερθεν, χολωσέμεν, ὄφρα, ἦν μαντοςύνην, πεπίθοιμεν, ἄμμε.**

γ') **ἀγορήνδε καλέσατο λαὸν Ἀχιλλεύς** : Καὶ πρὸ τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων ὑπῆρχεν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις - κράτη ὁ θεσμὸς τοῦ νὰ συγκαλεῖται ὁ λαὸς εἰς δημόσιον τόπον, διὰ νὰ συσκεφθῇ καὶ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ ζητημάτων γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Κατὰ τὸ πλεῖστον τότε τὰ ἑλληνικὰ κράτη ἐκυβερνῶντο ὑπὸ βασιλέων, οὗτοι δὲ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις συνεκάλουσαν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. Βεβαίως οἱ βασιλεῖς εἶχον τὴν πρωτοβουλίαν καὶ αὐτοὶ ἐπεκύρωνον τελικῶς τὰς ἀποφάσεις, εἶχον ὅμως δικαίωμα λόγου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρισταμένων. Εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις, ὅπως συνέβαινε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου, ἡ ἀγορὰ συνεκαλεῖτο συχνότερον καὶ ἔχι μόνον ὑπὸ τοῦ ὑπερτάτου ἀρχηγοῦ, τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἄλλων βασιλέων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεύς, κατ' ἐμπνευσιν τῆς Ἥρας, συγκαλεῖ τὴν ἀναφερομένην ἐδῶ ἀγοράν, τὴν ὁποίαν καὶ διευθύνει. — **μάντις** : Τὸ ἔργον τῶν μάντεων ἦτο νὰ ἐξακριβῶνουν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐπὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχον γίνεαι. Σπανιότερον ἐπροφῆτευσαν οἱ μάντις τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν ἢ ὑπεδείκνυσαν τὸ πρακτέον. Οἱ μάντις ἐφήρμοζον διαφόρους τρόπους μαντικῆς, ἦτοι ἐκ τῶν *σπλάγχχνων τῶν θυμάτων* (*ιερεῖς*), διὰ τῶν *ὄνειρων* (*ὄνειροπόλοι*) καὶ διὰ τῶν *οἰωνῶν* (*οἰωνοπόλοι*). Πλὴν ὅμως τούτων ἐγίνετο μαντικὴ καὶ δι' *ἐμπύρων*, ἦτοι διὰ τῆς φλογὸς τῶν καιομένων θυμάτων, διὰ τοῦ *θροῖσματος* τῶν φύλλων ἱερῶν δένδρων καὶ διὰ *διοσμιῶν*, δηλ. ἀστραπῶν, βροντῶν κ.τ.τ. — **κνίσσης ἀντιάσας** : Κατὰ τὴν πίστιν τῶν ἀρχαίων οἱ θεοὶ ἀπελάμβανον τὸν εὐώδη καπνὸν τῶν καιομένων κρεάτων. — **τελείων** : Τὰ θυσιαζόμενα ζῶα ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀπὸ πάσης ἀπόψεως ἐκλεκτά, δηλ. ἄρτια, εὐτραφεῆ καὶ εἰς τὴν πλήρη των

σωματικὴν ἀνάπτυξιν. — **Κάλχας**: Ὁ περίφημος μάντις ἦτο υἱὸς τοῦ Θεστορος καὶ διὰ τῆς προφητικῆς του ἰκανότητος ἤξευρε καὶ παρόντα καὶ μέλλοντα καὶ παρελθόντα. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐξετιμήθη ὁ μάντις οὗτος ἀπὸ τὴν σοφὴν καθοδήγησιν, τὴν ὁποίαν παρέσχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ὅταν ἐπλευσαν κατὰ τοῦ Ἰλίου. Ἀξιοσημεῖωτον ὅτι ὁ Ἀχιλλεὺς γενικῶς ἐπρότεινε νὰ ἐρωτηθῆ ἓνας μάντις διὰ τὴν αἰτίαν τοῦ λοιμοῦ, ὁ δὲ Κάλχας αὐθορμήτως ἐγείρεται καὶ θεωρεῖ ὅτι ἡ παράκλησις ἀπευθύνεται εἰς αὐτόν: «κέλευαί με, διίφιλε, μυθήσασθαι...». — **ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο**: Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς ἀντιλήψεως ὅτι ταυτίζει πάντοτε τὸ φῶς πρὸς τὴν ζωὴν, τὸ δὲ σκότος πρὸς τὸν θάνατον. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Ἀχιλλεὺς ταυτίζει τὴν ὑπόσχεσίν του πρὸς τὸν Κάλχαντα «ἐφ' ὅσον ζῶ καὶ ἐφ' ὅσον βλέπω». Ἐξ ἄλλου συχνὰ ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον ἐνὸς ἥρωος μὲ τὴν φράσιν «τὸν δὲ σκότος ὄσσε κάλυψεν». — **ἐλικώπιδα κούρην**: Τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῆς λέξεως ἐκφράζει καὶ τὴν τοξοειδῆ γραμμὴν καὶ τὴν γοργότητα τῆς κινήσεως τῶν ὀφθαλμῶν. Ἡ λέξις εἶναι ἀπὸ τὰ ἐκφραστικώτερα ἐπίθετα τοῦ ἀνθρωπίνου κάλλους. Συχνάκις ἀναφέρεται παρ' Ὁμήρου ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς: «ἐλίκωπες Ἀχαιοὶ» (A 389) καὶ ὡς ἐπίθετον ὠραίων γυναικῶν.

101 - 147

α') 101 - 105: — στ. 101 = στ. 68. — **κρείων - ουσια** = ἄρχων, κύριος· **εὐρὺ κρείων** = ὁ μέγα κράτος ἔχων. (Πρβλ. λατίν. *late rex*). — **ἄχθυμαι** = κατέχομαι ἀπὸ ἀγανάκτησιν. (ἄχος). — **τὸ μένος** = ἡ ὀρμή, τὸ πάθος. — **μέγα πίμπλαντο** = ἐγέμισαν πολὺ, ἐφούσκωσαν. — **φρένες**· κυρίως τὸ διάφραγμα καὶ γενικώτερον ἡ ψυχὴ. — **φρένες ἀμφιμέλαιναι** = ψυχὴ μαύρη τριγύρω, δόλομαυρη. — **ὄσσε** = οἱ δύο ὀφθαλμοί. — **οἱ** = αὐτῶ. — **λαμπετάω** = λάμπω. — **εἶκτην**· δυϊκ. ὑπερσυντελ. τοῦ *ἜεF(ο)ικα* = ὁμοιάζω. — **Κάλχαντα πρῶτιστα**· ἀσύνδετον διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. — **κάκ' ὄσσόμενος** = προσβλέπων ἀγρίως (ὄσσε).

106 - 115: — **οὐ πῶ ποτε** = οὐδέποτε ἕως τώρα. — **τὸ κρήγυον** = κάτι ποῦ νὰ εἶναι καλόν. — **ἐστί τοι φίλα**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ ἀπροσώπ.: **ἐστί σοι φίλον** = ἀγαπᾷς, σοῦ ἀρέσει. — **ἐσθλός** = καλός. — **ἐτέλεσσας** = ἔκαμες νὰ ἐκπληρωθῆ. — **καὶ νῦν** = ἐπίσης τώρα. — ἐν

Δαναοῖσι = ἐν τῇ συνελεύσει τῶν Δαναῶν. — θεοπροπέω = λέγω θεοπροπίας, ἐρμηνεύω τὰ θελήματα τῶν θεῶν· στ. 87. — ἀγορεύεις = λέγεις ἐπίσημως. — ὡς δὴ = ὅτι δῆθεν. — σφιν = τοῖς Δαναοῖς. — τεύχω = κάμνω, προξενῶ. — κούρης Χρυσηίδος = τῆς νεαρᾶς θυγατρὸς τοῦ Χρύσου. — καὶ γὰρ ῥα = διότι ἀληθῶς. — προβέβουλα = προτιμῶ (ἐν τῷ β' συνθετ. τὸ θέμα τοῦ βούλομαι). — κουριδίη ἄλοχος = νόμιμος σύζυγος. — ἔθεν = αὐτῆς. — τὸ δέμας = ἡ κορμοστασιά. — ἡ φρυή = αἱ φυσικαὶ γραμμαι καὶ κινήσεις τοῦ σώματος, ἡ χάρις. — οὐτ' ἄρ φρένας = οὐτε ἀλήθεια εἰς τὸν νοῦν. — ἔργα = ἐργόχειρα.

116 - 120: — καὶ ὡς· παρὰ τὰ χαρίσματα τῆς Χρυσηίδος καὶ τὴν προτίμησίν μου εἰς αὐτήν. — πάλιν δόμεναι = ἀποδοῦναι. — ἢ ἀπολέσθαι = παρὰ νὰ χάνεται, καὶ ὅχι νὰ χάνεται. — αὐτάρ· ἐναντ. = ἀλλά. — τὸ γέρας = τὸ τιμητικὸν δῶρον. — οἶος = μόνος. — ἔω· ὦ. — ἐπεὶ οὐδὲ ἔοικε = διότι δὲν ἀρμόζει κἂν. — λεύσσω = βλέπω, κοιτάζω (λευκός, — lux). — δ = ὅτι. — μοι· δοτκ. ἀντιχαριστική. — ἔρχεται ἄλλη = πηγαίνει ἄλλοῦ, εἰς ἄλλον.

121 - 129: — ποδάρκης = ταχύπους (πούς + ἀρκέω). Πάντοτε εἰς τὴν φράσιν ποδάρκης διὸς Ἀχιλλεύς. — κύδιστε = πανένδοξε (κύδος = δόξα). — φιλοκτέανος = φιλοκερδῆς, πλεονέκτης (φιλ. + κτέανον = κτήμα). — πῶς γάρ· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν λανθάνουσαν ἀντίρρησην τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς νὰ ἔλεγε: τοῦτο δὲν γίνεται, διότι πῶς... — μεγάθυμος = μεγαλόψυχος. Πρβλ. μεγαλήτωρ. — οὐδέ τι = καὶ οὐδόλως. — ἴδμεν· ἴσμεν. — ξυνήια = κοινὰ λάφυρα ὅλου τοῦ στρατοῦ (ξυνός = κοινός). — κείμενα = βαλμένα κατὰ μέρος, προωρισμένα πρὸς διανομήν. — τὰ μὲν... τὰ = ὅσα βεβαίως... ταῦτα. — ἐξεπράθομεν = ἀπεκτηθήσαμεν ἀπὸ κυριευθείσας πόλεις. Βραχυλογικῶς ἀντί: ἐκπέρασσαντες πόλεις ἐκ πολλῶν ἐλάβομεν. — δέδασται· δατέομαι = μοιράζομαι. — λαούς· ὑποκείμεν. τοῦ ἐπαγείρειν. — παλίλλογα ταῦτ' ἐπαγείρειν = νὰ τὰ συγκεντρώσουν πάλιν πρὸς νέαν διανομήν. — θεῶ = κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ θεοῦ. — προΐημι = ἀφίνω, στέλλω. — ἀποτίνω = πληρώνω, ἀμείβω. Πρβλ. τίνω· Α 42. — αἶ κέ ποθι = εἴαν ἴσως. — δῶσι· δῶ. — πόλιν Τροίην = τὴν Τρωικὴν πόλιν, ἐνν. τὸ Ἴλιον. — εὐτείχεος = καλοτεχισμένος, ὀχυρός. — ἐξελαπάξω = κυριεύω καὶ διαρπάζω πόλιν.

130 - 147 : κρείων · Α 102.—μη δὴ οὕτως = ὄχι δὰ ἔτσι.—ἀγαθός περ ἑών = παρὰ τὴν ἐξαιρετικὴν σου ἀνδρείαν.—θεοείκελος = ὅμοιος μὲ θεὸν (θεός + εἶκελος).—μη κλέπτε νόμω=μη σκέπτεσαι νὰ μὲ ἀπατήσης.—οὐ με παρελεύσεαι· παρέρχομαί τινα=προσπερνῶ κάποιον, ξεγελῶ. Εἰς λαϊκὴν ἔκφρασιν «δὲν θὰ μοῦ τὴν καταφέρης».—ἢ ἐθέλεις = ἀλήθεια θέλεις.—θέρρα ἔχης = ἵνα ἔχης, νὰ ἔχης.—αὐτός· τονίζει τὸ ὑποκείμε. τοῦ ἔχης=σὺ διὰ τὸν ἑαυτὸν σου νὰ ἔχης.—αὐτάρ· ἀντιθετ. — αὐτως = ἔτσι.—ἡμαι = κάθημαι. — δεύομαι = στεροῦμαι (δέομαι).—κέλειαι · Α 74.—εἰ μὲν δώσουσι· θὰ νοηθῆ ὡς ἀπόδοσις : καλῶς ἔχει.—ἄρσαντες κατὰ θυμὸν = ἱκανοποιοῦντες τὴν ψυχὴν μου, ῥ. ἀρarisκω = προσαρμῶζω.—ὅπως ἔσται· πλγ. ἐρώτησις.—ἀντάξιον· ἔνν. ἐκείνου τὸ ὅποιον χάνω.—ἐγὼ δὲ = ἐγὼ πάντως.—ἔλωμαι· ῥ. αἰροῦμαι=λαμβάνω. Ὑποτακτ. μετὰ τοῦ κέν ἰσοδυναμεῖ μὲ μέλλοντα ὀριστικῆς. Σειρὰ λέξ. : ἐγὼ δὲ ἰὼν αὐτός κεν ἔλωμαι ἢ τεὸν γέρας ἢ Αἴαντος.—τεός = σός.—ἄξω ἑλών· ταυτολογία πρὸς τὸ ἔλωμαι ἰών.—κέν κεχολώσεται· τὸ κέν ἐκφράζει τὴν πιθανότητα τοῦ πράγματος. Ὁ τετελ. μέλλον ἀντὶ ἀπλοῦ χολώσεται.—ὅν κεν ἴκωμαι = ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποιον θὰ ἔλθω. Ἐξακολουθεῖ διὰ τοῦ κέν νὰ δηλοῦται ἡ πιθανότης. Δηλ. ἀν συμβῆ νὰ μοῦ ἀρνηθῆτε ἄλλο γέρας, τότε θὰ γίνουν δλα αὐτά.—ἢ τοι = βεβαίως, ὅπωςδῆποτε.—μεταφράζομαι = σκέπτομαι κατόπιν. — αὐτις = ἄλλην φορὰν. — ἄγε· παρακελευσμ. = ἐμπρός.—ἐρύσομεν· ἀντὶ ἐρύσωμεν. Τὸ ῥ. ἐρύω = καθελκύω. — ἄλς - ἄλός=θάλασσα. — ἐρέτης = κωπηλάτης. — ἐπιτηδές = ἐπιμελῶς. Τὸ ἐπίρρ. δηλώνει ὅτι ἡ ἐκλογή τῶν ναυτῶν πρέπει νὰ γίνῃ μὲ προσοχὴν.—ἀγείρομεν... θείομεν... βήσομεν· ὑποτακτ. ἀντὶ ἀγείρωμεν = ἄς συλλέξωμεν, θῶμεν, ἀνὰ βήσωμεν = ἄς ἐπιβιβάσωμεν. — ἀρχός = ἀρχηγός. (Κατγρμ.). — βουληφόρος = μέλος τῆς βουλῆς τῶν γερόντων, ἐπισημος (βουλὴν + φέρω). — ἡέ = ἦ. — ἐκπαγλος = φοβερὸς (ἐκπλαγος, ἐκπλαγῆναι). — ἐκάεργος = ὁ κατὰ βούλησιν ἐνεργῶν. Ἐπίθετον τοῦ Ἀπόλλωνος. — ἱερά ῥέζω = τελῶ θυσίας· ῥέζω = πράττω (ῥέκτης).

β')—Συγκριτικὸν τοῦ κακός : χερειών.

—Ὁ σύνδεσμος ὅτι : ὅ.

—Νὰ ἀναγνωρισθῶν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δόμεναι, σῶν ἔμμεναι, δώωσι, ἔθεν, ἔω, ἴδμεν, πολίων.

γ') **εὐρὺ κρείων** : Ἡ ἐπικράτεια τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐξετείνετο εἰς μέγα μέρος τῆς Πελοποννήσου. Περιελάμβανε τὰς Μυκῆνας, τὴν Κόρινθον, τὴν Σικυῶνα, τὴν Πελλήνην, τὸ Αἴγιον καὶ ἐντὸς τῆς περιοχῆς αὐτῆς ἄλλας πόλεις (Β 569 - 575). Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ βασιλεὺς τῶν Μυκηναίων, ὡς ἡγεμὼν τοῦ μεγαλυτέρου κράτους, ἤσκει μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, διὸ καὶ λαμβάνει τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.—**φρένες ἀμφιμέλαιαι** : Ἡ ἔκφρασις δηλώνει τὴν ἔντασιν τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἡ ὁποία συντελεῖ εἰς τὸ νὰ πλημμυρίσουν αἱ φρένες του ἀπὸ σκοτεινὸν αἶμα. Ἐξωτερικῶς δὲ περιγράφει ὁ ποιητὴς θαυμάσια τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὀργῆς αὐτῆς μὲ τὴν παρομοίωσιν ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ του ὠμοιάζον μὲ λάμπον πῦρ.—**μάντι κακῶν** : Καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν ὁ Κάλχας ἐμάντευσε δευρὰ διὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. Ὅταν εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ στόλος τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν Αὐλίδα καὶ ἕνεκα νηνεμίας δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποπλευσῆ, ὁ περιφημὸς μάντις ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν πρωτότοκον κόρην του Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ ἐξιλεωθῆ ἡ θεὰ Ἄρτεμις, εἰς τὴν ὁποίαν κάποτε εἶχεν ἀσεβῆσαι ὁ Ἀγαμέμνων.—**οἴκοι ἔχειν** : Κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς Ὀμηρικῆς ἐποχῆς ὁ οἰκοδεσπότης ἠδύνατο νὰ ἔχῃ πλὴν τῆς νομίμου συζύγου του, τῆς κουριδῆς ἀλόχου, καὶ ἄλλας γυναῖκας.—**Κλυταιμῆστρα** : Ἦτο διδυμὸς ἀδελφὴ τῆς Ἑλένης, θυγάτηρ τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Λήδας.—**οὔτ' ἄρ φρένας οὔτε ἔργα** : Ἡ ἀξία μιᾶς γυναικὸς ἐκτιμᾶται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ σωματικὰ χαρίσματα (*δέμας καὶ φὴν*), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ἀρετὴν (*φρένας*) καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειαν καὶ καλαισθησίαν εἰς τὰ γυναικεῖα ἔργα.—**τὰ μὲν πολίων ἐξεπράδομεν** : Κατὰ τὴν μακροχρόνιον πολιορκίαν τοῦ Ἰλίου οἱ Ἀχαιοὶ ἐπεχειροῦν καὶ ἄλλας ἐπιδρομὰς εἰς παραλίους μάλιστα πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίεον καὶ ἐλεηλάτουν. Ἀπὸ ταιούτας ἐπιχειρήσεις ἀπεκόμιζον λάφυρα, κοινὸν κτῆμα ὄλου τοῦ στρατοῦ (*ξυνῆια*). Μεταξὺ τῶν λαφύρων κατελέγοντο καὶ εὐγενεῖς γυναῖκες, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν διανομὴν ἔδιδον εἰς τοὺς ἡγεμόνας ὡς ἐξαίρετον δῶρον (*γέρας*).—**εὐτείχεον πόλιν** : Τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου ἦτο τόσοσ ὀχυρόν, ὥστε ἐπιστεῦετο ὅτι εἶχον οἰκοδομήσει τοῦτο οἱ θεοί. Τὸ γεγονός ἄλλως τε ὅτι τὸ Ἰλιον ἀντέσχεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὰς ἐφόδους τῶν Ἀχαιῶν μαρτυρεῖ ὅτι πράγματι ἡ πόλις ἦτο ἰσχυρότατα ὀχυρωμένη (βλ. εἰκ. 3).—**Αἴας** : Υἱὸς τοῦ Τελαμώνος, βασιλεὺς τῆς Σαλαμῖνος, ἦτο ὁ δεῦτερος κατὰ τὴν ἀνδρείαν ἦρωσ μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ ὁποίου ἦτο καὶ ἐξάδελ-

φος, διότι ὁ Τελαμών καὶ ὁ Πηλεὺς ἦσαν ἀδελφοί.— νῆα μέλαιναν: Λέγονται οὕτω τὰ πλοῖα, διότι συνήθως εἶχον βαθύ χρῶμα προσδιδόμενον εἴτε διὰ βαφῆς ἢ δι' ἐπαλείψεως πίσης. Εἰς ἓνα ναυτικὸν λαόν, ὅπως ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἔκαμινεν ἐντύπωσιν πᾶσα λεπτομέρεια σχετικὴ μὲ τὸ χρῶμα καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πλοίων. Ὁ Ὅμηρος μεταχειρίζεται ὡς κοσμητικὰ τῶν πλοίων ποικιλώτατα ἐπίθετα: κνανόπρωροι, φοινικοπάροιοι, μιλτοπάροιοι, ἐϋσελμοι, ἀκόποροι νῆες κ.ἄ.— εἰς ἄλλα δὶαν: Ἡ θάλασσα χαρακτηρίζεται ὡς θεϊκὸν στοιχεῖον λόγῳ τῆς ἀπεραντοσύνης της. Πᾶν μέγα καὶ ἄγνωστον θεωρεῖται συγγενὲς πρὸς τοὺς θεοὺς.—βουληφόρος: μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ὀρίζονται οἱ εὐγενεῖς, οἵτινες συσκέπτονται μετὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν κοινῶν καὶ ἐκφράζουν ἐπ' αὐτῶν γνώμην.—Ἰδομενεύς: Βασιλεὺς τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ διακεκριμένους ἀρχηγούς τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας.

148 - 187

α') 148 - 160 : — ὑπόδρα = μὲ λοξὸν ἄγριον βλέμμα (ὑπό + ῥίζ. δρακ - δέρομαι), ἐπίρρ.—πόδας ὠκύς· Α 48. — ὦ μοι· ἐπιφών. ἀγανακτήσεως.— ἐπιειμένος = ἐνδεδυμένος, ῥ. ἐπι+ἐννομαι, ἐφέννομαι.— κερδαλέοφρων = ὁ ἐπιζητῶν τὸ κέρδος (κερδαλέος + φρήν).— πρόφρων· Α 77.— τοὶ ἔπεσιν· σοὶ τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — ὀδὸν ἐλθέμεναι = νὰ μεταβῆ εἰς τινα ἀποστολήν, δηλ. πρεσβείαν, ἐνέδραν κ.τ.τ.—Ἴφι· Α 38.—οὐ γὰρ ἐγὼ· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ὑπονοουμένην σκέψιν τοῦ Ἀχιλλέως ὅτι πρῶτος αὐτὸς δὲν θὰ ὑπακούη εἰς τὸ ἐξῆς τὸν Ἀγαμέμνονα.— ἐνεκα Τρώων μαχησόμενος = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσω τοὺς Τρῶας.— αἰχμητῆς = ὁ χειριζόμενος δεξιῶς τὴν αἰχμὴν τοῦ δόρατος, πολεμιστής.— οὐ τι = οὐδὲν.— αἰτιός εἰμί τινι = βλάπτω, ἀδικῶ τινι.— ἐλαύνω = ἀπάγω.— οὐδὲ μὲν ἵππους· ὁ μὲν βεβαιωτικὸς.— ἐριβῶλαξ = γῆ ἔχουσα μεγάλους βώλους χώματος, εὐφορος (ἐρι (ἐπιτ.) + βῶλαξ).— βωτιάνειρα = γῆ τρέφουσα ἄνδρας, τροφὸς ἡρώων (βόσκω, βώτωρ + ἀνήρ).— δηλέομαι = βλάπτω (δηλητήριον).— ἐπεὶ ἦ = διότι ἀλήθεια.— οὐρεα σκιδόντα = σκιερά, ἄγρια βουνά.— θάλασσα ἠχῆεσσα = ἠχοῦσα ἀκαταπαύστως, πολυτάραχος.— σοὶ· ἡ ἄντων. τίθεται μὲ ἔμφασιν πρὸ τοῦ ἄμ' ἐσπόμεθα.— μέγα ἀναιδὲς = ἀναιδέστατε.— τιμὴν ἀρνύμενοι=ἐπιδιώκοντες νὰ λάβωμεν ἐκδίκησιν.— Μενελάω σοὶ τε·

δοτ. χαριστ. — κυνώπα· μόνον εἰς κλητ. = πού ἔχεις ὄμματα κυνός, ἀναιδέστατε. — πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοὺς Τρῶας. — μετατρέπομαι = στρέφω πρὸς τι, προσέχω κάτι. — τῶν οὐ τι μετατρέπη = αὐτὰ διόλου δὲν τὰ λαμβάνεις ὑπ' ὄψιν. — ἀλεγίζω = φροντίζω, ἐνδιαφέρομαι.

161 - 171 : — καὶ δὴ = καὶ ἰδοῦ, καὶ ὀρίστε. — αὐτός· προσδιορ. τὸ ὑποκείμεν. τοῦ ἀφαιρήσεσθαι. — ᾧ ἐπι· ἐπὶ ᾧ = πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὁποίου. — μογέω = κοπιᾶζω, κουράζομαι. — υἱες Ἀχαιῶν = οἱ Ἀχαιοί. Πρβλ. νεοελλ. τὰ Ἑλληνόπουλα = οἱ Ἕλληνες στρατιῶται. — οὐ μὲν ἔχω = δὲν ἔχω ἄλλως τε. — εὖ ναιόμενον = κατοικουμένην ἀπὸ ἐκλεκτοὺς κατοίκους, εὐτυχῆ καὶ πλουσίαν εἰς λάφυρα. — πτολίεθρον = κάποια πόλιν. — πολυαἰῖξ = προκαλῶν πολλὴν ταραχὴν, ὄρμητικὸς. — διέπω = διευθετῶ, διεξάγω. — ἀτάρ = ἐν τούτοις. — δασμός = διανομὴ λαφύρων. — τὸ γέρας = τὸ καθιερωμένον τιμητικὸν δῶρον. — ὀλίγον τε φίλον τε = μικρόν, ἀλλὰ ἀρκετὸν δι' ἐμέ. — ἐπεὶ κε = ὁσάκις. — κάμνω = κουράζομαι, μετὰ κατηγρμ. μετοχῆς. — νῦν δέ· τὸ δὲ ἐναντιωμ. — ἐπεὶ ἦ· Α 156. — φέρτερον = καλύτερον. — ἴμεν· ἰέναι. — κορωνίς· μόνον εἰς τὴν ἔκφρ. *ἠησι κορωνίσι* = πλοῖα μὲ τοξοειδῆ ἄκρα. — σ(οι) = πρὸς χάριν σου. — ὀίω = σκέπτομαι, εἶμαι διατεθειμένος. — ἄτιμος = περιφρονημένος. — τὸ ἄφενος = ἀγαθὰ, περιουσία (ἀφνειός = πλούσιος). — ἀφύσσω = σωρεύω.

172 - 187 : — φεῦγε μάλα = μάλιστα, νὰ φύγῃς. — ἐπέσσυται· ῥῆμ. ἐπισσένομαι = σπεύδω, ἐπιθυμῶ. — λίσσομαι· Α 15. — οἱ κε τιμήσουσι· τὸ κέ μετὰ μέλλοντος ἐκφράζει τὸ ὀριστικόν. — μητίετα = σύμβουλος, πάνσοφος (μητις, μητίομαι)· ἐπίθετον τοῦ Διός. — ἔχθιστος = μισητότατος. — διοτρεφής = ὁ παρὰ τοῦ Διὸς τραφεὶς, εὐγενής· ἐπίθ. βασιλέων. — καρτερός· κρατερός = ἰσχυρός. — θεός που = κάποιος θεός, νομίζω. — σῆς = σαῖς. — Μυρμιδόνεσσιν = εἰς τὴν χώραν τῶν Μυρμιδόνων. — ἀλεγίζω· Α 160. — ἄθομαι = ἀνησυχῶ. — κοτέω = εἶμαι θυμωμένος (κότος· Α 82). — δέ τοι = μάλιστα. — ὡς = ἀφοῦ. — τὴν μὲν πέμψω = βεβαίως θὰ τὴν στείλω. — κ(ἐ) ἄγω· ἀντὶ ἄξω. — ἡ κλισίη = ἡ σκηνὴ (κλίνω). — φέρτερος = ἀνώτερος. — στυγέω = ἀποστρέφομαι, ἀποφεύγω. — φάσθαι ἴσον ἐμοί = νὰ λέγῃ ὅτι εἶναι ἴσος μου. — ὁμοιωθῆμεναι (ἐμοί) ἄντην = νὰ παραβάλλεται ἀναφανδὸν μὲ ἐμένα.

β') Χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου τοῦ οἴομαι : *ὄτω*.

— Σχηματισμὸς τοῦ υἱὸς κατὰ τὰ τριτόκλ. υἱές.

Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : *μητίετα, σέθεν, φάσθαι, αἰχμητῶν, καρτερός*.

γ') ἀναιδείην ἐπιειμένε : Ἡ ὀργίλη αὐτῆ ἔκφρασις τοῦ Ἀχιλλέως ἔχει ἀκριβεστάτην καὶ λεπτοτάτην ἔννοιαν. Ὁ ἐνδεδυμένος τὴν ἀναιδειαν φανερώνει αὐτὴν εἰς ὅλας τοὺς πράξεις, ὅπως ὁ καθεὶς ἔχει φανερά τὰ ἐνδύματά του.—οὐ γὰρ ἑμᾶς βοῦς ἤλασαν... : Συχνότατῃ αἰτία πολέμου κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ἦτο ἡ διαρπαγὴ βοσκημάτων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν. Ἐὰν οἱ ὑφιστάμενοι τὴν ἐπιδρομὴν κατάρθωνον νὰ διασώσουν τὰς πόλεις των, ἐπεχειροῦν κατόπιν πόλεμον ἐκδικήσεως.—Φθία : Λέγεται ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις τῶν Μυρμιδόνων ἐν Θεσσαλίᾳ, ὅπου ἐβασίλευεν ὁ πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως Πηλεΐδης.—οὔρα σκιοέντα : Ὑψηλὰ καὶ δύσβατα τὰ Θρακικὰ καὶ Μακεδονικὰ ὄρη χωρίζουν τὴν χώραν τῶν Τρώων ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Ἀχιλλέως. Τὸ ἐπίθετον *σκιοέντα* ὀρίζει τὴν σκοτεινὴν ὕψιν τῶν βουνῶν, τὰ ὁποῖα καλύπτονται ἀπὸ πυκνὰ δάση.—*τιμὴν ἀρνύμενοι Μενελάω σοί τε* : Ἡ Τρωικὴ ἐκστρατεία εἶχε τὸν χαρακτῆρα τιμωρίας ἐπιβαλλομένης εἰς τοὺς Τρῶας, διότι προσέβαλον τὴν τιμὴν τῶν Ἀτρεϊδῶν διὰ τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ἑλένης.—*ὀλίγον τε φίλον τε* : Ἡ ἔκφρασις αὐτῆ, ὅπως καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ « *ὀσὶς ὀλίγη τε φίλη τε* » (ζ 208), ἔχει καταστῆ παροιμιώδης.—*μητίετα Ζεὺς* : Ὁ μέγιστος τῶν θεῶν χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ὄχι μόνον ὡς κύριος τῶν φυσικῶν δυνάμεων (*νεφεληγερέτα, ἐρίγδουπος, κελαινεφής*), ἀλλὰ καὶ ὡς θεὸς μετ' ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ιδιότητας. Ταύτας ἐκφράζουν τὸ συχνότατον τοῦ Διὸς ἐπίθετον *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* καὶ τὸ ἐδῶ ἀναφερόμενον *μητίετα*.—*Βρισηΐς* : εἶναι ἡ κόρη τοῦ Βρισέως αἰχμαλωτισθεῖσα κατὰ τὴν ἄλωσην τῆς Λυρνησσοῦ.

188 - 222

α') 188 - 201 : —τὸ *ἄχος* = λύπη, ἀγανάκτησις.— ἐν *στήθεσσιν οἶ* = μέσα εἰς τὸ στήθος του.—τὸ *ἦτορ* = ἡ καρδία.— *λάσιος* = μαλλιαρός.— *διάνδιχα* = κατὰ δύο τρόπους (*διὰ - ἀνά - διχα*). *μερμηρίζω* = διαλογιζομαι (*μερ - μέρος*) : *διάνδιχα μερμηρίζω* = εἶμαι μετ' ἄλλο γνώμας, ἀμφιταλαντεύομαι.—*φάσγανον* = ξίφος (*ἀντὶ σφάγανον, σφά-*

ζω).—**ἐρύομαι** = σύρω, ἔλκω.—**ἐρύω**· A 141.—**ἀνίστημι** = ἐγείρω
τινὰ ἀπὸ τῆν θέσιν του. Ἐδῶ : νὰ τοὺς σηκώσῃ καὶ νὰ τοὺς διαλύσῃ. —
ὁ δέ· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τοὺς μέν. — **ἐναρίζω** = φονεύω. — **ἐρητύω**
= ἀναχαιτίζω, συκρατῶ. — **ἦος** = ἔως. — **ὀρμαίνω** = ἀνακινῶ κατὰ
νοῦν (ὀρμάω). — **κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν** = ἐνῶ ἔταλαν-
τεύετο μεταξὺ σκέψεως καὶ πάθους.—**ἔλκετο** = ἤρχισε νὰ σύρῃ.—**ὁ**
κολεὸς = θήκη ξίφους.—**ἤλθε δέ**· τὸ δέ ἐναντιωμ. = ἤλθεν ὅμως. —
πρὸ ἤκε· ῥ. **προῖημι** = ἐκπέμπω, ἀποστέλλω.— **ὁμῶς** = ὁμοίως, ἐξ-
ίσου.— **κῆδομαι**· A 56.— **ὄπιθεν** = ὀπισθεν.— **οἶος**· A 118.— **θαμ-**
βῶ = ἐκπλήττομαι.— **μετὰ τρέπομαι** = στρέφω ὀπίσω.— **ἔγνω** = ἀνε-
γνώρισε.— **δεινώ**· κατηγ. τοῦ ὄσσε.— **ὄσσε**· A 104.— **φράνθην**· ἐφάν-
θησαν = ἤστραψαν.— **μιν** = αὐτήν. Συναπτ. τῶ *προσηῶδα*.

202 - 214 : — **τίπτε**· *τί ποτε* = διατί λοιπόν.— **αὔτε** = πάλιν.— **αἰ-**
γίοχος = ὁ κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθετ. τοῦ Διός.— **εἰλήλουθας**· ἐλή-
λυθας.— τὸ **τέκος** = τὸ τέκνον.— **ἦ** = μήπως.— **ὑβρις** = ὑπεροψία, αὐ-
θαιρεσία.— **ἐκ ἐρέω τοι** = θὰ σοῦ βεβαιώσω. — **τελέεσθαι** = ὅτι θὰ
πραγματοποιηθῇ.— **ἦς**· κτητ.— **ὑπεροπλίη** = ὑπεροψία, θρασύτης (*ὑπέρ-*
οπλος).— **τάχα ποτὲ** = γρήγορα κάποτε.— **θυμὸς** = ψυχὴ, ζωή. —
γλαυκῶπις = ἔχουσα σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς (*γλαυκός* =
στιλπνός + ὤπ).— **τεόν**· σόν.— **ἄγε λῆγε** = ἔλα παῦσε.— **πίθηαι**·
πίθομαι = πείθομαι.— **ὡς ἔσεται περ** = ὅπως βεβαίως θὰ γίνῃ.— **ἔξε-**
ρέω· A 204. — **τετελεσμένον ἔσται** = θὰ ἐκπληρωθῇ. — **καὶ τρίς**
τόσα = ἀκόμη καὶ τριπλάσια.— **παρέσσεταί τοι** = θὰ ἔλθουν κοντά
σου, θὰ σοῦ δοθοῦν.— **ἰσχομαι** = συκρατοῦμαι.— **ἡμῖν** = εἰς ἐμέ καὶ
εἰς τὴν Ἡραν.

215 - 222 : — **μέν** = βεβαίως.— **σφωίτερον ἔπος** = τὴν ἐντολὴν
ὁμῶν τῶν δύο (*σφῶν*· δυῖκ. τοῦ *σύ*).— **εἰρύσασθαι**· *ἐρύομαι* = σφάζω,
φυλάττω.— **κεχολωμένον περ**· ἐναντ. μετοχ. — **ὥς** = οὕτως.— **ἐπι-**
πίθομαι = ὑπακούω.— **τ(ε) ἔκλυον**· ἄορ. γνωμ. Τὸ *τέ* συνάπτει στε-
νότερον τὰς δύο ἐννοίας : ἡ ὑπακοὴ πρὸς τοὺς θεοὺς ἔχει βέβαιον
ἀποτέλεσμα νὰ εἰσακούσουν καὶ οἱ θεοὶ τὰς δεήσεις μας. — **κλύω**·
A 37.— **ἦ** = εἶπε· ῥῆμα ἡμί (Λατ. αἰο).— **ἡ κώπη** = ἡ λαβή.— **σχέθε**·
ἔσχε· ἔχω = κρατῶ.— **ἄψ** = ὀπίσω.— **ῶσε**· ὠτῶ.— **οὐδ' ἀπίθησεν** =
ὕπηκουσε. **Σχῆμα** λιτότητος.— **βεβήκει**· ὁ ὑπερσυντλ. δηλοῖ τὴν τα-

χειάν εξαφάνισιν τῆς Ἀθηνᾶς.— μετὰ = μεταξύ.— δαίμονες = θεοί.

β') Πατρωνυμικὸν τοῦ Πηλεὺς εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις : Πη-
λειῶνος - ωνι - ωνα.

— Χρησις παραλλήλων τύπων τοῦ ἔως : ἦος, εἴως.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ὄπισθεν : ὄπιθε.

— Κτητικὴ ἀντωνυμία ἐπὶ δύο κτητόρων δευτέρου προσώπου :
σφωίτερον.

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ ἀορίστου τοῦ ἔχω : ἔσχεθον (ἔσχον).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : φράανθεν, πίθηαι,
ὑβριος, ὤς, τεόν, φάσγανον.

γ') Ἐλκετο δ' ἐκ κολεοῖο μέγα ξίφος : Ἀφοῦ ἀμφεταλαντεύθη
ὁ Ἀχιλλεύς, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα
καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν στιγμὴν ἐπεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ.—
ἦλθε δ' Ἀθήνη : Οἱ Ὀλύμπιοι θεοὶ συχνότατα ἐμφανίζονται εἰς τοὺς
Ὀμηρικοὺς ἥρωας, ἀόρατοι διὰ τοὺς ἄλλους, ὅπως τῶρα ἡ Ἀθηνᾶ
εἰς τὸν Ἀχιλλέα (οἶφ φαινομένη) καὶ καθοδηγοῦν αὐτοὺς εἰς τὰς
πράξεις των.— ξανθῆς κόμης : Χαρακτηριστικὸν καλλονῆς δι' ἄν-
δρας καὶ διὰ γυναῖκας ἐθεωρεῖτο ἡ ξανθὴ κόμη καὶ γενικώτερον ἡ
κόμη, ὡς εἰκάζομεν ἀπὸ τὰ ἐπίθετα, τὰ ὅποια χρησιμοποιοεῖ ὁ ποιη-
τῆς : εὐπλόκαμος, εὐκομος, κάρη κομόωντες κ.ἄ.— δεινῶ οἱ ὕσσε
φράανθεν : Εὐστοχώτατα ὁ ποιητῆς ἐξαίρει ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς
Ἀθηνᾶς τὴν δεινὴν ἀνταύγειαν τῶν ὀφθαλμῶν της, ἡ ὅποια προπάν-
των παρέλυσε τὴν κίνησιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὸν ἔκαμε νὰ κρατήσῃ
τὸ χερί του.— αἰγίοχος : Λέγεται οὕτως ὁ Ζεὺς, διότι ὡς ἀσπίδα
κρατεῖ αἰγίδα. Ἦτο δὲ ἡ αἰγὶς θεῖον καὶ τρομερὸν ὄπλον, συμβολίζον
τὴν θύελλαν καὶ τὴν ἔκρηξιν τοῦ κερανοῦ (καταγίς).— ἐπ' ἀργυ-
ρῆ κώπη : Αἱ λαβαὶ τῶν ξιφῶν ἦσαν ποικιλώταται κατὰ τὸ σχῆ-
μα καὶ κατὰ τὴν διακόσμησιν, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὰ ξίφη, ἅτινα εὐρέ-
θησαν εἰς τοὺς Μυκηναϊκοὺς τάφους. Τοιοῦτοτρόπως ἐχρησιμοποιοῦντο
λαβαὶ ἐξ ἐλέφαντος, ἐκ χρυσῶν ἐλασμάτων καὶ ἄλλων πολυτίμων
ὕλων. Τὸ κυρίως ξίφος ἦτο ἀπὸ χαλκῶν (βλ. εἰκ. 6), εἶχε μῆκος ἑνὸς
περίπου μέτρου, ἐφυλάσσετο ἐντὸς θήκης (τοῦ κολεοῦ) καὶ ἐκρέματο
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὤμου ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μηροῦ διὰ λωρίου (τοῦ τελα-
μῶνος).

α') 223 - 232 : — ἑξαῦτις = ἐκ νέου.—ἀταρτηρὸς = βίαιος, δριμύς.—οἰνοβαρῆς = βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου, μέθυσος.—κυνὸς ὄμματα ἔχων· περιφρασις τοῦ κυνώπα.—θωρήσσομαι = ἐτοιμάζομαι πρὸς μάχην (θώραξ).—λόχος = ἐνέδρα, ἐπικίνδυνος ἀποστολή.—ἀριστεὺς = ἡγεμών, ἀρχηγός.—τλήναι = τολμᾶν. Ὁ ἀόρ. εἰς σημασίαν ἐνεστῶτος.—τό· ἴεναι λόχονδε.—ἡ κῆρ-ηρὸς = ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου, ὁ θάνατος.—εἶδετε = φαίνεται.—ἡ· εἰρωνικῶς = βεβαίως, ἀλήθεια.—λῶιον· λῶον = καλύτερον, συμφερώτερον.—κατὰ στρατὸν = εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ στρατοπέδου.—δῶρα = γέρα.—ἀποαιρεῖσθαι· ἀφαιρεῖσθαι.—ὅς τις· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις. = εἰ τις...—ἀντίον σέθεν = ἐναντίον σου.—δημοβόρος = ὁ κατατρώγων τὰ δημόσια, ἀρπακτικὸς (δῆμος + βορά, βιβρώσκω). Ὁ κατ' ὄνομαστικὴν χαρακτηρισμὸς καὶ ἐν γένει ἡ ἀνυπόλητος κατασκευὴ τοῦ λόγου μαρτυρεῖ τὴν ἔξαψιν τοῦ Ἀχιλλέως.—ἐπεὶ· αἰτιολογεῖ τὸ δημοβόρος ἐν σχέσει μετὰ τὴν ἀνεκτικότητα καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ὑπηκόων του.—οὔτιδανὸς = μηδαμινός, τιποτένιος.—ἡ γάρ· ἐνν. ἄλλως· τουτέστιν : ἂν δὲν εἶχες οὔτιδανὸς ὑπηκόους.—ὑστατα = διὰ τελευταίαν φοράν.—λωβήσαιο ἂν = θὰ ἔκαμες ἀτιμίαν· ῥ. λωβάομαι λώβη).

233 - 244 : — ἔκ τοι ἔρέω· Α 204.—ἐπὶ = πρὸς τοῦτοις, προσθέτως εἰς τὸν λόγον μου.—τὸ μὲν = τὸ ὁποῖον βεβαίως.—ὁ ὄζος = ὁ κλάδος.—φύω = φυτρῶν.—τομή = ὁ κορμὸς ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκόπη (τέμνω).—ἀναθηλέω = θάλλω, βλαστάνω.—περὶ = τριγύρω.—ἐ = αὐτό, δηλ. τὸ σκῆπτρον.—χαλκός = τὸ ὀρειχάλκινον ἐργαλεῖον.—λέπω = ξεφλουδίζω (λεπὶς).—μῖν = τοῦτο, τὸ σκῆπτρον.—φορέω = κρατῶ διαρκῶς (θαμιστ. τοῦ φέρω).—δικασπόλος = ὁ ἀπονέμων τὸ δίκαιον.—αἱ θέμιστες = οἱ νόμοι, ἡ γνῶσις τοῦ δικαίου.—ἐρύομαι = σφίζω, διαφυλάττω.—πρὸς Διὸς = κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διός.—ὁ δέ = οὗτος δέ.—ἡ ποτε = ἀναμφιβόλως κάποτε.—ποθὴ Ἀχιλλῆος ἴξεται = θὰ ποθήσουν τὸν Ἀχιλλέα, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἀχιλλέως (ἡ ποθή· παράλληλος τύπος τοῦ πόθος).—ἄχθυμαι Α 103.—χραιομέω· Α 28.—εὔπ(ε) ἂν = ὅταν.—ὕψ' Ἔκτορος· ποιητ. αἶτ. εἰς τὸ πίπτωσιν.—ἀνδροφόνος = ὁ φονεὺν ἄνδρα, φονικός.—ἐνδοθι = μέσα σου.—ἀμύσσω = ξεσχίζω, σπαράττω (ἀμύχῃ).—χωδ-

μενος· Α 44.— ὁ τ(ε)· ὅς τε· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. Δηλ. θὰ θλίβουσαι σύ, διότι δὲν ἐτίμησες...— τίω = τιμῶ.

β') Παράλειψις τῆς ἐκθλίψεως κατὰ τὴν σύνθεσιν : ἀπό - αἰρεῖσθαι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἰρύαται, μιν.

γ') οἶνοβαρές : Ἡ ὑπερβολικὴ οἶνοποσία ἐθεωρεῖτο κακὸν καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀχιλλεὺς ὄνειδίζει τὸν ἀντίπαλόν του μὲ τὸ ἐπίθετον αὐτό.— μέγαν ὄρκον : Ἐπίσημον ὄρκον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς συνήθεις διαβεβαιώσεις. Τοιοῦτος ἐπίσημος ὄρκος διὰ τοὺς βασιλεῖς ἦτο νὰ ὀρκισθοῦν εἰς τὸ σκῆπτρόν των.— σκῆπτρον : Σύμβολον ἀρχόντων καὶ ἐν γένει ἐπισήμων προσώπων. Οἱ ἀρχοντες τὸ ἐκράτουν πάντοτε (φορέουσι) εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις, ἐκτάκτως δὲ καὶ ὀμιλοῦντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἐκράτουν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀγορεύσεως σκῆπτρον, τὸ ὁποῖον ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ κήρυκος. Τὰ σκῆπτρα τῶν βασιλέων ἦσαν πολλάκις χρυσοποικιλτα (κατωτέρω : Α 246).— χαλκός : Τὸ μέταλλον, τὸ ὁποῖον ὁ Ὅμηρος λέγει χαλκὸν καὶ τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται εἰς ὅπλα καὶ σκεύη, ἦτο ὀρείχαλκος, ἐφ' ὅσον ὁ καθαρὸς χαλκὸς εἶναι ἀκατάλληλος διὰ κατασκευὴν στερεῶν ἀντικειμένων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου ἦτο γνωστὸς καὶ ὁ σίδηρος.— δικασπόλοι, οἱ θέμιστας πρὸς Διὸς εἰρύαται : Οἱ ἄνθρωποι τῶν ἥρωϊκῶν χρόνων ἐπίστευον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει λάβει ἀπὸ τὸν Δία τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπονέμη τὸ δίκαιον καὶ συγχρόνως τοὺς ἀγράφους τότε νόμους (τὰς θέμιστας), ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἐδίκαιε τοὺς ὑπηκόους του.— Ἔκτορος ἀνδροφόνιο : Ὁ Ἔκτωρ ἦτο ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως Πριάμου, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τρωικοῦ στρατοῦ. Ἀναφέρεται ἐδῶ διὰ πρώτην φοράν, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ἰλιάδος εἶναι ἀπὸ τὰ κύρια πρόσωπα τοῦ ἔπους. Ὡς πολεμιστὴς καὶ ὡς ἄνθρωπος εἶναι ἡ συμπαθεστέρα μορφή τῆς Ἰλιάδος καὶ ὅλαι του αἱ πράξεις ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν εὐγενῆ σκοπὸν νὰ σώσῃ τὸ πάτριον ἔδαφος καὶ τὴν τιμὴν τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Τροίας.

245 - 284

α') 245 - 253 :— ποτι = πρὸς· συναπτ. γαίη.— βάλλω = ῥίπτω θέτω.— ἦλος=καρφὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἐπάνω πλατὺ μέρος κοσμεῖ τὸ σκῆ-

πυρον) — πεπαρμένους ῥ. πείρω = διαπερῶ, καρφώνω (περόνη). — ἡδυεπής = γλυκὺς εἰς τὴν ὀμιλίαν τοῦ ἐπίθετον τοῦ Νέστορος. — ἄν(α)- ὄρουω = ἀναπηδῶ, ἐγείρομαι ταχέως. — λιγύς - εἶα - ὕ = ὁ ἔχων καθαράν φωνήν, εὐγλωττος. — ἀγορητής = ῥήτωρ (ἀγοράομαι). — τοῦ και ἀπὸ γλώσσης· και ἀπὸ γλώσσης τοῦ... — γλυκίων· κτηρ. εἰς τὸ αὐδῆ. — αὐδῆ = ἡ ὀμιλία. — τῶ = κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς του. — μέροψ = θνητὸς (μόρος = θάνατος). — ἐφθιάτο· φθίνω = παρέρχομαι, χάνομαι. — οἱ ἄμα· ἄμα οἱ = συγχρόνως μὲ αὐτόν. — τράφεν ἡδὲ ἐγένοντο = ἐτρέφθησαν και ἐγεννήθησαν· σχῆμα πρωθύστερον. — ἡγάθεος = ἱερώτατος (ἄγαν + θεός). — μετὰ τριτάτοισιν = ἐπὶ τῆς τρίτης γενεᾶς. — στ. 253 ὡς στ. 73.

254 - 273 : — ὦ πόποι· ἐπιφών. θλίψεως = πῶ ! πῶ ! — ἦ = ἀληθῶς. — Ἄχαις γαίη· κυρ. ἡ χώρα τῶν Ἀχαιῶν· ἐδῶ = ὁ λαὸς τῶν Ἀχαιῶν. — ἰκάνω = φθάνω, ἐπέρχομαι. — γηθέω = χαίρω, εὐφραίνομαι (γαίω, γάβω, Λατ. gaudeo). κεχαροίατο· ῥ. χαίρω. — σφῶιν = διὰ σᾶς τοὺς δύο. Πρβλ. Α 216. — μάρναμαι = πολεμῶ. Ἐδῶ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ νεοελληνικὸν τσακῶνομαι. — περὶ ἐστέ = ὑπερέχετε. — βουλήν = κατὰ τὴν σκέψιν, τὴν πολιτικὴν σύνεσιν· αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἀρείων = καλύτερος, ἀνδρειότερος. — ὀμιλῶ = συναναστρέφομαι, σχετίζομαι. — και οἱ γε = και αὐτοὶ ἐν τούτοις. — ἀθερίζω = δίδω ὀλίγην σημασίαν, περιφρονῶ. — οὐ γάρ· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀρείσθω. — ἴδωμαι· ἡ ὑπὸ μετὰ σημασίαν μέλλοντος. — ποιμὴν λαῶν = ἀρχηγός, ἡγεμὼν λαοῦ. — ἀντίθεος = ἀντιπαραβαλλόμενος μὲ θεοῦς, ἰσόθεος. — ἐπιείκελος = ὁμοιος. Πρβλ. θεοείκελος Α 131. — δῆ = πράγματι. — κάρτιστος· κράτιστος = γενναϊότατος· καρτίστος = πρὸς γενναϊοτάτους ἀντιπάλους. — ἐπιχθόνιος = ὁ ἐπὶ τῆς χθονός, ὁ ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος. — ὁ φῆρ-ρός· θῆρ = θηρίον. — ὄρεσκῶι = κάτοικοι τῶν ὄρέων (ὄρος + κεῖμαι). — ἐκπάγλως· Α 146. — ἀπόλλυμι = ἀφανίζω. — τοῖσι μεθομίλειον = μετὰ τοῖσιν ὀμίλειον. — τηλόθεν = μακρόθεν. — ἀπίη γαῖα = μακρυνὴ χώρα. — κατ' ἐμ' αὐτόν = ὡς ἀνεξάρτητος ἡγεμὼν, μὲ τὸ ἰδικόν μου στράτευμα. — κείνοισι· συναπτ. μαχέοιτο. ῥῆμ. μαχέομαι - μάχομαι. — βροτὸς = θνητὸς (μόρος, Λατ. mors - tis). — και μὲν = και ἐπὶ πλέον. Δηλ. ὄχι μόνον μὲ ἐκάλεσαν ὡς συμπολεμιστήν, ἀλλὰ ἤκουον και τὰς συμβουλὰς μου. — βουλέων· βουλῶν. — ξύγιεν· ξυνίεσαν = ἐλάμβανον ὑπ' ὄψιν.

274 - 284 : ὕμμες· ὑμεῖς. — ἀποαίρεο· ἀφαιροῦ· A 230. Μετὰ δύο αἰτίατ. : κούρην—τόνδε.—ἀγαθός περ ἑών· A 131. — ὡς πρῶτα = ἀφοῦ κατ' ἀρχήν.—γέρας· κτηρ.—ἀντιβίην = ὡς ἐχθρός, μὲ πείσμα.—ἔμμορε· πρkm. τοῦ μείρομαι = λαμβάνα μέρος, ἔχω.—κῦδος· A 122.—(ἐ)γείνατο=ἐγέννησε· γείνομαι = γεννώμαι.—φέρτερος. A 186.—πλεόνεσσι· πλείοσι.—λίσσομαι· A 15.—'Αχιλλῆι· συναπτ. τῷ χόλον = τὴν ἐναντίον τοῦ 'Αχιλλέως ὀργήν σου.—μεθίημι = ἀφίνω, καταπαύω.—δς μέγα... 'Η σειρὰ τῶν λέξ. : δς πέλεται μέγα ἔρκος πολέμοιο κακοῖο πᾶσιν 'Αχαιοῖς.—τὸ ἔρκος = περίφραγμα, προτύργιον (εἶργω). Μετφρ. ἐπὶ ἐξόχων ἡρώων = ὑπερασπιστής. — πέλομαι = εἶμαι.

β') Ἰδιάζοντες τύποι συγκριτικῶν : γλυκίων (γλυκός), ἀρείων (ἀγαθός), πλέονες (πολλοί).

— φ ἀντὶ θ εἰς τὴν αἰολικὴν διάλεκτον : φῆρ ἀντὶ θῆρ.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, τρίτατος, κεχαροῖατο.

γ') Νέστωρ : Ἦτο υἱὸς τοῦ Νηλέως, βασιλεὺς τῆς Πύλου, ὁ γηραιότερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς, οἵτινες ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐστρατεῖαν κατὰ τῆς Τροίας. Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς στίχ. 250 - 252, θὰ ἦτο περίπου 75 ἐτῶν. Οἱ ὠραῖοι ὁμηρικὸι στίχοι 248 - 249 τὸν ἐξυμνοῦν ὡς ὑπέροχον ὁμιλητὴν. Μὲ τρεῖς φραστικoὺς τρόπους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς τὴν θαυμαστὴν εὐφράδειαν τοῦ Νέστορος : ἡδυεπῆ τὸν χαρακτηρίζει διὰ τὴν ἐν γένει γλυκύτητα τοῦ λόγου του, λιγὸν διὰ τὸ κανονικὸν ὕψος τῆς φωνῆς καὶ διὰ τὴν καθαρὰν ἄρθρωσιν. Ἐπὶ πλέον δὲ μὲ τὸν βέοντα καὶ ἠχηρὸν στίχον 249 περιγράφει τὴν γοητεῖαν, ἣτις κατεῖχε τοὺς ἀκροατάς, ἐφ' ὅσον ὁ Νέστωρ ὠμίλει.— ἐν Πύλῳ : Τὸ βασιλεῖον τοῦ Νέστορος περιελάμβανε τὴν μέσην καὶ μεσημβρινὴν Ἠλείαν καὶ μέρος τῆς Μεσσηνίας. Ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τοῦ Νέστορος Πύλος δὲν ἔκειτο ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς Πύλου τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀλλὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Τριφυλίας πρὸς νότον τοῦ Ἄλφειοῦ.— Τρῶες μέγα κεν κεχαροῖατο θυμῷ : Συνετώτατα ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου ὑποδεικνύει εἰς τοὺς δύο ἐρίζοντας ἀρχηγούς, ὅτι διαφωνοῖαι καὶ ἐριδες μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ στρατοῦ γίνονται πρὸς ὄφελος καὶ πρὸς χαρὰν τῶν ἀντιπάλων.—Πειρίθοον, Δρύαντα... Πολύφημον : Οἱ ἥρωες οὐ-

τοι ἀνήκον εἰς τὸν Θεσσαλικὸν λαὸν τῶν *Λαπιθῶν*, οἵτινες ἔγιναν περίφημοι διὰ τὸν πόλεμόν των ἐναντίον τῶν *Κενταύρων*. Ἰδιαιτέρως εἶναι γνωστός ὁ Πειρίθους, ὅστις ὑπῆρξε καὶ φίλος τοῦ *Θησέως* καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν θήραν τοῦ *Καλυδωνίου κάπρου*. Ἐπίσης ὁ *Πολύφημος* ἀναφέρεται ὡς εἰς ἓκ τῶν Ἄργοναυτῶν.— **Θησέα τ' Αἰγείδην**: Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων, ὡς γνωστόν, ἤρωσ ἦτο ὁ *Θησεύς*, ὁ υἱὸς τοῦ *Αἰγέως*, εἶχον παραδόσιν ὅτι ὁ *Θησεύς* ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μάχην τῶν *Λαπιθῶν* κατὰ τῶν *Κενταύρων*.— **φηρσὶν ὄρεσκόωσι**: Πιθανώτατα ὑπονοοῦνται οἱ *Κένταυροι*, αἱ περίεργοι αὐταὶ διφυεῖς μορφαὶ τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας κατὰ τὸ ἥμισυ ἄνδρες καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἵπποι. Οὗτοι διέμενον εἰς τὰ Θεσσαλικά ὄρη (*ὄρεσκόωσι*). Ὁ μῦθος ἀνέφερεν ὅτι οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν *Κενταύρων* προσκληθέντες εἰς τοὺς γάμους τοῦ *Πειρίθου* μετὰ τῆς Ἰπποδαμείας ἠθέλησαν νὰ ἀρπάσουν τὴν νύμφην καὶ ἄλλας γυναῖκας. Συνήφθη τότε μάχη μετὰ τῶν *Λαπιθῶν* καὶ *Κενταύρων*. Τὸ θέμα τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ποίησιν καὶ ἐπίσης εἰς τὴν ἑλληνικὴν τέχνην. Πλείστοι ἀρχαῖοι ναοὶ ἐκοσμοῦντο μετὰ γλυπτὰς παραστάσεις τῆς *κενταυρομαχίας* (*ἀέτωμα* ναοῦ *Διὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ*, μετόπισι *Παρθενῶνος*, *ζωφόρος* *Θησείου* κ.ἄ.).— **ῶ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν**: Μεταξὺ τῶν σκηπτούχων βασιλέων ὁ Ἀγαμέμνων εἶχε τὸ κῦδος νὰ εἶναι ὁ ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ *Ζεὺς* τοῦ ἔδωκε τὸ ἔνδοξον τοῦτο ἀξίωμα, οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ὀφείλουσαν νὰ σέβωνται τὰς θελήσεις του.

—Κρίνατε ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ *Νέστορος*, ἐὰν ὀρθῶς τὸν χαρακτηρίζει ὁ Ὅμηρος ἡ δ υ ε π ἦ.

285 - 305

α') 285 - 291 :—στ. 285 ὡς A 129.—**ναὶ δὴ γε** = **ναὶ βεβαίως**.—**κατὰ μοῖραν** = ὀρθῶς.—**περὶ ἔμμεναι**· A 258.—**κρατέειν** = νὰ ἔχη ἰσχύν.—**ἀνάσσειν** = νὰ ἐξασκῆ βασιλικὴν ἐξουσίαν.—**σημαίνειν** = νὰ δίδῃ διαταγὰς.—**ἄτινα οὐ πείσσεισθαι** = ὅτι κανεὶς δὲν θὰ τὸν ὑπακούῃ εἰς αὐτά, ἦτοι εἰς τὰς ἐγωϊστικὰς αὐτὰς ἀπαιτήσεις.—**ὄτω· οἴομαι**.—**αἰχμητής**· A 152.—**τίθημι** = καθιστῶ, κάμνω.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**προθέουσι** = ἐπιτρέπουσι. Πιθανῶς ἀντὶ *προτιθέασιν*.—**ἄνειδος** = ὕβρις.

292 - 303:—ὕποβλήδην = διακόπτων αὐτὸν (ὑποβάλλω).—οὔτι-
 δανός· A 231.—πᾶν ἔργον = εἰς πᾶν ἔργον, εἰς ὅλα.—ὕπεικω = ὑπο-
 χωρῶ.—ἄλλοισιν δὴ = εἰς ἄλλους οἰουσδήποτε.—ἐπιτέλλομαι =
 προστάζω.—μὴ γὰρ = πάντως ὄχι.—δῖω A 170.—ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο
 σῆσι = βάλε εἰς τὸν νοῦν σου. Συνήθης ἔκφρασις παρ' Ὀμήρῳ.—ἐγώ
 γε οὐ μαχήσομαι χερσὶ = ἐγώ, ὡς Ἀχιλλεύς, δὲν θὰ καταδεχθῶ νὰ
 ἔλθω εἰς χεῖρας.—μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες=μοῦ ἐπήρατε ὅ,τι μοῦ ἐδώ-
 σατε.—τῶν δὲ ἄλλων = ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως, δηλ. λαφύρων.—ἀνε-
 λῶν οὐκ ἂν φέροις = δὲν θὰ σηκώσης τίποτε, διὰ νὰ τὸ ἀποκομίσης.
 —εἰ δ' ἄγε· συμπληρ. : εἰ δὲ βούλει, ἄγε.—πειρῶμαι = κάμνω ἀπό-
 πειραν, δοκιμάζω.—αἶψα = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμὴν.—κελαινὸν =
 μαῦρον.—ἐρωέω = ἐκρέω μὲ ὀρμὴν.

304 - 305 :— τῷ γε = αὐτοὶ οἱ δύο.—ἀντίβιος· A 278.—ἐστή-
 την· δυῖκ. ἀόρ. τοῦ ἀνίσταμαι.—λύσαν = διέλυσαν.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορίστου εἶπον ἐκ θέμ. Φεῖπ : ἔΦειπες -
 ἔειπες.

—'Ο ἀόρ. τοῦ γινώσκω εἰς τὴν ὑποτακτ. κατ' ἐπέκτασιν : γνῶω,
 γνῶωσι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ὅττι, ἀέκοντος,
 ἐμεῖο.

γ') ἐπεὶ μ' ἀφέλεσθέ γε δόντες : 'Ο Ἀχιλλεύς γενικεῖει τῶρα
 τὴν ὀργὴν τοῦ ἐναντίον ὅλων τῶν παρισταμένων, διότι δὲν τὸν ὑπεστήρι-
 ζαν ἐναντίον τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγιναν σχεδὸν συν-
 ἔνοχοι τῆς ἀδικίας τοῦ Ἀτρείδου. Διὰ τοῦτο καὶ κατατώρω ἢ ἀπειλὴ
 ἀποβλέπει εἰς ὅλους τοὺς παρόντας (ἵνα γνῶωσι καὶ οἶδε).—τῶν
 δ' ἄλλων : Τὰ λάφυρα, τὰ ὅποια ἐπῆρεν ὁ ἴδιος ὁ Ἀχιλλεύς ἀπὸ δια-
 φόρους πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυρίευσεν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅσα εἰς αὐτὸν
 ἔδωσαν ὡς γέρα οἱ Ἀχαιοί.

—Ἀναγνωρίσατε τὰς βασικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυνα-
 μίας τῶν δύο ἀρχηγῶν.

α') 121 - 129 : αὐτε· αὖ = πάλιν, ἐξ ἄλλου. — λευκώλενος = ἔχουσα λευκὰς ὠλένας, γενικῶς λευκὰς χεῖρας. Ἐπίθ. ὠραίων γυναικῶν. — ἄγγελος· κατγρ. — εἶδομαι = παρουσιάζομαι ὑπὸ ἄλλην μορφήν, φαίνομαι ὡς... — ἡ γαλόωσ = ἀνδραδέλφη. — ἡ δάμαρ - τος = οἰκοδέσποινα, σύζυγος (ῥίζ. δεμ. - δόμος + ἀρτ. — ἀρτύω) : Κυρίως = ἡ κοσμοῦσα τὸν οἶκον. — τήν· ἀναφορ. — κρείων· Α 102. — Λαοδίην· παρθέσις εἰς τὸ γαλόω, ἀλλὰ καθ' ἑξίν πρὸς τὸ ἀναφ. τήν ἐτέθη εἰς αἰτιατικὴν. — τὸ εἶδος = τὸ πρόσωπον, ἡ μορφή. Αἰτ. τοῦ κατὰ τι. — ἡ δίπλαξ = διπλῆ, χλαῖνα μὲ δύο ἐπιφανείας (δις + πλάξ = ἐπιφάνεια) — ἐνέπασσεν· ῥ. ἐμπάσσω = σκορπίζω, κεντῶ ἐδῶ κι' ἐκεῖ (πάσσω). ἀεθλος = ἀγών. — ἵπποδάμος = ὁ δαμάζων ἵππους, γενναῖος πολεμιστής. — χαλκοχίτων = ὁ ἔχων χάλκινον θώρακα. — ἔθεν· Α 14. — ὑπὸ παλαμῶν = κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν χειρῶν. — ἀγχοῦ· ἄγχι = πλησίον. — ὠκέα· ὠκεῖα, Α 58.

130 - 138 : — δεῦρο = ἐδῶ. — ἴθι· εἴμι. — θέσκελος = θεόπνευστος, θαυμάσιος (θεός — κέλομαι = ὠθῶ). — οἱ = αὐτοὶ πού... — φέρω = ἐπάγω, κινῶ. — ὀλοός = ὀλέθριος (ὄλε-βλλυμι). — λιλαίομαι = ἐπιθυμῶ σφοδρά. — οἱ δὴ = αὐτοὶ λοιπόν. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ οἱ πρῖν. — ἔαται· ἤμαι = κάθημαι. — παρά· ὡς ἐπίρρ. = πλησίον. — πέπηγεν = ἔχουν ἐμπηχθῆ. — ἡ ἐγχείη = τὸ δόρυ (παρᾶλλ. τύπος τοῦ ἔγχος). — τῷ κε νικήσαντι· δοτκ. κτητ. Τὸ κέ ἀοριστολ. = εἰς ὅποιον τύχη νὰ νικήσῃ. — κεκλήση· καλοῦμαι = ὀνομάζομαι, εἶμαι. — ἄκοιτις = ἡ σύζυγος (ἀθρ. α + κοίτη. Πρβλ. καὶ ἄλοχος).

139 - 145 : ὁ ἱμερος = πόθος (ἱμείρομαι). — τοκεὺς = γονεὺς (τέκ - τίκτω). — ἀργεννός = λευκός, λαμπρὸς (πρβλ. ἐναργής). — ἡ δόθνη = λινὸν ὕφασμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ὁ γυναικεῖος χιτῶν καὶ ἡ

καλύπτρα τῆς κεφαλῆς.—τέρην - ρεῖνα - ρεν = λεπτός, τρυφερός· τέρεν δάκρυ = δάκρυ ἀπὸ τρυφερὰν ψυχὴν, δάκρυ πόνου.—βοῶπις = ἡ μεγαλόφθαλμος (βοῦς + βίζ. ὠπ-). Ἐπίθετον γυναικῶν καὶ μάλιστα τῆς θεᾶς Ἥρας.—αἰψα = εὐθύς, γρήγορα.—ἄθι· οὖ = ἐκεῖ ὅπου.

146 - 160 : ἀμφὶ Πρίαμον = μαζὶ μὲ τὸν Πρίαμον καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, δηλ. τὸν Πάνθοον, τὸν Θυμοίτην κλπ. — ὄζος = κλωνάρι, βλαστός. — πεπνυμένος = φρόνιμος (πέπνυμαι = ἔχω πνεῦμα, νοῦν). — ἦατο· ἦντο· ἦμαι Γ 134.— δημογέροντες = μέλη τῆς βουλῆς τῶν γερόντων.— γῆραϊ· δτι. τῆς αἰτίας. — πολέμοιο δὴ πεπαυμένοι = μὴ λαμβάνοντες πλέον μέρος εἰς τὰς μάχας.— ἀγορητής· Α 248.— ἐσθλός = καλός, σπουδαῖος.— ἡ ὕλη=τὸ δάσος.— δενδρέω ἐφεζόμενοι· ἐζόμενοι ἐπὶ δένδρω.— ἡ ὄψ - ὄπος = ἡ φωνή.— λειριόεις = λεπτός, γλυκύς· (λείριον = τὸ κρίνον· κυρίως λειριόεις = λεπτός καὶ τερπνός ὡς κρίνον).— εἰῖσι· ἦμι = ἀφίνω, βγάζω.— τοῖσι = αὐτοί· οἱ ἐπίσημοι, οἱ σοβαροί.— ἡγήτωρ = ἡγεμών, προύχων.— ἦκα = χαμηλοφώνως.— οὐ νέμεσις· οὐ νεμεσητόν ἐστι = δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον Ἵποκμ. τοῦ ἐστί : πάσχειν.— ἀμφὶ τοιῆδε γυναικί = διὰ μίαν τοιαύτην γυναῖκα.— αἰνῶς = καταπληκτικά.— εἰς ὧπα = εἰς τὸ πρόσωπον κατὰ συνεκδοχὴν = εἰς τὴν ἐμφάνισιν.— καὶ ὧς = παρὰ τὴν θαυμαστὴν καλλονὴν τῆς.— νέομαι = ἐπιστρέφω εἰς τὸν τόπον μου.— τὸ τέκος (τίκτω, τοκεύς) = τὸ τέκνον.— ὀπίσω = κατόπιν, ὕστερα.— πῆμα λείπομαι = ἀφίνω συμφοράς.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : πολλές, ἔαται, ἦατο.

γ') Ἴρις : Ἡ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Ἥλέκτρας. Ὅταν μεταφέρῃ μηνύματα τῶν θεῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐμφανίζεται συνήθως ὑπὸ ἄλλην μορφήν. Ἐξαιρέται πάντοτε ἡ ταχύτης αὐτῆς : πόδας ὠκέα Ἴρις, ἀελλόπους, ποδήγεμος, χρυσόπτερος. — Λαοδίχη : Καὶ ἄλλοῦ ἀναφέρεται ὡς ἡ ὠραιότερα ἀπὸ τὰς θυγατέρας τοῦ Πριάμου. — μέγαρον : Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου, ὅπου συνήθως γίνονται αἱ συγκεντρώσεις τῶν ἀνδρῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ βασίλισσα μὲ τὰς ἀμφιπόλους τῆς δύναται νὰ παραμένῃ εἰς αὐτὸ ἐργαζομένη, ὅπως ἡ Ἀρήτη εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἀλκι-

νόου (ζ 'Οδυσσείας). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἐδῶ νὰ ἐννοῆται συνεκδο-
 χικῶς ὅλη ἡ οἰκία τοῦ Πάριδος, ὁπότε πιθανώτατα ἡ 'Ελένη εἰργάζετο
 εἰς τὸν θάλαμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ ἐξῆλθεν (ὄρμᾶτο ἐκ θαλάμοιο). Τὸν
 τύπον τοῦ 'Ομηρικοῦ ἀνακτόρου ἰδὲ εἰς 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952,
 σελ. 74 καὶ αὐτόθι εἰκ. ἀρ. 3.—**δίπλαξ χλαῖνα** : Ἡ χλαῖνα εἶναι τὸ ἐξω-
 τερικὸν ἔνδυμα τῶν ἀνδρῶν, τὸ ὁποῖον ἐπιρρίπτεται ἐπὶ τοῦ χιτῶνος,
 στερεώνεται μὲ *πόρσην* καὶ τυλίγεται κατὰ βούλησιν εἰς τὸ σῶμα.—**πο-
 λέας δ' ἐνέπασσεν ἀέθλους** : Ἡ ἱκανὴ ὑφάντρια ἠδύνατο νὰ ποιήσῃ τὸ
 ὕφασμα μὲ διάφορα σχέδια, παρμένα ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ τὴν καθημερινὴν
 ζωὴν. Ἡ 'Ελένη ἐπροτίμησε νὰ κεντήσῃ εἰς τὸ ἐργόχειρόν της εἰκόνας
 ἀπὸ τὸν Τρωικὸν πόλεμον, ὁ ὁποῖος ἀμέσως τὴν ἐνδιέφερε (ἔθεν εἶνε-
 κα).—**χαλκοχίτων** : Βλ. 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 87.—**ἔγ-
 χεα μακρὰ πέπηγεν** : Κατὰ τὴν διακοπὴν τῆς μάχης ὁ πολεμιστὴς ἐνε-
 πήγγυεν εἰς τὴν γῆν τὸ δόρυ, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐπίτηδες εἰς τὸ κάτω ἄκρον
 αἰχμηρὰν προεξοχὴν, τὸν *σαυρωτῆρα*. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο προχειρότερον
 νὰ τὸ χρησιμοποιοῦσιν ὁ πολεμιστὴς εἰς περιπτώσιν αἰφνιδιασμοῦ. Ἐν τῷ
 μεταξὺ ὁ στρατιώτης ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἀναπαυτικὴν στάσιν κεκλιμένος
 ἐπὶ τῆς ἀσπίδος.—**αὐτίκα... ὄρμᾶτο** : Ἡ συγκίνησις τῆς 'Ελένης εἰς τὸ
 ἄκουσμα ὅτι θὰ μονομαχήσουν οἱ δύο τῆς σύζυγοι ἐκδηλώνεται εἰς τὴν
 ταχύτητα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνδύεται καὶ ἐξέρχεται ἐκ τοῦ θαλάμου.—**οὐκ
 οἶη** : Ποτὲ βασίλισσαι ἢ ἄλλαι εὐγενεῖς γυναῖκες δὲν ἐξέρχονται μόναι,
 ἀλλ' ἀκολουθοῦμεν ἀπὸ ἀμφιπόλους, μίαν ἢ περισσοτέρας. Περὶ ἀμφι-
 πόλων καὶ δμῶν βλ. 'Οδύσσειαν, ἔκδ. ΟΕΣΒ, 1952, σελ. 77. Αἱ δύο
 ἀμφίπολοι, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουν τὴν 'Ελένην, εἶχον ἀκολουθήσει τὴν
 κυρίαν τῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔμενον πάντοτε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν της.
Σκαιαὶ πύλαι : Ἦτο ἡ κυρία εἴσοδος τοῦ τείχους τοῦ Ἰλίου ἀριστερὰ
 (σκαιὸς = ἀριστερός) τῆς πόλεως, ὁπότεν ἐφαίνετο ἡ θάλασσα καὶ τὸ
 στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν.—**τεττίγεσσι ἐοικότες** : Ἡ φωνὴ τῶν τετ-
 τίγων πολλάκις ἐξυμνεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ποιητάς. Ἄλλὰ εἶναι δύσ-
 κολον νὰ ἐννοήσωμεν τί ἀκριβῶς τοὺς ἔθελγεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἐντό-
 μου τούτου, ἡ ὁποία εἰς ἡμᾶς φαίνεται μονότονος καὶ ἐκνευριστικὴ. Τὸ
 ἐπίθετον **λειριόεσσα** λαμβάνεται ἐδῶ ἐπὶ ἀκουστικῆς ἐντυπώσεως, ἐνῶ
 ἡ πρώτη αὐτοῦ σημασία ἐκφράζει αἰσθημα ὀράσεως.—**ἐπὶ πύργον ἰού-
 σαν** : Ἐνωθεν τῶν Σκαιῶν πυλῶν ὑπῆρχε πύργος, διότι ἐκεῖ τὸ μέρος
 τῆς πόλεως ἦτο εὐπρόσβλητον. Ἐν γένει τὰ τεῖχη τῶν ἀρχαίων πόλεων
 ἐνισχύονται κατὰ δικστήματα μὲ πύργους.

— Νὰ ἐκτιμηθῆ ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον παρουσιάζει καὶ ἐγκωμιάζει ὁ ποιητὴς τὴν καλλονὴν τῆς Ἑλένης.

161 - 190

α') 161 - 170 : — ἔφραν· ἔφασαν, ἔφησαν.— φωνῆ = μεγαλοφώνως, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὴν ἤκα (στ. 155) συνομιλίαν τῶν ἄλλων γερόντων.— πάροιθε = ἐμπρός. Συναπτ. πρὸς τὸ ἐμεῖο.— ἴζευ· ἴζομαι.— ὁ πόσις -ιος = ὁ σύζυγος, ὁ ἄνδρας (ῥίζ. ποτ - πότινα, λατ. ποτ - possum).— οἱ πηοὶ = οἱ συγγενεῖς.— οὔτι = καθόλου.— μοι· δοτ. κρίσ. = κατὰ τὴν γνώμην μου.— ἐφορμῶ· μτβτ. = κινῶ ἐναντίον τινός.— ὡς μοι καὶ ἐξονομήνης· τὸ καὶ συνδ. : ὄφρα ἴδῃ... καὶ ἐξονομήνης. Ἐν τῷ μεταξὺ παρενεβλήθη ἢ παρένθ. : οὔτι... Ἀχαιῶν.— ἐξονομαίνω = ὀνομάζω, λέγω τὸ ὄνομα.— πελώριος = τεράστιος, πανύψηλος (πέλωρ = τέρας).— ὅς τίς ἐστί· πλαγ. ἐρώτ.— ὄδε· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἀπὸ τὸν πύργον τὸν ἄνδρα.— ἠὺς· ἠεύς = καλός, ὑπέροχος.— ἦ τοι = ἀλήθεια, τῷ ὄντι.— κεφαλῆ = κατὰ τὸ ἀνάστημα. Δοτ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ μείζονες. Ἀπὸ τὴν κεφαλὴν συνήθως φαίνεται ἡ διαφορὰ τοῦ ὕψους.— ἔασι· εἰσί.— γεραρός = ἐπιβλητικός, μεγαλοπρεπής.— γὰρ = πράγματι.

171 - 180 : — δῖος = θεϊκός, ὑπέροχος.— αἰδοῖος ἐσσί = προκαλεῖς σεβασμόν.— ἐκυρός-ῆ = πενθερός (socer).— δεινός = ὁ ἐμπνέων φόβον, εὐλάβειαν. Τὸ δεινός ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ αἰδοῖος. Ὁ σεβασμὸς τῆς Ἑλένης πρὸς τὸν πενθερόν της ἐγγίζει τὰ ὅρια τοῦ φόβου.— ὡς ὄφελεν = εἶθε, ἄμποτε.— ἀδεῖν μοι = νὰ μοῦ ἤρесе, νὰ προτιμοῦσα· ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω.— θάλαμον· συνεκδχ. = τὸ σπῆτι μου.— γνωτοὶ = οἱ συγγενεῖς (ῥίζ. γενε - γίγνομαι).— τηλύγετος = νεαρός, ἀγαπητός.— ἡ ὀμηλικίη = αἱ συνομηλικοί.— ἐρατεινός = ἀγαπητός.— τά γε = αὐτὰ βέβαια, δηλ. νὰ προτιμήσω τὸν θάνατον.— τὸ = διὰ τοῦτο.— τέτῃα κλαίουσα = ἔχω λυώσει στὸ κλάμα· ῥ. τήκομαι.— ἀνείρομαι = ἐρωτῶ.— μεταλλάω = ἐνδιαφέρομαι νὰ μάθω.— εὐρὺ κρειών· Α 102.— ὁ δαῆρ - δαέρος = ὁ ἀνδράδελφος.— αὐτε = ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα.— ἔσκε· ἦν.— κυνώπις = ἡ ἔχουσα βλέμμα κυνός, ἀδιάντροπη. Κατὰ γεν. κυνώπιδος, ὡς ἂν ἔλεγεν : δαῆρ ἔσκεν ἐμοῦ κυνώπιδος.

181 - 190 : ἠγάσσατο τόν· ἀγαμαί τινα = ἐκφράζω τὸν θαυμασμόν μου διὰ κάποιον.—μοιρηγενής = ὁ γεννηθεὶς με μοῖραν, καλότυχος (μοῖρα + γίγνομαι).—ὄλβιοδαίμων = εὐλογημένος ἀπὸ τὸν θεὸν (ὄλβιος + δαίμων = ἡ τύχη).—ἡ βᾶ νυ = ἀλήθεια λοιπόν.—δεδημάτο = εἶχον ὑποταχθῆ· ῥ. δάμνημι - δαμάω. Ὁ ὑπερσυντέλ. δηλώνει ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ πρὸ πολλοῦ ὑποταταγμένοι εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ἠκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.—κοῦροι Ἀχαιῶν· ὡς καὶ νῆες Ἀχαιῶν = ἡ Ἀχαιϊκὴ νεότης.—αἰολόπωλος = ὁ ἔχων ταχεῖς πῶλους, πολεμιστὴς με γοργὸν ἔλογον (αἰόλλω = κινῶ ταχέως, αἰολός + πῶλος). — λαοὶ = ὑπήκοοι. — ἐστρατόωντο· στρατόμαι = στρατοπεδεύω.—ἐπίκουρος = βοηθός, σύμμαχος.—ἐλέχθη· λέγομαι = συγκαταλέγομαι.—ἡμαρ - ατος = ἡμέρα.—ἀντιάνειραι = ἴσαι πρὸς ἀνδρας, γυναικίς με ἀνδρικήν ψυχὴν καὶ δύναμιν.—ἐλίκωπες· Α 98.

β') Ποίους ἄλλους τύπους τοῦ φημί μεταχειρίζεται ὁ Ὅμηρος ;

— Πῶς σχηματίζονται τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ εἰμί ;

— Ποῖον γραμματικὸν φαινόμενον ἀναγνωρίζετε εἰς τὸν τύπον ἐστρατόωντο ;

γ') Θεοὶ νύ μοι αἰτιοὶ εἰσιν : Συχνὰ εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Ὁμήρου εὐρίσκομεν τὴν ἠθικὴν ταύτην ἀντίληψιν, ὅτι δηλ. κύριος ὑπεύθυνος μιᾶς κακῆς πράξεως δὲν εἶναι ἐκεῖνος ποῦ τὴν κάμνει, ἀλλ' ὁ θεός, ὅστις τὸν ὤθησεν εἰς αὐτήν.—εὐρὺ κρείων : ὁ Ἀγαμέμνων χαρακτηρίζεται εὐρὺ κρείων ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐδαφικὴν ἔκτασιν τοῦ κράτους του (Α 102), ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιβολήν, τὴν ὁποίαν ἤσκει εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα.—ἀμφοτέρων, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής : Ὁ ιδεώδης τύπος βασιλέως τῆς ἡρωϊκῆς ἐποχῆς ἦτο νὰ ἔχη εὐγενικὴν ψυχὴν (ἀγαθός) καὶ νὰ διακρίνεται εἰς πολεμικὴν ἀνδρείαν (αἰχμητής). Τὸν στίχον τοῦτον ἐθαύμαζε κατ' ἐξοχὴν ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Φιλίππου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνεγίγνωσκε πολὺ τὴν Ἰλιάδα καὶ εἶχε τὴν φιλοδοξίαν νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς ἥρωας.—Φρυγία : Μικρὰ Φρυγία εἶναι ἡ χώρα ἡ ἐκτεινομένη εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας (Βιθυνία), εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει καὶ ἡ Τροία. Ἐδῶ ἐννοεῖται ἡ Μεγάλῃ Φρυγία, ἡ πρὸς Α ἐνδοχώρα διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Σαγγαρίου.—Μύγδων καὶ Ὀτρεῦς : Εἶναι οἱ ἀδελφοὶ τῆς συζύγου τοῦ Πριάμου Ἐκάβης.—Ἀμαζόνες : Κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν ἦσαν αὗται

ἔθνος πολεμικῶν γυναικῶν, αἵτινες εἶχον ἴδιον κράτος παρά τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν πρὸς τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον. Ἡ παράδοσις ἀνέφερε πολέμους τῶν Ἀμαζόνων πρὸς τοὺς πλησίον λαοὺς καὶ ἐπίσης ἐκστρατεῖαν αὐτῶν ἐναντίον τῶν Ἀθηῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠττήθησαν ὑπὸ τοῦ Θησεῦς. Ἡ ἀρχαία τέχνη ἀπεικόνισε τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς γυναῖκας εἰς περίοπτα ἀγάλματα (Ἀμαζὼν τοῦ Φειδίου, Ἀμαζὼν τοῦ Πολυκλείτου κ.ἄ.), εἰς ἀγγειογραφίας (ὁ Ἀχιλλεὺς φονεύων τὴν βασίλισσαν τῶν Ἀμαζόνων Πενθεσίλειαν), ἢ παρέστησεν Ἀμαζονομαχίας εἰς τὰ γλυπτὰ τῶν ναῶν (ζωφόρος ναοῦ Φιγαλείας, ἀέτωμα ναοῦ Ἀσκληπιοῦ Ἐπιδαύρου κ.ἄ.).

191 - 244

α') 191 - 198 :—δεύτερον· ἐπίρρ. συναπτ. πρὸς τὸ ἐρέεωε.—εἶπ' ἄγε μοι = ἔλα πές μου.—τόνδε... ὄδε· ὁ Πρίαμος δεικνύει ἐπανειλημμένως τὸν Ὀδυσσεά, διὰ νὰ καθορίσῃ εἰς τὴν Ἑλένην διὰ ποῖον ἐρωτᾷ.—μείων κεφαλῇ· πρβλ. Γ 168 : μείζονες κεφαλῇ.—ιδε = καί.—ιδέσθαι· συναπτ. πρὸς τὸ εὐρύτερος ὤμοισιν = κάμνει ἐντύπωσιν μέ...—τὰ τεύχεα=τὰ ὄπλα (τεύχω = ἐτοιμάζω). —οἱ· δοτ. κτητ.—πουλυβότειρα χθῶν = γῆ τρέφουσα πολλούς, εὐφορος (πολὺς + βοτὸν - βόσκω).—αὐτὸς δέ· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὰ τεύχεα.—ὁ κτίλος = τὸ κριάρι.—ἐπιπωλέομαι· περιέρχομαι, πηγαίνω ἐδῶ κι' ἐκεῖ· θαμιστ. τοῦ πέλεσθαι.—αἱ στίχες = αἱ σειραί, αἱ τάξεις.—ἔϊσκω = παρομοιάζω. Ἡ ἐπανάληψις τῆς παρομοιώσεως κτίλος ὡς, ἀρνεῖω ἔϊσκω γίνεται πρὸς μεγαλυτέραν ἔμφασιν.—πηγεσίμαλλος = ἔχων πυκνὸν τρίχωμα (πῆγνυμι + μαλλός).—δῖς = πρόβατον.—τὸ πῶυ - πῶεος = τὸ κοπάδι.—ἀργεννός· Γ 141.

199 - 202 :—ἐκγεγαυῖα· ἐκγεγονυῖα = γεννηθεῖσα ἀπό...—πολύμητις = πολυμήχανος, ἔξυπνος (πολὺς + μήτις = σκέψις)· πρβλ. μητιέτα Ζεὺς.—ἐν δήμῳ Ἰθάκης = εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης.—κραναδός = βραχῶδης (κέρας, κράνος, κρανίον). —κραναῆς περ εὐούσης· ἢ ἀντίθ. : ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς προέρχεται ἀπὸ χώραν βραχῶδη καὶ πτωχὴν, εἶναι εὐφυστάτος καὶ σοφὸς ἀνθρώπος.—τὰ μῆδεα = αἱ σκέψεις.—πυκνός = σοφός, φρόνιμος.

203 - 215 :—πεπνυμένος· Γ 148.—ἀντίον ἠῦδα = ἀπῆντησε· ῥ. αὐδάω = ὀμιλῶ.—ἦ μάλα = ναὶ ἀληθέστατα.—νημερτής = ἀλάθητος,

ἀκριβῆς (στερ. νῆ + ἀμαρτάνω), κατηγορημ. εἰς τὸ ἔπος.—σεῦ ἕνεκ' ἀγγελίης· ἕνεκα ἀγγελίης σεῦ = διὰ τὴν φέρη μήνυμα διὰ σέ. Τὸ σεῦ γεν. ἀντικ. εἰς τὸ ἀγγελίης.—**ξενίζω** = φιλοξενῶ.—**φιλέω** = κάμνω φιλικὰς περιποιήσεις πρὸς ἕνα ξένον, φιλεύω.—**φυῆ** = ἐξωτερικὴ ἐμφάνις. Ταύτην περιγράφει εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 210 - 211.—**ἐδάην** = ἔμαθα, ἐγνώρισα, ἄβρ. ἀχρ. ἐνεστ. (ῥίζ. δα—, δαήμων, ἀδαής).—**μῆδεα πυκνά**· Γ 202. Ἡ σύνεσις τοῦ Ὀδυσσεὺς περιγράφεται εἰς τοὺς κατωτέρω στίχ. 212 - 224.—**Τρώεσιν ἐν ἀγρομένοισιν** = ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Τρώων. (μέσ. ἀβρ. β' μτχ. ῥ. ἀγείρομαι, ἀγρόμενοι).—**ἐμίχθησαν** = ἤλθον εἰς ἐπαφήν, παρουσιάσθησαν.—**στάντων** = ὁσάκις ἐστέκοντο ὄρθιοι. Ἡ μτχ. γεν. ἀπόλυτος εἶναι καὶ γεν. διαιρετ., διότι οἱ δύο ἄνδρες παρουσιάζονται μαζί : ἐξ αὐτῶν ὁσάκις.—**ὑπείρεχεν** = ὑπερεῖχεν.—**ῶμους**· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—**ἄμφω ἐξομένω**· ὄνομαστ. ἀπόλυτος ἀντὶ ἀμφοῖν ἐξομένοι. —**γεραρός**· Γ 170.—**ὑφαινον μύθους καὶ μῆδεα** = ὠμίλουν καὶ ἐξέφραζον τὰς σκέψεις των. Εἰς τὸ ὑφαινον περιέχεται ἡ ἐννοια τῆς πλοκῆς τῶν σκέψεων.—**πᾶσι** = παρουσία ὄλων.—**ἦ τοι** = πράγματι, ἀλήθεια.—**ἐπιτροχάδην** = γρήγορα, σύντομα.—**παῦρος** = ὀλίγος (λατ. paulus).—**λιγέως** = μὲ σαφήνεια, καθαρά (πρβλ. καὶ Α 248 « λιγὸς Πυλίων ἀγορητῆς », ὅπου ἰδὲ καὶ σημ.).—**πολύμυθος** = φλύαρος, πολυλογᾶς.—**ἀφάμαρτοεπῆς** = ὁ ὀμιλῶν ἀνοήτως.—**γένει** = κατὰ τὴν ἡλικίαν.—**ὑστερος** = νεώτερος.

216 - 224 :—**ἀναῖσσω** = σηκώνομαι. Τὸ ῥ. πάντοτε ἐπὶ ὀρητικῆς κινήσεως. Ν' ἀποδοθῆ κατὰ τὴν μεταφρασιν ἢ χρῆσις τῆς εὐκτικῆς.—**στάσκε** = ἴστατο ἐπ' ἀρκετόν, θαμιστ. ἀβρ. τοῦ ἴσταμαι.—**ὑπαί**· ὑπὸ = κάτω.—**ἴδεσκε**· θαμιστ. ἀβρ. τοῦ ὄρῶ.—**προπρηγῆς** = πρὸς τὰ ἐμπρός.—**νωμάω** = κινῶ (νέμω).—**ἀστεμφῆς** = ἀκίνητος (στερ. α + στέμφω = σείω).—**ἔχεσκε** = ἐκράτει συνεχῶς.—**αἰδρις** = ἀμαθής, ἀπειρος, ἀδέξιος (στερ. α + ἴδρις, οἶδα).—**ὁ φῶς - τὸς** = ὁ ἀνὴρ.—**ζάκοτος** = ὀργίλος, ἀπότομος.—**αὐτῶς** = ἀκριβῶς ἔτσι, οὔτε περισσότερο οὔτε ὀλιγώτερον.—**ἄψ-ὀπός**· Γ 152.—**μεγάλη** = ἡχηρά.—**εἶη**· ἴημι = βγάζω.—**χειμέριος** = χειμερινός.—**ἐρίζω** = παραβγαίνω.—**οὐ τότε... ἰδόντες**· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : οὐ γὰρ τότε ὡδ' ἀγασσάμεθ' ἰδόντες εἶδος Ὀδυσσεὺς.—**ἀγαμαι** = θαυμάζω. Τὸ νόημα : ἀφοῦ τὸν ἠκούσαμεν τὴν ὀμιλῆν, μᾶς συνήρπασε τόσον ὁ λόγος του, ὥστε δὲν μᾶς ἔκαμε πλέον ἐντύπωσιν ἢ γεραρὰ ἐμφάνισις του.

225 - 244 : — ἡὺς· Γ 167.—**ἔξοχος**=ἐξέχων, διακρινόμενος.—**τανύπεπλος** = ἔχουσα μακρὸν πέπλον (*τανυ-*, *τανύω*+πέπλος). Κυρ. : ἡ ἔχουσα τεταμένον τὸν πέπλον, ἦτοι τὸ φόρεμα. Ἐπιθ. ἐκφράζον τὴν γυναικίαν χάριν καὶ κομψότητα.—**ἔρκμος** A 284.—**ἐτέρωθεν**· εἰς ἄλλο μέρος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀχαιῶν.—**οἱ ἀγοῖ** = οἱ ἡγεμόνες (ἄγω).—**ἡγερέθουμαι** = συναθροίζουμαι (ἄγερ — ἀγείρω).—**γνοιήν κεν** = θὰ ἡδυνάμην νὰ τοὺς ἀναγνωρίσω.—**καὶ τ' οὖνομα** = καὶ ὄν τὸ ὄνομα.—**μυθοῦμαι** = λέγω.—**δοῖώ** = δύο.—**κοσμῆτωρ**· A 16.—**πύξ** = εἰς τὴν πυγμῆν· ἐπίρρ. (λατ. *pygna*).—**αὐτοκασίγνητος** = ὁ αὐτάδελφος.—**τώ**· δυϊκ. ἀναφ. ἀντων.—**μοι**· συναπτ. πρὸς μία, δηλ. ἐγέννησεν αὐτοὺς ἡ ἰδία μητέρα ποὺ ἐγέννησε καὶ ἐμέ.—**γείνατο**· γείνομαι = γεννώμαι, *γεινάμην* = ἐγέννησα.—**ἐσπέσθην**· ἐσπόμην· ἔπομαι.—**ἐρατεινός**· Γ 175.—**δεύρω**· δεῦρο.—**ἔποντο**· πληθ. μετὰ τὸν δυϊκ. ἐσπέσθην.—**νέεσσ' ἐνι**· ἐν ναυσί.—**αὔτε**· ἀντιστοιχ. πρὸς τὸ μέν.—**καταδύομαι μάχην** = κατέρχομαι εἰς τὴν μάχην.—**τὰ ὄνειδα** = αἱ κατηγορίαι, αἱ ὕβρεις.—**ἄ μοι ἔστιν**· τὸ μοι δοκ. ἀντιχαρ. = τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς βᾶρος μου, τὰ ὁποῖα ἔχω ἐπάνω μου.—**νάτεχε**· κατείχεν = ἐκάλυπτε.—**φυσίζοος** = φύουσα σπόρους, γεννήτρια (*φν-*, *φύω* + *ζειαί*).—**αἶα** = γαῖα.—**αὔθι** = ἐκεῖ.

β') Τύποι παρακ. τοῦ γίγνομαι : **γεγαῶς, γεγάσι.**

— Ἐπικὸς τύπος τῆς προθέσ. ὑπέρ : **ὑπεῖρ** καὶ ἐν συνθέσει : **ὑπείρεχε.**

— Ἄλλοι τύποι τῆς προθέσ. ὑπό : **ὑπαί, ὑπο.**

— Συνήθης χρῆσις τοῦ ἐπίρρ. **πολλάκι** (*πολλάκις*)

— Ἐπικὸς τύπος τοῦ διττός, δύο : **δοιοῖ** (πληθ.) καὶ **δοιώ** (δυϊκ.).

— Ἀνώμαλος ἀναδιπλασιασμός εἰς τὸ **δεΐδια** (*δέδια*).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἤλυθε, σεῦ, τώ.**

γ') **Διὸς ἐκγεγαυῖα** : Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἑλένη εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ τὸν Δία καὶ τὴν Λήδαν, σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω.— **Ἰθάκης κραναῆς περ εὐούσης** : Συχνὰ ὁ Ὅμηρος τονίζει ὅτι ὁ πολυμήχανος ἦρωας τοῦ Τρωικοῦ πολέμου Ὀδυσσεύς, ὁ καταπλήξας τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς μὲ τὴν εὐφυῖαν του καὶ τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν, προήρχετο ἀπὸ τόπον πτωχὸν καὶ ἀσήμαντον.— **σεῦ ἔνεκ' ἀγγελίης** : Ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Μενέλαος ἦλθον εἰς Τροίαν, διὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν Ἑλένην καὶ τοὺς

θησαυρούς τούς κλαπέντας ὑπὸ τοῦ Πάριδος. Ἄλλὰ μὲ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ Ἄντιμάχου, τὸν ὁποῖον ὁ Πάρις ἐδωροδόκησεν, ἀπέτυχεν ἡ ἀπόπειρα νὰ λυθῇ εἰρηνικῶς ἡ διαφορά καὶ διὰ τοῦτο ἐξεστράτευσαν οἱ Ἄχαιοι κατὰ τῆς Τροίας.—**ἐπιτροχάδην ἀγόρευεν** : Δὲν ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς τὴν ταχύτητα τοῦ λόγου, ἡ ὁποία εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν εἶναι ἐπαινετή, ἀλλὰ τὴν ἱκανότητα τοῦ Μενελάου νὰ διατυπώη γρήγορα τὰς σκέψεις του μὲ τρόπον περιληπτικὸν καὶ σαφῆ.—**ἄλλ' ὅτε δὴ ἀναίξιεν Ὀδυσσεύς** : Οἱ στ. 216 - 224 ἀποτελοῦν ἀριστουργηματικὴν περιγραφὴν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης. Ἐπὶ πλεόν ἡ παρομοίωσις τῶν λόγων τοῦ Ὀδυσσεύς πρὸς νιφάδας χειμερινὰς προκαλεῖ τὸν ἀναγνώστην νὰ φαντασθῇ τὴν πυκνότητα καὶ τὴν λεπτότητα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἥρωος τούτου.—**Αἶαντα** : Ἰδὲ Α 138.—**Ἰδομενεύς**... **θεὸς ὧς** : Καὶ ὁ βασιλεὺς τῶν Κρητῶν δὲν ὕστερεῖ εἰς μεγαλοπρέπειαν. Τὰ ταξίδια τοῦ Ἰδομενεύς εἰς τὴν Λακεδαιμόνα (ὁπότε Κρήτηθεν ἴκοιτο) ὑπενθυμίζουσι τὴν ἐπικοινωνίαν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, ἡ ὁποία καὶ ἐν τῇ παραδόσει ἀναφέρεται καὶ ἐν τῆς ἱστορίας ἀποδεικνύεται. Θεομοὶ καὶ ἔθιμα κοινὰ ὑπῆρχον μεταξὺ τῶν δύο λαῶν καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.—**Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης** : Εἶναι οἱ δύο δίδυμοι ἀδελφοὶ τῆς Ἑλένης ὀνομαζόμενοι καὶ **Διόσκουροι**, διότι ἐγεννήθησαν, ὅπως καὶ ἡ Ἑλένη, ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας. Ἐδῶ παρίστανται καὶ οἱ δύο ὧς θνητοὶ (τοὺς δ' ἤδη κάτεχεν φυσίζοος αἷα). Ἄλλὰ κατ' ἄλλον μῦθον μεταγενεστέρων χρόνων ὁ Πολυδεύκης εἶχε γεννηθῆ ἀθάνατος καὶ ἐμοίρασε τὴν ἀθανασίαν του μὲ τὸν ἀδελφόν του κατὰ παραχώρησιν τοῦ Διὸς ὥστε διαδοχικῶς ἔμμενεν ὁ καθεὶς μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Ἄδην καὶ μίαν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ζώην.

— Ποίᾳ βασιλικᾷ ἀρετᾷ ἀποδίδει ὁ Ὅμηρος εἰς τοὺς διαφόρους Ἀχαιοὺς ἡγεμόνας ;

— Ποῖον σωμαίσθημα κυριαρχεῖ εἰς τὴν ψυχὴν τῆς Ἑλένης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς συνομιλίας της μὲ τὸν Πρίαμον .

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ λογοτεχνικῆς ἀπόψεως ἡ σκηνή, ἣτις λαμβάνει χώραν ἐπὶ τοῦ πύργου τῶν Σκαιῶν Πυλῶν.

α') 1 - 8 :—**ἔνθα**· χρον.=τότε.—**αὖ** = πάλιν, δέ. Τὸ αὖ ὡς μετβτκ., ὅταν ἡ ὅλη διήγησις ὑποδιαιρῆται εἰς μέρη.—**ἔκδηλος** = περιφανής.—**μετὰ πᾶσιν** = μεταξὺ πάντων.—**δαΐε**· μετβτκ. = ἔκαμε νὰ λάμπῃ ὑποκμ. ἡ Ἀθηνᾶ.—**ἡ κόρυς-θος** = ἡ περικεφαλαία.—**οἱ**· συναπτ. πρὸς τὸ **κόρυθος** ὡς δοτκ. κτητ.—**ἀκάματον** = ἀκούραστον, ἄσβεστον.—**ὄπωρινός** = ἐμφανιζόμενος κατὰ τὸ τέλος τοῦ θέρους.—**ἐναλίγιος** = ὅμοιος.—**λαμπρόν**· ἐπίρρ. = λαμπρά.—**παμφαίνω** = λάμπω, φαντάζω.—**λελουμένος Ὠκεανοῖο** = ἀνατέλλων ἀπὸ τὸν Ὠκεανόν. Ἡ γενικ. τοπ. καὶ διαιρ. Κατὰ λέξιν : ποῦ ἐλούσθη εἰς τὸν Ὠκεανόν, ἀπὸ τὰ νερά τοῦ Ὠκεανοῦ.—**τὸ κάρ - κρατός** = ἡ κεφαλή.—**ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων**· ἐπανάληψις τῆς ἐννοίας : **κόρυθος τε καὶ ἀσπίδος**.—**δρ-νυμι**· μεταβατ. = κινῶ, ὠθῶ.—**κλονεομαι** = καταδιώκομαι, ὠθοῦμαι (**κλόνος** = κίνησις, θόρυβος).

9 - 13 :—**ἀρνεϊός**=πλούσιος.—**ἀμύμων** = ἄψογος, εὐγενής (στερ. α + μῶμος).—**ἦστην**· ἦτην δυϊκ. παρατατ. τοῦ *εἰμί*.—**πᾶσα μάχη** = κάθε εἶδος μάχης.—**τῷ** = αὐτοὶ οἱ δύο.—**οἱ**· τῷ Διομήδει.—**ἀποκρινθέντε** = ἀποσπασθέντες ἀπὸ τὴν παράταξιν των.—**ἀφ' ἵπποιον** = ἀπὸ τῶν ἀρμάτων.—**ἀπὸ χθονός**· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ *ἀφ' ἵπποιον*.—**δρ-νυτο**· ὄρνυμαι = κινουμαι ὀρμητικῶς, ὀρμῶ.

14 - 24 :—**σχεδόν** = πλησίον.—**προΐημι** = ἐξαπολύω, ρίπτω πρὸς τὰ ἔμπρός.—**δολιχόσκιον** = ἔχον μακρὸν ξύλον, μακρόν (*δολιχός* = μακρός· τὸ β' συνθ. ἄγνωστον).—**ἀκωκή** = αἰχμὴ (*ἀκίς* - *ἀκή*. Κατ' ἀναδίπλ. : *ἀκωκή*).—**χαλκῶ**. συνεκδχ. ἀντὶ *χαλκῶ ἔγχει*.—**τοῦ**· συναπτ. πρὸς τὸ *χειρός*.—**ἄλιον** = μάταιον, χωρὶς ἀποτέλεσμα.—**βέλος** = τὸ μακρόθεν ριπτόμενον ὄπλον (*βάλλω*).—**μεταμάζιον** = μεταξὺ τῶν μαστῶν.—**ᾧσε** = τὸν ἔσπρωξε καὶ τὸν ἔρριψε· ῥ. ὠθῶ.—**ἀπόρουσε**· ῥ. ἀπορούω = πηδῶ μακράν.—**ὁ δίφρος** = τὸ μέρος τοῦ ἄρματος, ὅπου ἴσταται ὁ πολεμιστῆς καὶ ὁ ἥνιοχος, τὸ ἄρμα.—**οὐδ' ἔτλη** = καὶ

δὲν εἶχε τὴν τόλμην.—**περιβαίνω** = κινεῖσθαι περί τινας, διὰ τὸ τὸν ὑπερασπίσω, προστετεύω.—**κταμένοιο**· μετχ. παθητ. ἀόρ. β' τοῦ κτείνω.—**οὐδὲ γὰρ οὐδέ**· ἢ ἐπανάλ. οὐδὲ - οὐδὲ ἐντείνει τὴν ἄρνησιν.—**ἡ κῆρ - ρός** = ἡ μοῖρα, ὁ θάνατος.—**ἔρυτο**· ῥῦμαι = προφυλάττω· ἄλλος τύπος τοῦ ῥύομαι.—**ὥς**· τελικ.—**οἱ** = τῷ 'Ηφαιστῷ' δοτικ. ἦθ. συναπτ. πρὸς τὸ γέρον = ὁ γέροντος, ὁ γέροντος, τὸν ὅποιον ἀγαποῦσεν ὁ "Ηφαιστος.—**πάγχυ** = ἐντελῶς, ὅπως διόλου.—**ἀκαχήμενος**· ἀχέω καὶ ἀχεύω = λυπημένος, πικραμένος (ἄχος A 188, ἄχομαι, ἄχνυμαι).

25 - 34 : —**ἵππους**· τοῦ ἄρματος τοῦ φονευθέντος Φηγέως.—**ἐξελάσας** = ἀφοῦ τοὺς ἔλυσεν καὶ τοὺς ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ ἄρμα.—**κατάγειν** = νὰ φέρουν κάτω πρὸς τὴν παραλίαν.—**ἀλευάμενον** = τραπέντα εἰς φυγὴν· ῥ. **ἀλέομαι** = ἀποφεύγω.—**ὄχεσφι**· τὰ ὄχεια = τὸ ἄρμα.—**ὀρίνθη**· ὀρίνω = διεγείρω, κινῶ.—**θοῦρος** = ὀρηκτικός, σφοδρός.—**βροτολοιγός** = ἀνθρωποφθόρος (βροτός+λοιγός).—**μιαιφόνος** = μόλυσμένος μὲ φονικὸν αἷμα, φονικός.—**τειχεσιπλήτης** = καταστρέφων τείχη.—**μάρναμαι** = μάχομαι, ἀγωνίζομαι.—**ὀρέξῃ**· ὀρέγω = προσφέρω, παρέχω.—**νώι** = ἡμεῖς οἱ δύο.—**χάζομαι** = ὑποχωρῶ, ἀποσύρομαι.—**μῆνις**· A 1.

β') Παρατατικός τοῦ εἰμί εἰς τὸν δυνικὸν ἀπὸ τοῦ θέμ. ἐσ- : ἦσθην.

— Διατήρησις τοῦ ν πρὸ ὀδοντοφώνου : ἀποκρινθέντε.

— Ἐκτεταμένοι τύποι τοῦ ἀδελφός : ἀδελφεός, ἀδελφειός.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : παμφαίνησι, ὄχεσφι, νῶι.

γ') **Διομήδης** : Υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλέως τῆς πόλεως τοῦ Ἄργους, διαδεχθεὶς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ Ἄδραστον. Μετέσχεν εἰς διαφόρους ἥρωικὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἦδη ἀριστεύει εἰς σπουδαίαν τινὰ μάχην πρὸ τοῦ Ἰλίου. Ἐκ τῆς Τροίας ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.—**ἀστέρι ὀπωρινῶ** : Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς ἔχει ὑπ' ὄψει τὸν Σείριον, τὸν λαμπρότατον τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἀνήκοντα εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κυνός. Τούτου ἡ ἐπιτολὴ συμπίπτει ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὀπώρας, ἦτοι μεταξὺ θέρους καὶ φθινοπώρου. Ἀνατέλλων ὁ ἀστήρ αὐτὸς ἀπὸ θαλάσσιον ὀρίζοντα παρέχει εἰς τὸν ποιητὴν τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἐξέρχεται καθαρὸς καὶ φωτοβόλος, ἀφοῦ ἐλούσθη εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τῶν

ὕδατων, πού περιβάλλουν τὴν γῆν.—ἵππους ἐξελάσας: Οἱ ἵπποι ἦσαν ἀπὸ τὰ πολυτιμότερα λάφυρα τοῦ πολέμου. Συχνὰ οἱ Ἄχαιοι ἦρωες καυχῶνται διὰ τὴν κατοχὴν ἐκλεκτῶν ἵππων, τοὺς ὁποίους ἀπεκόμισαν ἀπὸ τὴν μάχην.

35 - 83

α') 35 - 42:—**θοῦρον**· E 30.—**καθεῖσεν** = ἔβαλε νὰ καθίση. ἐνεργ. ἀόρ. τοῦ **καθίζομαι**.—**ἠιόεντι**· **ἠιόεις** = ὁ ἔχων ὄχθας ὑψηλάς, ἐπομένως βαθεῖαν κοίτην· ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου.—**κλίνω** = κάμνω κάποιον νὰ κλίνη, τρέπω εἰς φυγὴν.—**ἔλεν**· **αἰρῶ**.—**ἀρχός** = ἀρχηγός.
ἔκβαλε = ἐξεπέταξε.—**στρεφθέντι** = ἐνῶ εἶχε τραπῆ εἰς φυγὴν.—**τὸ μεταφρενον** = τὸ μεταξὺ τῶν ὤμων μέρος τῶν νώτων, ἡ ῥάχις.—**ἐν... πῆξε**· ἐνέπηξε.—**μεσσηγύς** = εἰς τὸ μέσον, μεταξὺ.—**διά...** ἔλασσε = διεπέρασε.—**δουπέω** = κάμνω κρότον (**δοῦπος** = ὁ κρότος πεσόντος σώματος, λέξι. ἡχοποίησης).—**ἀραβέω** = βροντῶ (ὁ ἀραβος = ὁ κτύπος).

43 - 58:—**ἐνήρατο** = ἐφόνευσεν ἐν τῇ μάχῃ· ῥ. **ἐναίρω**.—**ἐριβῶλαξ**· A 155.—**εἰληλούθει** - **ἐληλούθει**.—**δουρικλυτός** = περιφημος εἰς τὸ δόρυ, πολεμιστὴς ξακουσμένος (**δόρυ**+**κλύω** = ἀκούω) **νύξε**· **νύσσω** = κτυπῶ.—**ἐπιβησόμενον** = τὴν στιγμὴν πού ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῆ.—**ἤριπε**· **ἐρείπω** ἀμετβ. = πίπτω.—**τὰ ὄχρα**· E 28.—**ὁ σκότος** = τὸ σκότος.—**ἐσύλευον**· **συλεύω** = ἀφαιρῶ τὸν ὄπλισμὸν νεκροῦ πολεμιστοῦ (παράλλ. τύπος τοῦ **συλάω**).—**αἴμων** = ἔμπειρος.—**ὄξυοεις** = σουβλερός, κοπτερός (παράλλ. τύπος τοῦ **ὄξύς**).—**ἄγρια πάντα** = κάθε ἀγρίμι.—**τὰ τε τρέφει**· ἐνν. τὰ ἡμερώτερα ζῶα τοῦ δάσους ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄγρια πάντα.—**χραῖσμε**· A 28.—**ιοχέαιρα** = τοξεύτρια (**ιός** = βέλος + **χέω**).—**ἐκηβολίαι** = αἱ ἐπιτυχίαι εἰς τὴν βολήν, ἡ τέχνη τοῦ τοξεύειν· πρβλ. **ἐκηβόλος** A 21.—**ῆσιν**· δοτκ. τοῦ **κατά τι**.—**ἐκέκαστο**· **καίνομαι** = διακρίνομαι, **ἐξέχω**.—**δουρικλειτός** = ἐνδοξος διὰ τὸ δόρυ, ἐνδοξος πολεμιστὴς (**δόρυ** + **κλέω**, **κλείω**, **κλέος**).—**ἔθεν**· A 114.—**οὔτασσε**· **οὔτάω**, ἡ **οὔτάζω** = πληγῶνα, κτυπῶ.—**μεσσηγύς...** ἔλασσαν· E 41.—**ἤριπε**· E 47.—**ἀράβησε**· E 42.

59 - 68:—**ἐνήρατο**· E 43.—**τέκτων** = ὁ τεχνίτης.—**ὄς**· δύναται νὰ ἐνν. καὶ ὁ Ἄρμονίδης καὶ ὁ Φέρεκλος, διότι καὶ περὶ τῶν δύο ἀνα-

φέρεται ὅτι ἦσαν τέκτονες.—**χερσίν**· συναπτ. πρὸς τὸ τεύχειν.—**δαίδαλα** = κάθε τεχνικὸν ἔργον, τεχνούργημα.—**ἔξοχα** = ἐξαιρετικά· ἐπίρρ.—**ἐφίλατο**· ἐφίλησε. Ἀλεξάνδρῳ· δοτικ. χαριστική.—**τεκτῆνατο**· τεκταίνομαι = κατασκευάζω.—**εἶσαι νῆες** = πλοῖα ναυπηγημένα σύμμετρα καὶ κανονικά.—**ἀρχεκάκους** = πού ἔγιναν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ κακοῦ.—**οἱ τ' αὐτῶ** = καὶ ἑαυτῶ.—**οὔτι** = οὐδόλως.—**θέσφατα** = προφητεῖαι, χρησμοί. Κυρίως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα (θεὸς + φατός, φημί).—**καταμάρπτω** = καταφθάνω τινὰ φεύγοντα.—**διαπρὸ ἀντικρύ**· ἡ αἰχμὴ διεπέρασε διὰ τοῦ γλουτοῦ καὶ ἐβγῆκεν ἐμπρὸς κατὰ τὴν κύστιν.—**ἡ κύστις-εως** = ἡ οὐροδόχος κύστις (κύω = φουσκῶνω).—**ἤλυθε** = διῆλθε.—**ἀκωκή**· Ε 16.—**γνύξ** = εἰς τὰ γόνατα, γονατιστὰ (γόνυ - γνύξ).—**οἰμῶζω** = βγάζω θρηνώδη φωνήν.

69 - 75 : —**ἔπεφνε** = ἐφόνευσε (ρίζ. φεν - φόνος).—**ῥα** = πράγματι, στ' ἀλήθεια.—**πύκα** = μὲ φροντίδα, μὲ στοργήν.—**ἴσα** = ἐξ ἴσου.—**χαριζομένη** = διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.—**κατὰ ἰνίον** = εἰς τὴν βάσιν τοῦ κρανίου.—**ἀν' ὀδόντας** = μέσα ἀπὸ τὰ δόντια.—**ὑπὸ γλῶσσαν** = εἰς τὸ κάτω, εἰς τὴν ρίζαν τῆς γλώσσης.—**ἡ κονίη** = ἡ σκόνη.—**ἔλεν ὀδοῦσιν** = ἐδάγκασε.

76 - 83 : —**ἀρητήρ**· Α 11.—**ἐτέτυκτο** = εἶχε γίνεῖ, ἦτο· ῥ. τεύχομαι.—**τίετο**· τίω = τιμῶ.—**ἀγλαός** = μεγαλοπρεπής, ὠραῖος.—**μεταδρομάδην** = ἐνῶ ἔτρεχε κατόπιν του.—**τὸ φάσγανον**· Α 190.—**αἵξας**· Γ 216.—**ἀπὸ δ' ἔξεσε** = ἀπέκοψεν εὐκόλως.—**ᾄσσε**· Α 104.—**πορφύρεος** = αἱματωμένος, σκοτεινός.

β') Μέσος ἄορ. τοῦ φιλῶ μὲ ἐνεργητικ. σημασ. : **ἐφίλατο**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : στήθεσφι, ἦσιν, ᾄσσε.*

γ') ἐπὶ ἠιόντι **Σκαμάνδρῳ** : Τὸ μέρος τοῦτο ἦτο σχεδὸν κάτω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Ἰλίου. Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος λέγεται καὶ Ἐάνθος.—**Ἀλιζῶνες** : Λαὸς οἰκῶν παρὰ τὸν Πόντον, πιθανῶς οἱ Χάλυβες τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Οὗτοι, ὡς καὶ οἱ κατωτέρω ἀναφερόμενοι Λυδοί, Λύκιοι κ.ἄ., ἤλθον ὡς ἐπίκουροι (σύμμαχοι) τῶν πολέμησεν μετὰ τῶν Τρώων. Εἰς τὸ Β στ. 816 - 877 ἀναφέρονται λεπτομερῶς ὅλοι οἱ σύμμαχοι τοῦ Πριάμου.—**Μήονες** : λαὸς τῆς Λυδίας κατοικῶν ἀνατολικῶς

τοῦ Τμώλου παρὰ τὰς πηγὰς τοῦ Ἑρμοῦ ποταμοῦ.—**Τάρνη**: Πόλις τῆς Λυδίας διαρροομένη ὑπὸ τοῦ Πακτωλοῦ παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τμώλου, αἱ κατόπιν Σάρδεις.—**Μηριόνης**: Ἐξοχος πολεμιστής, ὅστις συνέπλευσε μὲ τὸν Ἴδομενέα ἀπὸ τῆν Κρήτην ὡς ἀρχηγὸς τῶν Κρητῶν.—**Μέγης**: Ἡγεμὼν τοῦ Δουλιχίου καὶ ὅλων τῶν Ἐχινάδων δυτικῶς τῆς Ἀκαρνανίας (Β 627).—**Θεανώ**: Ἰέρεια τῆς Ἀθηναῖς ἐν Τροίᾳ, κόρη τοῦ Κισσέως καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—**Ἐφρύπυλος**: Βασιλεὺς τοῦ Ὀρμενίου τῆς Θεσσαλίας (Β 736).—**ἄρητηρ Σκαμάνδρου**: Ὁ ποταμὸς Σκάμανδρος θεοποιεῖται καὶ συχνὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἢ τὸ τοῦ Εἰάνθου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν μάχην ὑπὲρ τῶν Τρώων. Λατρεύεται καὶ ὡς γενάρχης τῶν Τρώων, διότι ἡ θυγάτηρ τούτου Καλλιρρόη εἶχε σύζυγον τὸν Τρῶα.

— *Μὲ ποίους φραστικὸς τρόπους παριστάνει ὁ Ὅμηρος τὸν θάνατον καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τῶν θνησκόντων;*

84 - 132

α') 84 - 94:—**πονέομαι**=εἶμαι εἰς τὸ ἔργον, ἀσχολοῦμαι.—**ὕσμινη** = μάχη, συμπλοκή.—**Τυδεΐδην δ' οὐκ ἂν γνοίης...** Κατὰ σχμ. προλήψεως ἀντί: *οὐκ ἂν γνοίης ποτέροισι Τυδεΐδης μετεΐη*.—**ποτέροισι μετεΐη**· μετὰ ποτέρων εἶη.— **ἦέ - ἦ**· εἶτε - εἵτε.—**ὀμιλέω** = συναναστρέφομαι, εἶμαι μὲ κάποιους.—**θῦνε**· **θῶνω** = ὄρμῳ.—**ἄμ πεδίον**· ἀνὰ πεδίον.— **πλήθων** = γεμᾶτος, φουσκωμένος.— **χείμαρρος** = ὄρμητικὸς (*χείμα*, *χειμῶν* + *σρο*, *ῥέω*).—**ῶκα** = γρήγορα (πρβλ *ὠκύς*).—**ἐκέδασσε**· *κεδάσσει* = διαλύω, διασκορπίζω (παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάσσει).— **γέφυρα** = προχώμα.— **ἄρα** = φυσικά.— **ἐερμέναι γέφυραι** = συνδεδεμένα στερεὰ προχώματα· ῥ. εἶρω.—**ἰσχανάω** = κρατῶ, συγκρατῶ.—**ἡ ἄλωή** = καλλιεργημένος τόπος, κῆπος.— **ἐριθηλῆς** = καταπράσινος (ἐπιτ. *ἔρι* + *θηλ*.-*θάλλω*).—**ἐλθόντα**· τὸν ποταμόν.—**ἔξαπίνης** = αἰφνιδίως.—**ἐπιβρίση**· *ἐπιβρίθω* = ἐπέρχομαι βαρῦς.— **ὁ ὄμβρος** = ἡ βροχή.—**ἔργα** = καλλιεργημέναι ἐκτάσεις.—**αἰζιγὸς** = θαλερός, ἀκμαῖος ἄνδρας.—**ὑπὸ Τυδεΐδην** = ὑπὸ τὴν ὄρμην τοῦ Τυδεΐδου.—**κλονέοντο**· Ε 8.—**μίμνον**· *μίμνω* = ὑπομένω.

95 - 105:—**τὸν δ' ὡς οὖν ἐνόησε**· τὸ δ' οὖν ἐναντ.: = ἄλλ' ὅταν...—**ἐνόησε**· *νοῶ* = ἀντιλαμβάνομαι διὰ μιᾶς τῶν αἰσθήσεων, βλέπω.—**αἶψα** = ταχέως, ἀμέσως.—**ἐτιταίνετο**· *τιταίνω* = τεντώνω (τύπος

τοῦ *τεῖνω* μὲ ἀναδιπλ.).—*ἐπαίσσοντα* = ἐφορμῶντα, καθ' ἣν στιγμὴν ὠρμοῦσε πρὸς τὰ ἐμπρός· (ῥ. *αἴσσω* Γ. 216).—τὸ *γυάλον* = τὸ ἔλασμα τὸ καλύπτον τὸν θώρακα.—*διὰ ἔπτατο* = διὰ μέσου τοῦ γυάλου ἐπέρασε. Τὸ *ἔπτατο* διὰ τὴν ταχύτητα τοῦ βέλους (ῥ. *πετάννυμι*).—*πικρὸς* = ὀξύς, ποῦ προκαλεῖ δριμύν πόνον.—ὁ *διστός* = τὸ βέλος.—*παλάσσετε*· ῥ. *παλάσσω* = μολύνω, λερώνω.—*τῷ δ' ἐπὶ* = καὶ ἐπὶ τούτῳ, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν αὐτὴν.—*αὔω* = φωνάζω.—*ἔρυνμαι* = κινουμαι, σπεύδω.—*κέντορες ἵππων* = ἵππεῖς ἔξοχοι. Κυρίως οἱ κεντρίζοντες τοὺς ἵππους (*κεντέω*).—*δηθὰ* = ἐπὶ πολὺ.—*ἀνσχῆσθαι*· *ἀνέχομαι*.—*έτεδν* = ἀληθῶς, χωρὶς νὰ μὲ ἀπατήση.—*ῶρσε*· *ὄρυνμι*.—*ἄναξ Διὸς υἱός*· ἔνν. ὁ Ἀπόλλων.—*ἀπορνούμενον*· *ἀπόρυνμαι*.

106 - 120 : τὸν δὲ=αὐτὸν ὁμως.—*ἀναχωρέω* = ἀποσύρομαι, γυρίζω ὀπίσω.—*Καπανήιον*· ἐπίθ. ἀντὶ τῆς γενικ. τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος: *Καπανῆος*.—*πέπων* = ὄριμος, γλυκύς, ἀγαπητὸς (ῥ. *πέσσω*)· κυρ. ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν ἥλιον.—*ἄφρα μοι ἐρύσσης*=διὰ νὰ μοῦ βγάλῃς (*ἐρύω* = ἔλκω, τραβῶ). Ἡ δοτικ. ;—*καθ' ἵππων*· ἀφ' ἵππων.—*ἄλλο*· *ἄλλομαι* = πηδῶ (ῥίζα *σαλ*-*Λατ.* *salio*).—*διαμπερές* = πέρα καὶ πέρα· ἐπίρρ. (*διὰ* + *ἀνά* + *πέρας*).—*ἀνηκόντιζε* = ἀνέβλυζεν ὀρηκτικά.—*στρεπτὸς* = πλεκτὸς (*στρέφω*).—*χιτῶν* = θώραξ.—*δὴ τότε* = ἐκείνην τὴν ὥραν.—*ἠρᾶτο*· *ἠρῶμαι* = προσεύχομαι.—*βοὴν ἀγαθὸς* = ὁ διακρινόμενος διὰ τὴν φωνὴν του κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, βροντόφωνος.—*κλυθί*· Α 37.—*αἰγίοχος* = κρατῶν τὴν αἰγίδα· ἐπίθ. τοῦ Διός.—*Ἄτρυτώνη* = ἀκαταμάχητος, ἀνίκητος· ἐπίθ. τῆς Ἀθηνᾶς (*στερ.* *α* + *τρύω* = *δαμάζω*).—*μοι καὶ πατρί*· *καὶ τῷ ἐμῷ πατρί*.—*φιλαφρονέω* = ἔχω καλὴν γνώμην, θέλω τὸ καλὸν κάποιου.—*δήσιος*=ἐχθρικός.—*φίλαι*· *φιλῶ*· πρβλ. *ἐφιλάτο*· Ε 61.—*ἐς ὄρμην ἔγχεος* = εἰς τὴν βολὴν τοῦ δόρατος.—*ἐλθεῖν*· ὑποκμ.: *ἄνδρα*.—*μ' ἔβαλε φθάμενος* = ἐπρόφθασε νὰ μὲ κτυπήση.—*ἐπεύχεται* = *καυχᾶται* δι' αὐτό.

121 - 132 : —τὰ *γυῖα* = μέλη.—*ἔθηκε*· *τίθημι* = κάμνω.—*μάχεσθαι*· τὸ ἀπαρμφ. ὡς προστακτ.—*ἤκα*· *ἵημι* = ῥίπτω, βάλλω.—*ἄτρομον* = ἀτρόμητον.—*ἔχεσκε* = εἶχε πάντοτε· *θαμιστ.* τοῦ *ἔχω*—*σακέσπαλος* = ὁ πᾶλλον τὴν ἀσπίδα, γενναῖος (τὸ *σάκος* = ἡ ἀσπίς + *πάλλω*).—ὁ *ἵπποτα* = ὁ ἵππεύς.—*ἡ ἀχλὺς* = τὸ σκότος.—*ἐπῆεν*· ἦν

ἐπί, δηλ. τῶν ὀφθαλμῶν.—αἱ κε· εἰ ἄν = ἔάν.—πειρώμενος· ἡ μτχ. δηλώνει τὸν σκοπὸν τοῦ ἵκηται.—τὴν γε = αὐτὴν βέβαια.—οὐτάμεν· οὐτάω, οὐτάζω = πληγῶνα· Ε 56.

β') Μικτὸς ἄορ. τοῦ βαίνω : ἐβήσετο, προσκτ. κατα-βήσεο.
— Τύποι μέσ. ἄορ. β' κατὰ τὰ εἰς -μι ἄλλομαι : ἄλσο, ἄλτο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : κλυθι, ἱππότα, ἐπῆεν, οὐτάμεν.

γ') Λυκάονος ἀγλαὸς υἱός : Οὗτος ἦτο ὁ περίφημος τοξότης Πάνδαρος, ἀρχηγὸς τῶν Λυκίων, οἱ ὅποιοι περιελαμβάνοντο εἰς τὸ κράτος τῆς Τροίας. Τὴν τοξευτικὴν ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ ὅποιος καὶ παρώτρυνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Λυκίαν. Αὐτὸς ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ διαλυθοῦν οἱ ὄρκοι καὶ νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ μάχη, διότι κατὰ παρότρυνσιν τῆς Ἀθηνᾶς ἐτόξευσε τὸν Μενέλαον (Δ 88. Ἴδὲ καὶ περιήλψιν).— θώρακος γύαλον : Ὁ θώραξ τῶν Ὀμηρικῶν ἡρώων ἦτο χιτῶν πλεκτὸς (ἰδὲ κατωτέρω στρεπτοῖο χιτῶνος) ἢ δερμάτινος, ὁ ὅποιος ἐφορεῖτο περὶ τὸν κορμὸν ἄνευ χειρῶν. Καθίστατο ἰσχυρότερος ὁ θώραξ μὲ κοῖλα μετάλλινα ἐλάσματα, τὰ γύαλα.— οἰστός ἢ βέλος : Εἶχε τρία κυρίως μέρη, τὴν αἰχμὴν, τὸ ξύλον καὶ τὸ πτερόν (βλ. εἰκ. 5). Ἐπειδὴ ἡ αἰχμὴ τοῦ βέλους ἦτο ἀκιδωτὴ, ἔπρεπε νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὴν πληγὴν μὲ πολλὴν προσοχὴν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σθένελος ἀφήρεσεν ἀπὸ τὴν πληγὴν τοῦ Διομήδους τὸ βέλος διαμπερές, δηλ. ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος κατὰ τὴν κατεύθυνσιν πού εἶχεν, ὅταν ἐτρύπησε τὸν ὄμον τοῦ Διομήδους.— Σθένελος : Ὁ Σθένελος καὶ ὁ Εὐρύαλος εἶχον πλούσει μαζὶ μὲ τὸν Διομήδη, ἄγοντα στόλον ὄγδοήκοντα πλοίων ἀπὸ τὰ ΒΑ παράλια τῆς Πελοποννήσου (Ἄργος, Τροιζῆνα, Ἐρμιόνην, Αἴγινα κ.ἄ.) Βλ. Β 564.—... ἀχλὺν δ' αὖ ἔλον : Ἡ θεὰ δίδει εἰς τὸν Διομήδη τὴν ὑπεράνθρωπον δύναμιν νὰ διακρίνη τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι μεταμορφωμένοι εἰς ἀνθρώπους λαμβάνουν μέρος εἰς τὴν μάχην.

— Νὰ ἐκτιμηθῇ ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ παραστατικότης τῆς εἰκόνας (στ. 87 - 94).

α') 133 - 143 :—**ἐξαυτίς** = ἐκ νέου, πάλιν.—**πρόμαχοι** = οἱ πολεμισταὶ τῆς πρώτης γραμμῆς.—**ἐμίχθη** = ἐπλησίασε, ἔσμιξε μέ... ῥ. **μίγνυμαι**.—**καὶ πρίν περ** = μολονότι καὶ πρίν.—**μεμαῶς** = ἐπιθυμῶν, με τὴν πρόθεσιν νά... **μέμονα** παρακμ. με σημ. ἐνεστ.—**δὴ τότε** = τότε πλέον, τ.ἔ. μετὰ τὴν πληγὴν, τὴν ὁποῖαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Πάνδαρον.—**τρεῖς τόσσον** = τριπλάσιον.—**ὄν ῥα** = τὸν ὁποῖον βέβαια, ὅπως εἶναι σύνηθες νὰ συμβῆ.—**εἰροπόκος** = πυκνόμαλλος (εἶρος = μαλλί + **πόκος** = τολύπη). Κυρίως ὁ ἔχων πόκους μαλλιῦ.—**ἐπ' ὀϊεσσι**· συναπτ. πρὸς τὸ ποιμήν.—**ὀϊες**· Γ 198.—**χραύση**· **χραύω** = γρατσουνίζω, ἐλαφρῶς πληγώνω.—**αὐλῆς**· τοῦ ἔρκου τῆς αὐλῆς.—**αὐλή** = στάνη, τὸ μαντρί.—**ὑπεράλμενον** = τὴν στιγμὴν ποῦ ὑπερπηδᾷ.—**οὐδὲ δαμάσση**· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ **χραύση μὲν** = τὸν ἐπλήγωσε μόνον χωρὶς νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ.—**τοῦ**· τοῦ λέοντος.—**ῶρσεν**· ὄρνυμι.—**προσαμύνω** = δίδω βοήθειαν.—**κατὰ σταθμούς** = εἰς τὰ κλειστά παρατήγηματα.—**δύεται**· **δύομαι** = χάνομαι.—**τὰ δέ**· ἐνν. **μῆλα** = πρόβατα.—**ἐρῆμα** = ἀπροστάτευτα.—**φοβεῖται** = τρέχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.—**αἱ μὲν ὀϊες** = προβατίνες.—**ἀγχιστῖναι ἐπ' ἀλλήλησι** = μαζὶ ἢ μία ἐπάνω στὴν ἄλλη (**ἄγχι**).—**κέχυνται** = εἶναι σκορπισμένοι. Τὸ ῥ. παριστᾷ τὸ θέαμα τῶν νεκρῶν προβάτων.—**ἐμμεμαῶς** = με πολλὴν ὀρμήν.—**βαθεῖα αὐλή**· λόγῳ τοῦ ὑψηλοῦ τοίχου ἢ αὐλὴ λέγεται βαθεῖα.—**ὡς μεμαῶς** = με τόσον μένος.

144 - 151 :—**ὁ μαζός**· πρβλ. **μεταμάζιον**· Ε 19.—**χαλκήρης**=χάλκινος (**χαλκός**+**ἀραρίσκω**).—**κλιθῖδα** = κατὰ τὴν κλειθῖδα.—**ἐέργαθεν**· παρατατ. τοῦ **εἶργω** = χωρίζω.—**μετοίχομαι** = πηγαίνω πρὸς.—**ὄνειροπόλος** = ἐρμηνευτὴς ὄνειρων, ὄνειροκρίτης (πρβλ. **οἰωνοπόλος** Α 69).—**τοῖς οὐκ... ὄνειρους**· ἢ σειρά τῶν λέξ. : ὁ γέρων οὐκ ἐκρίνατο ὄνειρους τοῖς (οὐκ) ἐρχομένοις, δηλ. ὁ γέρων δὲν τοὺς ἐξήγησε πλέον τὰ ὄνειρα, ἀφοῦ δὲν ἐπαῆλθον.—**ἐξεναρίζω** = ἀφαιρῶ τὰ ἔναρα, ἦτοι τὰ ὄπλα, φονευθέντος πολεμιστοῦ καὶ γενικῶς = φονεύω.

152 - 158 :—**τηλυγέτω**· Γ 175.—**τείρετο** = ἐταλαιπωρεῖτο· **τείρω** = κατατρύχω, ἐξαντλῶ.—**λιπέσθαι ἐπὶ κτεάτεσσι** = νὰ τὸν ἀφήσῃ εἰς τὴν περιουσίαν του κληρονόμον.—**ἐξαίνυτο**· **ἐξαίνυμαι** = ἀφαιρῶ, βγά-

ζω.—ὁ γόος = ὁ θρῆνος.—τὸ κῆδος = τὸ πένθος, ἡ λύπη.—λυγρός = θλιβερός.—οἱ **χρηωσται** = οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, κληρονόμοι (λατ. heres - edis).—**διὰ δατέοντο** = διεμοιράζοντο.

159 - 165:—**λάβε** = ἔλαβε· ὅπως εἰς τὴν νεοελλ. : *τὸν παρέλαβε*.—**ἐν βουσί** = μέσα εἰς ἀγέλην βοῶν : Ἡ ἐν δηλοῖ ὅτι ὁ λέων παραμένει μέσα εἰς τὴν ἀγέλην κατατρώγων βοῦς.—**θωρών**· *θρόσκω* = πηδῶ.—**ἄξη**· *ἄγνωμι* = σπάζω, συντρίβω.—**ἡ πόρτις-ιος** = τὸ δαμάλι.—**ἡ ξύλοχος** = ἡ λόχημη. (*ξύλον + ἔχω*).—**ἐξ ἵππων βῆσε** = τοὺς ἠνάγκασε νὰ πέσουν ἀπὸ τὸ ἄρμα.—**κακῶς** = βιαίως· συναπτ. πρὸς τὸ βῆσε.—**ἀέκοντας**· *ἄκοντας*, ἤτοι ἀφοῦ προηγήθη πάλῃ.

β') Αἰολικὸς τύπος **χραύω** ἀντὶ **χράω**.

— **Κατάληξις παρατατικοῦ -θεν** : **ἐέργαθεν**.

γ') δὴ τότε μιν τρις τόσσον ἔλεν μένος : Ἡ ὁρμὴ τοῦ Διομήδους μετὰ τὴν πληγὴν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν τῆς Ἀθηναῖς αὐξάνεται συνεχῶς. Ἀμέσως κατωτέρω περιγράφει ὁ ποιητὴς καὶ ἄλλους καταπληκτικούς ἄθλους τοῦ Ἀργείου ἥρωος, ὅστις ἐπέφερε μεγίστην φθορὰν εἰς τοὺς Τρῶας.—**ξίφος** : Ἐκ τοῦ πλησίον ὁ Διομήδης μεταχειρίζεται τὸ ὄπλον τοῦτο. Περὶ τούτου ἰδὲ A 194, πραγμ.

— **Νὰ κριθῇ αἰσθητικῶς ἡ παρομοίωσις τοῦ Διομήδους πρὸς λέοντα**, στ. 136 - 142 καὶ 161 - 162.

166 - 238

α') 166 - 178 :—**ἀλαπάζω** = καταβάλλω, ἐξολοθρεύω.—**αἱ στίχες**· Γ 196.—**ὁ κλόνος**· Ε 8.—**ἐγχειάων**· ἡ *ἐγχείη*· Γ 137.—**διζήμενος**· *δίζημα* = ζητῶ.—**πού τοι**· τὸ τοι δοτ. κτητ. εἰς τὸ τόξον.—**τὸ κλέος**· τὸ ὁποῖον ὁ Πάνδ. εἶχεν ὡς τοξότης.—**ῶ κλέϊ**· δοτκ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἐρίζεται.—**ἐρίζομαι** = συναγωνίζομαι, παραβγαίνω.—**ἐνθάδε**· εἰς τὴν Τροίαν.—**ἔφρες**· *ἐφήμι* = ῥίπτω ἐναντίον.—**ἀνέχω χεῖρας** = προσεύχομαι.—**ὅστις ὄδε** = ὅποιος καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς πού...—**καὶ δὴ** = καὶ ἤδη.—**ἔοργα**· παρακ. τοῦ *ἔρω* = κάμνω.—**ἔσθλος** = ἔξοχος, γενναῖος.—**λύω γούνατα** = φονεύω.—**εἰ μὴ** = ἐκτὸς ἐάν.—

κοτεσσάμενος· κοτέω· A 181.—*ιερών*· *ιερά* = αἱ θυσίαι· διότι δὲν ἐτελέσθησαν ὠρισμένοι θυσίαι. Γεν. αἰτίας.—*χαλεπή δέ*· τὸ δέ = γάρ.
—*ἔπι*· *ἔπεστι* = γίνεται, πίπτει ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

179 - 191 :—*βουληφόρος*· A 144.—*δαίφρων* = ἔμπειρος μαχητῆς (*δα-*, *δαῖναι*, *δαήμων* + *φρήν*).— *πάντα* = κατὰ πάντα.— *ἔϊσκω* = παρομοιάζω.— *ἀσπίδι*· ἀπὸ τὴν ἀσπίδα.— *γιγνώσκων* = ἀναγνωρίζων.— *αὐλῶπις* *τροφάλεια* = περικεφαλαία μὲ προσερχάς ὡς κέρατα (Βλ. εἰκ. 4).— *σάφα*· *σαφῶς* = ἀκριβῶς, ἀσφαλῶς.— *ἄνευθε* = μακράν, χωρὶς· *ἄνευθε θεοῦ* = χωρὶς τὴν προστασίαν κάποιου θεοῦ.— *μαίνεται τάδε* = ἔχει τόσην ὀρμήν, μάχεται μὲ τόσην μανίαν.— *νεφέλη*· *δοτκ.* ;— *εἰλυμένος*· *εἰλύω* = τυλίγω, σκεπάζω.— *τούτου*· ἀπὸ τούτου, δηλ. τοῦ Διομήδους.— *κιχήμενον* = τὴν στιγμὴν ποὺ τὸν εὗρισκε· ῥ. *κιχάνω* - *κίχημι*· A 26.— *ἔτραπεν*· *ἔτρεπεν*.— *ἄλλη* = εἰς ἄλλην κατεύθυνσιν.— *ἦδη* = πρὸ ὀλίγου.— *γάρ*· αἰτιολογεῖ τὴν γνώμην τοῦ Πανδάρου, ὅτι ὁ Διομήδης προστατεύεται ἀπὸ θεᾶν.— *ἐφάμην* = εἶπα, ἐπίστευσα.— *Ἄιδωνῆ*· σπάν. τύπος τοῦ Ἄϊδι· A 3.— *προιάψειν*· A 3.— *ἔμπης δέ* = καὶ μ' ὅλα ταῦτα.— *κοτήεις* = θυμωμένος· συμπλ. *ἐμοί*.

192 - 205 :— *οὐ παρέασι*· *οὐ πάρεσί (μοι)* = δὲν ἔχω ἐδῶ.— *κ' ἐπιβαίην*· τὸ *κε* *δυνητ.* Ἡ εὐκτ. ἔχει ἔννοϊαν δυνατότητος καὶ εὐχῆς.— *ἀλλά που* = ἀλλὰ βέβαια.— *πρωτοπαγῆς*· μόλις κατεσκευασμένος, καινούργιος (*πρῶτον* + *παγήνομαι*).— *νεοτευχῆς* = μὲ καινούργια ἐξαρτήματα (*νέον* + *τεῦχος*). Τὰ δύο ἐπίθ. δηλώνουν ὅτι καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῶν ἀρμάτων ἦσαν καινουργῆ.— *οἱ πέπλοι* = ὑφάσματα, καλύμματα.— *πέπτανται*· *πετάννυμαι* = ἀπλώνομαι.— *πὰρ δέ σφιν ἐκάστω* = παρ' ἐκάστω δὲ τούτων.— *δίζυγες* = συνεζευγμένοι.— *τὸ κρῖ* = ἡ κριθῆ.— *ἐρέπτομαι* = βόσκω, τρέφομαι.— *αἱ ὄλυραι*· εἶδος δημητριακῶν.— *ἦ μὲν* = καὶ ὁμῶς. Ἡ σειρά τῶν λέξ. : *ἦ μὲν γέρων αἰχμητὰ Λυκάων ἐπέτελλε μάλα πολλὰ μοι ἐρχομένῳ*.— *ποιητὸς* = καλοκαμωμένος.— *ἐμβεβαῶτα*· ῥ. *ἐμβαίνω*.— *ἀρχεύω* = εἶμαι ἀρχηγός.— *ὕσμινη*· E 84.— *ἦ τ' ἂν πολὺ κέρδιον ἦεν* = καὶ θὰ ἦτο πολὺ καλύτερον, ἔνν. : *εἰ ἐπιθόμην*.— *φρίδομαι* = προσέχω, φοβοῦμαι.— *δεύομαι* = χρειάζομαι, μοῦ λείπει κάτι.— *εἰλομένων*· *εἶλω* = συμπιέζω, περιυλιέω, πολιορκῶ.— *ἔδμεναι*· *ἔδω* = τρώγω.— *ἄδην* = ἀφθονα.—

τόξοισι· τόξω. Ὁ πληθ., διότι τὸ τόξον ἔχει πολλὰ μέρη.—πίσυνος· πεπορθώς = διότι εἶχα ἐμπιστοσύνην.—ὀνήσειν· ὀνήσιμι = ὠφελῶ, ἐξυπηρετῶ.

206 - 216. ἤδη = πρὸ ὀλίγου.—δοιοῖσιν = ἐναντίον δύο.—ἀτρεκές = ἀληθινόν, πραγματικόν.—ἔσευα· σεύω = κάμνω νὰ τρέξῃ.—ἡγείρα μάλλον = τοὺς ἠΰξῃσα τὴν μανίαν μετὰ τὸ κτύπημα τοῦ βέλους.—τῷ ῥα = ὥστε λοιπόν.—ἡ αἶσα = ἡ μοῖρα, ἡ τύχη.—πάσσαλος = παλοῦκι, κρεμαστάρι.—ἀγκύλος = καμπυλωτός, κυρτός.—τῷ = ἐκεῖνῳ.—φέρω χάριν = χαρίζομαι.—ὑψηρεφές· ὑψηρεφής = μετὰ ὑψηλὴν στέγην.—ἀλλότριος φῶς = ὁ ἐκ ξένης χώρας, πολέμιος.—διακλάσσης· κλάω = σπάζω, κομματιάζω.—ἀνεμῶλιος = ἀνωφελής· κατηγορημ.—ὀπηδεῖ· ὀπηδέω = ἀκολουθῶ ὀπηδεῖ μοι (τὰ τόξα) = τὰ φέρνω μαζί μου.

217 - 228 : —ἀγὸς = ἡγεμών.—οὕτως = μετὰ τὴν ἀπογοήτευσιν, μετὰ τὸσον παράπονον.—πάρος = πρὶν.—οὐκ ἄλλως ἔσεται = δὲν θὰ γίνῃ ἄλλοιῶς, δὲν θὰ ἀλλάξῃ ἡ τύχη τῆς μάχης.—νῶ = ἡμεῖς οἱ δύο· ὑποκ. τοῦ πειρηθῆναι.—ἐπὶ τῷδε ἀνδρὶ· συναπτ. πρὸς τὸ ἐλθόντε.—σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχεσφι· ὀρίζει τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ πλησιάσουσιν τὸν ἐχθρόν, ἐνῶ τὸ σὺν ἔντεσι δηλώνει, ὅτι ὁ ἀγὼν θὰ γίνῃ σῶμα πρὸς σῶμα.—ἀντιβίην = μετὰ ἔλην μας τὴν δύναμιν.—τὰ ἔντεα = τὰ ὅπλα.—πειρηθῆναι = νὰ κάμωμεν μίαν ἀπόπειραν.—οἶοι = τί εἶδους εἶναι.—Τρώιοι ἵπποι = οἱ ἵπποι τοῦ Τρωός.—πεδίοιο· συναπτ. πρὸς τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα.—κραιπνὰ = πολὺ γρήγορα· ἐπίρρ.—φέβομαι = φεύγω.—τῷ = αὐτοῖς οἱ δύο ἵπποι.—σαώσετον· μέλλ. τοῦ σαώω (παράλλ. τύπος τοῦ σώω καὶ σώζω· Α 32).—εἰ περ ἂν αὐτε = ἂν τυχὸν πάλιν ὡς καὶ πρότερον.—ὀρέγω· Ε 33.—σιγαλόεις = λαμπρός.—δέδεξο· δέχομαι = περιμένω νὰ ἀναμετρηθῶ μετὰ κάποιον.—μέλει μοι τι = ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω διὰ κάτι.

229 - 238:—μᾶλλον = καλύτερα.—ὑφ' ἡνιόχῳ = ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἡνιόχου.—οἴσετον· δυϊκός.—φέβομαι· Ε 223.—ματάω = διαστάζω, ἀπὸ φόβου δὲν κινουῦμαι.—ἐκφερέμεν· ὑποκμ. οἱ ἵπποι καὶ ἀντικμ. ἡμᾶς.—φθόγγος = φωνή.—ποθέοντε· αἰτιολ. μτχ.—ἐπαίξας νῶι αὐτῷ = ὀρμήσας ἐναντίον ἡμῶν των ἰδίων.—κτείνῃ καὶ ἐλάσση·

συνεχίζεται ἡ ἔνδοιαστ. πρότ. ἀπὸ τὸ μὴ ματήσεται.—ἐλάσσω· ἐλάω= κινῶ, φέρω, παίρνω μαζί μου.—μῶνυχας = ἔχοντας μίαν ὀπλήν, δυνατοὺς (ῥίζ. σμ - τοῦ εἶς + ὄνυξ).—ἐλαύνω = σύρω, ὀδηγῶ.

β') Τὸ ἐπίθ. ἱερός εἰς τύπους : ἱρόν, ἱρά, ἱρή κτλ.

—'Ενεργητ. ἀόρ. β' τοῦ τρέπω ἐκ τοῦ θέμ. τραπ. : ἔτραπον.

— Παρακμ. μετοχ. τοῦ βαίνω κατὰ τὰ εἰς - μι : βεβαῶς (πρβλ. μεμῶς).

'Επικός ἀόριστος καὶ μέλλον τοῦ δέχομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ : δέδεξο, δεδέξομαι.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἱμεν, ἐνι, δευοἶατο, παρέασι.

γ') **Αἰνεΐας** : Υἱὸς τοῦ Ἀγχίσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, συγγενὴς τοῦ Πριάμου. Μετὰ τὸν Ἑκτορα ὁ ἀνδρειότατος ἦρωας τῶν Τρώων, μολονότι δὲν ἦτο ὑπὲρ τοῦ πολέμου οὔτε καὶ ἐξ ἀρχῆς μετέσχεν εἰς αὐτόν. Προστατεύεται καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς του Ἀφροδίτης καὶ ὑπὸ ἄλλων θεῶν, οἱ ὅποιοι τὸν σφύζουν κατὰ τὰς διαφόρους μάχας. Κατὰ μεταγενεστέραν παράδοσιν, ὅταν ἔφυγε μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐγίνε γενάρχης τοῦ λατινικοῦ γένους. Τὰ ταξίδια καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ ἀφηγεῖται τὸ λατινικὸν ἔπος τοῦ Βεργιλίου *Αἰνεΐας*.— **ἱερῶν μηνίσας** : Πολλάκις ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν ἀποδίδεται εἰς παράλειψιν θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐκ μέρους τῶν θνητῶν. Ἰδίως ἐξώργιζε τοὺς θεοὺς ἡ παράλειψις θυσίας, τὴν ὁποίαν ἔταξαν (πρβλ. καὶ Α 65).— **ἀσπίδι γιγνώσκων αὐλώπιδι τε τρυφαλεΐη** : = Αἱ πανοπλῖαι τῶν Ὀμηρικῶν βασιλέων διαφέρουν εἰς τὸ σχῆμα καὶ εἰς τὴν διακόσμησιν, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν νὰ ἀναγνωρίζεται ἕκαστος ἦρωας. Μάλιστα εἰς τὴν ἀσπίδα εἶχεν ἕκαστος ἰδιαιτερον σύμβολον, π.χ. θηρία, ὄφεις, κεφαλὴν δαίμονος κ.τ.τ.— **ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται** : Ὑφάσματα πολυτελῆ ἐκάλυπτον πολλάκις τὸν δίφρον πρὸς προφύλαξιν.— **ἵππων φριδόμενος** : Ἡ πρόνοια τοῦ Πανδάρου διὰ τοὺς ἵππους του μήπως πεινάσουν εἰς τὸ πολιορκημένον Ἴλιον, δὲν ἔχει τίποτε τὸ υπερβολικόν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἡρώων πρὸς τὰ θαυμάσια αὐτὰ ζῷα ἀναφέρεται καὶ ἀλλαχοῦ εἰς τὴν Ὀμηρικὴν ποίησιν.— **ἐμείο κάρη τάμοι** : Ὅπως καὶ εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἔκφρασιν ἐπὶ μεγάλης ἀποφάσεως λέγεται « νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι ἂν δέν... ». Ὁ Πάνδαρος εὐρίσκεται εἰς τὴν

φρικτήν θέσιν εκείνου, ὁ ὁποῖος βλέπει ὅτι κάτι, διὰ τὸ ὁποῖον καυχᾶται καὶ ἐπαινεῖται, δὲν ἀξίζει τίποτε.— Τρώιοι ἵπποι: Εἶναι οἱ καταγόμενοι ἀπὸ τὸ γένος τῶν ἵππων τοῦ Τρώος. Τούτους εἶχε δώσει ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Τρῶα ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Γανυμήδην, τὸν ὁποῖον ἤρπασε καὶ τὸν εἶχεν εἰς τὸν Ὀλυμπον ὡς οἰνοχόον.— ἐγὼ δὲ ἵππων ἐπιβήσομαι: Ὁ Αἰνείας ἕως τῶρα ὀμιλεῖ εἰς τὸν Πάνδαρον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Θὰ ἐπήγαιναν καὶ οἱ δύο ἐναντίον τοῦ Διομήδους ἐπὶ τοῦ ἄρματος. Ὁ Αἰνείας ἀφίνει εἰς τὸν σύντροφόν του νὰ ἐκλέξῃ, ἂν θὰ ἠνιοχῇ αὐτός, ἐνῶ ὁ ἴδιος (ὁ Αἰνείας) θὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν Διομήδη, ἢ ἂν θὰ μονομαχήσῃ ὁ Πάνδαρος, ἐνῶ αὐτός θὰ ἐπρόσχε το ἄρμα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ὅπου δύο πολεμιστὰι θὰ ἐπιβοῦν ἄρματος, ὁ ἕνας θὰ ἐκτελέσῃ χρέη ἠνιόχου. Συνήθως ὁμοῦς ὁ διευθύνων τὸ πολεμικὸν ἄρμα δὲν ἦτο πολεμιστής, ἀλλ' εἰδικὸς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

239 - 273

α') 239 - 250:—ποικίλος=στολισμένος.—ἐμμεαῶτε· Ε 142.—ἔχον = διηύθυναν. — κεχαρισμένος = ἀγαπημένος. — ἐμῶ κεχαρισμένε θυμῶ = φίλε τῆς καρδιάς μου.—ἀνδρ(ε)· δυϊκ.—ἴνα· ἴς - ἰνός = νεῦρον, δύναμις· πρβλ. καὶ ἴφι ἀνάσσεις· Α 38.—ἀπέλεθρος = ἀμέτρητος.—ὁ μὲν... Αἰνείας δέ· ἐπιμερισμὸς εἰς τὸ ἄνδρε.—εὐχομαι = καυχῶμαι. Ἡ συνήθης περίφρ. ὅταν λέγῃ κάποιος τὸ ὄνομά του: εὐχομαι ἔμμεναι = εἶμαι.—ἐκγεγάμεν υἱὸς Ἀγχίσαιο· ποιητικὸς πλεονασμὸς ἀντὶ ἐκγεγάμεν Ἀγχίσαιο· ῥ. ἐκγίγνομαι.—χάζομαι· Ε 34.—μηδέ μοι· τὸ μοι δοτκ. ἠθικὴ εἰς τὸ θῦνε.—οὕτω· ὅπως κάμνεις ὡς τῶρα.—θῦνε· Ε 87.—τὸ ἦτορ = ἡ καρδιά, ἡ ζωή.

251 - 259:—ὕπόδρα· Α 148.—μὴ τι ἀγόρευε = μὴ κἀνης κἀνένα λόγον.—φόβος = φυγή.—σὲ πεισέμεν· ἀντικμ. ἐμέ.—γενναῖον = πρέπον εἰς τὸ γένος μου, τὴν καταγωγὴν μου.—ἀλυσκάζω = ἀποφεύγω, ξεφεύγω (ἐκτενέστ. τύπος τοῦ ἀλύσκω).—καταπτώσσω = μαζεύομαι, ζαρῶνω.—ἐμπεδος = σταθερὸς (πέδον = ἔδαφος).—ὀκνεῖω = διστάζω.—καὶ αὕτως = ἔστω καὶ ἔτσι, ἦτοι πεζῇ.—τρεῖν· τρέω = τρέπομαι εἰς φυγὴν (ὁ τρέσας = ὁ λιποτάκτης).—τούτῳ· ἀντικμ. τοῦ ἀποίσετον.—πάλιν = ὀπίσω.—ἀποίσετον· ῥ. ἀποφέρω = φέρω ὀπίσω.—ἄφ' ἡμείων = ἀπὸ τὰ χέρια μας.—εἴ γ' οὔν = ἐάν βεβαίως.—ἕτερος = ὁ ἕτερος ἀπὸ τοὺς δύο.

260 - 273 : πολύβουλος = ὁ ἔχων πολλές βουλὰς, ἐφευρετικὸς.— ἐρυκακέω = συγκρατῶ, κρατῶ (παράλλ. τύπος τοῦ ἐρύκα).— ἡ ἀν-
 τυξ = στεφάνη ἀπὸ μαλακὸν ξύλον ἐπάνω ἀπὸ τὰ τοιχώματα τοῦ δι-
 φρου (ἰδὲ πραγμ.).— τείνας ἡνία = ἀφοῦ προσδέσῃ τὰ ἡνία.— Αἰ-
 νείαιο· συναπτ. πρὸς τὸ ἵππων.—ἐπαίξαι ἵππων = νὰ ὀρμήσῃς εἰς
 τοὺς ἵππους.—μεμνημένος = χωρὶς νὰ ξεχάσῃς.—μετ' ἐύκνημίδας
 Ἀχαιοὺς = πρὸς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐύκνημ. Ἀχαιῶν.—τοι· βεβαιωτ.
 = ἀλήθεια.—εὐρύοπα = ὁ βλέπων εὐρέως, παντεπόπτῃς (εὐρὸν+ρίξ.
 ὀκ - ὄσσε - ὄπ -).—ποινή = ἀνταμοιβή, ἀποζημίωσις.— οὐνεκα = διὰ
 τὸν λόγον ὅτι.—ὕπ' ἡῶ... = κάτω ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν καὶ τὸν ἥλιον, εἰς
 ὄλην τὴν ὑφήλιον.— τῆς γενεῆς· γενικ. διαιρετ.— ὑποσχῶν = ἀφοῦ
 ἐξευγάρωσε μὲ ἄρρενας ἵππους.—ἡ γενέθλη = τὸ γένος, ἡ βράτσα.—αὐ-
 τός· ὁ Ἀγχίσις.—ἀτιτάλλω = περιποιοῦμαι, ἀνατρέφω (ἀτάλλω,
 ἀταλός = παιδικός).— μῆστωρ φόβοιο = ὁ ἐπινοῶν τρόπους νὰ προ-
 καλέσῃ φυγὴν, ὁ προκαλῶν φόβον. Τὸ ἐπίθ. ἐδῶ ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἵπ-
 πους. Συνήθως λέγεται ἐπὶ προσώπων.

β') Παρακεῖμ. β' τοῦ ἐκγίγνομαι : ἐκγέγαα· (πρβλ. καὶ ἐκγε-
 γανία· Γ 199).

— Ποιητικὸς τύπος γενικῆς τοῦ υἱός : υἱός.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : μεμαῶτε, Αἰνείαιο,
 εὐρύοπα, ἔασι.

γ') ποικίλα : Τὴν διακόσμησιν τῶν ἄρμάτων θὰ φαντασθῶμεν ἢ
 μὲ ξυλογλυφὰς ἢ μὲ χρώματα. Ὡστε τὰ ἄρματα τῶν εὐγενῶν δὲν ἦσαν
 μόνον θαύματα πλοῦτου καὶ πολυτελείας, ἀλλὰ καὶ ἔργα τέχνης.— οὐ
 γὰρ μοι γενναῖον : Ὁ Ὅμηρος διακρίνει καὶ ἐξαίρει τὴν ἀνδρείαν ἐ-
 κείνων, οἱ ὁποῖοι καὶ προσωπικὸν θάρρος ἔχουν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν
 τῶν παράδοσιν τιμοῦν. Γενικώτερον γνωρίζει ὁ ποιητὴς πόσῃ δύναμιν
 ἀσκεῖ εἰς τὸν ἀνθρώπον ἡ ἀποκτηθεῖσα ἀγαθὴ ἔξις. Παράβαλε καὶ Ζ
 444 τὸν λόγον τοῦ Ἑκτορος : « μάθον ἔμμεναι ἐσθλός ».— ἡ ἀντυξ :
 Στεφάνη ξυλίνη, ἡ ὁποία περιέκλειε τὸ ἄρμα ἐκ τῶν τριῶν μερῶν. Εἰς
 αὐτὴν προσεδέοντο τὰ ἡνία, ὁσάκις τὸ ἄρμα ἔπρεπε νὰ μείνῃ χωρὶς
 ἡνίοχον, καὶ ἐξ ἄλλου ἐχρησίμευεν ὡς λαβὴ διὰ τὸν πολεμιστὴν.

α') 274 - 285:—τῷ δέ· ὁ Πάνδαρος καὶ ὁ Αἰνείας.— δαΐφρων·
 Α 184.—ἀγαυός = λαμπρός, ἔνδοξος.— ἡ μάλα οὐ = ὠρισμένως δέν.—
 βέλος ὠκὺ = τὸ ταχὺ βλήμα.—πικρὸς δίστος· ἐπέξ. τὸ βέλος· Ε 110
 καὶ Α 51: βέλος ἐχεπευκές.— αἶ κε τύχωμι = ἴσως ἐπιτύχω.—ἡ ῥα
 = μὲ αὐτοὺς τοὺς λόγους.—ἀμπεπαλῶν· ἀναπάλλω = σείω πρὸς τὰ
 ἄνω.—δολιχόσκιον· Ε 15.—Τυδεΐδαο· γεν. κτητ. εἰς τὸ ἀσπίδα.—
 διαπρὸ πταμένη = ἀφοῦ ἐτρύπησεν ὡς πέρα.—πελάσθη θώρηκι =
 ἤγγισε τὸν θώρακα.— τῷ ἐπί· ἐπὶ τούτῳ = δι' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα,
 δι' αὐτὴν τὴν εὐστοχίαν του.— αὔσε· Ε 101.—ὁ κενεῶν = ἡ κοιλότης
 μετὰξὺ τοῦ ἰσχύου καὶ τῶν πλευρῶν (κενεός = ὁ κούφιος).—ἀνσχέ-
 σσθαι· Ε 104.— τὸ εὐχος = ἡ καύχησις, ἡ δόξα.

286 - 296:—ταρβέω = φοβοῦμαι.—ἡμβροτες· ἄορ. τοῦ ἀμαρτά-
 να = ἀπέτυχες εἰς τὴν βολήν.— οὐδ' ἔτυχες· ἐπανάλ. τῆς ἐννοίας τοῦ
 ἡμβροτες.—σφῶι· ὑποκείμε. τοῦ ἀποπαύεσθαι = σεῖς οἱ δύο.—μέν...
 γέ· οἱ δύο σύνδεσμοι βεβαιῶνουν τὸ ἀντίθετον, ἦτοι: σὺ ἐνόμισες ὅτι
 μὲ ἐπληξες, τούναντίον ὅμως σεῖς οἱ δύο...— ἄσαι· ῥ. ἄω = κάμνω
 κάποιον νὰ χορτάσῃ, εὐχαριστῶ.—ταλαύρινος = ἀπτόητος, ἀτρόμητος·
 ἐπίθ. τοῦ Ἄρεως.—ἴθυνε = κατηύθυνε.—ῥίνα = πρὸς τὴν ῥίνα.—ἐπέ-
 ρησεν = διεπέρασε.—πρυμνός = ἔσχατος, κατὰ τὴν ῥίζαν.—ἀτειρής
 = ἀκατάβλητος, σκληρός.— ἐξελύθη = ἐθραύσθη.— νείατος = τελευ-
 ταῖος, εἰς τὴν βᾶσιν.—ὁ ἀνθερεῶν = τὸ πηγούνι.—στ. 294 ὡς Ε 58.—
 παμφανόων = στιλπνός, πού λαμποκοπᾷ.— παρατρέω = παραμερίζω
 φοβισμένος.— αὐθι = ἐκεῖ, ἐπὶ τόπου.

297 - 310 :—ἀπόρουσε· ἐνν. τοῦ ἄρματος· ῥ. ἀπορούω· Ε 20.—
 ἐρυσίατο· ἐρώω = σύρω, τραβῶ.—ἀμφὶ βαῖνε· πρβλ. Ε 21: περι-
 βῆναι.—ἀλκί· ἀλκῆ· ἡ ἀλκή = ἡ δύναμις, ἡ ῥώμη.— πρόσθε· συναπτ.
 τῷ οἱ.—πάντος' εἴσην = ἐντελῶς κυκλοτερῆ. Κυρίως ἔχουσαν ἴσην
 ἀπόστασιν ὄλων τῶν σημείων τῆς περιφερείας ἀπὸ τοῦ κέντρου.— ὅστις
 ἀντίος ἔλθοι = ὅποιος τυχὸν ἐπλησίαζε τὸν νεκρὸν τοῦ Πανδάρου.—
 σμερδαλέα· ἐπίορ. = φοβερά.—ἰάχω = ἐκβάλλω φωνάς, κραυγάζω.
 — τὸ χερμάδιον = ἡ πέτρα.—μέγα ἔργον = κάτι πολὺ δύσκολον, μιὰ
 δύσκολη δουλειά.—ῥέα· ῥεῖα - ῥαδίως.—ἰσχίον = ἡ κοτύλη τῶν ὀστέων

τῆς λεκάνης.— ἐνστρέφεται = κινεῖται ἐντός.—μιν· τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ἰσχίου.— θλάσσει· θλάω = σπάζω.— πρὸς = προσέτι.— ῥῆξε· ῥήγνυμι = σπάζω, κόπτω.—τένοντε· ὁ τένων = τὸ νεῦρον, ὁ μῦς.— ὦσε ἀπὸ = ἐτράβηξε, ἀπέστασε· ῥ. ὠθῶ.— ἡ ῥινὸς = τὸ δέρμα τοῦ σώματος.— αὐτάρ = ἀλλά.— ἔστη· δὲν ἔπεσεν ἐντελῶς.— γνύξ· Ε 68.— ἐρείδομαι = στήριζομαι μετὰ γεν. γαίης.— ἀμφί... ἐκάλυψε = ἐσκέπασε τριγύρω του.— κελαινὸς = μαῦρος, σκοτεινός.

311 - 317 :— ἀπόλοιτό κεν· ἀπόδοσις εἰς εὐκτ. τῆς ὑποθέσεως : εἰ μὴ ὀξὺ νόησε.— ὀξὺ = ταχέως.— μιν· τὸν Αἰνεΐαν.— ὑπ' Ἀγχίση τέκε = τὸν ἐγέννησε μετὰ τὸν Ἀγχίσην.— βουκολέω = βόσκω κοπάδια. βουκολέοντι : μετχ. χρον.— χεύατο· χέω = χύνω, σκορπίζω.— πῆχθε· ὁ πῆχυς, τὸ μέρος τῆς χειρὸς ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μέχρι τοῦ καρποῦ· συνεκδ. : τὸ χέρι.— πτύγμα πέπλοιο ἐκάλυψε = ἔθεσεν ὡς κάλυμμα τὸν πέπλον τῆς.— ἔμεν· εἶναι ἀπαρέμφ. εἰς δῆλωσιν σκοποῦ.— ταχύ- πωλος = ὁ ταχεῖς ἵππους ἔχων.

β') Ἐπικός τύπος τοῦ β' προσ. παρακειμ. ἄνευ τοῦ σ : βέβληαι.
— Δοτικ. ἐνικ. τοῦ ὀνόματος ἀλήη κατὰ μεταπλασμόν : ἀλίη.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : τύχωμι, ἐρυσάι- ατο, κτάμεναι, ῥέα, ἔμεν.

γ') ἐπὶ μακρὸν ἄϊσε : Ἦτο σύνθησις εἰς τοὺς Τρῶας πολεμιστὰς νὰ ἐκβάλλουν φωνὰς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἀγῶνος. Καὶ κατὰ τὴν πρώτην φορὰν, ὅτε ἐπληξεν ὁ Πάνδαρος τὸν Διομήδη, ἐπὶ μακρὸν ἄϊσε (Ε 101), καὶ κατωτέρω ὁ Αἰνεΐας ζητεῖ νὰ προφυλάξῃ τὸ σῶμα τοῦ φίλου του σμερδαλέα ἰάχων (Ε 303). Πρὸς τὰς θριαμβευτικὰς φωνὰς τοῦ Παν- δάρου ἀντιτίθεται ἡ ψυχραιμία τοῦ Διομήδους (οὐ ταρβήσας) καὶ ἡ ἀπλή φράσις τοῦ ἡμυροτες οὐδ' ἔτυχες, ἡ ὁποία ἔχει καταστή παροιμιώ- δης.— αἰχμὴ δ' ἐξελύθη παρὰ νεΐατον ἀνθρεωῶνα : Κατὰ τὴν περι- γραφὴν τοῦ ποιητοῦ τὸ δόρυ ἐπληξε τὸν Πάνδαρον ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω παρὰ τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν ῥίνα καὶ ἀφοῦ διεπέρασε τοὺς ὀδόν- τας ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν βᾶσιν τῆς σιαγόνος. Ἐν τούτοις ὁ Διομήδης ἦτο πεζὸς καὶ ὁ Πάνδαρος ὑψηλότερα ἐπὶ τοῦ ἄρματος, ὁπότε τοιαύτη βολή

δὲν ἐξηγεῖται εὐκόλα, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ ἔδαφος ἦτο ἀνώμα-
 λον καὶ ὁ Διομήδης ἴστατο ὑψηλότερα.—**χερμάδιον λάβε χειρί :** Συ-
 χνά εἰς τὰς Ὀμηρικές μάχας ρίπτονται λίθοι, διότι, ἀφοῦ ρίψη ὁ πολε-
 μιστὴς τὸ δόρυ, δὲν ἔχει πλέον ἄλλο ὄπλον, διὰ νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ κάποιαν
 ἀπόστασιν. "Ὅταν πλησιάσουν σῶμα πρὸς σῶμα, μονομαχοῦν μὲ ξίφος.
 —**οἶοι νῦν βροτοὶ εἰσι :** Μὲ τὸ νῦν ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὴν ἰδικήν του ἐπο-
 χήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Τρωικὸς πόλεμος εἶναι παρελθὼν. Αἱ ἥρωικαὶ
 διηγήσεις κάμνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν, ὅτι οἱ παλαιοὶ ἦσαν
 τελειότεροι.—**ἀμφρὶ δὲ ὄσσε κελαινὴ νύξ ἐκάλυψεν :** Ὁ Αἰνείας
 ἔχασε τὰς αἰσθήσεις του καὶ φυσικὰ πολὺ εὐκόλα θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ
 Διομήδης, ἂν δὲν ἐπενέβαινεν ἡ θεὰ μήτηρ του.—**ἐχεύατο πήχεε λευ-
 κώ . . . :** Ἡ ἐμφάνισις τῆς ὠραίας θεᾶς μὲ τὰ λευκὰ χέρια καὶ τὸν φαι-
 νὸν πέπλον ἀποτελεῖ θαυμασίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν φρίκην καὶ τὴν
 ἀγριότητα τῆς αἰματοχυσίας.

α') 237 - 241 :—φρηγός = δρυς.—ϊκάνω = ἔρχομαι, φθάνω.—ἀμφί μιν = γύρω του.—θέω = τρέχω.—ἄλοχος· Α 114.—εἶρομαι = ἐρωτώ.—παῖδας = περι τῶν παιδῶν.—κασίγνητος = ἀδελφός.—ὁ ἔτης = συγγενής, φίλος.—ὁ πόσις = ὁ σύζυγος.—ἔπειτα = ἀκολούθως.—ἄνωγα = προστάζω· πρκμ. με σημασίαν ἔνεστ.—ἐξείης = κατὰ σειράν, δηλ. εἰς δλας ἔδιδε τὴν ἴδιαν προτροπὴν νὰ προσεύχωνται εἰς τοὺς θεούς.—δὲ = ἐν τούτοις.—τὸ κῆδος = ἡ λύπη, τὸ πένθος.—ἐφῆπτο = ἐπέκειτο, ἐπεκρέματο, ῥ. ἐφάπτω.

242 - 253 :—ὁ δόμος = ἡ κατοικία, ἀνάκτορα (δέμω).—ξεστός = λεῖος, γυαλιστός.—ξεσιτῆς αἰθούσησι = με στοὰς σχηματιζομένας με κίονας ἀπὸ πελεκημένον, ἄρα καὶ στίλβον μάρμαρον.—τετυγμένον· ῥ. τεύχω = κατασκευάζω.—αὐτάρ· ὡς συμπλεκτ. σύνδ. = καί.—δεδημημένος· ῥ. δέμω = οἰκοδομῶ.—μνηστὴ ἄλοχος = ἡ ζητηθεῖσα εἰς γάμον γυνή, ἡ νόμιμος σύζυγος.—κούρη = νεαρά γυνή, θυγάτηρ.—τέγεος = ἐστεγασμένος (τέγω, στέγω = στεγάζω· λατ. tego).—αἰδοῖος = ὁ ἄξιος σεβασμοῦ, σεμνός.—ἐνθα = ἐκεῖ, δηλ. καθὼς εἰσῆρχετό τις εἰς τὸ περικαλλὲς ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου (στίχ. 242).—ἠπιόδωρος μήτηρ = γλυκεῖα, στοργικὴ μητέρα (ἠπιος + δῶρα).—εἰσάγουσα = ὁδηγοῦσα ἐντός.—εἶδος = μορφή· αἰτ. τοῦ κατὰ τι.—ἐν φῦ· ἐνέφω = προσεκολλήθη, ἔσφιξε.—ἔκτ' ὀνόμαζεν = τὸν προσεφώνει· ὁ στ. 253 ἐπαναλαμβάνεται συχνότατα παρ' Ὀμήρω.

254 - 262 :—τίπτε· τίποτε ; = διατί ἄραγε ;—θρασύς = ἄγριος.—ἡ μάλα δὴ = ὠρισμένως, ἀσφαλῶς.—τείρω = κατατρίβω, καταπονῶ.—δυσώνυμος = ἐκεῖνος, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα προκαλεῖ κακόν, κατηραμένος (δυσ + ὄνομα, ὄνομα).—ἐνθάδε· συναπτ. με τὸ ἐλθόντα.—ἀνήκεν = παρῶρμησε.—ἄκρη πόλις = τὸ ὑψηλὸν μέρος τῆς πόλεως, ἡ ἀκρόπολις.—χεῖρας ἀνέχω = ὑψῶνω τὰ χέρια, προσεύχομαι.—μελιθῆς = γλυκὺς ὡς μέλι.—ἐνείκω· ὑποτακτ. ἄορ. ῥ. φέρω, ἤρεια.—σπείσης· ῥ. σπένδω.—καυτός· ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ ἀθανάτοισι·

δηλ. ὄχι μόνον τοὺς θεοὺς νὰ τιμῆσης, ἀλλὰ καὶ σὺ νὰ αἰσθανθῆς ἀνακούφισιν.—**δνήσεαι**· *δνίναμαι* = ἀπολαμβάνω, εὐχαριστοῦμαι.—**ἀνδρὶ δέ**· τὸ δὲ εἰς τὴν σημ. τοῦ γάρ.—**κεκμηῶτι**· *κεκμηῶς ἀντὶ κεκμηκῶς* = πρκμ. τοῦ *κάμνω* = κουράζομαι.—**ἄέξει**· *ἀέξω* = αὐξάνω.—**τύνη**· σὺ.

263 - 278 :—**μέγας** = ὑψηλός.— **καρυθαίολος** = ποὺ ἀνεμίζεται ὁ λόφος τῆς περικεφαλαίας του· ἐπομένως = εὐκίνητος, ὄρμητικός.— **μοι** = χάριν ἐμοῦ, γιὰ μένα.—**ἄείρω** = σηκώνω, προσφέρω.— **μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.— **ἀπογυιῶ** = παραλύω τὰ μέλη· *γυῖα* = μέλη.—**λάβωμαι**· *λανθάνω, λήθω* εἰς τοὺς μεσ. τύπους = ξεχνῶ· *μὴ λάβωμαι μένεος* = μήπως χάσω τὴν ὄρμην μου. Λέγεται καὶ ἡ ἀντίθ. ἔκφρ. : *μνήσασθε θούριδος ἀλκῆς*.—**χερσὶ δέ**... = ἄλλως τε μὲ χέρια...—**λείβω** = χύνω κρασί διὰ σπονδῆν.—**αἶθοψ** = λαμπρός, σπινθηροβόλος (*αἶθω* = λάμπω).—**ἄζομαι** = φοβοῦμαι, ἀπὸ εὐσέβειαν ἀποφεύγω κάτι.—**οὐδέ πη** = κατ' οὐδένα τρόπον.— **ἔστι**· *ἔξεστι*.— **κελαινεφῆς** = ὁ συνάγων μέλανα νέφη (*κελαινός*)· ἐπίθ. τοῦ Διός.— ὁ **λύθρος** = λάσπη ἀπὸ αἶμα καὶ χῶμα.—**πεπαλαγμένος** = λερωμένος, *πιτσιλισμένος* (ῥ. *παλάσσομαι, πηλός, λατ. palus*).— **νηός** = ναός.— **ἄγελείη**· *ἄγουσα τὴν λείαν*· ἐπίθετον τῆς Ἀθηνᾶς, διότι αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο κατὰ τὰς ληστρικὰς ἐπιδρομάς.—**τὰ θύεα** = αἱ θυσίαι, αἱ προσφοραὶ.— **ἀολλιζῶ** = συγκεντρώνω.— **πέπλος** = γυναικεῖον φόρεμα.— **τοι**· συναπτ. πρὸς τὸ *ἔστι* = εἶναι γιὰ σένα, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην σου.—**χαριέστατος** = ὠραιότατος.—**ἠῦκομος** = ἔχουσα ὠραίαν κόμην.— **θές καὶ ὑποσχέσθαι**· τὸ ἀπαρέμφ. ὡς προστακτ. Ἀντικμ. τοῦ ὑποσχέσθαι εἶναι τὸ *ἱερευσέμεν*.—**ἦνις** = ἐνὸς ἔτους, *χρονιαίριος*.—**ἦκέστας**· *ἦκεστος = ἀδάμαστος* (στερ. α - κεστός, κεντός, κεντέω), κυρίως ἀκέντητος.—**αἶ κε** = ἔάν.—**ἐλεῶ** = εὐσπλαγχνίζομαι.— **ἀπόσχη**· *ἀπέχω μετβ.* = κρατῶ μακράν, ἀπομακρύνω.— **μήστωρ**· Ε 272.

279 - 285 :—**μετελεύσομαι**· *μετέροχομαι* = πηγαίνω πρὸς κάποιον.—**εἰπόντος** (ἐμοῦ) = εἰς ὃ,τι τοῦ εἶπω.—**αὔθι** = ἐκεῖ, στὸν τόπο, ὅπου βρίσκεται.—**χάνοι γαῖά σί** = νὰ ἀνοίξῃ δι' αὐτὸν ἡ γῆ, νὰ τὸν καταπιῇ ἡ γῆ· ῥ. *χάσκω*.— **πῆμα**· κατηγρ. εἰς τὸ μιν.— **τοῖο**· τοῦ...— **εἶσω Ἄϊδος**· *δόμον Ἄϊδος* = εἰς τὸν Ἄδην.— **ἄτερπος**· ἀντὶ ἀτερπῆς = δυσάρεστος, πικρός.—**ἡ οἷζυς** = ἡ λύπη, ἡ δυστυχία.—**ἐκλελαθέσθαι** = ὅτι ἐντελῶς ἐλησημόνησε.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἔνεσαν, εἰλήλου-
θας, ἀνῆκε, πῆσθα, τύνη.

γ') Σκαιαὶ πύλαι : Ἴδε Γ 145.— φηγός : Τὸ δένδρον τοῦτο εἰς
τὴν εἴσοδον τοῦ τεύχους ἦτο διὰ τοὺς Τρῶας ἱερὸν δένδρον ἀφιερωμένον
εἰς τὸν Δία.—δόμον περικαλλέα Πριάμοιο : Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριά-
μου ἦσαν συγκρότημα πολλῶν κτιρίων, ὅπως συνέβαινε καὶ εἰς τὰ ἀνά-
κτορα τῆς Ἑλλάδος (Μυκηνῶν, Τίρυνθος, Κρήτης κ.ἄ.). Τὸ κύριον
μέρος τοῦ ἀνακτόρου ἦτο πάντοτε τὸ μέγαρον (δῶμα) καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ
αἴθουσα. Ἐντὸς ὅμως τῆς αὐτῆς ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κτίρια χρησιμεύον-
τα ὡς ἰδιαιτέραι κατοικίαι τῶν βασιλοπαίδων, ὡς γυναικωνῖται, ὡς ἀ-
ποθήκαι, λουτρῶνες κλπ. Εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Πριάμου θὰ φαντασθῶ-
μεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐτῆς σειρὰν τοιοῦτων κτιρίων, τὰ ὅποια ἔ-
καμνον ἐντύπωσιν μὲ τοὺς ὠραίους κίονας, οἱ ὅποιοι ἐκόσμουσαν τὴν εἴ-
σοδον ἐκάστου (ξεστῆς αἰθούσῃσι).—χερσὶν ἀνίπτουσι : Κατὰ τοὺς
ἡρωικοὺς χρόνους ἦτο θρησκευτικὸν ἔθιμον νὰ πλύνουν τὰ χέρια, πρὶν
κάμουν θυσίαν ἢ σπονδῆν.

286 - 341

α') 286 - 296:—μολοῦσα = ἐλθοῦσα, ῥ. βλώσκα - ἔμολον.—κέ-
λομαι = παρακαλῶ, διατάσσω.—κατὰ ἄστνυ = περιελθοῦσα εἰς τὴν
πόλιν.—θάλαμος = ἰδιαιτέρον δωμάτιον, ὅπου φυλάσσονται τὰ πολύ-
τιμα πράγματα.—κῆώεις = εὐώδης.—οἶ· τῆ Ἑκάβῃ.—παμποί-
κιλα = ὀλοκέντητα.—ἔργα = ἐργόχειρα.—θεοειδής = θεόμορφος.—
ἐπιπλῶς = ὅταν ἐπλευσε· ῥ. ἐπιπλέω.—τὴν ὁδὸν ἦν = κατὰ τὸ ταξίδι
πού.—ἀνήγαγε = ἔφερε ἐπάνω. Ἡ ἀνά, διότι τὸ ταξίδι ἔγινε πρὸς
Β.—εὐπατέρεια = ἀρχοντική. Κυρίως ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας.—
ἀειραμένη· ἀείρω· Ζ 264.—δῶρον· κατηγορμ.—νειάτος = τελευ-
ταῖος.—βῆ ἰέναι = ἐξεκίνησε.—μετασσεύομαι = πηγαίνω γρήγορα.

297 - 304 :—τῆσι· εἰς τὴν Ἑκάβην καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας.—ῶϊξε·
οἶγω = ἀνοίγω.—Κισσηίς = ἡ κόρη τοῦ Κισσέως.—ἔθηκάν· τίθημι
εἰς τὴν σημ. τοῦ ποιῶ.—ὀλολυγῆ = μὲ φωνάς.—εὐχομαι = κάμνω
δέησιν, παρακαλῶ.—ἀράομαι = προσεύχομαι.

305 - 311 :—ῥυσίπτουλις = ἡ προστατεύουσα, ἡ σφύζουσα τὴν
πόλιν (ῥύομαι + πτόλις).—ἄξον· ἄγνυμι = θραύω.—δη = πλέον.—

στ. 308 - 310 = 274 - 276.— **ἀνανεύω** = σείω ἀρνητικὰ τὸ κεφάλι, ἀρνοῦμαι.

312 - 325 :—**δῶμα** = κατοικία, ἀνάκτορον.—**τεύχω** = κατασκευάζω, κτίζω.—**ἐριβῶλαξ**· Α 155.—**τέκτων**· Ε 59.—**ἐνθα** = ἐκεῖ.—**παροιθε**· συναπτ. πρὸς τὸ δουρὸς = ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ δόρατος.—**περὶ δέ** = καὶ γύρω εἰς τὴν βάσιν τῆς αἰχμῆς.—**περὶ θέε** = τὴν περιέβαλλε· ῥ. θέω = τρέχω.— ὁ **πόρκης** = κρίκος.— **τὸν δέ**· Ἀλέξανδρον.— **τὰ τεύχεα**· Γ 195.— **ἔπω** = ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι.— **ἀγκύλος**· Ε 209.— **ἀφάω** = ψηλαφῶ, μεταπιάνω.—**μετὰ** = μεταξὺ.— **ἦστο**· ἦμαι.— **νεικέω** = ἐπιπλήττω.— **αἰσχροῖ ἐπη** = βαρεῖς, προσβλητικοὶ λόγοι.

326 - 331 :—**δαιμόνιος** = ἀλλόκοτος.— **οὐ καλὰ** = οὐ καλῶς.— **μέν**· βεβαιωτ.— ὁ **χόλος** = ὁ θυμός.— **φθινύθω** = φθειρόμαι, χάνομαι.—**αἰπύς** = ὑψηλός.—**μάρναμαι** = μάχομαι.—**ἡ αὐτῆ** = κραυγὴ τῆς μάχης, ἡ μάχη.— **ἀμφιδέδηε** = ἀναψε γύρω· **δαίω** = καίω.— **μαχέσαιο ἄν** = θὰ ἐπέπληττες, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιπλήττης.— **ὄν τινά που**· ἡ πρότ. εἶναι ἀναφ. ὑποθ.= ὅποιον ἴσως...—**μεθιέντα**· **μεθίημι** = ἀφίνω, παραμελῶ.— **στυγερός** = φρικαλέος.— **ἄνα**· ἐπίρρ. μὲ ἔννοϊαν προσταγῆς = (σήκω) ἐπάνω.— **δήιος** = καυστικός, καταστρεπτικός (**δαίω**).— **θέρηται**· **θέρομαι** = καίομαι.

332 - 341 :— ἡ **αἶσα** = τὸ πρόπον, τὸ ὀρθόν· **κατ' αἶσαν** = ὀρθά, δίκαια, ὅπως μοῦ ἤξιζε.—**οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν** = ὄχι πέραν τοῦ ὀρθοῦ, ὄχι ἄδικα.—**τοῦνεκα** = δι' αὐτὸν τὸν λόγον.—**σύνθεο**· **συντίθεμαι** = βάζω μαζὶ εἰς τὸν νοῦν μου, προσέχω τὸν λόγον κάποιου.—**οὐ τοι...** = ἀλήθεια ὄχι...— **νέμεσις - ιος** = ἀγανάκτησις.— τὸ **ἄχος** = ἡ λύπη.— **προτρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς κάτι, παραδίδομαι.—**παρειπούσα**· **παρεῖπον** = παρεκίνησα, ἔπεισα.— **ὄρμησε**· **ὄρμᾶω**· **μετβτ.** = κάμνω κάποιον νὰ κινηθῇ.— **μοι καὶ αὐτῶ** = ὅπως καὶ εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον.— **λώιον**· **λῶον**· συγκρ. τοῦ **ἀγαθός**.— **ἐπαμείβομαι** = πηγαίνω ἐκ περιτροπῆς.— **ἐπιμένω** = περιμένω.— **ἀρήια** = πολεμικά.— **δύω** = νὰ ἐνδυσθῶ, νὰ φορέσω.— **μέτειμι** = ἔρχομαι κατόπιν.— **κιχήσεσθαι**· **κίχων**, **κίχημι**· Ε 187.

β') Ἴων. τύπος τοῦ β. ἐπιπλέω : ἐπιπλώω καὶ μετοχ. ἀόρ. β' ἐπιπλώως.

— Δοτικὴ τοῦ ὀνόματος νέμεις : νεμέσι, ἀντὶ νεμέσει.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ποτί, κατεβήσето, τῆσι, ἦστο.

γ') ἐς θάλαμον κηώντα : Τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐφυλάσσοντο τὰ ἐνδύματα, εὐωδίαζεν ἀπὸ τὰ ἀρώματα, τὰ ὅποια ἐτίθεντο μεταξὺ τῶν ἐνδυμάτων, διὰ νὰ προφυλάσσωνται αὐτὰ ἀπὸ τὸν σκῶρον καὶ διὰ νὰ ἀποκτοῦν ὠραίαν καὶ μόνιμον ὀσμὴν.—Ἔργα γυναικῶν Σιδονίων : Τὰ λεπτὰ καὶ περίτεχνα κεντήματα τῶν πέπλων ἦσαν προϊόντα ἀνατολικῆς χειροτεχνίας, ὅπως συνέβαινε καὶ κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν καὶ σήμερον ἀκόμη. Ἰδίως αἱ πόλεις τῆς Φοινίκης ἦσαν κέντρα βιομηχανίας πολυτελῶν εἰδῶν, ὡς πολυτίμων βαφῶν, ἀρωμάτων κ.ἄ. Ἰδιαιτέρως ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον ἡ Σιδὼν ὡς κέντρον τέχνης (πολυδαίδαλοι Σιδόνες).—Θεανῶ : Ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κισσέως, βασιλέως τῶν Θρακῶν, καὶ σύζυγος τοῦ Ἀντήνορος.—τὰς Ἀλέξανδρος ἤγαγε : Ἐπιστρέφων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὁ Πάρις ἐσυνέχισε τὰς ληστρικὰς του ἐπιθέσεις εἰς παραλίαις πόλεις τῆς Φοινίκης. Τὰ πειρατικὰ αὐτὰ ταξίδια, ὅπως λέγει ὁ Θουκυδίδης, ὄχι μόνον δὲν ἔφερον ὄνειδος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐδόξαζον τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτά.—ὄλολυγῆ : Πιθανῶς ἐννοεῖ ὁ ποιητὴς θρησκευτικὰ ἐπιφωνήματα, τὰ ὅποια ἐπρόφερον ὄλαι μαζὶ μὲ ῥυθμόν, ὅπως ἐγίνετο καὶ εἰς ἄλλας ἐπισήμους στιγμάς.—θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλήν : Ἐπαναλαμβάνεται ἐδῶ ὁ συνήθης τύπος τῶν Ὀμηρικῶν ἀνακτόρων μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κύριον μέρος λέγεται δῶμα καὶ ἡ αἴθουσα αὐλή.—ἔγχος ἐνδεκάπηχου : Δὲν γνωρίζομεν μὲ τί μέτρον ὑπολογίζει ὁ ποιητὴς τὸ μῆκος τοῦ δόρατος τοῦ Ἔκτορος. Ὅπωςδήποτε θέλει νὰ παραστήσῃ ὅτι τὸ δόρυ τοῦ ἥρωος τούτου ἦτο ἐξαιρετικὰ μακρόν.—πόρκης : Ὁ κρίκος αὐτὸς ἐστερέωνε τὴν αἰχμὴν εἰς τὸ ξύλον τοῦ δόρατος καὶ ἐπὶ πλέον ἐκόσμηε τὸ δόρυ.—χόλον τόνδε : Ὁ χόλος τοῦ Πάριδος προήρχετο ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἀπέτυχε εἰς τὴν μονομαχίαν του μὲ τὸν Μενέλαον καὶ διὰ τοῦτο οἱ Τρῶες τὸν ὠνειδίζον.

— Ποῖον τύπον ἀνδρὸς ἐμφανίζει ἐδῶ ὁ Πάρις; Διακρίνατε τὴν ἀντίθεσιν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἔκτορος.

α') 342 - 358 :—μειλίχιος=γλυκός, μαλακός.— ὁ δαήρ· Γ 180.—
 κύων = ἀναιδής.— κακομήχανος = κακοῦργος. — ὀκρυόεσσα = φρι-
 κτή (κυρίως: κρούεις, τὸ κρύος).—ὡς ὄφελε = εἶθε. Ἡ σειρὰ τῶν
 λέξεων: ὡς κακὴ θύελλα ἀνέμοιο ὄφελε οἴχεσθαι...—ὅτε πρῶτον=εὐθύς
 ὡς.—οἴχεσθαι προφέρουσα = νὰ μὲ ἤρπαζεν ἀμέσως.— προφέρω=
 ἀρπάζω, παρασύρω.—θύελλα ἀνέμοιο = ὀρμητικὸς ἄνεμος.— πολὺ-
 φλοισβος· Α 34.—κῦμα ἀπόρσε = νὰ μὲ παρέσυρε τὸ κῦμα. (Ἡ
 πρότ. ἔχει δυνητικὴν σημασίαν. Παρελείφθη τὸ κεν). ῥ. ἀπαυράω.—
 πάρος = πρὶν, παρὰ νά...—ᾧδε = ἔτσι ὅπως ἔγιναν.—τεκμήραντο =
 ὥρισαν, ἀπεφάσισαν ῥ. τεκμαίρομαι (τέκμαρ = τέλος).—ἔπειτα =
 μετὰ τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.—ἤδη = νὰ ἤξευρες, νὰ ἐννοοῦσε. Ἐξακολου-
 θεῖ ἡ ἀνεκλήρωτος εὐχὴ τῆς Ἑλένης.—νέμεσις = ἡ κατάκρισις.—αἰ-
 σχεα = ὀνειδισμοί, αἱ ὑβρεῖς.—ἔμπεδοι φρένες = σταθερός, ὑγιής
 νοῦς.—ὀπίσω = εἰς τὸ μέλλον.—τῶ = διὰ τοῦτο.—ἐπαυρήσεσθαι=
 ὅτι θὰ ἀπολαύσῃ, θὰ πληρωθῇ.—δίφρος = κάθισμα χαμηλόν.—πόνος
 = κόπος, ἀγών.—σε φρένας· σου φρένας = τὴν ψυχὴν σου.—ἀμφι-
 βέβηκε = περικυκλώνει, πιέζει.— ἡ ἄτη = ἡ ἁμαρτία, τὸ κακόν.—
 ἐπὶ θῆκε = ἐπέβαλε, προώρισε.— ὀπίσω· Ζ 352.—πέλομαι· εἰμί.—
 πελώμεθα ἀοίδιμοι = νὰ γίνωμεν θέμα διὰ τραγοῦδι.—ἐσσόμενοι =
 οἱ μεταγενέστεροι.

359 - 368 :—καθίζω = βάζω κάποιον νὰ καθίσῃ.—φιλεύουσα περ
 = ὅσον στοργικὴ καὶ ἂν εἶναι ἡ περιποίησίς σου.—ἐπέσσυται = σπεύ-
 δει, θέλει παρακμ. τοῦ ἐπισσεύομαι εἰς σημ. ἐνεστ.—μέγα· ἐπίρρ.—
 ἐμεῖο· γενικ. ἀντικμ. εἰς τὸ ποθῆν.—ποθῆν ἔχουσι = ποθοῦν, περιμέ-
 νουν.— ὄρνυθι· ὄρνυμι.—ἐπείγομαι = βιάζομαι, κάμνω γρήγορα.—
 καταμάρπτω = προφθάνω.—οἱ οἰκῆες = οἱ οἰκεῖοι.—ἢ ἴξομαι αὐτῆς
 = ἢ νὰ ἔλθω πάλιν.— ὑπότροπος = ἐπιστρέφων.— με· συναπτ. πρὸς
 τὸ δαμόωσιν.— ὑπὸ χερσὶ = κάτω ἀπὸ τὰ χέρια. Ὡς ὁστ. ὄργαν. ἢ
 κατὰ κυριολεξίαν, διότι ὁ φονευόμενος πίπτων εὐρίσκεται ὑπὸ τὰς χεῖ-
 ρας τοῦ φονευόντος.— δαμόωσιν = δαμάουσι.

β') οὐ τι προσέφη : Ἴσως ἀπὸ ἀγανάκτησιν πρὸς τὸν ἀδελφόν του
 ἢ διότι ἡ Ἑλένη ἐπρόλαβε νὰ τοῦ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Πάντως ἡ σιω-
 πὴ αὐτῆ τοῦ Ἑκτορος εἶναι χαρακτηριστικὴ.— ὅς ἤδη νέμεσιν : Ἡ

Ἑλένη παραπονεῖται ὅτι ὁ Πάρις δὲν ἤξεύρει τί προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸν φόγον τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἀγνοία αὐτῆ τὸν κάμνει τόσοσ φαῦλον, διότι κατὰ τὰς ἠθικὰς ἀντιλήψεις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μία πράξις εἶναι ἠθικὴ ἢ ἀνῆθικος, καθόσον ἐπιδοκιμάζεται ἢ κατακρίνεται ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου.—**πελώμεθα αἰίδιμοι**: Ἡ ἀφορμὴ καὶ τὰ ἐπεισόδια τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἐψάλλοντο εἰς ἐπικά ἄσματα, ἐνῶ ἤδη διήρκει ὁ πόλεμος. Ἡ ποιητικὴ παράδοσις διετήρησε τοιαῦτα ἄσματα μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ὀμήρου καὶ ταῦτα ὁ ποιητὴς ἔχων ὑπ' ὄψει κάμνει τὸν ὑπαιγιμὸν τοῦτον.

— *Νῦ ἀναγνωρισθοῦν τὰ συναισθήματα ποὺ κατέχουν τὴν Ἑλένην καὶ τὸ συναισθημα τοῦ Ἔκτορος.*

369 - 406

α') 369 - 380 :— **δόμοι εὖ ναιετάοντες** = ὠραία κατοικία. Κυρίως: σπίτι, ὅπου κατοικεῖ κανεὶς καλά. Τὸ ἐπίθ. λέγεται καὶ περὶ πόλεων.— **εὐπέπλος** = φέρουσα ὠραῖον φόρεμα, καλοντυμένη.— **γοάω** = θρηνώ.— **μύρομαι** = θαυμάζω, κλαίω.— **ἀμύμων** · Ε 9.— **τέτμεν** = εὐρεν' ἔτετμον (πότμος).— **ἔστη ἐπ' οὐδὸν ἰών** · ἰών ἐπ' οὐδὸν ἔστη.— ὁ **οὐδὸς** = τὸ κατώφλι.— **εἰ δ' ἄγε** · παρακλελευσμ. Συμπλήρωσιν εἰ δὲ βούλει, ἄγε...— **νημερτής** = ἀλάνθαστος, ἀληθινὸς (νῆ + ἀμαρτάνω).— **ἡ γαλόως** · Γ 122.— **ἡ εἰνάτηρ-ἔρος** = **συννυφάδα**.— **ἔς Ἀθηναίης** · **ἔς νηὸν Ἀθηναίης**.— **ιλιάσκονται** = ζητοῦν νὰ ἐξελιώσουν. Ἔνεστ. ἀποπειρ.

381 - 389 :— **ὄτρηρός** = εὐκίνητος, πρόθυμος. Ἐπίθ. τῶν θεραπεύων.— **ἡ ταμίη** = ἡ οἰκονόμος.— **μάλ' ἄνωγας** · τὸ μάλα εἰς τὴν σημ. τοῦ ἐντόνωσ, ῥητῶς.— **οὐνεκα** = διότι.— **τείρομαι** = καταβάλλομαι.— **κράτος** = ἡ νίκη, ἡ ὑπεροχὴ.— **ἀφικάνει** · ἐνεστ. μὲ σημ. παρκμ.— **μαινομένη** = παραγμένη, ἔξω τοῦ ἑαυτοῦ της.— **ἡ τιθήνη** = ἡ τροφὸς (ἀναδιπλ. θέμ. θη - θήλυς).

390 - 406 :— **ἡ** · Ε 280.— **ἀπέσσυτο** = ἔφυγε βιαστικὰ (**σεύω** = θέτω εἰς ταχεῖαν κίνησιν).— **εὐκτιμένας** = καλὰ κτισμένας, καλοστρωμένας.— **ἡ ἀγυιά** = ἡ ὁδός.— **εὔτε** = ὅταν, τὴν στιγμὴν ποῦ...— **τῆ** = ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν.— **διεξιμένοι** = νὰ περάσῃ ἔξω.— **ἐνθα** = ἐκεῖ.— **πολύδωρος** = προικισμένη μὲ πολλὰ χαρίσματα.— **ὑπὸ Πλάκω** = εἰς τὰς ὑπηρεσίας τοῦ ὄρου Πλάκου.— **ὕληεις** = δασώδης (ἡ ὕλη).— **Κι**

λίκεσσιν ἄνδρεσσιν = εἰς λαὸν Κιλικίων.— ἔχετο Ἔκτορι = εἶχετο ὑπὸ τοῦ Ἔκτορος, ἦτο γυναῖκα τοῦ Ἔκτορος.— χαλκοκοροιστής = ὠπλισμένος μετὰ χαλκὸν (κορούσσω = ὀπλιζῶ).— ἔπειτα = τότε.— ἀταλάφρων = ἀθῶος, ἄκακος (ἀταλά = τρυφερά + φρήν).— αὐτως = ἔτσι.— ἀλίγκιος = ὅμοιος.— καλέεσκε = ἐκάλει συνήθως.— ἐρύετο· ῥύομαι = σφάζω· Ε 23.— μείδησεν· ῥ. μειδάω, μειδιᾶω.— ἄγχι οἱ = πλησίον του.— παρίστατο = ἐστέκετο πλάϊ του.— στ. 406 = Ζ 253.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : διεξιμένοι, Κιλικέσσι, καλέεσκε, ἔφατο.

γ') σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ : Δεῖγμα ἀρχοντικῆς καὶ ἀνέτου ζωῆς εἶναι ἡ εὐπρεπὴς ἐμφάνισις τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῶν ἀμφιπόλων.— ταμίη : Εἶναι ἡ οἰκονόμος καὶ ἐν γένει ἡ ἰθύνουσα τὰς ὁμοίας εἰς τὰ ἔργα των. Εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν ἐπροτιμᾶτο συνήθως ἡ μᾶλλον πιστὴ καὶ κάπως ἡλικιωμένη καὶ διὰ τοῦτο συχνὰ προσφωνεῖται αἰδοίῃ ταμίῃ.— ἐυκτιμένας κατ' ἄγυιάς : Αἱ ὁδοὶ τῆς Ὀμηρικῆς πόλεως ἦσαν στρωμέναι μετὰ λίθους καὶ ἄσβεστον. Εἰδικῶς περὶ τοῦ Ἰλίου ἐπιστοποιήθη τοῦτο ἀπὸ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σλήμαν καὶ Δαῦρπελδ.— Ἄνδρομάχη θυγάτηρ Ἡετίωνος : Ἄλησμόνητος γυναικεῖα μορφή ζωγραφεῖται εἰς τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη ἡ σύζυγος τοῦ Ἔκτορος, ἡ ὁποία κατωτέρω ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ἄνδρα τῆς τὴν θλιβερὰν ἱστορίαν τῆς ζωῆς τῆς. Εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην τῆς αὐτὴν ἐμφάνισιν ἐμπνέει συμπάθειαν καὶ θαυμασμὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην.— Κιλικέσσι ἀνδρεσσι ἀνάσσων : Οἱ Κιλικεῖς τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων κατέφκουν εἰς τὴν Μεγάλῃν Φρυγίαν διηρημένοι εἰς δύο. Καὶ οἱ μὲν εἶχον πρωτεύουσαν τὰς Θήβας, οἱ δὲ τὴν Λυρνησσόν. Εἰς χρόνους μεταγενεστέρους μετηνάστευσαν εἰς τὴν χώραν, ἧτις ἀπ' αὐτῶν ὠνομάσθη Κιλικία.— οἶος γὰρ ἐρύετο Ἰλιον Ἔκτωρ : Ὁ Ἔκτωρ ὄχι μόνον διηύθυνε τὴν ἄμυναν τοῦ Ἰλίου, ἀλλὰ κατὰ τὴν μάχην ἔδιδε λαμπρὸν παράδειγμα φιλοτιμίας καὶ ἡρωισμοῦ (πρβλ. καὶ τοὺς λόγους τῆς Ἑλένης 355).— μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῆ : Ἀριστοτέχνης πάντοτε ὁ Ὀμηρος, ὅταν ζωγραφῇ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, μεταχειρίζεται καὶ ἐδῶ ἀπλούστατον καὶ ἐκφραστικώτατον τρόπον, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν στοργὴν καὶ συγχρόνως καὶ τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἔκτορος διὰ τὴν τύχην τοῦ παιδιοῦ του.

α') 407 - 428 : δαιμόνιε· ἐδῶ ὡς προσφών. ἀγάπης = εὐλογη-
 μένε, καημένε.— φθίσει· μετβ. φθίνω = ἀφανίζω.— νηπίαχος =
 μικρός (παράλλ. τύπος τοῦ νήπιος).— ἄμμορος = ἄτυχος, δυστυχῆς
 (σερ. α + μόρος).— κέρδιον = ὠφελιμώτερον, καλύτερον.— ἀφα-
 μαρτάνω τινός = χάνω, στεροῦμαι κάτι.— δύομαι χθόνα = θάπτο-
 μαι, πεθαίνω.— ἡ θαλπωρῆ = ἡ παρηγορία.— πότμον ἐπίσπης· πότ-
 μον ἐφέπω = ἀκολουθῶ τὴν κοινὴν μοῖραν, πεθαίνω· ἐπίσπης· ἀόρ.
 ὑποτακτ.· ἐδῶ ὡς τετελ. μέλλων.— ἄχρα = θλίψεις, ἐν ἀντιθ. πρὸς τὸ
 θαλπωρῆ.— ἄμὸς = ἡμέτερος.— ἐκ... πέρσεν· πέρθω = λεηλατῶ κυ-
 ριευθεῖσαν πόλιν, πορθῶ.— εὐ ναιετάουσαν· Ζ 370.— ἐξενάριξε· Ε
 151.— σεβάσατο· σεβάζομαι = ἡ συνείδησίς μου δὲν μὲ ἀφίνει.— κα-
 τέκχε· ἀόρ. τοῦ κατακαίω.— ἔντεα· Ε 220.— δαίδαλος· Ε 60.— χέω
 σῆμα = χύνω χῶμα, διὰ τὰ σχηματισθῆ τύμβος· γενικῶς = κάμνω τά-
 φον.— νύμφαι ὄρεστιάδες = νύμφαι τῶν ὄρεων.— αἰγίοχος· Ε 115.—
 ὁ κασίγνητος = ὁ ἀδελφός.— ἰῶ· ἴος - ἴα - ἴον = ἕνας - μία - ἕν.— κατέ-
 πεφνε = ἐφόνευσε.— ποδάρκης· Α 121.— ἐπὶ βοῦσι = ἀνάμεσα εἰς
 τὰς βοῦς, ἐνῶ ἐπέβλεπον τὰ βόδια.— εἰλίποδες = ποὺ στρέφουν πρὸς
 τὰ μέσα τὰ πόδια. Ἐπίθ. τῶν βοῶν (βλ. καὶ Ὀδυσσ. α 92).— ἀργεν-
 νός· Γ 141.— βασίλευεν = ἦτο βασίλισσα.— δεῦρο = εἰς τὸ στρατό-
 πεδον τῶν Ἀχαιῶν.— ἄμα = μαζὶ μέ.— τὸ κτέαρ - ατος = κτῆμα.—
 ἄψ = ὀπίσω, εἰς τὴν χώραν της.— ἀπερείσια ἄποινα· Α 13.—
 ἰοχέαιρα· Ε 53.

429 - 439 :— ἀτάρ = ὅμως, λοιπόν.— θαλερός = ἰσχυρός, ἀκμαῖος.
 — μίννω = μένω.— ὄρφανικός = ὄρφανός.— στήσον· ἴστημι μετβ.
 = κάμνω νὰ σταθῆ, τοποθετῶ.— ὁ ἐρινεός = ἡ ἀγριοσυκῆ (νεοελλ. ὄρ-
 νός).— ἀμβατός = ὅπου δύνανται κανεὶς νὰ ἀναβῆ, εὐπρόσβλητος.— ἐπί-
 δρομος = ὅπου δύνανται κανεὶς νὰ πλησιάσῃ.— ἐπλετο· πέλομαι· ὁ ἀόρ.,
 διότι ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο ἤδη.— τῆ γε = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ σημεῖον.—
 ἐπειρήσαντο = ἔκαμαν ἀπόπειραν.— ἀγακλυτός = θαυμασιῶς ἔνδο-
 ζος, τρανός (ἄγα—, ἄγαμαι + κλυτός).— ἡ που = ἡ, ὡς φαντά-
 ζομαι.— ἔνισπε· ἐνέπω.— θεοπρόπιον· Α 85.— ἡ νυ = ἡ ἴσως.—
 θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει = ἡ ψυχὴ των τοὺς παρορμᾶ καὶ τοὺς
 προτρέπει.

440 - 465:—**ἤ και** = βεβαίως και.—**μέλει μοι** = σκέπτομαι, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν.—**τάδε πάντα**· ὅσα εἶπεν ἡ Ἀνδρομ.—**αἰνώς** = πολύ.—**αἰδέομαι** = ἐντρέπομαι.—**ἐλκεσίπεπλος** = ἡ σύρουσα τὸν πέπλον. Τὸ ἐπίθ. ἐκφράζει τὴν χάριν τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τοῦ Ἰλίου.—**κακὸς ὧς** = ὧς δειλός.—**νόσφιν** = μακράν.—**πολέμοιο**· συναπτ. πρὸς τὸ νόσφιν.—**άλυσκάζω**· Ε 253.—**μάθον** = ἔμαθα, ἐσυνήθισα.—**πρώτοισι**· κατηγορημ. εἰς τὸ Τρώεσσι = μὲ τοὺς Τρῶας, τοῦ εἶναι εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν.—**ἀρνύμενος**· ἀποπειρατ. ἐνεστ. τοῦ ἀρνυμαι = διασώζω.—**κατὰ φρένα και κατὰ θυμὸν** = μὲ τὴν καρδιά μου και μὲ τὴν ψυχὴν μου. Δηλ. και τὸ προαισθάνομαι και τὸ καταλαμβάνω.—**ὄτ' ἂν ποτε** = ὅταν κάποτε θά...—**ὀλώλη** = θά εἶναι κατεστραμμένη.—**Ἰλιος ἱρή** = ἡ ἱερά, ἡ θεοφίλητος πόλις τοῦ Ἰλίου.—**ἑυμμελῆς** = ὁ καλὸς ἀκοντιστής, πολεμικὸς (εὖ + μελίη = τὸ ξύλον ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζεται τὸ δόρυ).—**ἄλγος Τρῶων** = ἡ λύπη τὴν ὁποίαν θά αἰσθανθῶ διὰ τοὺς Τρῶας.—**οὐτ' αὐτῆς Ἐκάβης**· οὐτ' ἄλγος αὐτῆς Ἐκάβης.—**οἱ κεν πέσοιεν** = οἱ ὁποῖοι πιθανὸν νὰ πέσουν.—**ὑπ' ἀνδράσι δυσμενέεσσιν**· πρβλ. Ζ 368 *ὑπὸ χερσίν Ἀχαιῶν*.—**σεῦ**· ἐνν. ἄλγος.—**ἄγεται**· ἄγομαι = παίρνω μαζί μου.—**ἐλεύθερον ἤμαρ** = τὴν ἐλευθερίαν σου.—**ἀπούρας**· ἀπαυράω = ἀρπάζω, ἀφαιρῶ.—**και κεν ὑφαίνοις** = και ἴσως νὰ ὑφαίνης.—**πρὸς ἄλλης** = ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλης.—**φορέω**· θαμιστ. τοῦ φέρω.—**ἀεκαζομένη** = χωρὶς νὰ θέλης, ἐξαναγκασομένη (ἀέκων).—**κρατερὴ ἀνάγκη** = σκληρὰ ἀνάγκη.—**ἐπικεῖσεται**· ἐνν. σοι = θά σέ πιέζη.—**εἶπησι**· ἄορ. ὑποτ. ἀντὶ μέλλ.—**ἀριστεύεσκε** = πάντοτε ἤριστευε· θαμιστ. τοῦ ἀριστεύω.—**μάχεσθαι**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ ἀριστεύεσκε.—**νέον ἄλγος** = νέα ἀφορμὴ νὰ αἰσθάνεσαι λύπη.—**χῆτεϊ** = ἀπὸ στέρησιν, διότι ἐστερηθήης (τὸ χῆτος).—**ἄμύνειν**· συναπτ. πρὸς τὸ τοιοῦδε = τοιοῦτου, τόσον ἀνδρείου, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις δὲν σὲ ἔσωσεν ἀπὸ τὴν δουλείαν.—**δούλιον ἤμαρ**· ἀντίθ. πρὸς τὸ ἐλεύθερον ἤμαρ.—**χυτὴ γαῖα** = χυμένον χῶμα· πρβλ. *σῆμα χεῖν*.—**ὁ ἐλκηθμός** = τὸ τράβηγμα.—**πυθέσθαι**· τὸ πνυθάνομαι εἰς γεν. σημασ. αἰσθήσεως.—**πρὶν πυθέσθαι βοῆς** = πρὶν ἀκούσω τίς φωνές σου.—**πρὶν πυθέσθαι ἐλκηθμοῖο** = πρὶν ἰδῶ νὰ σὲ τραβοῦν.

β') Δωρ. τύπος τοῦ πρώτου προσώπου τῆς κτητικ. ἀντων. ἐπὶ πολλῶν κτητόρων : ἄμός (πρβλ. *ἄμμες* = ἡμεῖς και *ἄμμε* = ἡμᾶς).

— Ἐπικός τύπος τοῦ εἰς - μία - ἐν = ἴος - ἴα - ἴον. Εἰς τὴν γεν.

καὶ δοτ. ὁ τόνος καταβιβάζεται.

— Συγκεκομμένος τύπος τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥ. πέλομαι : ἔπλετο.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εὐμμελίω, ἱρή, δυσμενέεσσι.

γ') πάντες ἐφορμηθέντες : Ἡ Ἀνδρομάχη γνωρίζει τὴν ἀνδρείαν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ φοβεῖται τὴν περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν ἀθροοὶ οἱ ἐχθροί.— ἐκπέρσεν Θήβην ὑψίπυλον : Τὸ γεγονός τοῦτο ἐγινε κατὰ τὸ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου, ὅπως ἱστορεῖται εἰς τὸ I 185.—οὐδέ μιν ἐξενάριξε... Οἱ ὀμηρικοὶ πολεμισταὶ τόσον ἠγάπων καὶ ἐτίμων τὰ ὄπλα των, ὥστε τὸ νὰ γυμνωθῇ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὰ ὄπλα του ἔθεωρεῖτο δυστυχία μεγαλύτερα καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον. Διὰ τοῦτο ἡ πρᾶξις τοῦ Ἀχιλλέως νὰ ἀφήσῃ ὀπλισμένον τὸν νεκρὸν Ἡπίωνα θεωρεῖται ἀπὸ τὴν Ἀνδρομάχην μεγαλοψυχία.— κατέκηγε : Ὡς μόνον τρόπον ταφῆς ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τὴν καῦσιν τῶν νεκρῶν. Εἰς προγενεστεράς ὁμῶς τοῦ Ὀμήρου ἐποχάς, ὅπως ἐξάγεται ἐκ τῶν Μυκηναϊκῶν τάφων, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους συνηθέστερον ἦτο νὰ θάπτονται οἱ νεκροί. Ἡ τέφρα τοῦ καιομένου νεκροῦ ἐναπετίθετο εἰς τάφον καὶ ὑπεράνω ἐχύνετο χῶμα (σῆμα χέειν), ὥστε νὰ σχηματισθῇ λοφοειδὲς ὕψωμα (τύμβος). Τοῦτο ἀπετέλει τὸ μνημεῖον, τὸ σῆμα τοῦ νεκροῦ. Τοιοῦτοι τύμβοι σφίζονται πολλοί, ὡς ὁ λεγόμενος σήμερον ἐν Τροίᾳ τάφος τοῦ Πατρόκλου, ὁ τύμβος τῶν Μαραθωνομάχων κ.ἄ.— ἀμβρατός ἐστι πόλις καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος : Κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις τὸ τεῖχος τοῦ Ἰλίου εἶχε κατασκευασθῆ ἀπὸ θεούς. Συνειργάσθη ὁμῶς κατὰ τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ Αἰακός, καὶ ἀκριβῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θνηταὶ χεῖρες κατεσκεύασαν, δὲν ἦτο τόσον ἰσχυρόν. Ἰχνη τῆς τειχοδομίας τοῦ Ἰλίου ἔχουν ἀνακαλυφθῆ κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Σηλήμαν. (Βλ. εἰκ. 3).— ἔλκεσιπέπλος : ὅπως καὶ τὰ ἐπίθετα τανύπεπλος, βαθύπεπλος, βαθύζωνος, εὐπέπλος, ἐκφράζει τὴν γυναικεῖαν γάρνιν καὶ κομψότητα, ἡ ὁποία ἀξίζει νὰ ἐξαίρηται, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ ἀπλότης τοῦ ἀρχαίου γυναικεῖου ἐνδύματος. Κατὰ τὴν καλαισθησίαν ἐκάστης ὁ πέπλος, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀπλοῦν ὀρθογώνιον ὕφασμα, ἐλάμβανε διάφορον πτύχωσιν καὶ γραμμὴν.— μάθον ἔμμεναι ἐσθλός : Πρβλ. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους ἐν E 253 : οὐ μοι γενναῖον ἀλυσκά-

ζονται μάχεσθαι οὐδὲ καταπτώσσειν.— εὖ τότε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν... Ὁ φόβος τοῦ Ἑκτορος ὅτι θά κυριευθῆ τὸ Ἴλιον δὲν ἦτο μόνον προαίσθημα ἀόριστον, ἀλλὰ καὶ λογικὴ πρόβλεψις. Ἡ ἐπιμονὴ τῶν πολιορκητῶν, αἱ ἀνδραγαθίαι των εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἐπειθον τὸν γενναῖον υἱὸν τοῦ Πριάμου, ὅτι ἡ Τροία ἀργὰ ἢ γρήγορα θά περιέλθῃ εἰς χεῖρας των. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς μεγαλυτέραν αἴγλην ἀποκτᾷ ὁ θαυμάσιος ἥρωας, διότι ἀγωνίζεται μόνον διὰ τὴν τιμὴν καὶ διὰ τὸ καθῆκον.— ἐν Ἄργει: Ὁ ποιητὴς ἐννοεῖ τὸ θεσσαλικὸν Ἄργος. Ἐπίσης καὶ αἱ δύο ἀναφερόμεναι κρῆναι, ἡ Μεσσηνίς καὶ ἡ Ὑπερείη, εὐρίσκονται ἐν Θεσσαλίᾳ. Ὁ Ἑκτωρ φοβεῖται μήπως ἢ Ἀνδρομάχῃ, ὡς σύζυγος τοῦ λαμπροτέρου ἥρωος τῶν Τρώων, δοθῆ ὡς ἐξαιρετον λάφυρον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

466 - 502

α') 466 - 475 :— ὀρέξατο· ὀρέγομαι=ἀπλώνω τὰ χέρια.—φαιδῖμος = λαμπρός, θαυμάσιος (παράλλ. τύπος τοῦ φαιδρός).—εὐζωνος = ζωσιμένη ὠραῖα, λυγερή· πρβλ. καὶ 372 σὺν ἀμφιπόλῳ εὐπέπλῳ.—ἰάχω = φωνάζω (Fax, FiFάχω, ἦχος).—ἀτυχθεῖς· ἀτύχομαι=φοβοῦμαι, τρομάζω.—ταρβήσας· ταρβέω = φοβοῦμαι (τὸ τάρβος = ὁ φόβος).—ὁ λόφος = ἡ φούντα. Πρβλ. τὸ λοφίον τῶν στρατιωτικῶν πηληκίων σήμερον.—ἰππιοχαίτης = ἀπὸ χαίτην ἵππου.—νεύω = κλίνω, γέρνω.—νοῶ = προσέχω, βλέπω.—ἐκ δὲ γέλασε· ἐγέλασε. Ἡ πρόθ. σημαίνει τὸν αὐθόρμητον γέλωτα, τὸν ὅποιον ἐπροκάλεσεν ὁ τρόμος τοῦ παιδιοῦ.—παμφανόωσαν = ἀπαστράπτουσαν· παμφαίνω ἔκτεν. τύπος τοῦ φαίνω.—κύσε· κινέω = φιλῶ (προσκυνῶ).—πῆλε· πάλλω = κινῶ, σείω. Ἐδῶ ἐκφράζει τὴν κίνησιν, μὲ τὴν ὁποῖαν οἱ μεγάλοι χορεύουν εἰς τὰ χέρια των τὰ μικρά.

476 - 481 :—τόνδε παῖδ' ἐμὸν = τοῦτο τὸ παιδί μου. — ὥσπερ ἐγώ· ἐνν. ἐγενόμην.—ἀριπρεπῆς = ἐξέχων, ἐπιφανής. Ἐπεξ. τοῦ ὡς ἐγώ περ.—Τρώεσσι· δοτ. τοπ. = μεταξύ τῶν Τρώων.—βίην· αἶτ. τοῦ κατὰ τι· ἢ βίη = ἡ ἰσχὺς, ἡ δύναμις.—ἀγαθὸν = ἀνδρεῖον.—Ἰφι· A 38.—εἶποι· καθαρὰ εὐκτικὴ ὡς καὶ τὸ κατωτέρω φέροι.—ὄδε γε = αὐτὸς δά, αὐτὸς βέβαια.—ἀνιόντα = ὅταν ἐπιστρέφῃ. Ἡ μετχ. προσδιορίζει τὸ ἐννοούμενον ἀντικμ. τοῦ εἶποι: αὐτόν.—τὰ ἔναρα = ἡ πανοπλία τοῦ φονευθέντος ἀντιπάλου. Τὰ ἔπλα γενικῶς (ἐναρίζω· E 151).—

βροτόεις=αίματωμένος (ὁ βρότος=τὸ χυμένον αἷμα).— δῆιος· Ε 117.

482 - 492 :— κηώδης· κηώεις· Ζ 288.— δακρυόεν γελάσασα = ἐνῶ ἐγελοῦσε δακρυσμένη.—καταρρέζω χειρὶ = θαπεύω μὲ τὸ χέρι.— μοι = δι' ἐμέ.— ἀκαχίζεο· ἀκαχίζομαι = λυποῦμαι, πικραίνομαι.— ὑπὲρ αἶσαν = παρὰ τὴν μοῖραν, ἂν δὲν εἶναι τῆς μοίρας μου.— προΐ-ἀπτω· Α 3.— μοῖραν... ἀνδρῶν· ἡ σειρά : φημί δὲ οὐ τινα ἀνδρῶν πεφυγμένον ἔμμεναι μοῖραν.— οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἐσθλόν= οὔτε ὁ δειλός, οὔτε ἀκόμη καὶ ὁ γενναῖος.—ἐπήν· ἐπᾶν, ἐπειδὴν = εὐθὺς μόλις.—κομίζω = φροντίζω, καταγίνομαι.—ἐποίχομαι ἔργον = ἀσχολοῦμαι εἰς τὸ ἔργον μου.—ἐγγεγάσσι· ἐγγεγόνασι.

494 - 502 :— Ἴππουρις = ἔχουσα λόφον ἀπὸ τρίχας ἵππου.—ἐντροπαλιζομένη = στρέφουσα ὀπίσω τὸ κεφάλι.—θαλερόν δάκρυ = μεγάλα, πικρὰ δάκρυα.—κιχῆσατο· κιχάνω, κίχημι.—ἔνδοθι = μέσα εἰς τὸ ἀνάκτορόν της.—ἐνῶρσε· ἐνόρνημι. Τοὺς θρήνους τῶν ἀμφιπόλων ἐπροκάλεσεν ἢ ἐμφάνισις τῆς δακρυσμένης Ἀνδρομάχης.—γόνον· θρηνον.—γόνον· ἐγόνον = ἐθρήνησαν. Ἀόρ. β' τοῦ γοῶα.—μιν· ὑποκμ. τοῦ ἵξεσθαι.—προφυγόντα· προφεύγω = φεύγω ἐμπρὸς ἀπό..., σώζομαι ἀπό...

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἐκλίνθη, Ἴφι, ἐγγεγάσιν.

γ') δεινὸν νεύοντα : Ἡ κλίσις τοῦ Ἑκτορος πρὸς τὴν τιθήνην, διὰ τὴν πάρη τὸν Ἀστυάνακτα, ἔκαμε νὰ κινηθῆ τρομακτικὰ ἢ χαίτη τῆς περικεφαλαίας του.—κηώδει κόλπῳ : Τὰ ἀρώματα τῶν θαλάμων (πρβλ. Ζ 288) καὶ ὅσα μετεχειρίζοντο διὰ τὸ σῶμα συνετέλουν ὥστε νὰ εὐωδιάξῃ ὁ κόλπος τῆς Ἀνδρομάχης. Ἡ ἔκφρασις προσθέτει μίαν ἀκόμη λεπτομέρειαν, διὰ τὴν συμπληρωθῆ ἢ ἀρχοντικὴ ἐμφάνισις τῆς γυναικὸς τοῦ Ἑκτορος.— δακρυόεν γελάσασα : Ἐνας ἀρχαῖος ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὀμήρου παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι τόσον δυνατὴ καὶ σοφὴ, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ ἐρμηνευθῆ. Θαυμάζεται ὡς ἔκφρασις μικτοῦ συναισθήματος : τῆς λύπης, τὴν ὁποῖαν εἶχεν ἡ Ἀνδρομάχη διὰ τὸν ἄνδρα της, καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως, τὴν ὁποῖαν ἔχει ὡς μητέρα, ὅταν αἰσθάνεται εἰς τὸν κόλπον της τὸ παιδί της.—ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σ' αὐτῆς ἔργα κόμιζε : Τοῦτο ὁ Ἑκτωρ δὲν λέγει ὡς ἐπίπληξιν εἰς τὴν Ἀνδρομάχην, ἀλλὰ τῆς τὸ προτρέπει ὡς μέσον, διὰ τὴν διασκεδάσῃ τοὺς φόβους καὶ τὰς ἀνησυχίας της.

392 - 502 :—Τὸ τεμάχιον τοῦτο τῆς Ἰλιάδος θεωρεῖται ἀριστούργημα ποιητικῆς τέχνης, παρόμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ἔχει ποτὲ γραφῆ εἰς καμμίαν ἄλλην γλῶσσαν. Εἶναι τεχνικῶς καὶ ψυχολογικῶς τόσον τέλειον, ὥστε ὁ ἀναγνώστης αἰσθάνεται ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν οὔτε νὰ προστεθῆ οὔτε νὰ ἀφαιρεθῆ τίποτε ἀπὸ τὴν περιγραφὴν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῆς σκηνῆς.

— Νὰ ἐξάρατε τὰ οἰκογενειακὰ συναισθήματα καὶ ἐν γένει τὸ ἦθος καὶ τῶν δύο προσώπων.

— Νὰ ἐκτιμηθῆ ἡ τέχνη τοῦ ποιητοῦ, ὅταν παρεμβάλλῃ εἰς τὴν θλιβεράν συνομιλίαν τῶν δύο συζύγων τὸ ἐπεισόδιον τοῦ μικροῦ Ἀστυνάκτος.

— Νὰ παρατηρηθῆ ἰδιαίτερος ἡ τρυφερὰ ὀλίψις, τὴν ὁποίαν ἐκφράζει ἡ μετοχὴ ἐντροπαλιζομένη.

503 - 529

α') 503 - 517 : οὐδὲ = ἐξ ἄλλου δέν...—δηθύνω = βραδύνω (δὴν, δηθά).—κατέδου τεύχεα = ἐφόρεσεν ὅλα τὰ ὄπλα του.—ποικίλα = πεποικιλμένα.—σεύατο = ἐπήγαγε βιαστικός.—κραιπνὸς = ταχύς (τῆς αὐτῆς ρίζ. μὲ τὸ καρπάλιμος).—πεποιθὸς = ἐμπιστευόμενος.—στατὸς = κλεισμένος εἰς στάβλον.—ἀκοστήσας = ἀφοῦ ἔφαγεν ἀφθονον κριθάρι (ἀκοστή = κριθή).—θείη· ὑποτακτ. τοῦ θεῖω - θέω.—κροαίνων = κροτῶν τοὺς πόδας, καλπάζων.—ποταμοῖο = εἰς τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ.—ἐύρρεϊός· εὐρρεής = εὐρυτος, ὀρμητικός.—κυδιῶν = καμαρωτός· κυδιάω. = ὑπερφηανεύομαι (κῦδος).—ἔχει = κρατεῖ.—ἀμφὶ ὤμοις = ἀπὸ τὰ δύο μέρη τῶν ὤμων του.—ἀΐσσονται = τινάσσονται.—ἡ ἀγλαΐη = ἡ ὀμορφιά.—ρίμφα = ταχέως.—ἔ· αὐτόν· ἀνακόλουθον πρὸς τὸ πεποιθὸς.—τὰ ἦθεα = οἱ συνήθεις τρόποι.—ὁ νομὸς = ἡ βοσκή.—κατὰ ἄκρης = κατηφορικὰ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν.—ἠλέκτωρ = ὁ λαμπρὸς ἥλιος.—καγχαλόων = γελῶν, λάμπων ἀπὸ ἀγαλλίαςιν.—ἔτεμεν· Z 374.—εὔτε = τὴν στιγμὴν ποῦ...—ἡ χώρα = ἡ θέσις.—ἦ· ἔῃ· κτητ.—δαρίζω = γλυκομιλῶ (ἡ δαρ = ἡ σύζυγος. Κυρίως ὀμιλῶ τρυφερὰ σὰν γυναῖκα).

518 - 529 :—ἠθεῖε = ἀγαπητέ.—ἡ μάλα δὴ = μήπως ἀλήθεια.—καὶ ἐσσόμενον· μετχ. τοῦ σεύομαι = βιάζομαι. Τὸ καὶ ἐναντιωμ.—ἐνάσιμον = εἰς τὴν σωστὴν ὥραν.—οὐκ ἂν... μάχης· ἡ σειρά λέξι. :

οὐ τις ἀνήρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη, ἀτιμήσειεν ἂν τοι ἔργον μάχης.— ἐναίσιμος = δίκαιος. — ἀτιμάω = προσβάλλω, περιφρονῶ.— ἔργον τοι μάχης = τὸ μαχητικόν σου ἔργον, τὸ τί κάμνεις εἰς τὴν μάχην.— ἄλκιμος = γενναῖος. — μεθιείς· μεθήμι = παραμελῶ.— τὸ δ' ἐμόν κῆρ = ἀλλὰ ἡ δική μου καρδιά.— ἄχυνμαι = θλίβομαι.— ἐν θυμῷ = μέσα μου.— ὑπὲρ σέθεν = περὶ σοῦ, διὰ σέ.— πρὸς Τρώων = ἀπὸ τοὺς Τρῶας.— τὰ δέ = αὐτὰ τὰ πράγματα, ἦτοι τὴν τιμὴν σου ὡς μαχητοῦ.— ἀρεσσόμεθα· ἀρέσκω = ἐπανορθῶ, διορθώνω.— αἶ κέ ποθι... ἐν μεγάροισι· σειρὰ λέξ. : αἶ κε δῶη ποθι Ζεὺς στήσασθαι κρητῆρα ἐλεύθερον θεοῖς αἰειγενέτησι ἐν μεγάροισι.— ποθι = ἴσως.— στήσασθαι· ὑποκμ. ἡμᾶς.— κρητῆρα ἐλεύθερον = κρατῆρα ἐλευθερίας, κρατῆρα πρὸς ἑορτασμόν τῆς ἐλευθερίας μας. Πρβλ. καὶ τὸ ἐκκλησ. « ποτήριον σωτηρίου ».— αἰειγενέτης = αἰώνιος.— ἐλάσαντας· χρον.

β') Γεν. τοῦ ἐπιθέτου ἑὺρρεής : ἑὺρρεῖος.

— Γ' ἐνικ. β' ἄορ. ὑποτακτ. τοῦ δίδωμι : δῶη.

γ') Κατὰ Περγάμου ἄκρης : Ἡ ἀκρόπολις τοῦ Ἰλίου ἐλέγετο Πέργαμος. Ἐπ' αὐτῆς ἐξετείνεται τὸ ἄστυ ὅστις δὲ ἤθελε νὰ ἐξέλθῃ διὰ τῶν πυλῶν, ἐπροχώρει ἀπὸ κατηφορικούς λιθοστρωμένους δρόμους. Πρβλ. καὶ ἀνωτέρω Z 391.— τὸ δ' ἐμόν κῆρ ἄχυνται : Τὸ αἶσθημα τῆς τιμῆς εἶναι τόσον ἰσχυρὸν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑκτορος, ὥστε λυπεῖται βαθιά, ὅταν οἱ Τρῶες ἐξευτελίζουν τὸν ἀδελφόν του, τὸν ὅποιον ἐν τούτοις γνωρίζει ὅτι εἶναι ἔνοχος καὶ δειλός.— κρητῆρα ἐλεύθερον : Ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς πόλεως ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀχαιῶν θὰ ἐωρτάταζετο μὲ συμπόσια. Κατὰ τὴν περίστασιν αὐτὴν εἰς τοὺς κρατῆρας θὰ παρεσκευάζετο ποτὸν διὰ σπονδὰς εὐχαριστηρίους πρὸς τοὺς θεοὺς, οἱ ὅποιοι ἠλεύθέρωσαν τὴν πόλιν.

α') 182 - 198 : — τῶ· εἰς δυϊκ., διότι τὰ κύρια πρόσωπα τῆς πρεσβείας εἶναι δύο, ὁ Αἴας καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. — **παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης**· Α 34. — **γαιήοχος** = ὁ κρατῶν, ὁ συνέχων τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ὑδάτων (γαῖα + ἔχω). — **ἐννοσίγαιος** = ὁ σείων ἐνδοθεν τὴν γῆν (ἐν - ὠθῶ + γαῖα, πρβλ. καὶ ἐνοσίχθων). — **πεπιθεῖν** = πείσαι. — **μεγάλας φρένας** = τὴν ὑπερήφανον ψυχὴν. — **ἡ κλισίη**· Α 185. — **λίγεια φόρμιγξ** = φόρμιγξ, ποῦ ἀποδίδει ὠραῖον ἤχον. — **τὸ ζυγόν** = ἡ ὀριζοντία ῥάβδος, ποῦ συνέχει τοὺς βραχίονας τῆς φόρμιγγος. — **ἄρετο· αἴρομαι** = παίρνω κάτι διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — **οἶ· συναπτ.** πρὸς τὸ ἐναντίος. — **δέγμενος** = περιμένων· μετοχ. τοῦ δέχομαι (ῥίζ. δεκ -). — **βάτην προτέρω** = ἐπροχώρησαν. — **ταφῶν· ἄορ.** τοῦ τέθηπα = κατέχομαι ἀπὸ ἐκπληξιν (τὸ τάφος = ὁ θαυμασμός). — **ἀνόρουσεν· ἀνορούω** = σηκώνομαι γρήγορα, ἀναπηδῶ. — **τὸ ἔδος** = τὸ κάθισμα. — **θάασσε** = ἐκάθητο, ῥ. θαάσσω. — **φίλοι ἄνδρες**· κατηγορμ. — **δεικνύμενος** = τείνων πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας, δεξιούμενος. — **ἦ** = ὠρισμένος. — **χρεώ τί (ἐστι)** = κάποια ἀνάγκη. — **σκύζομαι** = εἶμαι ὠργισμένος.

199 - 204 : — **ἄγε προτέρω** = τοὺς ὠδήγησε παρέκει πρὸς τὴν σικηνήν. — **εἶσεν** = τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν. (Ἑλλειπτ. ἄορ. εἶσον. εἶσα). — **ὁ κλισμός** = ἡ πολυθρόνα. — **καθίστα· καθίστη**· προστακτ. τοῦ καθίστημι = τοποθετῶ, βάζω. Πρβλ. καὶ στήσασθαι χρητήρα (Ζ 528). — **ζωρότερον κέραει** = κάμε τὸ κρᾶμα δυνατώτερον, δηλ. νὰ ἔχη ὀλιγώτερο νερὸ μέσα (κεραῖω - κεράω - κεράννυμι). — **τὸ δέπας** = τὸ ποτήρι. — **ἐγτύνω** = ἐτοιμάζω. — **φίλτατοι ἄνδρες**· κατηγορμ. εἰς τὸ οἶ. — **ὑπέασι** = εἶναι κάτω ἀπὸ τὴν στέγην. — **τὸ μέλαθρον** = ἡ στέγη τὸ σπίτι, ἡ κατοικία.

205 - 224 : **τὸ κρεῖον** = τὸ σανίδι, ὅπου κόβουν τὸ κρέας. — **κάββαλεν** = κατέβασε. — **ἡ αὐγή** = ἡ λάμψις. — **δῖς· Γ 198.** — **πίων· -εῖρα - ἴων** = παχύς. — **σῦς** = χοῖρος (λατ. sus). — **σίαλος** = σιτευτός,

θρεφτάρι.— τεθαλυῖαν ἀλοιφή = πού εἶχεν ἄφθονον λίπος (θάλλω).
 ἔχε τῷ = τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ κρέας, διὰ νὰ τὸ κόψη.— μιστύλλω =
 κόπτω εἰς μικρὰ τεμάχια τὸ κρέας.— πείρω = τρυπῶ, περνῶ.— δαίω·
 Ζ 329.— φλόξ ἐμαράνθη· ἐπέξ. τὴν προηγουμένην φράσιν κατὰ πῦρ
 ἐκάη.— στορέσας = ἀφοῦ ἀπλώσε, ἔστρωσε (στορέννυμι).— τάνυσσεν·
 τανύω = ἀπλώνω, ἀραδιάζω.— πάσσω = πασπαλίζω.— ὁ ἄλς· ἄλός
 = ἀλάτι (λατ. sal).— Λέγεται δῖος ἄλς, διότι προέρχεται ἀπὸ τὴν θά-
 λασσαν, ἥτις ἐπίσης λέγεται « ἄλς δία ».— αἱ κρατευταί = οἱ λίθοι, εἰς
 τοὺς ὁποίους στηρίζονται οἱ ὄβελοι.— ἐπαίρω = ἀνασηκώνω.— ὀπτᾶω
 = ψήνω.— ὁ ἐλεός = τὸ τραπέζι, ὅπου κόπτεται τὸ ψημένο κρέας.—
 χεύω = βάζω.— αὐτός· ὁ Ἀχιλλεύς.— τοίχου τοῦ ἑτέρου· γεν.
 τόπου.— θυηλαί = τεμάχια ἐκλεκτὰ ἀπὸ τὰ θύματα.— τὸ ὕνειαρ· ατος
 = ὠφέλιμον, ὠραῖον πρᾶγμα (ὀνίνημι = ὠφελῶ).— ἰάλλω = ἀπλώνω.
 — ἡ πόσις· ιος = τὸ ποτόν.— ἐδητύς = φαγητόν (ρίζ. (ἐδ. - ἐσθίω).
 ἐξ ἔντο = ἀπέβαλον· ῥ. ἴμαι.— ἔρος = ἐπιθυμία, ὄρεξις.— δείδεκτο·
 δεδίσκομαι = χαιρετίζω, πίνω εἰς ὑγίαν.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : πεπιθεῖν, ὑπέασι,
 κάββαλεν, ἔρος.

γ') **τερπόμενον φόρμιγγι λιγείη**: Ἡ μουσική, ὅπως καὶ ἡ
 ποίησις, ἐγοήτευε τοὺς Ἕλληνας καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἱστορικοῦ
 των βίου. Οἱ Ὀμηρικοὶ ἦρωες τὴν αἰσθάνονται καὶ τὴν ἐκτελοῦν οἱ
 ἴδιοι ἄδοντες ἐπικάς συνθέσεις (κλέα ἀνδρῶν).— **φόρμιγξ ἢ κίθαρις**:
 Ἦτο τετράχορδον μουσικὸν ὄργανον, τοῦ ὁποίου οἱ δύο πῆχεις συνεδέ-
 οντο διὰ τοῦ ζυγοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ ἦσαν προσηρμοσμένοι οἱ κόλλαβοι (τὰ
 κλειδιά), διὰ τῶν ὁποίων ἐνετείνοντο αἱ χορδαί. Ἐκοσμεῖτο πολλάκις μὲ
 γλυφὰς καὶ κατεσκευάζετο ἀπὸ πολυτίμον ὕλικόν, ἐλεφαντοστοῦν, ἀργυ-
 ρον κ.ἄ. (κίθαριν περικαλλέα, φόρμιγξ γλαφυρή, δαιδαλέη). (Βλ. εἰκ.
 8).— **δεικνύμενος**: Εἰδικώτερον τὸ ῥῆμα σημαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν
 χειρῶν τοῦ οἰκοδεσπότου πρὸς ἐκεῖνον πού ἔρχεται. Ἡ χειρονομία
 αὐτὴ ἐκφράζει καὶ δεῖξιν καὶ εὐχάριστον ἐκπληξιν.— **θυηλαί**: Κατὰ
 τὰς ἐπισημοὺς θυσίας ἐκαίοντο μεγάλα τεμάχια κρέατος ἢ καὶ ὀλό-
 κληροὶ μηροί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ σύνηθες γεῦμα δὲν ἐλησμονεῖτο τὸ
 θρησκευτικὸν καθῆκον νὰ καύσουν εἰς τὴν πυρὰν μερικὰ τεμάχια κρέα-
 τος πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν.

α') 225 - 239 : — ἡ δαίς-τός = γεῦμα, φαγητόν. Κυρίως μερίδιον φαγητοῦ (δαίωμα - δαίνωμαι). — ἔϊση· θηλ. τοῦ ἴσος· ἔϊση δαίς = τέλειον δεῖπνον. — οὐκ ἐπίδευεῖς (ἔσμεν) = δὲν στεροῦμεθα. — πάρα· πάρεστι· ἔνν. ἡμῶν. — μενοεικῆς = ὁ ἱκανοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν, ἄφθονος (μένος + εἶκω). — δαίνυσθαι· δαίνωμαι = τρώγω εἰς συμπόσιον· τὸ ἀπαρέμφ. ἀπολύτ. εἰς δὴλωσιν σκοποῦ = διὰ νά... — ἐπήρατος = ἐπιθυμητός (ἐπι + ἐράω). — μέμηλεν· ἔνν. ἡμῶν, μέλει μοί τινος. — δείδιμεν· δέδιμεν. — ἐν δοιῆ· ἔνν. ἐστὶ = εἶναι ἀμφίβολον. Ἡ σειρά : ἐν δοιῆ (ἐστὶ) ἢ σωσέμεν νῆας ἐϋτέλμους ἢ ἀπολέσθαι (ἡμᾶς). — δύομαι ἀλκὴν = ἐνδύομαι δύναμιν, λαμβάνω μέρος εἰς τὴν μάχην. — ἡ αὐλῖς = τὸ κατάλυμα· αὐλῖν ἔθεντο = ἠϋλίσαντο, ἐστρατοπέδευσαν. — ὑπέρθυμος = ἔχων ὑπέροχον ψυχὴν. — τηλεκλειτός = ξακουστός, ὀνομαστός. Πρβλ. καὶ δουρικλειτός· Ε 55. — κηάμενοι· μέσ. ἀόρ. τοῦ καίω. — φασί = βεβαιώνουν. — οὐ σχήσεται· (ὑποκμ. οἱ Τρῶες) = ὅτι δὲν θὰ κρατηθοῦν. — ἐνδέξια σήματα = αἴσια σημεῖα. — φαίνω = φανερώνω. — βλεμαίνω = ὑπερηφανεύομαι. — μαίνομαι = κυριεύομαι ἀπὸ μανίας. — ἐκπάγλως· Α 268. — πίσυρος· Ε 205. — τίω = τιμῶ, λογαριάζω (ῥίξ. τι-τιμή). — λύσσα = πολεμικὴ μανία. — δέδυκέν ἐ = τὸν ἔχει κυριεύσει.

240 - 261 : — ἀρῶμαι = εὐχομαι. — στεῦται = διατείνεται, κάνει πώς... ῥ. στεῦμαι. — τὰ κόρυμβα = τὰ ἀκροπρύμνια (κόρυς, κορυφή). — μαλερός = καταστρεπτικός. — πυρός· γενικ. τῆς ὕλης. — δηώσιν· δηιώ = κατακόπτω, φονεύω. — ὀρινομένους· ὀρίνομαι = ταράσσομαι, περιέρχομαι εἰς σύγχυσιν. — αἰνῶς = καταπληκτικὰ, πολὺ. — οἶ· δοτικ. χαριστ. — αἴσιμον = πεπρωμένον. — ρθίσθαι = νὰ χαθῶμεν· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ φθίνω. — ἱππόβοτον = ὅπου τρέφονται ἵπποι (ἵππος + βοτός, βόσκω). — ἄνα· Ζ 331. — μέμονας· μέμονα = ἐπιθυμῶ, θέλω. Παρακμ. μὲ σημασ. ἐνεστώτος. — εἰ μέμονας... ὄρυμαγδοῦ· ἡ σειρά : εἰ μέμονας ἐρέσθαι νῆας Ἀχαιῶν τειρομένους ὑπὸ ὄρυμαγδοῦ Τρῶων. — καὶ ὄψε περ = ἔστω καὶ ἀργά. — τείρομαι· Ζ 387. — ὄρυμαγδός = θόρυβος. — αὐτῶ τοι· σεαυτῶ. — τὸ μῆχος = τὸ μέσον, ὁ τρόπος. — ῥεχθέντος· ῥέζομαι = πράττομαι. — τὸ ἄκος = ἡ θεραπεία. — ἀλέξω = ὑπερασπίζω, βοηθῶ. (Πρβλ. τὰ συνήθη ἀλεξικέρανον κ.ἄ.). — κακὸν ἦμαρ = τὸ κακόν, ἡ συμφορά. (Πρβλ. ἐλεύθερον ἦμαρ, δούλιον ἦμαρ κ.ἄ.).

ὦ πέπον. — Ε 109. — ἦ μὲν = καὶ ὅμως. — τὸ κάρτος· κράτος. — ἴσχειν· ἀπαρέμφ. ὡς προστ. τοῦ ἴσχω = συγκρατῶ. — φιλοφροσύνη = ὑποχωρητικότης, μαλακοὶ τρόποι. — κακομήχανος = προξενῶν κακόν· πρβλ. καὶ Ζ 344. — θυμαλγῆς = λυπηρός. — μεταλλάξαντι· μεταλήγω = παύω. Ἡ μετοχ. ὑποθετ.

262 - 282 : — εἰ δέ... Δύναται νὰ συμπληρωθῆ: εἰ δὲ βούλει, ἢ νὰ ἐξηγηθῆ ὡς παρακίλευσις: ἀλλὰ ἔλα... — τρίποδες ἄπυροι = μὴ χρησιμοποιοῦμενοι ἐπὶ τῆς πυρᾶς, διακοσμητικοί. — αἶθων = ἀπαστράπτων, στίλπνός, ἐπίθ. μετάλλων καὶ μεταλλίνων ἀντικειμένων. — πηγὸς = εὐρωστός (πήγνυμι). — ἀθλοφόρος = ὁ λαμβάνων βραβεῖον, ἵππος τοῦ στίβου. — ἄροντο· αἶρωμαι = σηκώνω, κερδίζω. — ἀλήιος = ἀκτῆμων (στερ. α + λῆιον = χωράφι). — ἐρίτιμος = πολύτιμος. — ἀμύμων = ἄψογος. — εὐκτίμενος = καλῶς οἰκοδομημένος (εὐ - κτίω. κτίζω). — ἐξέλετο· ἐξαιροῦμαι = ξεχωρίζω καὶ παίρνω διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — ἀπηύρα· ἀπαιρῶ, ἀπούρας· Ζ 455. — παρέσεται = θὰ σοῦ ἔλθουν, θὰ σοῦ δοθοῦν. — ἀλαπάζω = λεηλατῶ. — ἄλις· ἐπίρρ. = ἀρκετά, ἀφθονα. — νηήσασθαι· νηέω = σωρεύω, φορτώνω. — दाτέομαι = μοιράζομαι μὲ ἄλλους. — ἡ λῆις - ἴδος = τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου.

283 - 306 : — τὸ οὔθαρ = ὁ μαστός. οὔθαρ ἀρούρης = εὐφορος γῆ. — τηλύγετος· Γ 175. — ἡ θαλίη = ἡ ἀφθονία, τὰ ἀγαθὰ. — ἐϋπηκτος = στερεὸς (πηκτός, πήγνυμι). — τῶν· τῶν = τούτων, γεν. διαίρ. — ἀνάεδνος = ἄνευ ἔδνων, χωρὶς νὰ δώσης δι' αὐτὴν τίμημα. ἴδε πραγμ. — ἄγομαι = παίρνω μαζί μου. — ἐπὶ = ἐπὶ πλέον. — τὰ μείλια = χαροποῖὰ δῶρα (μειλίχιος, μειλίσσω). — ἐϋ ναιόμενα· πρβλ. εὐ ναιετάουσαν πόλιν Ζ 415. — ποιήεις = γεμᾶτος χλόην, χλοερὸς (ποία, πόα). — ζάθεος· Α 38. — βαθύλειμος = ὁ ἔχων βαθεῖς λειμῶνας. — νέαται· ὑπερθετ. τοῦ νέος = ἀκρόταται, εἰς τὰ ἀκρότατα ὅρια. — ἡμαθόεις = ἀμμᾶδης (ἄμαθος). — πολύρρηνες = ἔχοντες πολλὰ πρόβατα (πολὺ + ἄρην = πρόβατον). — πολυβούτης = ὁ ἔχων πολλοὺς βοῦς, πλούσιος. — ἡ δωτήνη = δῶρον προαιρετικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς θέμιστας. — τοὶ ὑπὸ σκήπτρῳ = ὑπὸ τὸ σκήπτρόν σου, ὡς ὑπῆκοοί σου. — λιπαρός = λαμπρός, πλούσιος. — θέμιστες = ὑποχρεωτικὰ εἰσφορὰ διὰ τὸν βασιλέα — ἀπήχθετο = ὑπῆρξε μισητός. — κηρόθι

= κατάκαρδα. — σφι = δι' αὐτούς, εἰς τὰ μάτια των. — χ' (ε)· κε· δυνητ. — ἔνεικαν· ἀόρ. τοῦ φέρω.

β') Μετοχή τοῦ οἶδα ἐκ θέμ. ἰδ - : ἰδυίας.

— Ὑποτακτ. τοῦ εἰμί : ἔω (ἔωσιν) καὶ εὐκτική : ἔοιμι (ἔοις).

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : δεῖδιμεν, φθίσθαι, φράζευ, ἐθέλησθα.

γ') **δύσσαι ἀλήην** : Ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος δύσμαι ἢ ἄλλων συνωνύμων μὲ ἀντικείμενον λέξιν, ἧτις σημαίνει ἀρετὴν ἢ κακίαν, εἶναι συνήθης παρ' Ὀμήρῳ. Λέγεται καὶ ἐπιειμένος ἀλήην. Πρβλ. καὶ ἀναιδείην ἐπιειμένε· Α 149. — **κόρυμβα** : Ἐκαστον πλοῖον ἔφερε διακοσμητικὰ ἔξαρτήματα καὶ εἰς τὴν πρῶραν καὶ εἰς τὴν πρῦμνην. Ἐδῶ ὁ ποιητὴς ἀναφέρει τὰ τῆς πρῦμνης, τὰ ὅποια θὰ ἀφήρει ὁ Ἐκτωρ, διὰ νὰ τὰ ἀναθέσῃ ὡς τρόπαια εἰς τοὺς θεοὺς. — **ἐκάς Ἄργεος** : Ἐδῶ Ἄργος ὀνομάζει τὴν Ἑλλάδα ὀλόκληρον, ἦτοι καὶ τὸ Πελασγικὸν καὶ τὸ Ἀχαικὸν Ἄργος. — **ἰσχειν μεγαλήτορα θυμόν** : Ὁ Ὀδυσσεὺς θέλει νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὅτι ἔχει ἐκ φύσεως τὸ ἐλάττωμα νὰ ἐξάπτηται καὶ νὰ εἶναι ἀκαμπτος εἰς τὴν ὀργὴν του. Ὅσον διὰ τὴν συμβουλήν τοῦ Πηλέως πρὸς τὸν υἱὸν του « φιλοφροσύνη ἀμείνων », ἔχει τόσῃ ἀλήθειαν καὶ τόσῃ σοφίαν, ὥστε ἀξίζει νὰ ἐπαναλαμβάνεται ὡς διδάγμα πρὸς τὴν νεότητα. — **ἀπύρους τρίποδας** : Οἱ τρίποδες (λέβητες) ἦσαν ἐν χρήσει εἰς τὴν ὀμηρικὴν, ὅπως καὶ εἰς μεταγενεστέρas ἐποχάς. Συνήθως προωρίζοντο δι' οἰκιακὴν χρῆσιν (μαγειρικὴν, θέρμανσιν ὕδατος κ.ἄ.). Ἄλλὰ ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ἐπιπλα διακοσμητικὰ. Ἐνίοτε δὲ ἐδίδοντο καὶ ὡς ἐπαθλα. — **τάλαντα** : Δὲν γνωρίζομεν ποῖον ἀκριβῶς βάρος ἔχει τὸ τάλαντον εἰς τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. Πάντως ἀντιπροσωπεύει ποσότητα χρυσοῦ. — **ἵππους ἀθλοφόρους** : Τὸ ἐπίθετον τοῦτο μᾶς ἀφίνει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αἱ ἵπποδρομίαι ἦσαν σύνθητες ἀγώνισμα κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν. — **Λαοδίχη** : Ὑποτίθεται ὅτι ἡ κόρη αὐτῆ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἶναι ἡ Ἥλέκτρα, τὴν ὁποίαν γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν τραγικὴν ποιήσιν. — **ἀνάεδνος** : Εἰς τὰς παλαιότερας ἐποχάς ὁ μνηστὴρ ἐδίδεν ἔδνα (ἔεδνα) εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης ὡς ἀντίτιμον τῆς γυναικός, τὴν ὁποίαν οὕτως ἠγόραζεν. Ὁ Ἀγαμέμνων δίδει τὴν κόρην του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆ οὐδὲν τίμημα. — **ἑπτὰ πτολίεθρα** : Πόλεις μεσσηνιακαί, αἱ ὅποια ἀνήκον εἰς τὴν προσωπικὴν περιουσίαν τοῦ Ἀγαμέμνονος. —

θέμιστες: Ἡ λέξις σημαίνει γενικῶς τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν, ἣ ὅποια ἦτο πολλαπλὴ κατὰ τοὺς ὀμηρικοὺς χρόνους. Ὁ βασιλεὺς ἦτο ἀνώτατος ἄρχων ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ἀνώτατος δικαστῆς κ.ἄ. Αἱ θέμιστες ἐδίδοντο εἰς αὐτὸν κατὰ θέλησιν τοῦ Διὸς μαζὶ μὲ τὸ σκῆπτρον. Ἐδῶ ἡ λέξις σημαίνει εἰδικῶς τὰ δικαιώματα, τὰ ὅποια εἶχεν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν ὑπηκόων του.

Ὁ λόγος τοῦ Ὀδυσσεύς θεωρεῖται ὑπόδειγμα τέχνης πειστικῆς, ὅπως ἀσχεῖται αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου, δηλ. μὲ σύνεσιν, μὲ ἀφέλειαν καὶ χωρὶς βεβιασμένα ἐπιχειρήματα. Νὰ διακρίνετε: 1) εἰς ποῖα σημεῖα τοῦ λόγου ἐντείνεται ἡ πειθῶ, 2) πῶς ὁ Ὀδυσσεὺς βαθμηδὸν προσπαθεῖ νὰ κάμψῃ τὸν Ἀχιλλεῦα καὶ 3) ποῖον τρόπον ἐπινοεῖ κατὰ τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας του, διὰ νὰ κινήσῃ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἥρωος.

307 - 363

α') 307 - 327:—τὸν μῦθον = τὴν ἀπόφασίν μου.—ἀπηλεγάωσ= ἀπεριφράστως, ὀρθά - κοφτὰ (ἀπό + ἄλεγοσ = φροντίσ).—ἀποειπεῖν= νὰ ἐκφράσω.—ἧ περ δὴ = ὅπως ἀκριβῶς.—τετελεσμένον ἔσται· ἐνν. μοι = καὶ ὅπως θὰ τὸ ἐκτελέσω.—ὡς μὴ τρύζητε = διὰ νὰ μὴ μοῦ παίρνετε τὰ αὐτιά. Ἡ λέξις ἠχοποιήτος· τρύζω=κάμνω τρῦ - τρῦ.—παρήμενοι = καθήμενοι πλησίον μου, δηλ. ὅπως τώρα.—γάρ· αἰτιολογεῖ τὴν ὠμὴν εἰλικρίνειαν, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ὁμιλήσῃ.—ὁμῶς· (ἐπίρρ.) = ὁμοίως, ἐξ ἴσου.—κεύθω = κρύπτω.—χάρις = ἀναγνώρισις, εὐγνωμοσύνη.—ἦεν ἐνν. ἐμοί.—δήιος· Ε 117.—νωλεμές· (ἐπίρρ.) = διαρκῶς.—μένοντι· ἐνν. παρὰ νηυσί. Ἡ μετχ. ὑποθετ. : εἰ μένει καὶ εἰ μάλα πολεμίζοι.—ἴοσ· Ζ 422.—κάτθανε· ῥ. καταθνήσκω : γνωμικὸς ἄορ.—ἀεργὸς = φυγόπονος, ἀδρανῆς (στερ. α + Φεργος).—ἔοργώς· ἔοργα, παρακμ. τοῦ ἔρδω.—περίκειται = εὐρίσκεται πέριξ μου, μοῦ μένει περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους.—παραβάλλω = βάζω ἐμπρός, ἐκθέτω εἰς κινδύνους.—ἀπτὴν - ἦνος = ποῦ δὲν δύναται νὰ πετάξῃ.—ὁ μᾶσταξ = μασημένη τροφή (μαστάζω = μασῶ).—κακῶς πέλει οἱ αὐτῇ = δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν εἶναι κακόν, αὐτὴ ὑποφέρει.—ἰαύω = περνῶ τὴν νύκτα.—διαπρήσσω ἡματα = περνῶ ἡμέρας.—ἡ ὄαρ = ἡ σύζυγος.

328 - 347 : —**ἀλαπάζω**· I 278.—**πεζός** = εἰς ἐπιδρομάς κατὰ ξηράν.—**κατὰ Τροίην** = ἐν τῇ Τροίᾳ.—**κειμήλια** = θησαυροί. Κυρίως : πᾶν ὅ,τι κεῖται, πᾶν ὅ,τι εἶναι περιουσία.—**δόσκον**· θαμιστ. ἄβρ. β' τοῦ δίδωμι.—**θός**· A 12.—**διὰ δασάσκετο** = ἐμοίραζεν εἰς τοὺς ἄλλους· δασάσκομαι θαμιστ. τοῦ δαίομαι - δατέομαι.—**γέρα**· κατηγορημ. εἰς τὸ ἄλλα.—**ἔμπεδα** = εἰς τὸν τόπον τους, ἄθικτα.—**εἶλετο**· ἀντικμ. ἄλοχον θυμαρέα.—**θυμαρῆς** = προσφιλῆς (θυμός + ἀρ -, ἀρέσκω).—**παριαύων** = κοιμώμενος πλησίον τῆς.—**μέροψ**· A 250.—**ἐπεὶ**· δικαιολογεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς ἐρωτήσεως : ὅχι βέβαια, δὲν ἀγαποῦν μόνοι οἱ Ἄτρεϊδαι τὰς γυναῖκάς των, διότι...—**ἐχέφρων** = συνετός.—**δουρικτητός**=αἰχμάλωτος πολέμου (δόρυ + κτητός).—**πειρῶμαί** (τινος) = δοκιμάζω, προσπαθῶ νὰ πείσω κάποιον.—**ἄλεξέμεναι**· ἀλέξειν· I 251.

348 - 363 : —**πονέομαι** = κάμνω τι.—**νόσφιν** = μακράν, χωρὶς.—**καὶ δὴ** = καὶ μάλιστα.—**δέμω** = κτίζω, ἐγείρω.—**ἐλάω** = τραβῶ, ἐκτείνω.—**ὁ σκόλοψ** = πάσσαλος.—**οὐδ' ὡς** = παρ' ὅλα αὐτά.—**ἀπὸ τείχεος**=μακράν, εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τείχους (τοῦ Ἰλίου).—**ἄρνυμι μάχην** = κινῶ, συνάπτω μάχην.—**στ. 354 = Z 237**.—**οἶον**· προσδιορίζει τὸ νοούμενον ἐμέ.—**μίμνω** = ἀναμένω.—**νηέω**· I 279.—**ἄλαδε**· εἰς ἄλα = εἰς τὴν θάλασσαν.—**αἶ κέν τοι τὰ μεμήλη** = ἂν σ' ἐνδιαφέρῃ αὐτό.—**ἦρι**· ἐπίρρ. = πρῶί.—**ἐρέσσω** = κωπηλατῶ.—**μεμαῶτας** = ἐπιθυμοῦντας, προθύμους.—**ἦματι τριτάτῳ** = μετὰ τρεῖς ἡμέρας.—**ἐρίβωλος**· ἐριβῶλαξ· A 155.

β') Ἄσυναίρετοι τύποι γεν. πληθ. : **σφετεράων, τάων, πασέων**.

— Τὸ τακτικὸν τοῦ τρεῖς : **τρίτατος** ὡς καὶ **τέττατος, ἕνατος, δέκατος**.

— Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : **ἦεν, δῶη, ἰῆ, ἐθέλεσκε**.

γ') **ἔχθρὸς γάρ μοι κεῖνος...** Οἱ δύο αὐτοὶ στίχοι εἶχον γίνεαι παροιμία εἰς τὸν ἀρχαῖον κόσμον. Πράγματι γίνεται ἀπεχθῆς ὁ ἄνθρωπος, ὅστις συγκρούει τὴν ἀληθῆ σκέψιν του καὶ ὑποκρίνεται.—**κάτθανε ὁμῶς...** Ὁ Ἀχιλλεὺς λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του περίπτωσιν γενικεύει τὴν σκέψιν του καὶ ἐκφράζεται μετὸσῃ ἀπαισιοδοξίαν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀνδρείας. Μετ

τὴν διαγωγὴν του ὅμως κατόπιν ἀπέδειξεν, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν ἐπί-
 στευε καὶ ἤθελε νὰ ἐπιτελέσῃ γενναῖα ἔργα ἀδιαφορῶν διὰ τὸν θάνατον.—
δάρων ἔνεκα σφετεράων : Προφανῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἐννοεῖ τὴν Ἑλένην.
 Χρησιμοποιεῖ ὅμως πληθυντικόν, διὰ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν περιφρόνησιν
 του πρὸς τοὺς δύο Ἀτρεΐδας.— **Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοισιν**
βασιλεῦσιν φραζέσθω : Ὁ λόγος τοῦ Ἀχιλλέως εἰς τὸ μέρος τοῦτο
 γίνεται σαρκαστικὸς καὶ ἰδιαιτέρως ἡ παρακίνησις αὐτὴ ἐνθυμίζει τὴν
 καύχησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι δὲν χρειάζεται καὶ τόσον τὴν βοήθειαν
 τοῦ Ἀχιλλέως (Α 173-175).— **Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα :** Ἐννοεῖ
 ἐδῶ ὄχι ἀκριβῶς τὰ στενά τοῦ Ἑλλησπόντου, ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς θὰ
 ἔπλεε πρὸς τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλὰ τὴν θάλασσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνοίγεται ὁ
 Ἑλλησπόντος.— **ἤματί κε τριτάτῳ . . .** Τὸν στίχον αὐτὸν παρεμβάλλει
 ὁ Πλάτων εἰς τὸν διάλογον « Κρίτων », ἔνθα συμβολικῶς « *Φθίην ἐρί-
 βωλον* » ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου θὰ μετέβαινε μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ τοῦ
 φιλοσόφου.

α') 143 - 158 : — βάσκ' ἴθι = φεύγα, πήγαινε· παρβλ. βῆ ἰέναι Ζ 296.— ταχεῖα = ταχέως, με ὄλην σου τὴν ταχύτητα. Κατηγρμ.— τὸ ἔδος=ἡ ἔδρα, ἡ κατοικία (ῥίζ. σεδ - ἔξομαι).— λύομαι = ἀπολυτρώνω, ἐξαγοράζω.— ἰαίνω = εὐχαριστῶ, καταπραῦνω.— ἄμα = μαζι.— γεραίτερος = μαῖλλον γέρον, ἡλικιωμένος.— δς ἰθύνοι· ἀναφ. τελ. πρότ.— προτι=πρός.— μηδὲ μελέτω οἱ = καὶ καθόλου νὰ μὴ σκεφθῆ.— τὸ τάρβος = ὁ φόβος.— ὁ πομπός = ὁ συνοδός.— ὀπάζω = δίδω.— ἀργεῖφόντης = ὁ αἰφνιδίως ἐμφανιζόμενος (ἀργός=ταχύς + φαίνω). Μυθολ. ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ.— ἦος· Α 193.— πελάζω = φέρω πλησίον· μτβτ.— ἀπό ἐρύξει = θὰ ἐμποδίσῃ· ῥ. ἐρύκω.— ἄσκοπος = ἀπερίσκεπτος.— ἀλιτήμων = ἀμαρτωλός, ἀσεβής.— ἐνδυκέως = ἐπιμελῶς, με σεβασμὸν (ἐν - ῥίζ. δευκ-, ἡ ὁποία σημαίνει φροντίζειν).— περφιδήσεται = θὰ λυπηθῆ, ῥ. φείδομαι.

159 - 170 :— ἀελλόπος = ταχεῖα ὡς θύελλα (ἄελλα + πούς).— κίχεν· κιχάνω, κίχημι· Ε 187.— ἡ ἔνοπῆ = φωνὴ λύτης.— τὸ εἶμα = τὸ ἔνδυμα.— φύρω = βρέχω.— ἐντυπᾶς = σφικτὰ εἰς τὸ σῶμα, ὥστε νὰ διαγράφεται τὸ σῶμά του.— κόπρος = σκόνη καὶ ἀκαθαρσία.— τοῖο· τοιούτου, ἦτοι εἰς τὸ κεφάλι τοῦ γέροντος, ὅστις ἦτο εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν.— κυλίνδομαι = κυλίομαι.— καταμήσατο· καταμάομαι = μαζεύω.— ἡ νυδός = ἡ νύμφη.— οἱ δὴ... ὀλέσαντες· ἡ σειρὰ τῶν λ. : οἱ δὴ κέατο πολλέες τε καὶ ἐσθλοὶ ὀλέσαντες ψυχὰς ὑπὸ χειρῶν Ἀργείων.— κέατο· ἔκειντο.— τυτθὸν = σιγά, ψιθυριστά.— γυῖα· Ε 122.

171 - 187 :— ὄσομένη· ὄσομαι = ἀντικρύζω, βλέπω κατὰ νοῦν, σκέπτομαι.— τότε = ἐδῶ.— ἀνευθεν = μακράν.— ἑών· ἐναντ. μετοχ.— ἐκέλευσεν· ὁ ἀόρ. ἀναφέρεται εἰς τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἔδωσεν ὁ Ζεὺς τὴν διαταγὴν εἰς τὴν Ἴριν.— στ. 176 - 187 εἰς εὐθὺν λόγον τὸ περιεχόμενον τῶν στ. 147 - 158.

188 - 199 : — υίας· συναπτ. πρὸς τὸ ἠνώγει.— ὀπλίζω = ἄρμα-
τώνω, ἐτοιμάζω.— ἡ πείρινυς - νθος = ψάθινον κιβώτιον.— κηύεις· Z
288.— τὰ γλήνεα = κοσμήματα, πολύτιμα πράγματα.— κεχάνδει·
χαράνω = περιέχω, περικλείω.— δαιμονίη· Z 486.— τί τοι φρεσίν
εἶδεται εἶναι; — τί σοῦ φαίνεται πῶς εἶναι αὐτό;

200 - 215 : — κώκυσεν = ἔβγαλε φωνήν.— πῆ οἶχονται = ποῦ
ἐπῆγαν.— ἦς· αἷς δοκ. τῆς αἰτίας.— ἔκλεο· κλέομαι = εἶμαι ξακου-
στός.— ἦδ' (ἐπὶ τούτοις) οἷσιν ἀνάσσεις = και εἰς τοὺς ὑπηκόους σου.—
πῶς ἐθέλεις = πῶς ἔχεις διάθεσιν.— ἐξενάριξε· E 151.— αἰρήσει
καὶ ἐσόφεται· σχ. πρωθύστερον.— εἰ ἐσόφεται = ἂν σὲ ἀναγνωρίσῃ.—
ὠμηστής = ἄγριος.— ὄδε = αὐτός, περὶ τοῦ ὁποῖου ὀμιλοῦμεν.— γει-
νομένω (χρον.) = ὅταν ἐγενήθη.— ἐπένησε λίνω = ἐκλώσε μὲ τὸ νῆ-
μά της· ῥ. ἐπινέω.— ἀργίποδες = γοργόποδες (ἀργός = ταχύς).— ἄσαι
= νὰ χορτάσῃ. Ἐπεξ. τοῦ ὡς· ῥ. ἄω.— κρατερὸς = βίαιος, σκληρός.—
ἔχοιμι· καθαρὰ εὐκτική = μακάρι νὰ εἶχα.— ἐσθέμεναι· ἔσθω, ἐσθίω.
Ὁ ἐνεστώς ἐξακολουθητικὸς δηλώνει τὸ πάθος τῆς Ἐκάβης = νὰ τὸ
κατατρώγῃ ἀδιάκοπα.— προσερῦσα = προσκολληθεῖσα.— ἄντιτα γέ-
νοιτό (μοι) = θὰ τὸν ἐξεδικούμην.— ἄντιτα· ἀντὶ ἀντίτιτα (τίνομαι).—
ἔργα· ἐνν. τοῦ Ἀχιλλέως = δι' ὅ,τι ἔκαμεν.— κακιζόμενον = ὡς
ἄνανδρον.— ἐσταότα = ἰσταμένον ὡς ὑπερασπιστήν, ὑπερασπίζοντα.—
ἄλεωρῆ = ἄμυνα, τρόπος νὰ σωθῇ.

216 - 227 : — ὄρνις = πουλί, οἰωνός.— πέλευ = πέλομαι.— ἦ οἱ =
ἦ αὐτοὶ πού... — θυοσκός = ὁ μαντεύων ἀπὸ τὰς θυσίας.— νοσφί-
ζομαι = ἀπορρίπτω, ἀποφεύγω.— ἐσέδρακον· ἐσδέρομαι = βλέπω.—
ἄντην = ἐμπρὸς μου.— ἄλιος = μάταιος, ἀνεκτέλεστος.— ἔπος = ὁ
λόγος μου.— ἀγκάς· ἐπίρρ. = εἰς τὰς ἀγκάλας.— ἐξ ἔρον εἶην· πρβλ.
ἐξ ἔρον ἐντο· I 222.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : ἰκέτεω, τοῖο,
ἔην, κέατο, υίας.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἄττικὸν λόγον αἱ φράσεις :

- 1) ἦός κεν ἄγων Ἀχιλλῆι πελάσση.
- 2) αὐτὰρ ἐπὴν ἀγάγησιν.
- 3) οὐ ἐ κακιζόμενόν γε κατέκτα.

γ') ἀμφὶ δὲ πολλή κόπρος ἔην κεφαλῇ: Ἡ ἐκδήλωσις αὐτῆ τοῦ πένθους ἦτο συνήθης. Καὶ ὁ Ἀχιλλεύς, ὅταν ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ Πατρόκλου, ἔχυνε κόπριν αἰθαλόεσσαν εἰς τὴν κεφαλὴν του καὶ κατήσχυνε τὸ χαρίεν του πρόσωπον. Ὁ ποιητὴς προσθέτων τὴν λεπτομέρειαν, ὅτι ὁ γέρον βασιλεὺς ἦτο σφιχτὰ τυλιγμένος εἰς τὴν χλαῖνάν του, καθιστᾷ περισσότερον δραματικὴν τὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν ἀντίκρυσεν ἡ Ἴρις εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου.—**Δαρδανίδης**: ὀνομάζεται ὁ Πριάμος ὡς ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, παλαιοῦ βασιλέως τῶν Τρώων.—**ἐς θάλαμον κηῶεντα** κτλ. Πρβλ. Z 288.—**ἑσταότα πρὸ Τρώων**: Ἡ Ἐκάβη ἐνθυμεῖται καλῶς τὴν τελευταίαν φορὰν ποὺ εἶδε τὸν υἱὸν της. Ὅταν ὁ Ἀχιλλεύς κατεδίωξε τοὺς Τρώας καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ κλεισθοῦν εἰς τὴν πόλιν, μόνος ὁ Ἐκτωρ ἔμεινεν ἔξω τοῦ τείχους, διὰ νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν φοβερὸν ἀντίπαλον. Ἰστατο ὡς μόνος πρόμαχος τῆς πόλεως, ἐνῶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ φίλοι του εἰς μάτην τὸν ἰκέτευσαν νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸ τεῖχος (X 25 κ.έ.).

228 - 280

α') 228 - 246 :—**ἡ φωριασμός**=τὸ κιβώτιον.—**τὸ ἐπίθημα**=κάλυμμα.—**ἀπλοῖδες χλαῖναι**=μοναὶ χλαῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ διπλοῖς, δίπλαξ· Γ 126.—**τάπητες**=σκεπάσματα καθισμάτων καὶ κλινοῶν.—**τὸ φᾶρος**=τὸ ἐξωτερικὸν ἔνδυμα, τὸ ἱμάτιον.—**ἴστημι**=ζυγίζω.—**πίσυρες**=τέσσαρες.—**ἔξεσῖν**=εἰς πρεσβείαν, ὡς ἀπεσταλμένος (ἐξίημι).—**μέγα**=σπουδαῖον.—**τὸ κτέρας**=κτῆμα.—**περι**=σφόδρα, ὑπερβολικά.—**ἀπέεργε**· ἐναρκτ. = ἤρχισε νὰ ἀποδιώκῃ· ῥ. ἀποέργω.—**ἐνίσσω**=ἐπιπλήττω.—**ἔρρετε**=φύγετ' ἀπ' ἐδῶ, πηγαίνετε στὴν ὀργή.—**λωβητῆρες**=ἐλεεινοί.—**ἐλεγχείες**=ἐπονείδιστοι.—**κηδήσοντες**=διὰ νὰ μὲ λυπήσετε (κήδω).—**ὀνόσασθαι**· ὀνομαι = περιφρονῶ, δὲν λογαριάζω τίποτε.—**ῥηίτεροι ἔσεσθαι ἐναιρέμεν**· προσωπ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπρος. : ῥηίτερον ἔσσεται Ἀχαιοῖσιν ἐναιρέμεν ὑμᾶς.—**ἐναίρω**=φονεύω.—**ἀλαπάζω**· E 166.—**κεραίζομαι**=ἐρημώνομαι.

247 - 264 :—**σκηπάνιον**=ῥάβδος, σκῆπτρον.—**διέπε**=τοὺς διεχώριζε καὶ περνοῦσε· ῥ. διέπω.—**σπέρομαι**=βιάζομαι.—**ὀμοκλά**· ὀμοκλάω = φωνάζω, διατάσσω.—**νεικίω**=ἐπιπλήττω.—**βοὴν ἀγαθός**· E 114.—**ἡ κατηφών**· ὕβρις πρὸς τοὺς ἔχοντας κακὴν διαγωγὴν = αἰσχροί.—**αἰθ' ὠφέλετε πεφάσθαι**=εἶθε νὰ εἴχατε φονευθῆ

σεῖς... (παρακμ. ἐκ ρίζ. φεν-, φόνος).—**πανάποτμος** = δύσμοιρος.—**τὰ ἐλέγχεα** = τὰ κορόιδα.—**χοροτυπία** = χοροπηδήματα.—**ἐπιδήμιοι** = εἰς τὴν χώραν σας, εἰς βᾶρος τῶν συμπολιτῶν σας.—**πρήσσω ὄδοιο** = κάμνω τὸν δρόμον. Ἡ γεν. διαιρετ.

265 - 280 :—**ὑποδείσαντες**=τρομαγμένοι ὑπήκουσαν· ῥ. ὑποδεῖδω.—**ἄειραν** = ἐπῆγαν καὶ ἔφεραν.—**πρωτοπαγῆς**· Ε 194.—**πεῖρινθα**· Ω 190.—**ἀπήνη** = ἄμαξα τετράτροχος συρομένη ἀπὸ ἡμιόνους.—**νήσον· νηέω**· Ι 279.—**οἱ κρατερώνυχες** = οἱ ἔχοντες ἰσχυρὰς ὄπλᾶς, ῥωμαλέοι.—**ἐντεσιεργοί** = οἱ ἐργαζόμενοι, οἱ σύροντες τὰ ἔντεα, ἦτοι τὸ συγκρότημα τῆς ἀμάξης.—**ἀτιτάλλω**· Ε 271.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν οἱ τύποι : ὕμμες, πίσυρες, ἔσκε.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀπτικὸν λόγον αἱ προτάσεις :*

1) οὐδέ νυ τοῦ περ φείσατο ἐνὶ μεγάροις ὁ γέρων.

2) ῥήϊτεροι μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν ἔσεσθε, κείνου τεθνηῶτος, ἐναιρέμεν.

γ') **τάλαντον**· Ι 264.—**Θρηῆκες ἄνδρες** : Οἱ Θραῖκες ἦσαν φυλετικῶς συγγενεῖς μὲ τοὺς Τρωᾶς καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. Τὸ δέπας ἐδόθη εἰς τὸν Πρίαμον, πρὶν γίνῃ βασιλεὺς, ὅτε ἐστάλη πρέσβυς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του Λαομέδοντος.—**ἀπήνη** : Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἄμαξαν, ἡ ὁποία σύρεται ἀπὸ ἵππους, ἡ ἀπήνη σύρεται ἀπὸ ἡμιόνους, εἶναι δὲ τετράτροχος καὶ προορίζεται μᾶλλον διὰ φορτία.—**Μυσοί** : Κάτοικοι τῆς Μυσίας εἰς τὰ ΒΔ τῆς Μ. Ἀσίας.

281 - 338

α') 281 - 298 :—**ζευγνύσθην** = διέταξαν νὰ ζευχθοῦν δι' αὐτοὺς τὰ ζῷα. Τὸ ῥ. μέσ. διάμεσ.—**πυκινὰ μῆδεα** = σοβαρὰ σκέψεις.—**ἀγχιμόλον**· ἐπίρρ.=πλησίον.—**τετιηῶς** = λυπημένος· ῥ. *τετήμαι*.—**μελίφρων** = ποὺ γλυκαίνει τὴν ψυχὴν.—**λείψαντε**· *λείβω* = χύνω.—**τῆ**· δεικτ. = ὀρίστε.—**ἄψ** = ὀπίσω.—**ἐπεὶ ἄρ(α)γε** = ἀφοῦ τέλος πάντων.—**μέν**· βεβαιωτ.—**ἔπειτα** = τώρα, ἦτοι ἀφοῦ ἀπεφάσισες ὅπωςδὴποτε νὰ ὑπάγῃς.—**κελαινεφῆς**· Ζ 267.—**Ἰδαῖος** = ὁ λατρευόμενος ἐπὶ τῆς Ἰδης.—**κατὰ ὄρᾶται** = κοιτάζει, βλέπει κάτω.—**εὔ**, οὐ· προσ. ἄντων.—**δεξιὸν** = νὰ πετάξῃ δεξιὰ σου.—**πίσυνος**· Ε 205.—**εἰ δὲ** = ἂν ὁμως.—**εὐρύοπα**· Ε 265.—**οὐκ ἂν κελόιμην**

= δὲν θὰ σὲ προέτρεπα, ἄρα : θὰ σὲ ἀπέτρεπα.—ἐποτρύνουσα = μετὰς συμβουλὰς μου.—μᾶλα περ μεμαῶτα = παρ' ὄλην σου τὴν ἐπιθυμίαν.

299 - 321 :—τοι ἐφριεμένη τότε = εἰς αὐτὴν σου τὴν ἐπιθυμίαν.—
 χεῖρας ἀνασχέμεν... = Z 257.—ἦ· (ἦμι = λέγω).—ἀκήρατος = καθαρὸς, διαυγής.—παρέστη = ἐστάθη κοντά του.—τὸ χέρνιβον = ἡ λεκάνη, ὅπου χύνεται ἀπὸ τὴν πρόχουον τὸ ὕδωρ πρὸς νίψιν τῶν χειρῶν.—τὸ ἔρκος = ὁ φραγμὸς τῆς αὐλῆς καὶ συνεκδοχ. ἡ αὐλή.—εἰσανιδῶν = ἀτενίσας πρὸς τὰ ἄνω.—μηδέων = βασιλεύων.—φίλον ἠδ' ἔλεεινὸν = νὰ κινήσω τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν οἶκτον.—μητίετα· A 175.—ἦκε· ἴημι.—τελειότατον = ἀληθέστατον.—μόρφνος· εἶδος ἀετοῦ μελανοῦ χρώματος. Τὸ ἴδιον σημαίνει καὶ περκνός.—ὄσση θύρη τέτυκται = ὄσση ἔχει κατασκευασθῆ ἡ θύρα.—ἀφρνεῖος = πλούσιος.—ἐὺ κληῖς' ἀραρυῖα = καλῶς διὰ κληρίδων (σῦρτης) ἡρμοσμένη.—εἶσατο· εἶδομαι = φαίνομαι.—ἀίξας· αἶσω = πετῶ (διὰ ττωντες).—γῆθέω = χαίρω.—ιάνθη· ἰαίνω· Ω 147.

322 - 338 :—σπέρχομαι· Ω 248.—ξεστός = καλὰ πελεκημένος, στιλπνός· πρβλ. Z 244 : ξεστοῖο λίθοιο.—ἐκ ἔλασε = ἐτράβηξεν ἔξω, ἐνν. τοὺς ἵππους του.—ἐρίδουπος = ὅπου ἀντηχεῖ πολὺ κάθε κρότος, ἡχηρός.—ἐφέπω = διευθύνω.—καρπαλίμως = ταχέως.—κατὰ ἄστνυ = κατερχόμενος τὴν πόλιν.—ἄψορρος = ὀπίσω (ἄψ + ῥέω).—ἀπονέομαι = φεύγω.—προφανέντε = μόλις ἐνεφανίσθησαν.—ἐταιρίζω = γίνομαι σύντροφος, συνοδεύω.—βάσκι' ἴθι· Ω 144.—Πηλεϊωνάδε = εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Πηλεϊώνας, τ.ἔ. τοῦ Ἀχιλλέως.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σφί, ἐθέλησθα.

γ') Κρονίωσι Ἰδαίω, ὅς τε Τροίην κατὰ πᾶσαν ὁράται :

Ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τῆς Ἰδης, τὸ Γάργαρον, φαίνεται ὁλόκληρος ἡ Τρωικὴ χώρα καὶ ἀκόμη μεγαλύτερα ἔκτασις. Ἐξ ἄλλου τὸ ῥῆμα ὁράται ἐδῶ ἐκφράζει τὴν προστατευτικὴν διάθεσιν τοῦ Διὸς διὰ τὴν χώραν τοῦ Πριάμου.—χερσὶν ὕδωρ ἐπιχεῦσαι ἀκήρατον : Πρὸ πάσης ἱεροπραξίας ἔπρεπεν αἱ χεῖρες νὰ νίπτωνται.—μέσῳ ἔρκει : Εἰς τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς αὐλῆς ἔκειτο ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκείου Διός, ὅπου προσεφέροντο αἱ ἐπίσημοι βασιλικαὶ θυσίαι.—καὶ αἰθού-

σης ἐριδούπου: Ἐννοεῖται ἡ στοά, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὸ ἐξωτερικὸν πρόθυρον τῆς αὐλῆς. Εἰσερχόμενος κανεὶς ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτὴν αἴθουσαν εὐρίσκετο εἰς τὴν αὐλὴν (ἔρκος) καὶ ἀντίκρυζε ἄλλην στοάν, ἥτις ἦτο ἡ εἴσοδος τοῦ μεγάρου (αἴθουσα δώματος). Εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου ἔβλεπε κανεὶς στοάς (ξεστὰς αἰθούσας) καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τῆς αὐλῆς· Ζ 243.

339 - 404

α') 339 - 348:—ἀπίθησε = παρήκουσε· οὐδ' ἀπίθησε=ὐπήκουσε.—
 διάκτορος = ὁ κομίζων καὶ ἐκτελῶν τελείως τὰς διαταγὰς τῶν θεῶν.
 — ἀργεῖφόντης· Ω 153.—αὐτίκα ἔπειτα = εὐθὺς ἀμέσως.—ἀμβρό-
 σιος = ἀθάνατος, θεϊκὸς (α + (μ)βροτός).—ἤμην - ἠδὲ = καὶ - καὶ.
 — ὕγρη· ὡς οὐσιαστ. (πρβλ. ἡ ξηρὰ ἐνν. γῆ).—ἄμα πνοιῆς = μαζὶ
 μὲ τὰς πνοάς, καθὼς ἔπνεεν ὁ ἄνεμος.—τῆ· ἀναφορ. δοτκ. ὄργ.—θέλω
 = μαγεύω.—τούς δ' αὐτε = ἐνῶ ἀντιθέτως ἄλλους.—ὕπνῳ = κατέ-
 χομαι ἀπὸ ὕπνον.—κρατὺς = κραταίως.—βῆ ἰέναι· Ζ 229.—αἰσυ-
 μνητῆρ = ὁ κρίνων τὰ δίκαια, ὁ ἄρχων (αἶσα + μέμνημαι).—κοῦ-
 ρος αἰσυμνητῆρ = νεαρὸς ἄρχων, ἀρχοντόπουλο.—πρῶτον ὑπηνήτη=
 ποὺ μόλις φυτρῶνουν τὰ γένειά του (ὑπήνη = τὸ γένειον).

349 - 357 :—ἔλασαν παρέξ σῆμα Ἴλοιο = ἐπροσπέρασαν τὸ
 μῆμα τοῦ Ἴλου.—δὴ γὰρ = διότι ἤδη.—τὸ κνέφας = τὸ σκότος.—
 τὸν δέ· συναπτ. πρὸς τὸ Ἑρμείαν = καὶ τοῦτον, δηλ. τὸν Ἑρμῆν.—ἔξ
 ἀγχιμόλοιο· Ω 283.—φράζομαι = ἀντιλαμβάνομαι.—φράζω, Δαρ-
 δανίδη = πρόσεχε ἐκεῖ, Δαρδανίδη.—φραδῆς = φρόνιμος.—τέτυκται
 ἔργα = ἔχουν γίνεῖ ἔργα· εἰς τὴν νεοελλ. : ἔγινε δουλειὰ ποὺ χρειάζεται
 νοῦν φρόνιμον.—διαρραίομαι = καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.—μιν·
 συναπτ. πρὸς τὸ λιτανεύσομεν.

358 - 371 :—σὺν χύτο = ἐταράχθη.—δεΐδια·δέδια.—γναμπτός
 = εὐλύγιστος.—ταφῶν· τέθηπα = κυριεύομαι ἀπὸ ἐκπληξιν.—αὐ-
 τὸς = αὐθορμήτως, μόνος του.—ἐριούνιος = εὐεργετικὸς (ἐπιτατ.
 ἐρι + ὀνίημι = ὠφελεῖ)· ἐπίθ. τοῦ Ἑρμοῦ.—ἐξείρετο = τοῦ ἀπηύ-
 θυνεν ἐρώτησιν.—πάτερ· προσφών. νεωτέρων πρὸς γέροντας.—ιθύνω=
 διευθύνω.—ἀμβροσίη νύξ = θεϊκὴ νύξ.—εὐδω = κοιμῶμαι, ἡσυχά-
 ζω.—μένεα πνείνοντες = ὀρμητικοί, γενναῖοι.—ἀνάρσιος = ἐχθρικός
 (στερ. α + ἄρσιος, ἀραρίσκω).—θοός· Α 12. Ἡ νύξ λέγεται θοή,

διότι μεσολαβοῦντος τοῦ ὕπνου φαίνεται ὅτι παρέρχεται γρήγορα.— τὸ ὄνειαρ-ατος=πολύτιμον πρᾶγμα.— τίς ἂν νόος τοι εἶη; = ποία σκέψις θὰ σοῦ ἐγένετο; τί θὰ ἔβαζες εἰς τὸν νοῦν σου;— ὀπηδέω = ἀκολουθῶ.— ἀπαμύνασθαι· (συναπτ. πρὸς τό: οὗτ' αὐτὸς νέος ἐσσί) = ὥστε νὰ ἀποκρούσης.— χαλεπαίνω = φέρομαι ἐχθρικῶς, κάμνω κακόν.— ῥέξω· ῥέζω.— καὶ δέ = καὶ μάλιστα.— ἀπαλεξήσαιμι· ἀπαλέξω· I 251.— δέ· αἰτιολ.— εἶσκω = παρομοιάζω.

372 - 377 : — οὕτω πη = ἔτσι κάπως. — ὑπερέσχεθε χεῖρα = ἄπλωσε τὸ χέρι ἀπὸ πάνω μου, μὲ ἐπροστάτευσεν.— ἤκην = ἔστειλεν. ῥ ἦμι. — ὀδοιπόρον = διαβάτην. — ἀντιβολέω = συναντῶ. — αἴσιος = ποὺ φέρνει καλόν, τυχερός.— ἀγητὸς = θαυμάσιος.— πέπνυμαι νόω = ἔχω πολὺν νοῦν.

378 - 388 : — ναὶ δὴ = ναὶ πράγματι.— κατὰ μοῖραν = ὀρθά.— ἀτρεκέως = χωρὶς περιστροφάς, εἰλικρινῶς.— πῆ = κάπου.— κειμήλια = θησαυροί.— ἴνα· ἀναφ. τόπου = ἔπου.— ὠριστος· ὁ ἄριστος.— οὐ τι = οὐδόλως. — ἐπιδεύομαι = εἶμαι κατώτερος.— μάχης = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μάχην.— φέριστος = ἐξαιρετος, θαυμάσιος.— τέων· τίνων.— ὁ οἶτος = ἡ μοῖρα.— ἄποτμος = ἄμοιρος.— ἐνισπες· ἐννέπω.

389 - 404 : — πειράομαι τινος = δοκιμάζω κάποιον.— εἶραι Ἔκτορα = ἐρωτᾷς περὶ τοῦ Ἐκτορος.— κυδιάνειρα = δοξάζουσα ἄνδρας (κῦδος + ἀνήρ). Λέγεται περὶ τῆς μάχης καὶ περὶ τῆς ἀγορᾶς.— δαῖζω = κατακόπτω.— μία = ἡ αὐτή.— εὐεργῆς = καλὰ καμωμένη.— ἔξιμι = βγαίνω, προέρχομαι.— πάλλω κλήρω = τινάσσω κλήρους εἰς μίαν περικεφαλαίαν, ἕως ὅτου ἐκπηδῆση ἕνας· παλλόμενος κλήρω = κατὰ τὴν κλήρωσιν.— ἐλίκωψ· A 98.— ἀσχαλάω = δυσανασχετῶ.— ἔσσυμαι τινος = σπεύδω πρὸς τι, θέλω κάτι.

· β') Ἄορ. β' τοῦ ὑπερέχω κατ' ἐπέκτασιν : ὑπερέσχεθε.

— Γεν. πληθ. τῆς ἐρωτημ. ἀντωνυμ. τίς : τέων.

— Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

1) οὗτ' αὐτὸς νέος ἐσσί.

2) καὶ δέ κεν ἄλλον σεῦ ἀπαλεξήσαιμι.

γ') σῆμα Ἴλιου: Ὁ Ἴλος κατὰ τὴν παράδοσιν ἦτο οἰκιστὴς τοῦ Ἴλιου. Προχωροῦντες πρὸς τὸν Σκάμανδρον ὁ Πρίαμος καὶ ὁ κῆρυξ ἄφησαν ἀριστερὰ τὸ μνῆμα τοῦ Ἴλου, τὸ ὁποῖον ἔκειτο εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῶν Σκαιῶν Πυλῶν μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀχαιῶν.—**φεύγωμεν ἐφ'** ἵππων: Ὁ Ἰδαῖος προτείνει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀμαξάν, πού περιεῖχε τοὺς θησαυροὺς, καὶ νὰ σωθοῦν φεύγοντες ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ συρομένου ὑπὸ τῶν ἵππων.—**Πολύτιωρ**: εἶναι φανταστικὸν ὄνομα, ὅπως εἶναι καὶ ὀλόκληρος ἡ ἱστορία, τὴν ὁποίαν διηγεῖται ὁ Ἑρμῆς διὰ τὸν ἐρχομὸν του εἰς τὴν Τροίαν. Ἐνῶ τώρα εἶναι πρῶτον ὑπηγητής, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχε κληρωθῆ, διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸν πόλεμον!

405 - 467

α') 405 - 423:—**μελεῖστί**=εἰς τεμάχια (*μελεῖζω*).—**προὔθηκεν**· προτίθημι = βάλλω ἐμπρός, ῥίχνω.—**αὐτως** = ἔτσι, δηλ. ὅπως πρῖν, ὅπως ὅταν ἐφονεύθη.—**ἐν κλισίῃσι**· ἀντὶ ἐν κλισίῃ.—**δωδεκάτηοὶ ἡώς** (*ἔστι*) = εἶναι δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ δι' αὐτόν, ἐπέρασαν δώδεκα ἡμέραι πού αὐτός...—**ὁ χρῶς - χρῶς** = τὸ δέρμα.—**αἶ εὐλαί** = σκώληκες σηπομένου κρέατος.—**ἀρηίφατος** = φογευθεὶς εἰς τὸν πόλεμον (*ἄρηι + φάτος*).—**κατέδω** = κατατρώγω.—**ἦ μὲν** = καὶ ὁμως.—**ἀκηδέστως** = χωρὶς οἴκτον.—**αἰσχύνω** = παραμορφώνω.—**θηροῖό κεν** = θὰ θαυμάσῃς βλέπων· ῥ. *θηέομαι* = βλέπω μὲ θαυμασμόν.—**ἐερσῆεις** = δροσερὸς (ἡ *ἐέρση* = πρωινὴ δρόσος).—**περὶ νένιπται** = ἔχει ἐντελῶς ξεπλυθῆ.—**μιαρὸς** = λερωμένος.—**σὺν μέμυκε** = ἔχουν κλείσει· ῥ. *μύω* = κλείω κυρίως τοὺς ὀφθαλμοὺς (*μύωψ, μυστήριον*).—**ῥσσα**· σύστοιχ. ἀντικμ. εἰς τὸ *ἐτύπη* = ὅσας πληγὰς ἔλαβεν.—**υἱὸς ἔηος** = τοῦ σοῦ υἱοῦ.—**νέκυς**· A 52.—**περὶ** = περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον.—**φίλος κῆρι** = ἐγκάρδια ἀγαπητός.

424 - 431:—**γῆθησεν**· Ω 321.—**ἦ ῥα** = ἀλήθεια λοιπόν.—**ἀγαθόν**· ἐνν. ἐστί.—**δῶρα ἐναίσιμα** = τὰ πρόποντα δῶρα.—**οὐ λήθετο θεῶν** = δὲν παρέλειπε τὸ καθῆκόν του πρὸς τοὺς θεοὺς.—**τῶ** = διὰ τοῦτο.—**οἱ ἀπεμνήσαντο** = τοῦ ἀπέδωσαν τὴν ἀνάμνησιν, τὸν ἐνεθυμήθησαν καὶ αὐτοί.—**τὸ ἄλειςον** = τὸ ποτήριον.—**αὐτόν τε** = καὶ ἐμὲ αὐτόν.—**ῥύω** = σῶζω.—**πέμπω** = συνοδεύω.

432 - 439 :—νεωτέρου· ἐπειδὴ εἶμαι νεώτερος. Κατηγ.—δς κέ-
 λαι· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = ἀφοῦ μὲ προτρέπεις.—παρῆξ Ἄχιλλῆα =
 χωρὶς νὰ τὸ ἤξεύρη ὁ Ἄχιλ.—τὸν μὲν=ἐν τούτοις αὐτόν.—συλεύω =
 ἀφαιρῶ.—μετόπισθε = κατόπιν.—πομπός· κατηγορμ. = ὡς συνοδός
 σου.—Ἄργος· τὸ Πελασγικὸν εἰς Θεσσαλίαν, τὴν χώραν τῶν Μυρ-
 μιδόνων.—ἐνδυκέως = ἐπιμελῶς, μὲ προσοχὴν.—ὄμαρτέω = πηγαίνω
 μαζί, ἀκολουθῶ.—ὄνοσσάμενος· ὄνομαι· Ω 241.

440 - 467 :—ἀναΐξας = πηδῆσας ἐπάνω.—λάζετο = ἔπιασε (λά-
 ζομαι ἀρχ. τύπος τοῦ λαμβάνω).—ἦϋς - ἦεία - ἦϋ· Γ 167.—οἱ δὲ
 φυλακτῆρες = ἐνῶ οἱ φύλακες.—νέον = μόλις.—τὸ δόρπον = τὸ βρα-
 δυνὸν φαγητόν.—πονέομαι = ἀσχολοῦμαι.—ἄφαρ = εὐθύς κατόπιν.—
 ὦϊξε· οἶγω.—ὁ ὄχευς = ὁ σύρτης.—ἐπ' ἀπήνης = τὰ εὕρισκόμενα
 ἐπὶ τῆς ἀπήνης.—ποίησαν· ὡς ὑπερσυντέλ.= εἶχον κάμει.—κέρσαν-
 τες· κείρω = κουρεύω, κόβω.—ἐρέφω = θέτω ὄροφὴν, στεγάζω.—λα-
 χνήεις = μαλλιαρός, πυκνός.—λειμωνόθεν = ἀπὸ τοῦς λειμῶνας.—
 ἀμάω· Ω 165.—ὁ σταυρός = ὁ πάσσαλος.—ἔχω = κρατῶ, συγκρα-
 τῶ.—ὁ ἐπιβλής = ὁ μάνδαλος, σύρτης (ὄχευς, κληῖς).—ἐπιρρήσ-
 σεσκον = συνήθως ἔσυραν· θαμ. τοῦ ἐπιρρήσω.—ἦ τοι = ἀληθῶς.—
 σοι· συναπτ. πρὸς τὸ ὅπασεν· ὀπάζω· Ω 153.—πάλιν εἴσομαι = θὰ
 ἐπανεέλθω· μέλλ. τοῦ εἶμι.—νεμεσσητόν = ἀξιοκατάκριτον.—ὦδε =
 ὅπως ἔχω ἤδη κάμει.—ἀγαπάζω = χαιρετιζῶ, φέρομαι φιλικὰ (πα-
 ράλλ. τύπος τοῦ ἀγαπάω).—τύνῃ· Ζ 262.—ὑπὲρ πατρός = ἐν ὀνό-
 ματι τοῦ πατρός.—λίσσομαι = ἰκετεύω.—σὺν ὀρίνης = συγκινήσης.

β') Τὸ ῥ. θεάομαι εἰς ἰωνικ. τύπον θηέομαι. "Ὅθεν εὐκτ. β' προσ.
 θηοῖο.—Τὸ ῥ. εἶμι εἰς μέσ. μέλλοντα χρόνον : εἴσομαι.

—Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : εἶς, τύνῃ.

—Νὰ μετατραποῦν εἰς ἀττικὸν λόγον :

1) ἐοῦ ἐτάριοιο φίλοιο.

2) ὄφρα κεν ἀφίκωμαι.

3) καὶ μιν ὑπὲρ πατρός καὶ τέκεος λίσσεο.

γ') ὄσσα ἐτύπη : "Ὅταν ὁ Ἄχιλλεύς ἐφόνευσε τὸν Ἑκτορα καὶ τὸν
 ἐγύμνωσεν ἀπὸ τὰ ὄπλα του, ἔσπευσαν ὅλοι οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ ἰδοῦν ἀπὸ
 κοντὰ νεκρὸν τὸν ἀνδροφόνον ἥρωα, ἐκεῖνον ὅστις ἠπειλήσεν νὰ ἐμπρήση

τὰ πλοιά των. Ὁ ποιητὴς διηγεῖται (X 369 - 375), ὅτι δὲν ἔμεινε κανεὶς ποῦ νὰ μὴ τὸν τρυπήσῃ μὲ τὴν αἰχμὴν του.— εἴ ποτ' ἔην γε : Ἡ ἔκφρασις αὐτὴ φανερώνει τὴν μεγάλην λύπην τοῦ Πριάμου διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ υἱοῦ του. Ὁ ἄριστος, ὁ μεγάλθυμος ὑπερασπιστὴς τοῦ Ἴλιου εἶναι πλέον μόνον ἀνάμνησις διὰ τὸν ἀπαρηγόρητον πατέρα.— **πύργους τε νεῶν καὶ τάφρον :** Ἐφ' ὅσον ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπεῖχε τῆς μάχης, οἱ Ἀχαιοί, διὰ νὰ εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὰς ἐφόδους τοῦ Ἐκτορος, περιέβαλον τὸ στρατόπεδον μὲ τάφρον καὶ τεῖχος, τὸ ὁποῖον ὁμως δὲν ἀντέσχευε εἰς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Τρώων. — **καὶ τέκεος :** Πρόκειται περὶ τοῦ Νεοπτολέμου, ὁ ὁποῖος διεκρίνετο καὶ εἰς τὴν μάχην καὶ εἰς τὰς βουλὰς, ὡς καὶ ὁ πατὴρ του. Μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἴλιου αὐτὸς ὠδήγησε τοὺς Μυρμιδόνας ὀπίσω εἰς τὴν Ἑλλάδα.

468 - 551

α') 468 - 485 : — μακρὸς = ὑψηλός. — ἐξ ἵππων ἄλτο χαμαῖζε· E 111. — αὔθι· Γ 244. — ἰθὺς οἴκου = κατ' εὐθείαν εἰς τὴν κατοικίαν. — ἴζεσκε = ἐκάθητο συνήθως. — ἀπάνευθε = χωριστά. — καθείατο = ἦσαν καθισμένοι. — ὄζος· A 234. — ποίπνυον = ἦσαν ἀπησχολημένοι, κατεγίνοντο. — ἔτι καὶ παρέκειτο = ἀκόμη μάλιστα ἦτο πλησίον του. — ἔλαθεν εἰσελθὼν = ἀπαρτήρητος εἰσῆλθε. — κύσε· Z 474. — πυκινὴ ἄτη = μεγάλη συμφορά. — ἄλλον δῆμον = εἰς ξένην χώραν. — ἀφνειός· E 9. — εἰσορόωντας· ὑποκ. : τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ.

486 - 506 : — ἐπιείκελος· A 131. — ὀλοὸς οὐδὸς γήρατος = τὸ θλιβερόν κατώφλιον τοῦ γήρατος, τὸ ἔσχατον γῆρας. — καὶ μὲν κείνον = ὠρισμένως ἐκεῖνον. — περιναίεται — περιναϊέσσοντες = κατοικοῦντες γύρω. — ἀμφὶ ἐόντες· πλεονασμ. εἰς τὸ περιναίεται. — τείρω· Z 255. — ἡ ἀρῆ = τὸ κακόν. — λοιγός· A 67. — ἐπὶ τ' ἔλπεται = καὶ ἐπὶ πλέον ἐλπίζει. — ἡματα πάντα = ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. — ἀπὸ ἰόντα = ἐρχόμενον ὀπίσω. — αὐτάρ· ἔναντ. — στ. 493 - 494 ὡς Ω 255 - 256. — ἴος - ἴα - ἴον· Z 422. — ἡ νηδὺς = ἡ κοιλία. — τῶν πολλῶν = πολλῶν ἐκ τούτων. — οἶος = μοναδικός, ἐξαιρετικός. — εἴρυτο ἄστου καὶ αὐτοῦς = ἔσφζε τὴν πόλιν καὶ τοὺς πολίτας. — πρῶην = πρὸ ὀλίγου. — ἔτλην· τλήναι = ὑπομένειν. — ἀνδρὸς παιδοφόνου... ὀρέγεσθαι· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. ὀρέγεσθαι στόμα ποτὶ χεῖρα ἀνδρὸς παιδοφόνου — ὀρέγομαι = τείνω, φέρω πρὸς.

507 - 517 : — ὑπὸ ὥρσε = ἐξήγγειρεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του. — ἴμερον γόοιο = ἐπιθυμίαν νὰ κλαύσῃ. — πατρός· γεν. αἰτίας. — ἦκα = ἦσυχα, μαλακά. — ἀδινά = ἀφθόνως, πολὺ. — ἔλυσθεῖς· ἐλύομαι = στρέφομαι, σωριάζομαι. — στοναχὴ ὀρώρει = ὑψώνετο, ἀντηχοῦσεν ὁ στεναγμός. — πολίος = φαίος.

518 - 551 : — ᾠ = ἄχ. — δειλὸς = δυστυχῆς. — ἦ δὴ = πράγματι λοιπόν. — ἄνσχεο· ἀνέχομαι. — ἔμπης = ἐν τούτοις. — ἐάσομεν κατακεῖσθαι = ἄς ἀφήσωμεν νὰ ἦσυχάσουν. — ἄχνυμαι = θλίβομαι. — οὐ τις πρῆξις πέλεται = δὲν γίνεται τίποτε, δὲν βγαίνει τίποτε. — ὡς ἐπεκλώσαντο = ἔτσι προώρισαν οἱ θεοί· ἐνν. μὲ τὸ νῆμα τῶν Μοιρῶν. — αὐτοὶ δὲ = ἐνῶ αὐτοί. — ἀκηδέες = χωρὶς βάσανα. — δοιοί· Γ 236. — τὸ οὐδας = ἔδαφος, πάτωμα. Συνεκδ. = ὁ οἶκος, τὸ παλάτι. — ἐάων = ἀγαθῶν. — κύρομαί τινι = συναντῶ κάτι, μοῦ τυχαίνει κάτι. — τῶν λυγρῶν = ἀπ' αὐτὰ τὰ δεινά, ἀπὸ τὰ δεινά ποὺ περιέχονται εἰς τὸν δεῦτερον πίθον. — λωβητὸς = στιγματισμένος. — ἔθηκεν· τίθησι· γνομ. ἄορ. — ἡ βούβρωστις = ἡ ἀθλιότης. — φοιτῶ = περιπλανῶμαι. — θεοῖσι = εἰς τὰ μάτια τῶν θεῶν. — τετιμένος· τίομαι, τίω = τιμῶ. — ἐκ γενετῆς = ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ ἐγεννήθη. — ἐκέκαστο· καίνυμαι = ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ. — ἀλλ' ἐπὶ καὶ τῶ... : ἡ σειρά τῶν λέξ. : ἀλλὰ θεὸς θῆκε κακὸν καὶ ἐπὶ τῶ. — γονὴ παιδῶν = πολλὰ παιδιὰ. — κρείοντες = οἱ ὅποιοι θὰ ἐβασίλευον. — παναώριος = μέλλων νὰ ἀποθάγη ἐντελῶς πρόωρα, ὀλιγόζωος. — κομίζω = περιποιοῦμαι. — ἦμαι = εὐρίσκομαι. — κήδω = προξενῶ θλίψεις. — ὅσσον· ὅσον ἔδαφος, ὅσους λαούς. — ἄνω = πρὸς βορρᾶν. — ἔδος = ἡ ἔδρα. — ἐντὸς ἐέργει = περικλείει. — τῶν = τῶν κατοικούντων εἰς τὰς χώρας ταύτας. — πῆμα = συμφορά. — ἄνσχεο = κάμε ὑπομονήν. — ἀλίσστον = ἀδιαλείπτως· ἐπίρρ. (α + λιάζομαι = παρεκκλίνω). — ἀκαχήμενος· ἀκαχίζω, ἀκάχημαί = πικραίνομαι.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καθείατο, κτεῖνας, τετάρπετο, ἄνσχεο.

γ') τοὺς δ' ἔλαθεν εἰσελθόν : Μόνον κατὰ ὑπερφυσικὸν τρόπον ὁ Πρίαμος ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως ἀπαρατήρητος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι βεβαίως ἡ σκηνὴ ἦτο ἐν μόνον δωμάτιον. —

γυναῖκες: Αἱ γυναῖκες αὐταὶ δὲν ἦσαν παλλακίδες αἰχμάλωτοι, ἀλλὰ κόραι βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Οἱ υἱοὶ τῶν ἐθεωροῦντο βασιλοπαιδες, ὅπως καὶ οἱ υἱοὶ τῆς Ἑκάβης. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πριάμου ἴσχυον τὰ ἔθιμα τῶν μοναρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. — **δοιοὶ γὰρ πίθοι**: Ὁ μῦθος αὐτὸς παριστᾷ τὸν μέγιστον τῶν θεῶν ἄδικον καὶ ἀνόητον. Θεωρεῖ ἐξ ἄλλου τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς ἀνεύθυνον διὰ τὰς πράξεις του. — **Μάκαρος ἔδος**: Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ Μάκαρ ἦτο υἱὸς τοῦ Ἴλου καὶ ἐξορισθεὶς ἀπὸ τὴν Τρωάδα δι' ἀδελφοκτονίαν ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Λέσβον.

552 - 620

α') 552 - 570 : — **ἀκηδῆς** = ἀπεριποίητος, ἄταφος (στερ. α + κῆδος = φροντίς). — **ἀπόναιο**· ἀπονίναμαι = χαίρομαι, ἀπολαμβάνω κατῆ. — **ὑπόδρα**· Α 148. — **νοέω** = ἔχω κατὰ νοῦν. — **ἄλιος** = θαλάσσιος (ἀλις). ἄλιος γέρων λέγεται ὁ Νηρεὺς. — **καὶ δέ**· καὶ δὴ = καὶ μάλιστα. — **σὲ γινώσκω** (τὸ σὲ ἀντικμ. τοῦ γινώσκω κατὰ πρόληψιν) = καταλαβαίνω ὅτι καὶ σύ... — **ἡβῶν** = νέος καὶ δυνατός. — **φυλακούς**· φύλακας. — **ὄχῆα**· Ω 446. — **μετοχλίσειε**· μετοχλίζω = μετακινῶ. — **ἀλίτρωμαι**· μέσ. ἀόρ. β' τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω.

571 - 595 : — **οἴοιο**· ἐξ οἴκου, ἦτοι ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς σκηνῆς του. — **καλήτωρ** = ὁ καλῶν τὸν λαὸν εἰς ἀγοράν. — **δίφρος**· Ζ 354. — **εὐσωτρος ἀπήνη** = ἔχουσα ὠραῖα τὰ σῶτρα, ἦτοι τὰς περιφερείας τῶν τροχῶν, συνών. τοῦ εὐκνυκλος. — **ἦρεον**· αἰρῶ. Ὁ παρατ. δηλώνει τὸ πλῆθος τῶν δώρων, τὰ ὅποια συνεχῶς ἐβγαζαν ἀπὸ τὴν ἀμαξάν. — **φάρεα**· Ω 231. — **εὐννητος** = καμωμένος με ὠραῖον νῆμα, πολυτελής. — **πυκάσας** = σκεπάσας, τυλίξας (πύκα = σφικτά). — **ἐνκαλέσας** = καλέσας ἐκ τοῦ θαλάμου. — **μὴ οὐκ ἐρύσαιτο** = μήπως δὲν συγκρατήση. — **λεχέων** = ἐπάνω εἰς στῶμα. — **σὺν ἡειραν** = ἐβοήθησαν νὰ τὸν σηκώσῃ καὶ νὰ τὸν τοποθετήσῃ. — **σκυδμαινέμεν**· σκυδμαίνω = εἶμαι θυμωμένος. — **εἰν Ἄϊδος** = μέσα εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἄϊδος, δηλ. τοῦ Ἄδου. — **οὐκ ἀεικέα** = πλούσια. Σχῆμα λιτότητος. — **ἀποδάσσομαι**· ἀποδατέομαι = ξεχωρίζω μερίδιον.

596 - 620 : — **κλισμός**· Ι 200. — **τοίχου τοῦ ἐτέρου**· Ι 219. — **καὶ γὰρ** = ἄλλως τε καὶ ἡ... — **τῇ περ**· ἡ δοτ. κτητ. — **ἀπὸ βιοῖο** = με

τὴν βολὴν τοῦ τόξου τοῦ ὀβίος· Α 49.— **χωόμενος**· Α 46.— **ιοχέαιρα**· Ε 53.— **ισάσκετο** = συχνά συνέκρινε τὸν ἑαυτόν της (ἴσος).— **φῆδοιῶ**... ἐπεξήγ. τοῦ **ισάσκετο**.— **τεκέειν**· ὑποκμ. τὴν Λητώ.— **ἡ δ' αὐτῆ** = ἐνῶ αὐτῆ ἡ ἴδια.— **ἐννῆμαρ**· Α 53.— **κάμε** = ἀπέκαμεν, ἐξητηλήθη.— **οἰοπόλος** = ἐρημικός (οἶος + πέλω).— **εὐνῆ** = ὁ τόπος ὅπου διατρίβει τις, τὸ λημέρι.— **πέσσει κήδεα** = χωνεύει θλίψεις, καταπίνει τοὺς καημούς της.— **μέδομαι** = σκέπτομαι.

β') *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : καὶ δὲ εἶσαν, πύθαι, ἦε, ποτί.*

— *Νὰ μετατραποῦν εἰς ἄττικὸν λόγον :*

1) ἄμα ἡοῖ φαινομένηφιν.

2) ὄθι φασὶ θεάων ἔμμεναι εὐνάς νυμφάων.

γ') **ὑπόδρα ἰδών** : Κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐκδηλώνεται πάλιν ὁ ὀργίλος χαρακτήρ τοῦ Ἀχιλλέως. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ περισσοτέρους λόγους διὰ τὴν λύσιν τοῦ Ἑκτορος, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν ἠρέθιζον καὶ θὰ τοῦ ὑπενθύμιζον τὸν φόνον τοῦ Πατρόκλου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἐπαινετὸς ὁ ἦρωας, ὅτι ἀναγνωρίζων τὴν σφοδρότητα τοῦ πάθους του, προλαμβάνει τὸ κακόν. — **αὐτὸς Ἀχιλλεὺς λεχέων ἐπέθηγε** : Ἐπανορθῶν ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν ἀγρίαν σκληρότητα, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν Ἑκτορα, ἀπονέμει εἰς τὸν νεκρὸν τὴν τελευταίαν αὐτὴν τιμὴν.— **Νιόβη** : Κατὰ τὴν ποιητικὴν παράδοσιν ἡ Νιόβη ἦτο κόρη τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Λυδίας, καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, ὅπως περίπου ἱστορεῖται ἐδῶ, ἀνεφέρετο ἀπὸ μεταγενεστέρους ποιητὰς, ἢ διὰ νὰ ἐξάρῃ τὸ ἠθικὸν διδάγμα, ὅτι ἡ μεγαλαυχία τιμωρεῖται, ἢ διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν δεινοτέραν θλίψιν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ὑποστῇ ἓνας θνητός. — **ἐν Σιπύλῳ** : Σίπυλον εἶναι προέκτασις τοῦ Τρωάου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὄρος τῆς Λυδίας.— **Ἀχελῷον** : Ἀχέλης ἢ Ἀχελῶος ὠνομάζετο ποταμός, ὅστις ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸ Σίπυλον καὶ ἐχύνετο εἰς τὸν Συμυραϊκὸν κόλπον.— **λίθος περ εὐοῦσα** : Ἐνας βράχος τοῦ Σιπύλου φαίνεται ἀπὸ ὠρισμένον σημεῖον ὡς μορφὴ γυναικὸς δακρυρροούσης. Διὰ τοῦτο ἡ τοπικὴ παράδοσις ἔλεγεν, ὅτι αὐτῆ ἡ μορφῆ ἦτο ἡ Νιόβη, ἡ ὁποία, καὶ ἀφοῦ ἀπελιθώθη, ἐξηκολούθει νὰ θρηγῆ διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων της.

α') 621 - 642 : — ἄργυφος = λευκός (ρίζ. ἄργυ-, arguo = φω-
 τίζω). — ἔδερον· δέρω = γδέρνω. — ἀμφρεπον· ἀμφέπω καὶ ἀμφιέπω
 = ἐτοιμάζω. — στ. 623 ὡς I 210. — περιφραδέως = με προσοχὴν. —
 ἐρύσαντο· ἐρύω = ἀποσύρω, τραβῶ. — στ. 625 - 626 ὡς I 216 - 217. —
 στ. 627 - 628 ὡς I 221 - 222. — ὄσσοσ = πόσον μεγαλόσωμος. — οἶος
 = πόσον ὠραῖος. — ἄντα = κατὰ πρόσωπον, ὅταν τὸν ἐκοίταζε κατὰ
 πρόσωπον. — ὄψιν ἀγαθὴν = τὴν εὐγενικὴν μορφήν. — λέξον = βάλε με
 νὰ πλαγιάσω· ῥ. λέχω. — ὑπὸ ὕπνω (συναπτ. πρὸς τὸ τερωόμεθα με
 σημ. δοτ. ὄργ.) = με ὕπνον ἢ κατὰ κυριολ. = κάτω ἀπὸ ὕπνον, διότι
 ὁ ὕπνος σὰν νὰ σκεπάζῃ τὸν κοιμώμενον. — μύσαν· Ω 420. — κήδεια
 πέσσω· Ω 617. — ὁ χόρτος = ὁ περίβολος. — πασάμην· πατέομαι =
 τρώγω, γεύομαι. — ἡ λαυκανίη = ὁ λαιμός, ὁ φάρυγξ. — λαυκανίης
 καθέηκα = ἔρριψα κάτω εἰς τὸν λαιμόν μου, ἦπια.

643 - 658 : — τὰ δέμνια = ἐλαφρὰ κινητὴ κλίνη. — ὑπ' αἰθούση
 = ὑπὸ τὸ πρόπυλον, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ προπύλου. — τὰ ῥήγεα =
 σκεπάσματα κλίνης χρωματιστὰ (ῥέζω = βάφω). — ἔσασθαι· ὥστε
 ἔσασθαι = διὰ νὰ σκεπασθῇ ἔννυμι (ρίζ. ἐσ-, ἔσνυμι, ἐσθής). — τὸ
 δάος = ὁ πυρός, ἡ δάξ. — ἐγκονέουσαι· ἐγκονέω = κάμνω κάτι γρή-
 γορα καὶ πρόθυμα (ρίζ. κον-, διάκονος). — ἐπικερτομέω = πειράζω,
 ἀστειεύομαι. — λέξο = πλάγιασε, προστακτ. μέσου ἄορ. τοῦ λέχω. —
 βουληφόρος· A 144. — βουλεύω βουλὰς = παρακάθημαι εἰς συμ-
 βούλιον, συσκέπτομαι. — ἡ θέμις ἐστὶ = ὅπως γίνεται κατὰ τὸν θε-
 σμόν. — στ. 653 ὡς Ω 366. — ἀνάβλησις = ἀναβολή, ἀργοπορία. —
 ποσοῆμαρ = ἐπὶ πόσας ἡμέρας. — μέμονα = ἐπιθυμῶ. — κτερεῖζω =
 ἀπονέμω τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς νεκρὸν (κτέρω). — τέως = κατὰ
 τὸ διάστημα τοῦτο, εἰς αὐτὸ τὸ μεταξύ. — μένω = νὰ μένω εἰς τὴν
 σκηνὴν μου, νὰ ἀπέχω τῆς μάχης.

659 - 676 : — τάφρον = ἐνταφιασμόν. — μοί· συναπτ. πρὸς τὸ κεχα-
 ρισμένα. — κεχαρισμένα θεῖης· ἀντὶ χαρίζοιο = θὰ μοῦ ἔκαμνες χάριν. —
 ἐέλμεθα = εἴλομαι· E 203. — ἡ ὕλη = τὰ ξύλα. — ἀξέμεν· ὥστε ἄξαι. —
 δαινῦτο· εὐκτ. τοῦ δαίνυμαι = παρακάθημαι εἰς δεῖπνον. — μὴ
 πως δεῖσειε = διὰ νὰ μὴ ἔχη κανένα φόβον. — πυκινὰ φρεσί....
 Ω 282.

β') Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις : σῆς, ἐνθέμεναι, στόρεσαν, λύσιος, ἀξέμεν.

γ') δέμνια θέμεναι ὑπ' αἰθούση : Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ οἴκου ἐστράνετο συνήθως ἡ κλίνη διὰ τοὺς ξένους. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ αἴθουσα εἶναι στοὰ μόνον ἐστεγασμένη, ὁ ξένος ἐκοιμᾶτο σχεδὸν εἰς τὸ ὑπαιθρον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ οἰκοδεσπότης διατάσσει « χλαίνας ἐνθέμεναι οὐλας καθύπερθεν ἔσασθαι ». — ἐννῆμαρ γοάοιμεν αὐτόν : Τὸ διάστημα τοῦτο τοῦ πένθους φαίνεται ὑπερβολικόν. Ἴσως κατ' ἀνατολικὴν συνήθειαν παρετείνεται τόσον πολὺ ὁ θρῆνος, ἢ, καὶ πιθανώτερον, μὲ τὴν πρόφασιν τῆς κηδείας ζητεῖ ὁ Πρίαμος νὰ ἐξασφαλίσῃ ὀλίγων ἡμερῶν ἡσυχίαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Ἰλίου. — σχήσω πόλεμον : Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν Ἔκτορα καὶ ἔσφασε τοὺς Ἀχαιοὺς, ἔχει ἀπόλυτον ἐξουσίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου. Διὰ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς ὑπόσχεται εἰς τὸν Πρίαμον ἀνακωχὴν ὀλίγων ἡμερῶν.

— Ποῖα συναισθήματα μᾶς προκαλεῖ ὁ ποιητής, ὅταν περιγράψῃ τὸν σιωπηλὸν θαυμασμὸν τοῦ Πριάμου καὶ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς ἀλλήλους ;

— Εἰς ποῖον σημεῖον ἐκδηλώνεται περισσότερον ἡ συμπάθεια τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὸν Πρίαμον ;

677 - 804

α') 677 - 691 : — ἵπποκορυστής = ὁ τακτοποιῶν πρὸς μάχην τὰ ἄρματα, πολεμιστής (ἵππος + κορύσσω = ὀπλίζω). — ἐριούνης · Ω 360. — ἔμαρπτε · μάρπατ · Ε 65. — ὀρμαίνοντα · ὀρμαίνω = διαλογίζομαι. Ἡ μτχ. αἰτιολ. — ἐκπέμψειε = ὀδηγήσῃ ἔξω. — ἱερός = ἰσχυρός, βωμαλέος. — πυλαωρός = φρουρός τῶν πυλῶν. — οἶον ἔθ' εὔδεις = ἔτσι πού κοιμᾶσαι ἀκόμα. — εἶασε = ἐφείσθη. — τοὶ λελειμμένοι = ὅσοι ἔχουν μείνει. — αἶ κε γνῶν σε = ἂν μάθῃ τὴν ἐδῶ παρουσίαν σου. — ρίμφα · Ζ 511.

692 - 706 : — ἐύρρειος · Ζ 508. — δινηίεις = πού κάμνει δίνας, ὀρηκτικός. — κροκόπεπλος = ἔχουσα πέπλον χρώματος κρόκου, χρυσίζουσα (κρόκος = τὸ φυτὸν ζαφορά). — ἐκίδνατο = ἐσκορπίζετε · κίδνα-

μαι παράλλ. τύπος τοῦ σκεδάννυμαι.— ἔλων· *ἐάλω, ἐλαίνω*.— ἄστυ-
βοώτην· ὡς ἐν Ω 577 *καλήτορα*.— κώκυσε· Ω 200.— γέγωνε =
ἐφώναξε δυνατά.— ὕψεσθε ἰόντες = ἐλάτε νὰ ἰδῆτε.— χαίρετε· *ἐχαί-
ρετε*· παρατ.

707 - 717 : — ἀάσχετον = ἀσυγκράτητον (στερ. α + ἄ(ν)σχετος,
ἀνασχεῖν).— ξύμβληντο· θὰ νοηθῆ ὡς ἀντικμ. *Ποιάμω*.— τίλλομαι =
ἀποσπῶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου.— πρόπαν = δλόκληρον.— “Ἐκτο-
ρα· συναπτ. πρὸς τὸ δόδροντο.— εἴξατε = κάμετε τόπον.— οὔρευσι·
οὔρηες· A 50.— ἄσεσθε· ἄω = χορταίνω.

718 - 745 : — τρητός = τρυπητός (*τείρω*).— παρὰ εἶσαν = ἔφε-
ραν κοντὰ εἰς τὸν νεκρόν.— αἰιδός· ἐνταῦθα εἰδικὸς εἰς θρηνώδη ἄσμα-
τα.— ἐξάρχους θρήνων = διὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν θρήνον.— οἱ τε στο-
νόεσσαν αἰιδήν· θὰ νοηθῆ τὸ ῥῆμα μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄδειν καὶ ἡ ὅλη
φράσις θὰ ἐξηγηθῆ : καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ ἔψαλλον τὸ πολυστένακτο τρα-
γοῦδι.— ἐπὶ στενάχοντα = συνώδευον μὲ στεναγμὸν τὸ θρηνητικὸν
ἄσμα.— τῆσι = μεταξὺ αὐτῶν.— αἰών = τὸ διάστημα τοῦ βίου, ἡ
ζωή.— δυσάμμορος = δυστυχῆς (*δυσ* + ἄμμορος, ἄσμορος).— πέρσε-
ται· ὁ μέσ. μέλλ. ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ περθήσεται.— ἐπίσκοπος· κατηγ.
εἰς τὸ ὑποκμ. τοῦ ὄλωας = ἐχάθης σὺ ὁ προστάτης.— ῥύσκει· ἐρύσκου·
θαμιστ. τύπ. τοῦ ῥύομαι.— ἔχες = ὑπερήσπιζες.— κεδνός = σεβαστός.

ἀεικῆς = ἀνάρμοστος, ἐξευτελιστικός.— ἀθλεύων = ἐργαζόμενος ὡς
δοῦλος.— πρὸ ἀνακτος = χάριν ἐνός κυρίου.— ᾧ δήπου = τοῦ ὁ-
ποίου πολὺ πιθανόν...— ἐν παλάμησιν· ὡς ἀπλή δοτικ. ὄργαν.—
ὀδάξ = μὲ τὰ δόντια.— ἄσπετος = ἀνέκφραστος, ἀπέραντος (α + σεπ,
ρίζης τοῦ εἰπεῖν).— οὔδας· Ω 527.— ἐν δαί = ἐν τῇ μάχῃ (τοπ.
δοτ. ὄνομ. συγγεν. πρὸς τὸ δήιος = καταστρεπτικός).— ἀρητός = κα-
τηραμένος, φοβερὸς (ἀρή, ἀράομαι).

746 - 759 : — ἀδινὸς γόος = θρήνος μὲ πολλὰ δάκρυα.— πέρασκει·
θαμιστ. τοῦ πέρνημι = πωλῶ.— ἀμιχθαλόεις = ὀμιχλώδης.— ψυχὴ =
ζωή.— ταναηκῆς = κοφτερός (*ταναός* + ἄκος, ἀκή).— πολλὰ = πολ-
λάκις.— ῥυστάζεσκεν = ἔσυρε κάθε τόσον, θαμιστ. (ῥυστάζω, ἐρύω).
ἐρσῆεις· Ω 419.— ἀγανός = εὐμενής, φιλόφρων.— ἀγανά βέλη = βέ-
λη ποῦ δίδουν ἀνώδυνον θάνατον.

760 - 776 : — **άλιαστον** = ἀδιάλειπτον (ἀ + λιάζομαι = ἀπομακρύνομαι). — **δαήρ** · Γ 180. — **ὡς ὠφελλον ὀλέσθαι** · Γ 173, Ζ 345. — **ἀσύφηλος** = προσβλητικός. — **ἐνίπτω** = ἐπιπλήττω. — **στ. 769** ὡς Ζ 378. — **ἐκυρός - ἦ** · Γ 172. — **παραιφάμενος** · **παράφημι** = συμβουλευέω. — **ἀγανοφροσύνη** = καλωσύνη, μαλακοὶ τρόποι. — **ἀχνυμένη κῆρ** = κατάκαρδα λυπημένη. — **πεφρίκασί με** = αἰσθάνονται φρίκην δι' ἐμέ. — **δῆμος** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός.

777 - 787 : — **ἄξετε** · ὁ μέλλ. ἀντὶ προστακτ. — **πυκινὸν λόχον** = καμμίαν δολερὰν ἐνέδραν. — **πημανέειν** · **πημαίνω** = βλάπτω, προξενῶ κακόν. — **ἀγίγειον** · **ἀγνέω** = φέρω· παράλλ. τύπος τοῦ ἄγω. — **ἄσπετον** · Ω 738. — **φρασίμβροτος** = ἡ φέρουσα τὸ φῶς εἰς τοὺς θνητούς. — **θρασύς** = τολμηρός, γενναῖος. — **ἐν πυρῇ ὑπάτη** = ἐπάνω - ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς.

788 - 804 : — **ἦμος** = ὅταν. — **ἠριγένεια** = πρωινή (ἦρι = πρῶτῃ + ρίζ. γεν.)· ἐπίθ. τῆς 'Ηοῦς. — **ροδοδάκτυλος** = ἔχουσα ρόδινα δάκτυλα, ἐπίθ. τῆς 'Ηοῦς. — **τῆμος** · (τὸ δεικτ. τοῦ ἦμος) = τότε. — **ἤγρετο** · **ἀγείρομαι**. — **ἐπέσχε** (τόπον) = κατέσχε, ἐξετάθη. — **λέγομαι** = περιμαζεύω. — **μύρομαι** · Ζ 373. — **κατείβομαι** = χύνομαι κάτω. — ἡ **κάπετος** = τάφος, λάκκος. — ὁ **λᾶας** = ὁ λίθος. — **σῆμα χέω** · Ζ 419. — **εἶατο** = ἐτοποθέτησαν (ῥ. ἤμαι). — **πάλιν κίον** = ἐπέστρεψαν· ἐνν. εἰς τὴν πόλιν. — **ἐρικυδῆς** = μεγαλοπρεπής. — **ἀμφιέπω** = φροντίζω, ἐτοιμάζω. — **τάφος** · Ω 660.

β') Σχηματισμὸς τοῦ ἀορ. β' τοῦ **γεννώσκω** κατὰ τὰ βαρύτονα : **γνώη - γνώωσι**.

— *Νὰ ἀναγνωρισθοῦν γραμματικῶς αἱ λέξεις :* **σεῖο, τοι, λελειμμένοι, ἴξον, πτόλει, ἀγάγωμι, ἤγρετο**.

γ') ὅτε δὴ πόρον ἴξον : Μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ ὁ Πρίαμος δὲν εἶχε πλέον νὰ φοβηθῆ τίποτε. Καὶ κατὰ τὴν μετάβασίν του εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα ἀκριβῶς εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπου ἤρχιζεν ὁ κίνδυνος, ἐνεφανίσθη ὁ Ἑρμῆς. — **Κασσάνδρη** : "Ὅπως καὶ ὁ Ἐλενος, εἶχε καὶ ἡ Κασσάνδρα προφητικὴν δύναμιν. Ἐθαυμάζετο καὶ διὰ τὴν ἔξοχον καλλονὴν της καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγαμέμνων μετὰ τὴν ἄλωσιν τοῦ Ἰλίου τὴν

ἔφερον ὡς αἰχμάλωτον εἰς τὴν Ἑλλάδα.— σὺ δ' αὖ, τέκος... τὸ προαίσθημα τοῦτο τῆς Ἀνδρομάχης διὰ τὸν μικρὸν Ἀστυάνακτα ἐπηλήθευσεν ἀκριβῶς κατὰ τὰς διηγήσεις τῶν μεταγενεστέρων ποιητῶν.— κατεστόρεσαν πυκνοῖσιν λάεσσι: Μετὰ τὴν τοποθέτησιν τῆς νεκρικῆς θήκης εἰς τὸν λάκκον καὶ τὴν ἰσοπέδωσιν τοῦ ἐδάφους ἐτοποθετεῖτο μία σειρά ἀπὸ λίθους. Ἐπ' αὐτῆς κατόπιν ἐχύνετο χῶμα, διὰ νὰ σχηματισθῇ ὁ τύμβος.

— Πῶς παρουσιάζουν τὸν Ἔκτορα οἱ θρηνοὶ ἐκάστης τῶν συγγενῶν του;

— Νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγαλοπρεπὴς ἀπλότης, μὲ τὴν ὁποίαν τελειώνει τὸ ἔπος τῆς Ἰλιάδος.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΣΕ)

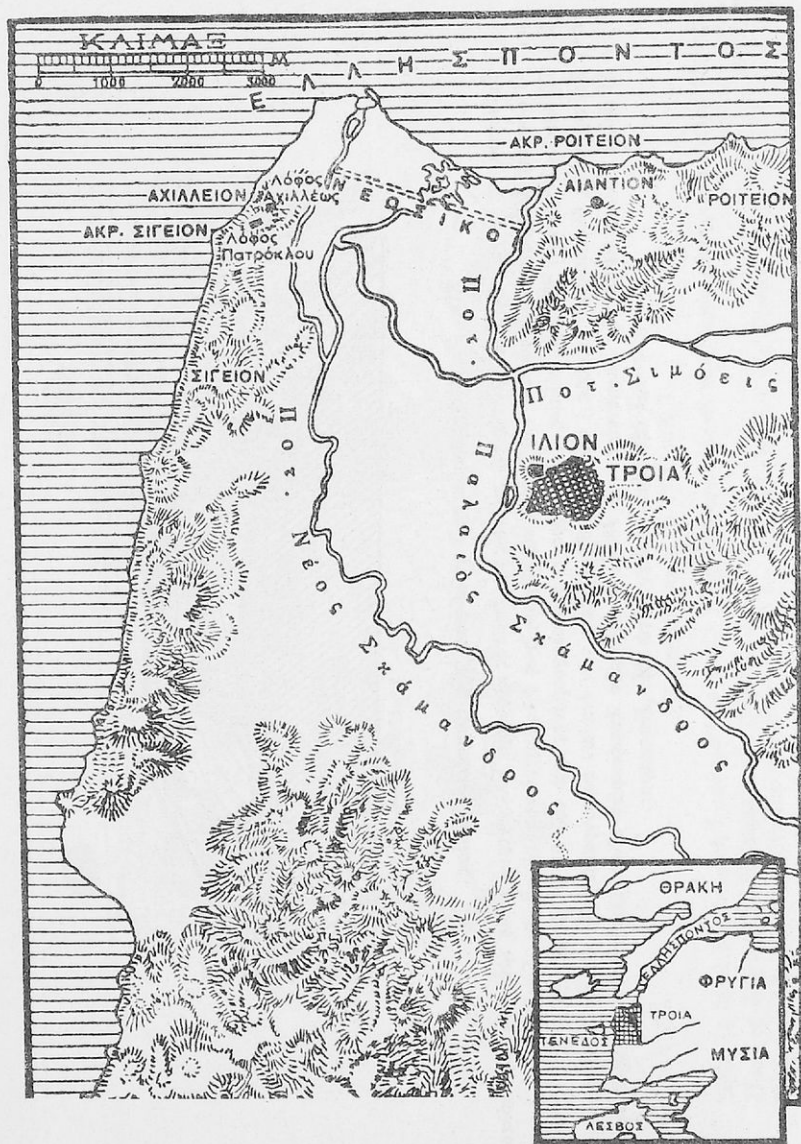
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

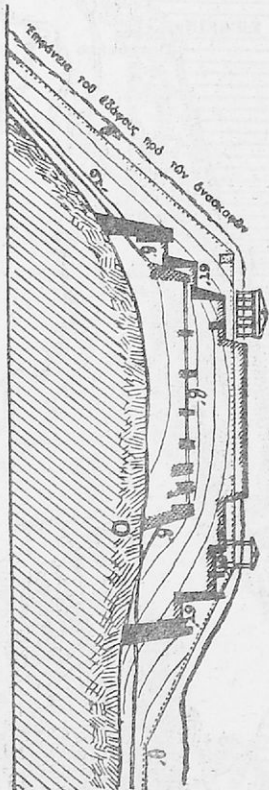
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»
ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΧΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΕΙΟ ΑΝΕΠΙΣΤΑΣΗ

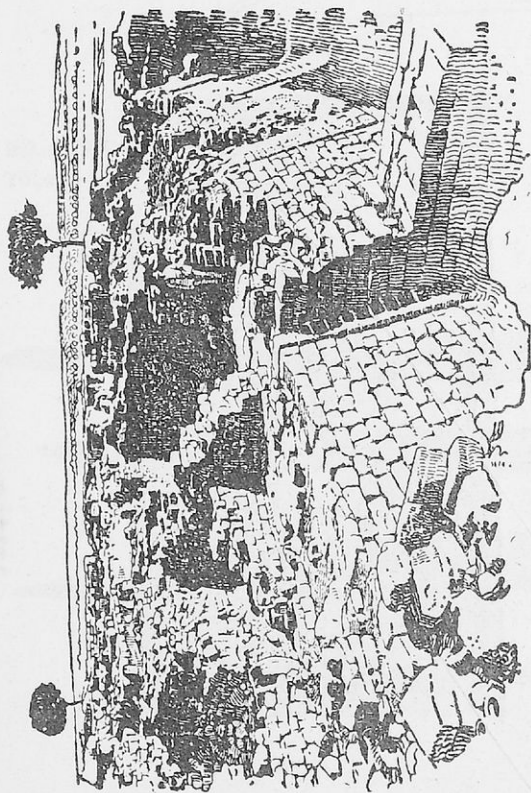

Εικ. 1. Χάρτης της αρχαίας Τρωάδος.

Εικ. 2. Διάγραμμα του γηλόφου της άρχαίας Τροίας.

- Φαίνονται τὰ τείχη τῆς 2ας καὶ τῆς 3ης πόλεως καὶ ἐπὶ τῆς κορυφῆς Ἑλληνορωμαϊκῆς ναὸς τῆς 9ης πόλεως.
- α. Ὁ φυσικὸς βράχος τοῦ λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ εὐρέθησαν ἴσχυρὰ ἐγκαταστάσεις νεολιθικῆς ἐποχῆς.
 - β. Τὰ κεκλιμένα τείχη τῆς 2ας πόλεως (ἡμίμαυρα), χρονολογούμενης ἀπὸ τοῦ 2500 - 2000 π.Χ.
 - στ. Τὰ τείχη τῆς 3ης πόλεως (μαύρα) τῆς ὀμηρικῆς Τροίας, τῶν ὁποίων φωτογραφίαν βλ. εἰς τὴν εἰκόνα 3.
- Αἱ ἄλλαι πόλεις μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν εἶναι ὑπερῶς ἀναφαίροντος καὶ ἐξεκαθαρισθῆσαν κατὰ τὰς ἀνασκαφάς.

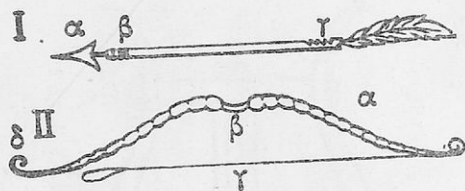
Ελκ. 3. Τὰ τείχη τῆς ἄμηνικῆς Τροίας.
(Κτισθέντα περὶ τὸ 1500 π.Χ.)

Πρὸς τὰ δεξιὰ ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τῶν τειχῶν ἐξωγκωμένων πρὸς τὸ κατώτερον μέρος, χάριν στερεότητος.
Πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς πόλεως.
Τὰ τείχη ταῦτα ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπροσάταυν τὸ ἱερὸν πτολλεθρον τῆς Τροίας.

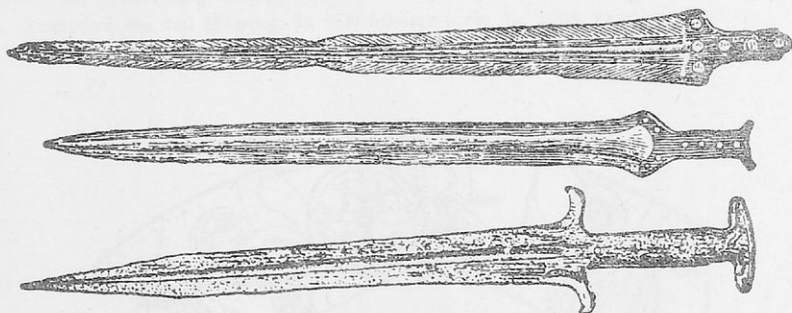
Εικ. 4. Πολεμιστάι Ἀχαιοί.
(Ἐκ πηλίνου ἀγγείου Μυκηναίων.)

Φέροντες πύργηκα (κόρυν) μέ λόφον και φάλους ἐξέχοντας ὡς κέρατα. Προφυλάσσονται μέ βραχῶν θώρακα, κάτωθι τοῦ ὁποίου φαίνεται ὁ χιτῶν. Κρατοῦν μικρὰν ἰσπίδα και φοροῦν κνημίδας.

Εικ. 5. Βέλος και τόξον.

- I. Βέλος (ἀναπαράστασις) α) αιχμή, β) ξύλον, γ) γλυφίδες και πτερόν.
 II. Τόξον » α) κέρατα, β) πῆχυς, γ) νευρά, δ) κορώνη.

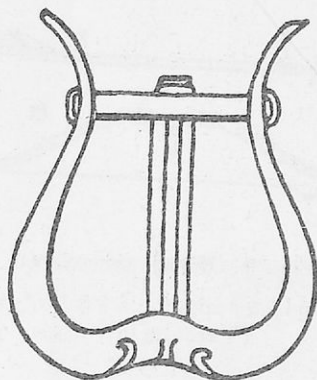

Εικ. 6. Ὀρειχάλκινα ξίφη ἐκ Μυκηνῶν.

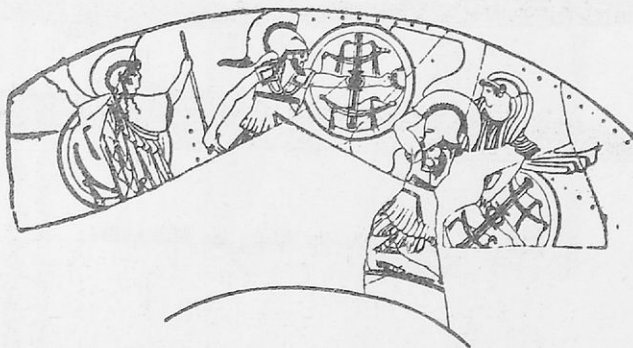

Εικ. 7. Αἰχμαὶ δοράτων.

Αὗται ἦσαν δύο εἰδῶν : ἢ εἶχον ὀπήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐτίθετο τὸ ξύλον, ἢ ἐκαρφώ-
 νοντο ἐπὶ τοῦ ξύλου.

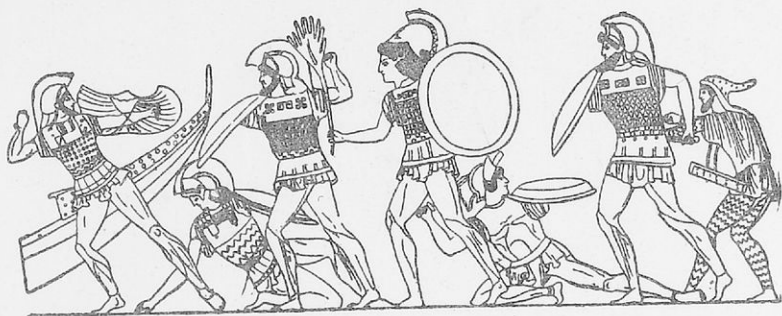

Εικ. 8, Φόρμιγξ. (Αναπαράστασις.)

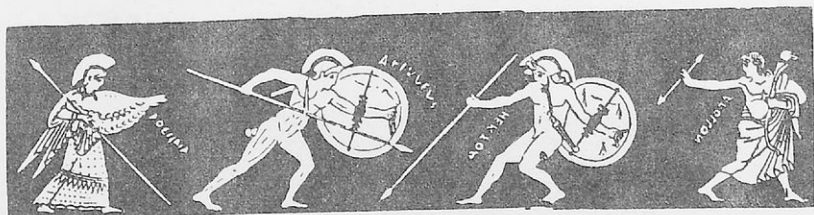
Εικ. 9. Μονομαχία Διομήδους και Αινέου.
(Αγγειογραφία).

Ὁ Διομήδης ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ γονατισμένου Αἰνέου, ὁ ὁποῖος ἔχει πληγωθῆ εἰς τὸ ὑπογάστριον. Ἄλλ' ἡ Ἀφροδίτη μὲ τὰς δύο χεῖράς της ἀρπάζει τοὺς βραχίονας τοῦ υἱοῦ της Αἰνέου μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν σώσῃ. Ὅπισθεν τοῦ Διομήδους ἴσταται ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία παρακολουθεῖ ἡρέμως τὸ γεγονός.
(Ἰλιάδος Ε 309-317.)

Εικ. 10. Μάχη παρά τὰς ναῦς.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Παρά τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου ἴσταται ὁ Αἴας πιεζόμενος ὑπὸ τῶν Τρώων, ἐκ τῶν ὁποίων εἷς κρατεῖ δᾶδα ἀνημμένην, διὰ νὰ πυρπολήσῃ τὸ πλοῖον. Δύο Ἀχαιοὶ ἔχουν ἀνατραπῆ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἀμύνεται κατὰ τῶν ἐχθρῶν.
(Ἰλιάδος Ο 420.)

Εικ. 11. Μονομαχία Ἀχιλλέως καὶ Ἑκτορος.
(Ἐξ ἀγγείου.)

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐξωθεῖ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ὁ προστάτης τοῦ Ἑκτορος Ἀπόλλων ἐγκαταλείπει αὐτόν. (Ἰλιάδος Χ.)

024000020068

